

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ARATISO
LENSIS
PHAENOME-
NA ET PROGNO-
STICA.

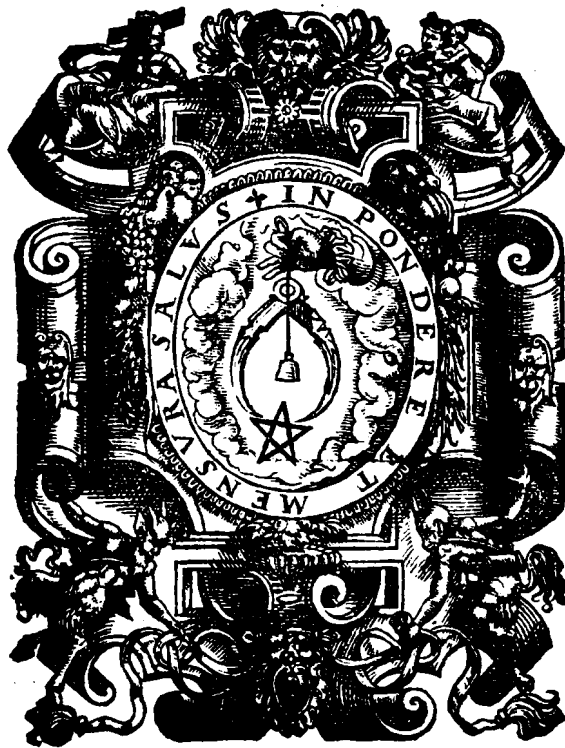
INTERPRETIBVS.

M. TVLLIO CICERONE RVFO FESTO
AVIENO. GERMANICO CAESARE, VNA
CVM BIVS COMMENTARIIS.

C IVLII HYGINI ASTRO-
NOMICON.

Omnia partim è vetustis codicibus, partim è locorum collatione emendata, & e-
mendatorum ratio, ab ipso Morelio, viro sane vt colligere li-
cet, doctissimo, & acerrimi iuditij, exposita.

*Nos verò præter ea quæ in Parisiensi exemplari reperiebantur, figuris affabrè, ad Ptole-
mæi doctrinam exculpis, figurarumque explicationibus, RVFVM FE-
STVM ornavimus: quem & ea causa præmisimus.*

COLONIAE AGRIPPINAE,
APVD THEODORVM GRAMINAEVM.

ANNO SALVTIS M. D. LXIX.

Ne locus aliquis vacaret, hos versus Camerarij quibus nomina omnium cœlestium siderum complexus est, propter elegantiam adiecimus, cum summam horum librorum contineant.

*Nomina disce puer veterum studiose laborum
Sydera, & cœli cognosce micantia signa:
Signa vocant, quibus illa vides insignia templa,
Sed numerum denum quator atque octo esse dederunt.
Vrsa summa tenent Aquilonis frigora, per quas
Ingens in morem fluuij perlabitur Anguis.
Hunc subit Arctophylax sed & hunc mox gemma Corona,
Inde Genu Nixus, post quem Lyra, deinde Volucrin.
Tum Cepheus & Cassiope, tum Vector & ille
Falcatus extollens caesa enses gorgone Perseus.
Hinc Deloton, & Andromede, hinc stat Pegase, sed te
Delphin excipit, hunc Telum, hoc Aquila, Anguinenensque:
Signifer hac sequitur decliui circulus orbe,
In quo Ariës, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Cæla, Scorpius, Arcitenens, Capri, Amphora, Pisces.
At Notus vndifero tenet hac simulacra sub axe,
Armatum, Oriona, Canem in quo Syrius ardet.
Quis Procyonque Lepusque & Iasonis additur Argo,
Hydrusque & Centaurus & Ara incognita nobis,
Tum notius Piscis, Cetusque ac Eridani vnda.*

AMPLISSIMIS ATQVE OR-
NATISSIMIS VIRIS SAEPIVS ITERVMQVE
CONSVLIBVS, ET INCLITAE VNIVERSITATIS STVDII

COLONIENSIS RESPECTIVE PROVISORIBVS VIGILANTISSIMIS,

ciusdemque florentissimæ reipu. amplissimo Se-
natui, Dominis suis colendis, Theo-

dorus Graminæus

S. D.

AN *AM* ac Venerandam esse rerum sublimium cœ-
lestiumque cognitionem, et ob beneficia quibus mortalium
vitam afficit, quam maximè excolendam, consensus gen-
tium, ac primorum parentum patriarcharum propheta-
rumque declarat auctoritas. Dum vltimæ memoriæ re-
cordamur, ac spaciū præteriti temporis respicimus, nul-
lum vnquā studiij genus adeò excultum cum summa admi-
ratione mortalium, vt admirandam rerum sublimium cognitionem, vel artis
minimè gnarus facile nobis dederit. Adamum primum omnium nostrorum paren-
tem, quem deus è puluere ac limo terræ formauerat, hanc artem & calluisse, ac
propagasse, affirmare non dubitauerim. Iosephus antiquitatum Iudaicarū scri-
ptor cum affirmet, ipsum Setheum Adami filiū vbi omnium rerum inuolutionē
& interitum mortalibus egris imminere, à parēte, intellexisset, duas columnas
erexisse, alteram latericiam, alteram aeneam, vt his insculptæ artes, ab aquarū
impetu, si ad insolitam magnitudinem excrescerent, & ab ardore flammæ, si
mundus ignis conflagratione conficiendus, conseruarentur. Hæc itaque grata
fuerunt oia primis parentibus, diuina dei opificia contemplātibus: qui se periu-
cunda illa rerum sublimium contemplatione oblectarunt, ex inenarrabili illa
cœlorum structura perdiscentes, æternam aliquam mentem esse, quam patrum
traditione deum ipsum cognouerant, qui totius vniuersi compaginationem ex
nibilo simul cum tempore ab initio construxisset, & constructa cuncta Gigan-
teo Triumpho, supercilio, moueret. Parens itaque primus, harum rerum cogni-
tione imbutus ea Mathusalemo tradidit, Mathusalemus Noëo demonstrauit.
Ab ipso Noëo haud dubie Abrahamus ea percepit, quæ ad cultum veri dei &
cœlestium cognitionem pertinerent, qui postmodum hæc eadem, vt Berosus scri-
bit Aegyptus communicauit. Hisce temporibus & Iobū vixisse constat, non in
diuina solum verum etiam in humana philosophia versatum, qui Arcturi, Orio-
nis, & Hyadum meminit, quæ non obscuræ eum cœlo deditum fuisse declarant.
Ab hisce igitur luminibus humani generis rerum sublimium cognitio dum profe-
cta sit, nationes illæ in quibus ipsi versati sunt, veluti: Armenia, Mesopotania,
Caldæa, Assyria, Aegyptus, Phenicia, clariora ac magis illustria eius doctri-
næ retinuerunt monumenta. Non mirū videri debet ipsos patriarchas & pro-
phetas, harum rerum cognitionē habuisse, eaque oblectatos, Cum spiritus etiam

in Ecclesia DEI stellis, atque præclarissimis luminibus cæli tanquam ver-
bis visibilibus vsus sit ad flectendos animos, ad veram DEI agnitionem, & in-
uocationem salutarem. quod Dionisio Ariopagite contigit, qui per defectum so-
lis tempore passionis & plenilunij prodigiose contingentem, postmodum Paulo
predicante in veri & ignoti DEI cognitionem peruenit. Huic fidem facit
Magorum historia quorum patrocinio hætenus vestra vrbs vsa est, & DEO
fauente in omne æuum fruitura, licet diris vndique ac horrendis perturbatio-
nibus Catholica Ecclesia à blasphemis hæreticis, qui Ouile CHRISTI san-
nis & scommatibus spurcissimo sacriligoq; ore, omnia sacra, atq; adeo sanctorum
reliquias prophanant, finitimæ regiones his annis conturbatæ sint, & ob nostra
schelera, qui nobis iusti DEI pœnam ac punishmentem, pro cholor, accersimus, de-
populanda, nisi dominus DEVS ob paucorum fidem, & probitatem Niniuem
conseruauerit. Magi itaque hi quorum dico precibus ac patrocinio iuuari nos, per
stellæ ortum mundi regem & saluatorem natum esse, vere in astrorum doctrina
eruditissimi, iudicarunt & agnouerunt. Fuisse enim Natiuitatem DOMI-
NI NOSTRI IESU CHRISTI suspiciendam credimus, tantum e-
nim illi, haud dubiè, natura tribuit natali die, quantum concursu omnium
cælorum excogitari poterit, Magi vt intelligere potuerint regnum nati re-
gis æternum fore, & eius legem pietatis, iusticiæ, fidei, simplicitatis, cha-
ritatis, optimè institutam esse, nullumq; habiturum finem, nisi post reditum eclip-
ticarum, in quo noua forma, post mundi huius innouationem ac conflagrationem
sordium, & status vniuersi videretur. Quod tamen non ita intelligi velim ac si
diuinitatem Christi Iesu, Miracula, vitæ inculpatæ sanctitatem integritatemq;
legis promulgationem, Euangelij doctrinam, ab astris dependere, & magos ex
ijsdem id perdiscere potuisse, iudicem. Verum quemadmodum natura ornauit eum
optimo temperamento, pulchritudine corporis. grauitate intuitus, quæ omnia
ferme ex Iosephi testimonio colliguntur, Sic DEVS admirabilis ac gloriosus,
optima constitutione tempus, quo æterni patris æternus filius, in hunc mundum
nasceretur, adornare ac constituere voluit, vt Magi ac gentiles per astrorum ac
siderum cognitionem, in qua ea tempestate cæteris nationibus præualebant, non
aliter quam princeps Apostolorum Petrus, in multitudinis piscium, ad CHRIS-
TUM adductus est, in veri DEI cognitionem accerserentur, & profano
Idolorum demonumq; cultu relicto, Deum vnum ac verum in spiritu & veritate
colerent. Hinc constare arbitror huic arti, & locum fuisse aliquem, tum in si-
nagoga, tum in Ecclesia DEI. In quanto vero honore ac æstimatione fuerit
apud gentiles fabulæ ingeniosissimæ, & sanctæ veterum historiæ comprobant: vi-
delicet Saturnum, Iouem, Martem, Solem, siue Apollinem, Venerem, Mercu-
rium, Dianam, siue Lunam, Castorem, Pollucem, Persea, Medusam, Cephea,
Cassiopeiam, Arcturum, Berenicen, Herculem, Ariadnen, Astræam, Chiro-
nem, & reliqua nomina stellis, imaginibusq; cælestibus indita, fuisse propria he-
roibus, regibus, reginis, earum cultoribus, vt id ex Iulij Hygini Astronomico co-
piosius videre licet. nec solum apud primos illos reges & principes hanc artem
notam & perspectam, sed & apud Græcos postmodum et latinos, iam longo tem-
pore

pore in magna admiratione hominum fuisse colligere licet. dum omnes plerumque regum sese moribus accommodent. Apud Græcos Solon fuit, cum Thalete, post reges, insignes eorum artifices fuerunt. Meton, Calippus, Hyparchus, Ptolemæus. In Romana vero Republica, Numa, Iulius Cæsar, Augustus, Tiberius, Constantinus, Theodosius, FL. Valerius Martianus, Imperatores præclaris virtutibus præditi, tam vero hac laude celebriores quod summa diligetia & fouerint & adiuuerint rerum cælestium peritos, Vtinam hoc nostro æuo Reges & principes, ac rerum publicarum administratores idem agerent, studiis deditos, liberalibus stipendijs iuuarent, tantam nunquam perturbationem præclara ingenia excitasset, dum relictis studiis liberalibus, se theologicis ac diuinis imiscerent, Ecclesiæ constitutiones perturbantes, hæreses sectantes, atque ita parare sibi diuitias potius studentes, quibus coniugem ac liberos alant, quàm in Ecclesia Catholica pauperes perseuerent. Tantus enim hoc nostro æuo est artium liberalium contemptus, ut si quis in ijs delitescat, & non Theologicis studiis, aut Iurisprudentiæ operam accommodet, quibus solis honos est, & distanti loculi, ut malim alterius potius fortunam, quam philosophi. Sic enim ego sentio, cum iam annis quinque scholæ artium, ut vocant, præfuerim, & studiosis ad Mathematicas artes viam demonstrauerim, nemine alio hæc eadem in Colonienfi vniuersitate profitente, parum tamen aut nihil inde comodi receperim. Verum non dubito meum laborem gratum atque acceptum vestræ amplitudini fore, si vnquam rectè negotium quo pacto se nostrorum studiorum haberet, explicatum fuisset. Si itaque vestræ prudentiæ consultum visum fuerit, in hac professione, mea opera vti, me paratissimum atque obsequentem, ut vnum de numero suorum ciuium reperient. Munus enim quo iam fungor Typographicum scilicet, non me impedire, sed adolescentum studia magis ac magis promouere ac iuuare potest, quod ex præsentis nostri labore facilius colligitur, quem eo potissimum sine suscepimus, ut studiosi cum voluptate quadam rerum sublimium scientiam perdiscerent. Eos auctores ijs coniunximus qui apud latinos eandem pertractarunt materiam, & Aratum Græcum poetam nobis latino carmine reddiderunt. Quo vero eos omni difficultate remota, commodius in cognitionem sublimium perduceremus RVFVM FESTVM figuris, figurarumque explicatione exornauimus. Figuras adiecimus non secundum Arati aut eius interpretum descriptas rationem, sed Ptolemaicam, quam exactiorem iudicamus, Aratus enim οὐ πᾶν καλῶς ut Leontius inquit, Mechanicus neque πρὸς τὸ ἀκριβὲς, ἀλλὰ πρὸς τὸ χρησιμὸν ὧν ναυτιλομένοις hoc est non optimè, neque exactè admodum, sed quatenus nautis conducere videbatur, de sideribus scripsit. Vestræ autem autem Amplissimi, ornatissimi que viri prudentiæ, quicquid laboris & molestiæ ac sumptus, in hoc adornando libro, ad bona ac honesta studia promouenda suscepimus, dedicandum duxi. Gratum enim id omne esse scio vobis, meis D. quod studia aut promouere aut illustrare soleat.

Valete feliciter, Datum in Republica vestra, ex Officina nostra Typographica. Anno Salutiferi partus

M. D. LXIX.

XVII. Calendarum Aprilis.

DE M. T. CICERONE EX GREGORII GYRALDI
DIALOGO QVARTO.

E Marco Tullio Cicerone, quæ ad eius poeticam tantū attinent, afferemus. Puer igitur Marcus Tullius, vt Plutarchus scribit, poetæ aded operam impendit, vt plurimū omniū iudicio in ea facultate profecerit, multaq; in ea etate poemata scripserit: inter quæ illud ipse Plutarchus celebrat, quod Pontius Glaucias inscribitur, versu tetrametro. Multa carmine ex Græco transtulit, vt tota Arati Phænomena, cuius etiam nunc parsextat, aliaq; quæ sparsim suis in dialogis inseruit. Nunquid ideo, inquit Piso, poeta Cicero? Nam tametsi Ciceronis Limonem, poematis id nomē, citat Donatus, vbi de Terētij poetæ vita agit, illudq; Virgilij existimetur à Cicerone sumptum,

„ *spes altera Romæ. Et illud*

„ *corripuit, tremulis altaria flammis.* id enim Ciceronis vxori, dum sacrificasset contigisse, dicitur: id quod & ipse Cicero quodā suo poemate testatū reliquit: & eius licet elegiam, quæ Thalemaſtis inscribitur, afferat Seruius, ex qua carmē illud.

„ *In mare Tyrrhenium longè, penisq; palumbes*

„ Reliquit: non ideo tamen ego illū poetam crediderim. Tunc ego, poeta necne fuerit Cicero, non vobis dixerim, pictum tamē in tabula fuisse, multaq; præter ea quæ tu modo attulisti carmina & adhuc legi, & ab auctoribus citari assero, vt quæ de ipsius Consulatu à Lactantio in tertio diuinarū Institutionū, & quæ in secundo eiusdē Consulatus Vrania Musa pronūciat, in primo de Diuinatione, ex verbis Quinti Ciceronis fratris.

„ *Principio atherio flammatus Iupiter igni*

„ *Vertitur, & totum colluſtrat lumine mundum.* & reliqua: vsq; enim ad octoginta versus ibi leguntur. Fabius quoque, Quintilianus, Ciceronis quosdam ioculares libellos adducit, atq; ex ijs versus. Quin & de suis tēporibus tres se carmine libros scripsit, se ipsemet ad Lentulū in Epistolis testis est, quos eosdē esse existimant aliqui, qui de eius Consulatu inscribuntur. Sed num parū vobis testimoniū videtur de poemate, quod Marius inscribitur, Scæuolæ & Q. Ciceronis? Nam cū in primo de Legibus Atticus Pomponius dixisset de quercu in Mario lecta, Quale est istuc, quod poetæ ferunt: mihi enim videris fratrē laudando suffragari tibi: tum Attico respōdet Q. Frater, Sic ita sanē. veruntamen dum Latine loquentur literæ, quercus huic loco nō deerit, quæ Mariana dicatur, eaq; vt ait Scæuola de fratris mei Mario, canescet seclis innumerabilibus. De eodē Mario poemata idē Q. Frater in primo de diuinatione: Quid est illo auspicio diuini, ait, q̄ apud te in Mario est, vt vtar potissimū te auctore.

„ *Hic Iouis altisoni subitò poemata fasces*

„ *Arboris è trunco, serpentis faucia morsu.* & cætera quæ ibi leguntur. Sed & illud multis mirū videtur, quod de ipso Marco Cicerone legitur, non pauciores vnquam, cum in vrbe esset, quingētis versibus quotidie scribere solitū, nisi vos de prosæ versibus in telligatis. Iure igit, inquit Piso, quisquis ille fuit, inter poetas marcū Tulliū reposuit.

DE GERMANICO CAESARE, EX PE-
TRI CRINITI LIB. III.

CAIUS Germanicus Augustus ex nobilissima Claudiorum familia ortus est, patre Druso, ac diligenti cura in vrbe eruditus. Tantū profecit sub primam adolescentiam in optimis disciplinis, vt incredibile dictū sit, quantū ab antiquis scriptoribus cōmenderetur. Suetonius, ac Fabius Quintilianus maximis laudibus eius ingeniū, atq; opera extollunt, etsi paulò iunior ea ipsa cōposuit. Idē Germanicus in Causis præterea versatus est, & his quidē triūphalis. Inter alia studia Græcas comœdias à se editas reliquit, & opus Arati de rebus cælestibus in latinos numeros conuertit, nihil commotus, quod à M. Tullio foret interpretatum, vt obseruatum est ab Hieronymo. Quintilianus inter poetas heroicos hunc constituit, quo loco enumerat Val. Flaccum, Saleium Bassum, Rabirium, & Lucanum. Quid inquit, Germanici operibus sublimius, doctius, & omni denique numeris præstantius? Quis bella canere melius

melius potuit,quàm qui sic egerit?Reliqua omittimus,ne videamur plura nunc repetere,quàm institutum opus patitur. Cognomen Germanici à deuictis Germanis reportauit,côtra quos magno exercitu,ac summis viribus dimicauit. Vxoré Agrippinam habuit M. Agrippæ filiam,& ex ea liberos plures procreauit. Traditum est eum obiisse in vrbe Antiochia,quum quartum ac XXX:annum ageret:neque sine suspicione veneni,Tiberioauctore talis facinoris,vt Suetonius putauit.Quæ res credita est,non modo propter liuores,qui toto corpore extiterunt:sed ex ipso etiam corde, quod igni admotum cremari haud potuit. Publius Ouidius opus suum de Romanis Fastis ad hunc Germanicû misit, eiûsq; doctrinam tanti fecit, vt inter egregios poetas illius nomen retulerit.Nec defuerunt,qui existimarent ab eodem Germanico compositum fuisse epigramma illud vulgatum de puero Thracensi: quod equidem propter egregiam,singularémque in eo genere elegantiam subiiciendum existimauit.

» *Thrax puer astricto glacie dum luderet Hebro, cys.*

De eodem

EX GYRALDI DIALOG. V.

GERMANICVS Cæsar Drusi filius,qui à Tiberio adoptatus, eiusdem,vt putatur iussu,veneno è medio sublatus in Syria à Pisone fuit,ætatis suæ anno quarto & tricesimo. Veneni signa,vt ait Tranquillus,præter liuores qui toto corpore erant, & spumas quæ per os fluebant,eius quoque inter cineres cor incorruptum repertû est, cuius ea natura existimatur,vt veneno tinctum non cremetur:Fuit vero Germanicus cum domi,tum foris excellentis ingenij & virtutis,cuius quando vita à Suetonio & à Cornelio Tacito describitur,misissis cæteris,ego ea tantum quæ vel ad eius eloquentiam vel poeticam pertinent,attingam.Omnes,inquit tranquillus,Germanico corporis animique virtutes,& quantas nemini cuiquam contigisse satis constat, formâ & fortitudinem egregiam,ingenium in vtroque eloquentiæ doctrinæq; genere præcellens,beneuolentiam singularem,conciliandæq; hominum gratiæ,ac promerédi amoris mirum & efficax studium.Orauit causas etiam triumphalis, atq; inter cætera studiorû monumenta reliquit & cœcèdias Græcas.Extant & in Græcis Epigrammatum voluminibus,quos legi,ipsius nonnulli versus in Themistoclem. Doctis ferre omnibus persuasum video,elegans illud epigramma,quod numeris omnibus est absoltum, de puero Thrace,huius esse Germanici,quod dignissimû est,vt hîc & vbiq; recitetur.hoc autem ipsum est:

» *Thrax puer astricto glacie dum ludit in Hebro,*
 » *Frigore concretas pondere rupit aquas.*
 » *Dumq; imæ partes rapido traherentur ab amne,*
 » *Abscidit ben tenerum lubrica testa caput:*
 » *Orba quod inuentum mater dum conderet vna,*

» Hoc peperit flammis,cætera,dixit,aquis.Exrat & in manibus habetur eiusdem Cæsaris Germanici Aratea interpretatio,quam & D. Hieronymus post Ciceronianâ agnouit.Celebrat Plinius Germanici carmen,quod in Cæsaris Augusti equû composuit.Ouidius verò poeta vbique Germanicû poetam facit,summisque laudibus effert,vt in Fastorum libris quos eidem dicauit:tâmet si grâmatici quidâ malint Tiberio Cæsari dicatos.At vos videte quâ benè Germanico cōueniant,cum sic canit:

» *Quæ sit enim culti facundia sensimus oris,*
 » *Ciuica pro trepidis cum tulit arma reis.*
 » *Scimus cō ad nostras cum se tulit impetus arces,*

» Ingenij currant flumina quanta tua tui. Sed id manifestius ad Suilliû,cui nupta fuerat ipsius Ouidij priuigna,quam omnem elegiam ne vos,quæso,legere pigeat.

DE RVFO FESTO AVIENO EX LIB. QVINTO EIVSDEM CRINITI.

RVFVS Festus Auienus,poeta eruditus & elegans,per eadē tempora floruit,quibus Cæs.Diocletianus Imperator est appellatus:quæ res cum multis alijs argumentis colligitur,tum ex commentarijs Diui Hieronimi, qui(cum loquitur de Arati Phænomenis)Auienum refert paulo ante in Latinum ea conuertisse,post M.Tullium,atque Germanicum.Quidam putant fuisse illum genere Hispanum:sed hoc mihi non

fatis compertum est in tanta rerum obscuritate. Illud minimè dubium est, eum magna doctrina, ac multiplici rerum scientia præstitisse. Nam præter opus Arati (quo maximam laudè adeptus est) cōposuit etiam librū de Orbe terrarū ijs versibus, quos vocant hexametros, imitatus Dionysium Græcū poetam. De maritimis quoq; scripsit Iambicis versibus: intactū opus Latinis ingenijs, tantæq; difficultatis, vt diu multumq; sibi elaborandū fuerit in eo absoluēdo. De hoc poemate sic idē Auienus refert.

„ Laboris autem terminus nostrī hic erit,
 „ Scythicum vt profundum, ex æquor Euxini salū,
 „ Et si quæ in illo marmore insula tument,
 „ Edisserantur: reliqua porro scripta sunt
 „ Nobis in illo plenius volumine,
 „ Quod de Orbis oris, partibusq; facimus.

Plura in hoc opere inseruit ex varijs atq; recōditis auctoribus: præcipueq; secutus est (vt ipse testatur) Hecatæū Milesium, Hellanicum Lesbium, Philonem Atheniensem, Pausimachum, Euctemum, Cleonem Siculum, aliōsq; permultos. vt prætermittamus Annales Punicos, à quibus conplura accepit. Neque desunt qui existimēt fuisse alia composita ab eodem Auieno. Seruius quidem grammaticus, cū de comētis differit, Auienum scribit fecisse. Virgilianas fabulas Iambicis versibus, & historica quædam ex libris Liuianis, Qua in re non satis habeo exploratum, an hæc ad eundem sint referenda, etsi ratio temporum maximè congruit. Inter amicos præcipuè coluit Myrmecium Flavianum, virum clarissimum, & probum: cuius virtutem atque probitatem magnopere commendat, dicato illi volumine de Maritimis. Hæc sunt quæ legimus de hoc Auieno apud veteres auctores. De Auieno poeta Græco (cuius legitur Epigrammata) nihil dicendum est hoc loco.

De eodem.

EX GYRALDI DIALOG. IIIL.

R V R V S Festus Auienus, in antiquis codicibus Abidnus dicitur, & in Seruij etiam commentarijs. Hic ab aliquibus Hispanus est existimatus, ego certè nihil habeo, quo vobis id affirmare possim. Hic Dionysij Punici de Situ orbis versus ex Græcis Latinos fecit: item Aratea Phænomena, quod vtrunq; opus extat carmine hexametro expressum. Et præter hæc de Oris maritimis librum edidit, carmine trimetro iambico, ad Probum, virum consularem, ad quem etiam Cl. Claudianus scripsit, quo argumento ducor, vt Auienum Claudiani, hoc est Theodosij imperatoris, & filiorū temporibus floruisse credam: id quod & facillè Hieronymi verbis astruere possumus, qui quodam suarum epistolarum loco, nuper illum scripsisse dicit. Alij Diocletiani Cæsaris, non satis firmo, vt mihi quidem videtur argumento, alij vtrunque inconfessum parū vè compertum esse volunt. Seruius Grammaticus Auienū ait Virgilianas fabulas, & Liuium Iambicis versibus descripsisse. Sunt qui hunc ipsum Auienum esse putent, quem Aurelius Macrobius in Saturnalibus cœnis loquentem induxit. Vt cunque tolerabilis est poeta, & dignus saltem ob rerum cognitionem, vt aliquando legatur. Sed ne quid à me desideretis, extat & libellus ad Theodosium imperatorē, huius, vt putatur, Auieni, nisi nos fallat inscriptio, in quo plerosque Aesopi apologoselego carmine complexus est, qui an legitimus sit, non multum esse precium operæ, vt disquiramus, existimo. cuius, quisquis ille fuit, hæc verba sunt ex Præfatione, Huius, inquit, materiæ ducem nobis esse Aesopum noueris, qui responso Delphici Apollinis monitus, ridicula orsus est, vt legenda firmaret. Verum has pro exemplo fabulas, & Socrates diuinis operibus indidit, & poemati suo Flaccus optauit, quod in se, sub iocorum comuniū specie, vitæ argumenta contineant: quas Græcis Iambis Gabrias repetens, in duo volumina coartauit: Phædrus etiam partem aliquam quinque in libellos resoluit. De his ergo vsque ad XLII. in vnum redactas fabulas edidi, quas rudi Latinitate compositas elegis sum explicare conatus. Hæc ille totidem verbis, & simul de Auieno satis.

ARATIPHAE NOMENA

RVFO FESTO AVIENO PARA.

PHRASTE.

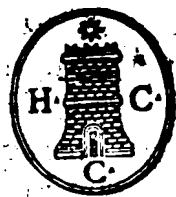
ARMINIS inceptor mihi Iuppiter: auspice
terras

Linquo Ioue, excelsam referat dux Iuppiter æ-
thram:

Imus in astra, Iouis monitu: Iouis omine celū,
Et Iouis imperio mortalibus æthera pando.

Hic statio, hic sedes primi patris, iste paterni

Principium motus, vis fulminis iste corusci,
Vita elementorum, mundi calor, ætheris ignis,
Astrorumque vigor, perpes substantia lucis,
Et numerus celsi modulaminis: hic tener ær,
Materiæque grauis concretio, succus ab alto
Corporibus cælo, cunctarum alimonia rerum,
Flos & flamma animæ, qui discurrente meatu,
Mentis primigenæ penetralia dura resoluens,
Impleuit largo venas operatus amore,
Ordinis vt proprii fœdus daret iste, calorem:
Quo digesta capax solidaret semina mundus,
Inseruit ritè hunc primum, medium, atque secundum.
Vox secreta canit sibi: nam permixtus vtrinque,
Et fultus sese geminum latus, vnus & idem est
Auctor agendorum, proprii que patrator amoris,
Et mundi verè pastor sacer, hic chaos altum
Lumine perrumpit: tenebrarum hic vincula primus
Soluit, & ipse parens rerum fluitantia fixit:
Hic dispersa locis statuit primordia iustis:
Hic digestorum speciem dedit, iste colorem
Imposuit rebus, sexuque immixtus vtroque,
Atque æui pariter gemini, simul omnia lustrans
Sufficit alterno res semine: rerum opifex hic,
Hic altor rerum, rex mundi, celsa potestas
Ætheris atque Erebi, pigra inclinatio nodi,
In sociabilium discretio iusta deorum,

A

Cuius

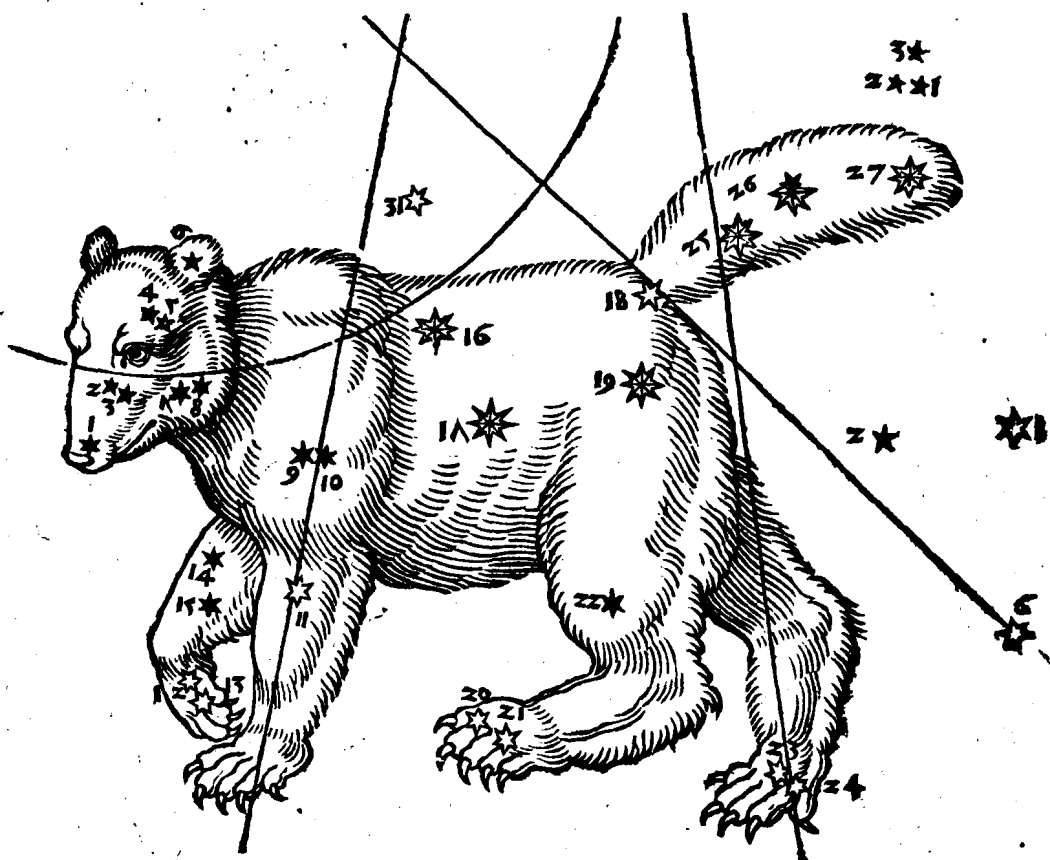
Cuius & extremum tellus opus, ignea cuius
 Lumina sunt late, sol, & foror ille diei
 Tendat ut infusi rutilum iubar, altera noctis
 Ut face flammanti tenebrosos rumpat amictus:
 Nec desit genitis pater vlllo in tempore rebus.
 Istius ille anni pulcher chorus, alta ut hebescat
 Terra gelu, ver blandis adrideat aruis,
 Puluerulenta siti tellurem ut torreat æstas,
 Et grauis autumnus redeat foetura parentis:
 Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis, isto
 Præceptore solum grauibz versamus aratris.
 Iste modum statuit signis, hic rebus honorem
 Infundit, tenebris hic interlabitur æthræ:
 Viscera, & æternos animat genitabilis artus. 1
 2 Denique ne longum marcentia corda iacerent,
 Mundanique ortus mens immemor, omnia sensim
 Vilia conciperet, neque se subduceret vnquam,
 Fontis in æterni primordia, quo velut amnis,
 Quem festina citis vrget Natura fluentis,
 Lapso continuo ruituræ in corpora nostra
 Prorumpunt animæ, seriemque per æthera neant.
 Hic primum Cnidij radium senis intulit astris,
 Mortalemque loqui docuit conuexa deorum,
 Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes,
 Autumnus reditu: cur sub gelido Capricorno
 Bruma pruinosi iuga tristitia solueret anni:
 Cur spacium lucis, madidæ cur tempora noctis
 Libra celerque Aries demersi pondere Olympi
 Aequarent, qua parte Polus sublimior alto
 Cardine cæruleas Thetidis non tangeret vnda:
 Quis Polus umbrifero lateat decliuus in axe,
 Et vaga pallanti cur signa errore ferantur.
 Quæ rursus ingenio numerisque Solensibus idem
 Iuppiter efferri melius dedit incola tauri,
 Musa ut Cecropios raperetur & Aonas Agros.
 Me quoque nunc similis stimulat furor edere versu
 Tempora, cum duris versare ligonibus arua
 Conueniat, cum veliuolo dare carbasa ponto,
 Et cum victicomo crinem tondere Lyæo.
 O mihi nota adyti iam numina Parnassei,
 O per multa operum mea semper cura Camœnæ,
 Iam placet in superum visus sustollere cœlum,
 Atque oculis referare viam per sidera: maior,
 Maior agit mentem solito deus, ampla patescit
 Cirrha mihi & totis se Helicon inspirat ab antris.

ARCTOS.

3 OMNIA quæ flammis pingunt radiantibus æthram,
 Nox & agit, verso ceu fixa trahuntur Olympo:
 At non cuncta tamen Signorum in lege putanda:
 Nam numeris & honore carens micat omnibus ignis,
 Et rutilo cunctis flagrat coma flammea crine:
 Sed quia non certa formarum in luce notantur
 Omnia, sideribus cassum fit cætera volgus.
 Mobilis en etiam mundi se machina versat,
 Ponderis & proprii trahit inclinatio cælum:
 Sed non axis item curui vertigine fertur
 Aetheris, vt stilus instabili conuoluitur orbi,
 Luce manente tenusque procul sacra viscera cæli
 Perforat, & mediæ molem terræ tenet: illum
 Non prolixa dies, non incumbentis Olympi
 Cursus agit, motusue loco labor, vt semel hærens
 Constitit, & ferri se circum cuncta remisit.
 4 NEC minus extremo dispar polus: Oceano pars
 Sublime erigitur, subit alteramersa sub vndas
 Pars Erebum, & nigri iacet hæc vt conscia Ditis:
 Hic notus, horriferis aquilonibus illa rigescunt.
 Hac teres in gemina stridit vertigine cardo.
 Alter in obtutum facilis latet, alter & alto
 5 Deprimitur barathro. Sed quæ sublimior axis
 Tethyos vndosæ linquit cetosa fluenta,
 Contemplare sacras vt mundus subiit Arctos.
 Sic astrum dici Cnidius dedit, Aufone easdem
 Voce feras Vrsasque & Plaustra vocare solemus:
 Fabula nanque Vrsas, species dat Plaustra videri.
 Has pater omnipotens nemorosi in valle Lycæi
 Adsuetas duris quondam venatibus, æthræ
 Intulit, & rapto genetricis flore sacrauit:
 Vel ceu fama dehinc docet altera, Creta vbi fluctu
 Tunditur infans latè circonfona cauris,
 Iuppiter has idem rerum memor indultarum,
 Et custoditæ referens pia dona salutis,
 Cum puer agrestes inter Curetas, & inter
 Dictææ longum latuit crepitacula rupis,
 Scandere flammigerum victor permisit Olympum,
 Nescia signa salis, nocturnique inscia casus,
 Hospita & infans aquilonibus: haud tamen ollis
 Ora, vel aduerso sunt obuia pectora motu:

Versa Lycaonijs sed suspectatur in vrsis
 Forma super: pariterque polo vestigia librant,
 In spinam & flammis ardentia dorsa iacentes.
 Sic Iouis altrices teretem prope cardinis axem,
 In caput, inque humeros Helice Cynosuraque versa,
 Præscia venturis dant semper signa procellis.
 Nanque Helice Graios, Tyrios Cynosura per altum
 Parua regit: non vlla facem succenderit vnquam
 Stella prior, neque flammigeros edixerit ortus
 Antè alia, immerso cum iam Titanus orbe
 Imbuit & tremulo Tartesia terga rubore,
 Cressia quam flammans inter primordia noctis
 Maior agat, vultusque sacros ostendat Olympo,
 Illa licet paruo iaceat temone per æthram,
 Verior, infidum tamen est currentibus æquor.
 Cardine nam toto cōuertitur. haud mora, longos
 Pigra tenet gyros, neque ceu mollita parumper
 Flectitur, aut tardo cohibet cunctamina lapsu,
 Denique Sidonijs dux est Cynosura carinis:
 Rectior vndoso cursus sulcatur in æstu.

CIRCVLVS ARCTICVS.

96

97

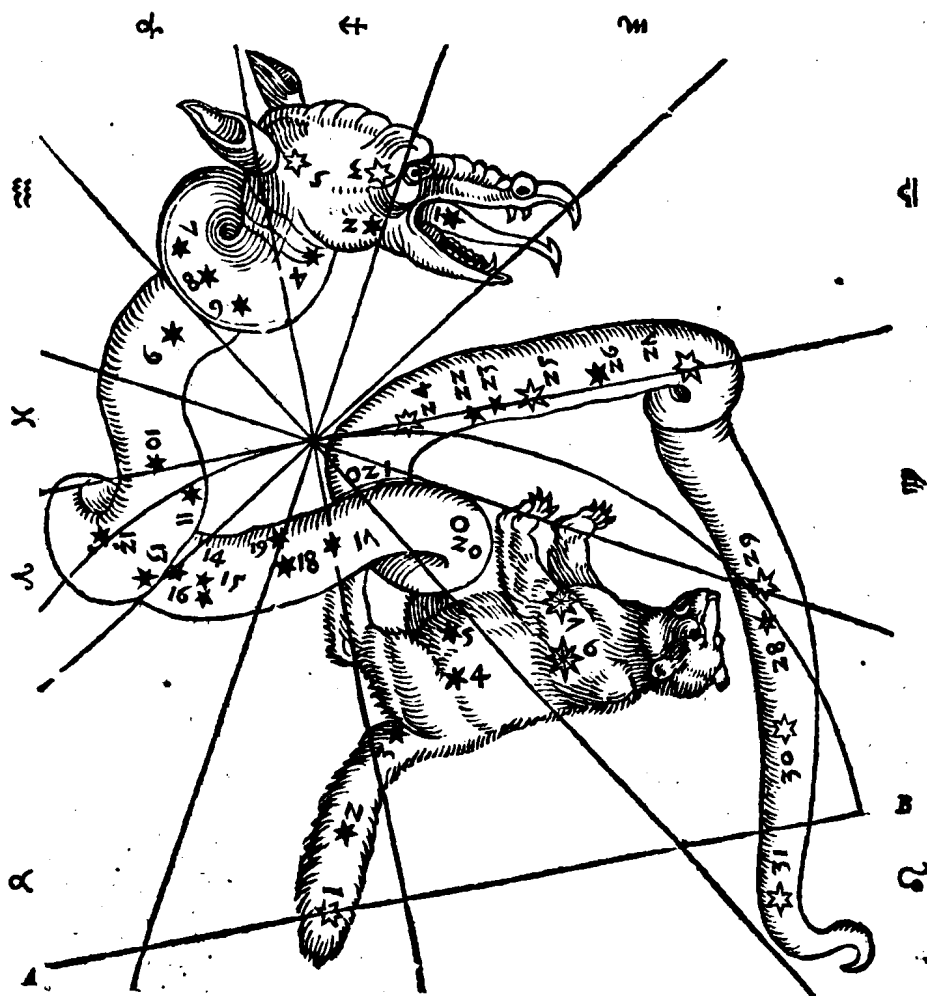
Versa maior qua Græci est ἀρκτοῦ μυγδαλὴ ἑλίκη latinis Helice siue Plastrum, capite attingit cir-
 culum arcticum. Caudam vsq; ad eleuatū brachium Bootis protendit. Quibus signis stella eius adhaereant.
 figurarum

figurarū characteres declarās. Stellas cōtinet in vniuersum viginti septem, quarū prapcipua sunt istae 14.

27	In Cauda extremitate.	Secunda
26	In Cauda medio cui inhaeret stellula illa quam Alckir vocant.	Secunda
25	Ad Cauda exordium.	Secunda
24	In dorso in Angulo videlicet figura quadrilatera.	Secunda
23	In ventrem proclinans.	Secunda
22	Ante exortum cauda vna ē rotarum numero Plaustrū.	Secunda
21	In sinistro femore in angulo figura quadrata.	Tertia
20	In sinistro pede.	Tertia
19	In anteriori dextri pedis parte.	Tertia
18	In eodem pede.	Tertia
17	In posteriori sinistro pede.	Tertia
16	In eodem pede.	Tertia
15	In dextro pede posteriori.	Tertia
14	In eodem.	Tertia

Quam autem obtineat in celo hac tota imago dispositionem atque situm, figura ostendit.

6 INTER vtranque dehinc præclari nominis Arcton
 Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,
 Squammeus agmen agens Draco voluitur, atque obit ambas
 Spirarum curuis anfractibus: hunc quoque, vt artus
 Longius effusum, spacioſa volumina tendunt.
 Compta Lycaonijs includunt Plauſtra choreis:
 Quà caput eſt Helices, fundunt ſeſe vltima monſtri
 Agmina, & hac cœli vix cauda in parte quieſcit:
 Altera qua ſpiræ ſinus eſt, ſublime reponit
 Verticis, & curuo ceu circuncluſa Dracone,
 In dorſum alterius dorſo iacet Anguis ab ore
 Vertitur, ac longe poſtremam lapſus in Arcton,
 Rurſum maioris repetit confinia ſigni.
 Nec quæ ſtella caput flammæ inſignet honore,
 Sola micat, ſolæue rubent incendia criſta:
 Sed ſetosa duplex adolet duo tempora fulgor,
 Et duo ſub geminis oculi fulgoribus ardent.
 Vnicus ignis item mento æſtuat, ipſaque forma
 Verticis in nutum veluti curuata parumper,
 Quà per diſenſos demittitur ordo meatus,
 Flectitur, atque Helices caudam ſpectare videtur,
 Cuius in extremum ſpacio propiore per æthram,
 Sibila protenti ſuccedunt ora Draconis.
 Quin ſuper illa etiam ſumma confinia cauda
 Stella ſubit, dextri quæ temporis igne coruſcans,
 Aemula vicinis accendit lumina flammis:
 At decliue caput vertexque obliquior aſtris,
 Hac in parte ſacri procumbere cernitur axis:
 Qua pater Oceanus rutili reparatus Eoi,
 Occaſus ortusque ſolo moderante coërcet,
 Et gemina alternæ miſcet diuortia metæ.

II
A. B. AEQVINOCTIORVM COLVRVS.

DRACO, δρῶκων, inflāmatu, flammiger, vociferās capite lauū Herculis pedē fere cōtingit, vētre ad Cephea reflectitur. Deinde exiens extra Arcticum, rursus quasi circumdat Vrsā minorē, rediēq; rursus versus caput maioris Vrsae, ingreditur. Nec ad vnū aliquod Dodecatemoriō referri potest, cum omniū fere extremas partes attingat quemadmodū id signa circumscripta declarant. Continet in vniuersum stellas triginta vnum, ex quibus precipuē sunt istae sequentes.

3. Supra dextrum oculum.
5. In extremitate capiti prope aurem dextram.
24. Post tertium nodum sinuosi flexus serpentis.
23. Inter praecedentem & quartum nodum.
27. In vltimo nodo, quarto scilicet flexu cauda.
29. In sequenti cauda parte.
30. Prope cauda finem.
- In extremo cauda.
- 6 7 8. Tres in colli flexu posita.
1. In lingua.

Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Quarta

De harū situ quē in celo habent, figurā consule.

Vrsa minor, ἄρκτος μικρά, Cynosura, est iuxta polū Arctici, huius cauda attingit polū, caput vergit ad caudam maioris Vrsae, interposita cauda Draconis.

Sunt in minori Vrsa, stella septem, quarū nulla vnquā in nostro Climate occidunt, vti singula iam ordine recensentur.

1. Ea quae est in cauda extremitate, quā nautae vt plurimū obseruāt, quoniā polo omniū maximē sit vicina.

Tertia

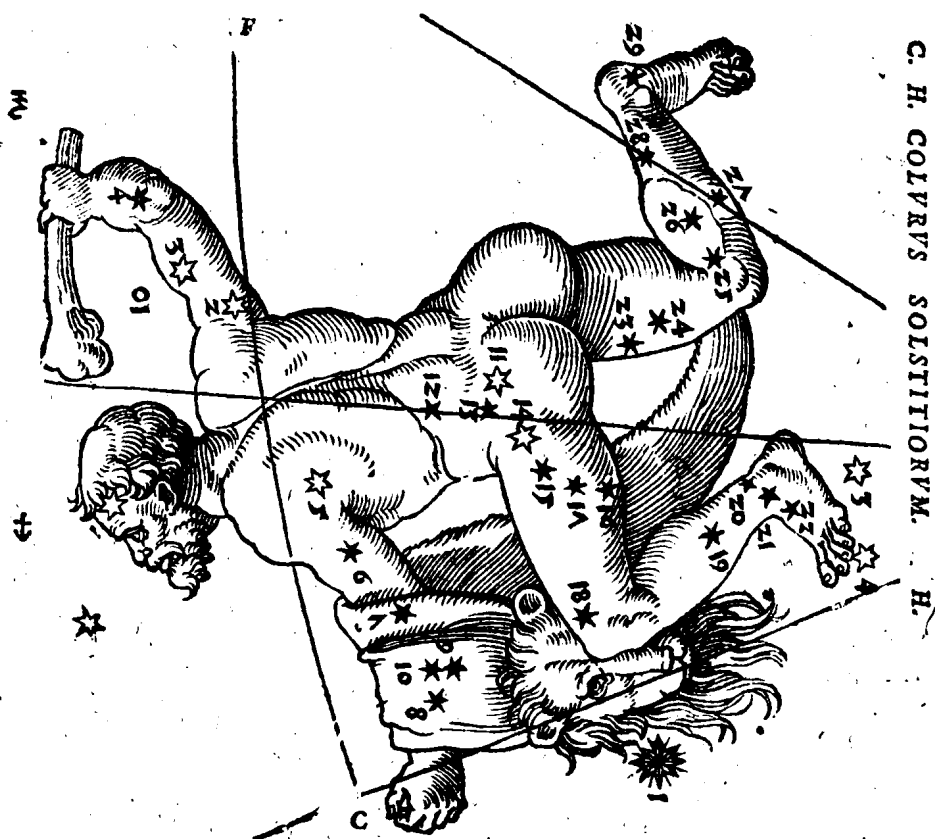
- 6 Quae in angulo figura quadrilatera cōsistit, estq; vna illarū duarū quae sunt in eius sinistro humero. Se.

7 Alitra

7. 4. 5. Altera sinistri humeri. Se. In angulo & quæ in illis est. Quar. Imago situm demonstrat.

EN GONASIN.

7 INDE pruinoso si lumen abusque Dracone,
In conuexa feras, oculosque in proxima mundi
Declines, qua parte globo tumet altior ortus,
Illa laboranti similis succedet imago:
Protinus expertem quam quondam dixit Aratus
Nominis, & cuius latuit quoque causa laboris:
Panyasi sed nota tamen, ceu longior ætas
Eruit excussis arcana exordia rebus.
Nam dura immodici memorat sub lege tyranni,
Amphitryoniaden primæuo in flore iuventæ,
Quæ cedunt medijs longè secreta dici,
Hesperidum venisse locos, atque aurea mala,
Inscia quæ lentis semper custodia somni
Seruabat, carpisse manu: postquam ille noueræ
Infaturatæ odijs serpens victoris abictu,
Spirarumque sinus, & fortia vincula laxans,
Occubuit, sic membra genu subnixa sinistro,
Sustentasse ferunt, sic insedisse labore
Deiictum fama est: actum Titynthius, Aethræ
Inclytus & folio fultus sublime paterno est.
Iuppiter hanc speciem, miseratus acerba laborum,
Reddidit, & talem cerni permisit Olympo.
En manus ipsa Dei violenta in verbera pendens
Erigitur, dextræque dehinc impressio plantæ
Tempora deculcat maculosi prona Draconis.

FESTI AVIENI
F. C. TROPICVS CANCRI.

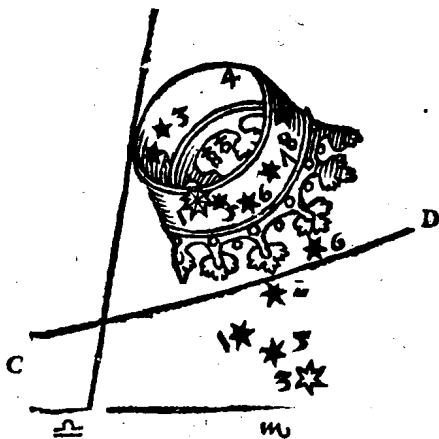
HERCVLES, Theſeus, Tamyriū, ἐν γόνασι, idest in genibus, Geniculator, capite Serpentariliū prope tangens. Lauā ad Vulturē vsque cadentem extendit, Genua nonnihil incuruat & c. pedē dextrum ad baculum Bootis, sinistrū ad caput Draconis conuersum tenens. Caput & dextrū brachium transeunt Tropici cum versus equinoctialem. Duo dodecatemoria occupat Scorpij & Sagittarij. Quidam hunc saltatorē vocant, alij Lycaoni tribuunt. Stellis constat .29. quarum hæ sunt præcipua

1 In Capite.	Tertia
2 In dextro humero.	Tertia
3 In dextro brachio	Tertia
5 In Sinistro humero	Tertia
11 In Coxa Sinistra	Tertia
14 In eius vicina parte	Tertia
7.8.9.10. Quatuor illa qua sunt in Leonis exuuiis.	Quarta
23.24.25. Illa qua in coxa dextra sunt.	Quarta
29 In dextri pedis extremitate, nempe ea quæ est in fine claua Bootis, huius sideris 29. istius	Quarta
9. quemadmodum ex Arctophilaci figura elucet.	Quarta
18 In genu sinistro.	Quarta

Quarum situs, figura atque complexus schemate proponitur. Verum stellam hanc primi ordinis, quæ à sinistra imagini adiectam videmus, referimus ad testudinem seu fidiculam.

CORONA.

POPLITE succidui quæ sideris ampla pateſcunt
8 Terga dehinc mersum quæ iacet sublime humerorum,
Aspice ceu rutilis vibret lux Gnosia flammis.
Hæc quondam Bacchi monumentum fulget amoris:
Hæc Ariadnei capitis testatur honorem.
Trinater illustant hanc lumina, pars quæ Coronæ
Serpentem vicina subit, qua sibila in Arcton
Ora Draco inclinans stridet flabris aquilonis:
Post tergum Nixi pars voluitur, ac velut hærens
Rursum defessi referatur nuncia signi.

C. D. TROPICVS CANCRI.

CORONA Borealis, σφαιρος κόρων, Corona Ariadne iuxta manum Bootis dexteram, non lōge à Tropico distat Cancrī. habet stellas 8. quarum hæ sunt præcipua.

1 Splendidissima

- 1 *Splendidissima omnium quæ tanquam gemma emicat dicta Alpha.*
- 2 *Iuxta splendidissimam ex una parte.*
- 3 *Iuxta splendidissimam ex altera parte.*
- 5 *Quæ hanc sequitur.*
- 7 *Quæ iterum sequuntur istam.*
- 8 *Vltima stellarum omnium quæ sibi hoc modo succedans.*
Quarum situm atque complexum ex figura cognoscimus.

Secunda
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

OPHIVCHVS.

9 ISTIVS extremo sub vertice, vertice quippe
Sideris Innixi, clarum nosces Ophiuchum.
Triccæi sidus stat nominis, & cui pingui
Thure Epidaureæ fumant altaria sedis.
In styga decursis Parcarum ab origine fusis
Merferat Hippolytum fors vltima: iamque per imas
Cocyti tenebras & stagna nigrantia Ditis,
Portitor ille Charon Theside fata vehebat.
Hic immaturi sed enim miseratus acerbum
Lethi supplicium, Neptunique aspera iussa,
Argentes artus Erebo procul intimo ab usque
Suscitat, atque animæ rursus tepescit calore
Viscera, mundanas reuocat medicator in oras.
Non tulit omnipotens ortu cuiquam generato
Deucalioneo, fas esse nouissima fata
Vincere, & incassum decurrere pensa fororum:
Moxque trifulca polo iaculatus fulmina celso,
Et super aëriæ vibrans incendia flammæ,
Morte repertorem medicinæ audacis in umbras
Deijcit: ac gnato reparans solatia Phœbo,
Asperaque extincti miseratus fata nepotis,
Surgere nocturno iubet inter sidera motu.

Hic ergo insignes ardens venas Ophiuchus,
Hic rigidos artus formæ Anguitenentis honore
Arduus, hic tantos humeris vibrantibus ignes
Euomit, ut pleno cum Luna nitescit in orbe,
Menstruæque ingenti iam temporæ diuidit ortu,
Nequaquam lentis obscurior ex humeris lux
Marceat: at manibus non compar flamma rubescit.
Nam suffusa leui resplendent vltima luce:
Sed cerni sunt prompta tamen: postremæque parco
Igne micant. ille angue manum confertus utranque
Erigitur, serpensque dehinc elabatur ambas
Flexilis, & medium cingit spiris Ophiuchum:
Quem super hærentem plantarum mole duarum

B

Scorpios

ARATEA PHAENOMENA.

Ophiuchus, Serpentarius, ὄφις ὀφιοχός, qui tenet Serpentem, seu Aesculapium, Anguiger, caput proximum Herculis vertici habet. Vtraque manus à corpore longius protensa, Serpentis circumuoluentis se amplexu circumducuntur, pes vterque vsque ad Scorpionis signum descendit & ob id capricorni tropico insistit cum angue tria occupat dodécate moria, + & ♄

Constituitur autem hoc astrum, praeerea quibus serpens componitur stellis viginti quatuor, quarum insigniores magisque conspicuae sunt istae.

1	In capite.	Tertia
7	Vna duarum qua sunt in sinistra manu.	Tertia
8	Altera earum duarum qua licet hic figuram habeat quarta magnitudinis, in caelo tamen quantitas conspicitur.	Tertia
12	In genu dextro.	Tertia
13	In tibia dextri pedis.	Tertia
19	In sinistro femore.	Tertia
2	Vna ex illis duabus, qua in dextro humero sunt.	Quarta
4	Vna ex duabus qua in sinistro humero sunt.	Quarta
15	Vna è quatuor, qua sunt in dextro pede.	Quarta
23	In sinistri pedis planta, qua Scorpii pedem attingit.	Quarta
10	Vna è duabus qua in dextra manu sunt.	Quarta
11	Earum duarum altera.	Quarta

Ostenditur autem schemate, quifnam sit earum in caelo positus.

ὄφις ὀφιοχός sinu flexuoso implicat Aesculapium in magnam sese expandens amplitudinem, caput enim eius cum sinistra manu Ophiuchi quam complectitur se girans in spyrā serpens, in ♋ signo apparet, maxima eius corporis pars, cum figura Anguientis, in signo + cauda sinuosus ambitus, in signo ♄

Sunt autem stella quibus componitur. 18. è quibus precipua sunt qua subijciuntur.

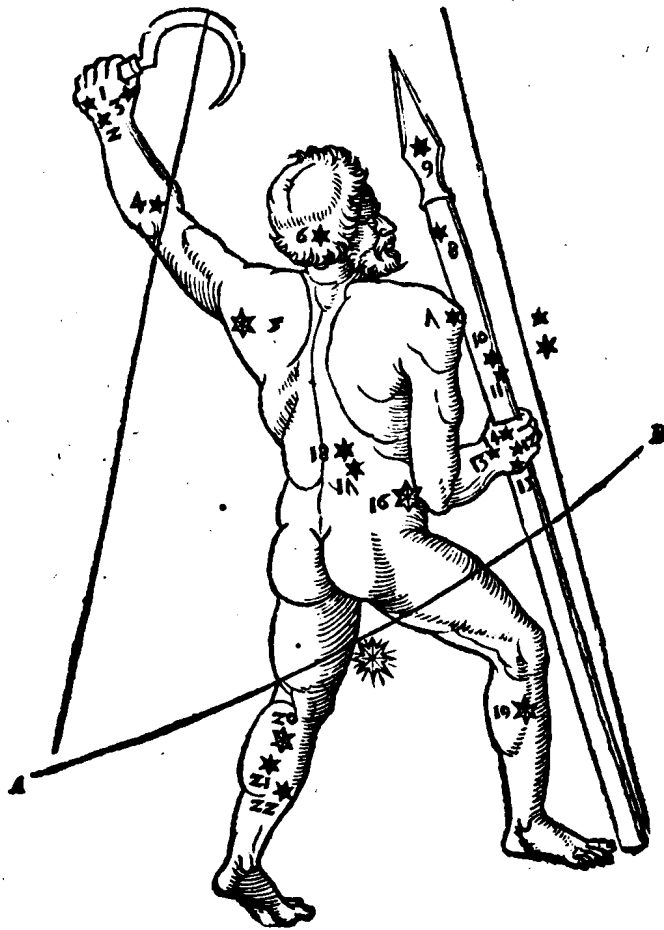
3	In capitis initio	Tertia
4	Vna è duabus qua in colli initio sunt.	Tertia
7	Earum duarum altera.	Tertia
9	In primo Serpentis flexu à capite ad sinistram manum Aesculapij.	Tertia
10	Earum duarum altera.	Tertia
2	Quatuor qua dextrum oculum circumstant.	Quarta
15	Iuxta dextram Aesculapij manum in cauda flexu.	Quarta
16	Post dextram manum qua cauda adhuc inflectitur.	Quarta
17	Iuxta cauda extremitatem	Quarta
18	In extremo totius Cauda.	Quarta

Monstrat autem figura, quam illa in caelo dispositionem habeant.

BOOTES.

10 CALLISTO rutilat stellis, quibus utque ferinam
Prona sit effigiem, quo cardine torqueat axem,
Semper in occiduis attollens lampada flammis
Arctophylax, siue, vt veteres cecinere, Bootes,
Famosa Arcadici testans commenta tyranni.
Et licet instanti similis, similisque minanti
Terga Helices iuxta premat arduus, haud tamen vnquam
In picturatae plaustrum procurrere matris
Fas datur, antiqui quoniam contagio in illo
Criminis, & veterum prohibetur culpa malorum.
Nec minus in membris lux olim maxima vibrat

Omnibus, ardet apex capiti, micat ignea late
 Dextra flammam, humeri flammam mouet instar
 Inter vtrunque femur, quâ se confinia lucis
 Diducunt pedibus, maior quâ luminis auras
 Verberat, & rutilo sidus magis æstuat astro.
 Nam locus Arcturo sacer * adscribitur, illinc
 Aurea qua summos adstringunt cingula amictus,
 Ebria flammanti consurgit stella rubore.

A. B. CIRCVS ÆSTIVVS CVIVS IN VICINA PARTE
 HERET ARCTVRVS RUTILANS.

Bootes seu Bubulcus, Coarctus, Arctophylax custos Plaustrum, laeum brachium ad eandem maiorem
 Vrsa extollit, pedes ad virginis fidus deflectit, ultra Tropicum intra crura illustris stella collocatur, clara
 & rutilans Arcturus & Alamech dicta.

Sunt autem in Boote stella 22. præcipue hoc loco mentionem faciemus earum qua magis illustres
 sunt.

1 Inter vtrunque femur quæ Arcturus appellatur.

5 Supra sinistrum humerum.

Prima

Tertia

20 In

ARATEA PHAENOMENA

20 In sinistro genu duabus alijs vicina.

6 In capite.

7 Supra dextrum humerum.

10 In medio claua quam manu tenet.

9 In eiusdem sine qua Herculi vnum pedem attingit vt monuimus in explicatione eius imaginis

16 Sub dextro brachio prope spinam dorsi.

18 In media spina dorsi.

19 In dextro femore iuxta genu.

Quis vero sit earum situs atque figura, in caelo monstratur praesenti schemate.

13

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Tertia

Quarta

Tertia

VIRGO.

II. QVA protenduntur vestigia summa Bootis,
 Quaque per immensum circumflagentibus astris,
 Circulus obliquo late iacet Astriger orbe,
 Contemplare sacros subiectæ Virginis artus.
 Quam te quam memorem, siue est genitor tibi summus
 Iuppiter ex Themide in terras demissa parente:
 Seu patris Astræi clarum es genus, aurea cuius
 Sidera sunt proles, & qui pro munere morum
 Inculpabilium nomen dedit omnibus astris:
 Aut Pelusiæ magis es dea littoris Isis,
 Digna Poli consors, & cura latrantis Anubis.
 Seu tu diua Ceres, sic nam tibi flagrat arista,
 Et ceu Siriaco torretur spica calore:
 Protentata manu ter quæ pernicibus alis,
 Nec sat certa gradum, viduatæque vertice summo
 Fluxipilæ vestis vestigia, lubricum vt æuum
 Sors agat, & subitis obrepat mobile fatum
 Temporibus, precor in terras procul æthere ab alto
 Fleste oculos, placidamque meis venerabilis oro
 Pande sacris aurem. Tu cum sincera priorum
 Vita hominum nullis ageret sub legibus æuum,
 Auræque innocuos seruarent secula mores
 Sponte sua, nec criminibus via prompta pateret,
 Inter confusos populorum libera cœtus
 Versabare libens, nullique obnoxia culpæ
 Corda inhibens media, casto res more tenebras:
 Nullus telluri limes datus, indice nullo
 Culta secabantur, neque iam discretio campum
 Metiri in dominos monstraueat: omnia rerum
 Vsurpantis erant, promiscua thura per agros
 Præstiterant cunctis communia cuncta videri.

B 3

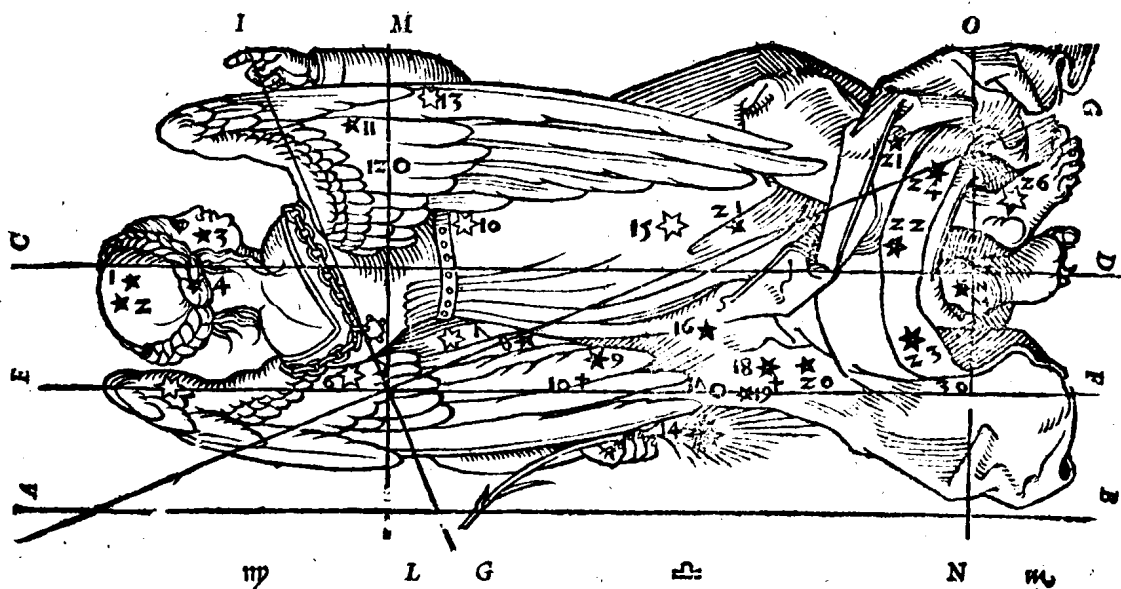
Denique

Denique cùm placidas crebrò Dea viseret vrbes,
 Tectaque iusta virùm passim succederet illa,
 Feruentis late pelagi natura, salumque
 Fluctibus instabile, & glauci vada turgida ponti,
 Quà senior cano nutrit sub gurgite Nereus
 Delphinos virides, & phryfeteras anhelos,
 Ignorata suo seclusaque fine iacebant.
 Nulla fides vñdis, tumido commercia fluctu
 Nulla petebantur: neque longis nauita terris
 Insinuare ratem ius fecerat, exul vt oris
 Omnibus externas veheret per inhospita gazas
 Aequora, & infano penderet sæpe profundo
 Omnia: sed cunctis nasci dabat aurea terris
 Iustitia, & nullo discreuerat aëre regna.

At postquam argento deformis viluit ætas,
 Rarius in terras os inclinabat honestum
 Iam Dea, vix summos adlabens denique monteis,
 Cùm cedente die Phœbus sub nocte propinqua
 Occiduus pronos vrgeret in æquora currus,
 Vsurpandam oculis se dabat adcurrentum:
 Non vt fessa virum repararet gaudia vultu,
 Sed crepula vt latè vomeret conuicia voce.
 Partite vile genus, lacrimis aiebat obortis:
 Causa querelarum vestrum est scelus, aurea quondam
 Iudice me vestri vixerunt secula parentes.
 Degener in vobis animus, solertia vobis
 Peruigil, arte noua vitam traducere mos est:
 Omne æuum studijs excuditis: hinc quoque rursum,
 Proh pudor atque dolor, nascetur vilior ætas.
 Et lacerata genas ibit Bellona per vrbes
 Saucia, vt infidas agitent certamina mentes.
 Hæc vbi permœsto rauco congefferat ore,
 Alite procurfu sese in conuexa ferebat
 Protinus, atque oculos fugiens exosa sequentum.
 Linquebat cœtus hominum. ruit hæc quoque rursum
 Viuendi series, ac successere pudendo
 Acrea secula habitu: fraus ilicet, & furor ardens,
 Atque cruentus amor chalybis, segnisque libido,
 Et malefuada lucri rabies subit omnia, terror
 Degener, ac mœstæ facies formidinis implet:
 Secreti immodicus vada gurgitis vltima versat
 Tiphys: Agenoreo color hinc mentirier ostro
 Incipit, Assyriùmque bibunt noua vellera succum,

Ebria

Ebria vt extremo splendescat lana veneno,
 Sic iusta in populos mox Virginis inculpatæ
 Exarsere odia, & cœlum pernicipibus intrat
 Diuaalis, spaciumque sibi subuecta per auras,
 Vnde procul terras summa vix cerneret æthra,
 Propter anhela libens late capit astra Bootis.
 12 ISTIVS extremis humerorum partibus vrget
 Stella faciem, quali que rubent incendia flamma,
 Quæ subiecta procul caudam maioris ad Vrsæ
 Vertice brumalis circumuoluuntur Olympi:
 Talis utrique modo simul & fulgore micat lux
 Plurima: quippe procul clarè fax ardet in Arcton.
 Nec contemplandi labor anxius, omnia primis
 Obuia ceu vibrant obtutibus, vnus ob ora
 Quæ sunt prima ferè vestigia, præminet ignis:
 Altera quâ pedibus regio est clunalibus, ardet
 Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit,
 Aemula qua rutilæ flagrant confinia caudæ.
 Non tamen his species, non sunt cognomina certa,
 Sed permixta simul vulgi vice conuoluuntur.

A. B. ET C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI. E. F. SOLIS
 VIA. A. G. AEQVATOR QVI IN LINEA L. M. ECLIPTICAM
 INTERSECANS AEQVINOCTIVM FACIT.
 N. O. FINIS LIBRAE.

Virgo, $\pi\alpha\rho\beta\epsilon\upsilon\sigma$ plus quam gradus decem sideris quod Leo occupat obtinet. Pedes quoque priores libra inferens, manu dextra vltra Aequinoctialem (ibi enim Zodiacus vltra aequatorem egreditur) illustrum tenens stellam vnde clariores quidam projiciuntur radij, & dicitur Spica. Graecis $\sigma\alpha\chi\upsilon\sigma$, Arabicè Azimech. Alas habet. Ala vero à latere dextro Zodiacum egreditur, in hac stella maxime Borealis $\pi\epsilon\sigma\tau\epsilon\upsilon\gamma\eta\tau\upsilon\varsigma$ id est vindemiator dicitur. Sunt autem stella quae hanc virginem illustrant 26. quarum praecipuae sequuntur.

B 4

★ Splendida

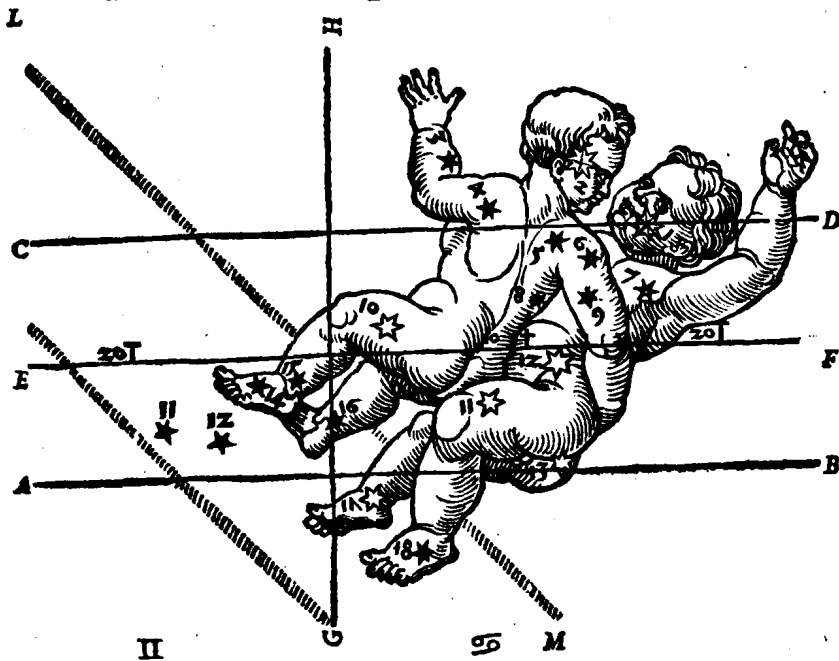
- 4 Splendida illa in sinistra manu quæ appellatur Spica.
 6 Ad sinistra ala exortum.
 26 In dextro pede qui magis ad boream accedit.
 13 In sinistra ala extremitate.
 24 In tibia dextra.
 10 In cinctura à latere dextro.
 15 In dextro femore.
 7 In sinistra cinctura parte
 25 In sinistro pede.

Earum situs quem in celo obtinent, ex figura fuerit petendus.

Prima
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Quarta
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Quarta

GEMINI.

13 ILLA quidem supero conferta relabitur axe,
 Inscia piscosæ semper falis, ipse autem
 Subiectos capiti Geminos tibi cernere fas est,
 Spartanam Geminos sobolem, prolemque tonantis
 Egregiam, & proprio post reddita numina cælo.
 Nam Lacedæmonij Mars cum caluisset Aphidnis,
 Castora Cecropij tulit inclementia belli:
 At frater lucemque & fata superstitis æui
 Exosus, sortem lachrimis efflagitat æquam:
 Protinus alternæ germanos tempore vitæ
 Iuppiter attollit, cælique in celsa receptans
 Aeternæ flagrare facis iubet ignibus ambo.

A. B. ET C. D. LIMITES ZODIACI. E. F. ECLIPTICA. L.
 M. ET E. G. LACTEAM VIAM NOTANT.

Gemini, δ'ιδυμοι, Castor & pollux. Apollo & Hercules capitibus parum transeunt zodiaci limites, itemque pedes, aliis verum suum locum occupant. In utrinque capite prælucida stella constituitur.

Sunt

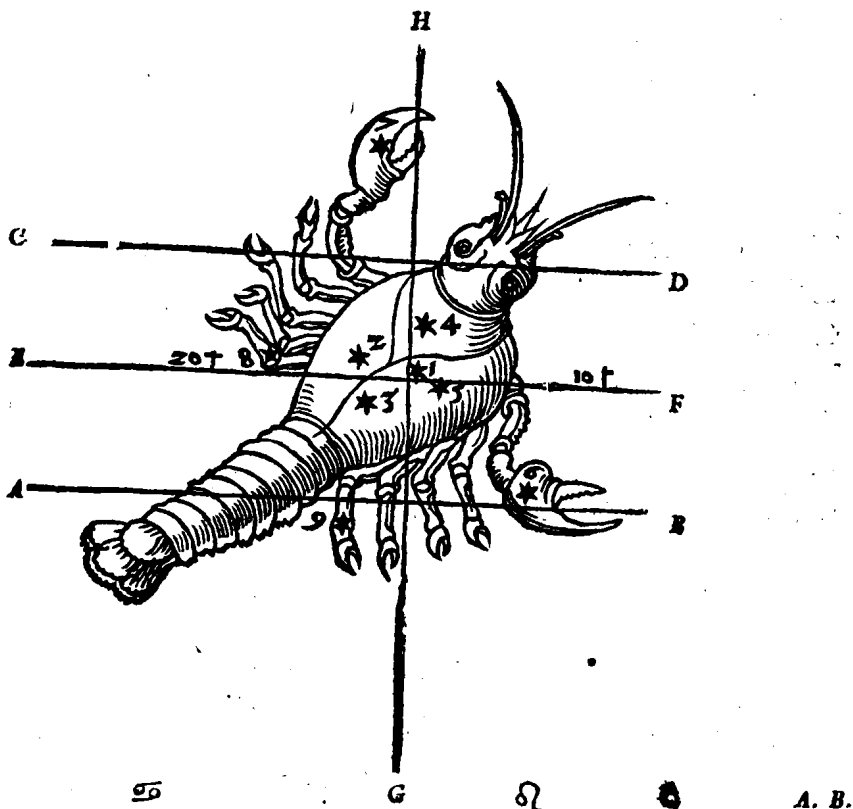
Sunt stellæ quibus ornantur in vniuersum 18. è quibus hæc quæ sequuntur magis conspicuæ sunt.

2	In capite eius, quo ad Boream propius accedit.	Secunda
1	In capite alterius, aliquantum rubescens.	Secunda
17	In dextro pede eius qui Australior est.	Tertia
13	In eiusdem clunibus.	Tertia
11	In eiusdem sinistro femore.	Tertia
12	In sinistro ilio eius qui Australior est.	Tertia
7	In eiusdem dextro latere.	Quarta
14	In sinistro calcaneo eius qui ad Boream magis est situs.	Quarta
5	In eiusdem dextro humero.	Quarta
4	In eiusdem sinistro humero.	Quarta
10	In femore dextri pedis.	Tertia

Earum autem situs atque figura, per schema exprimitur.

CANCER.

ALVO Heleces Cancer subuoluitur: astraque Cancro
Iuno nouercales vt semper proderet iras,
Præstitit. hic etenim Lernæi gurgitis Hydram
Vreret Alcides cum flammiger ausus in ipsum
Repere victorem, quâ duro concaua dorso
Tegmina curuantur, geminus micat ardor in auras:
Hos dixere Asinos, ortos Thesprotide terra,
Et sidus Lenæ tuum determinata ær
Crassior. hos itidem qualis præsepibus esse
Forma solet, dispar Chelarum flamma coruscat
Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro:
Leua duas pigro succendit fomite flammæ.

A. B. C. D. ZODIACI LIMITES. E. F. ECLIPTICA H. G. LINEA
AD ANGVLOS RECTOS SECANS VIAM SOLIS,
INCHOAT LEONEM AC TERMINAT
CANCRI SIGNVM.

Cancer, καρκίνος nouem stellarum. Inter quas praesepe φάτνυ nebuloſa in pectore & Afelli duo, ὄγος ῥόρεος & ῥόλος, ſtella obſcura, ſed mira efficacit̃a in ciendis tempeſtatibus ſecundum Aratum. Hic ad Geminos irrepens, multum ſpacij ibi occupat, vnum atque alterum brachium quoque ex Zodiaco extendens. In ſua ſede parum loci obtinet: ſunt autem haec ſtella praecipua.

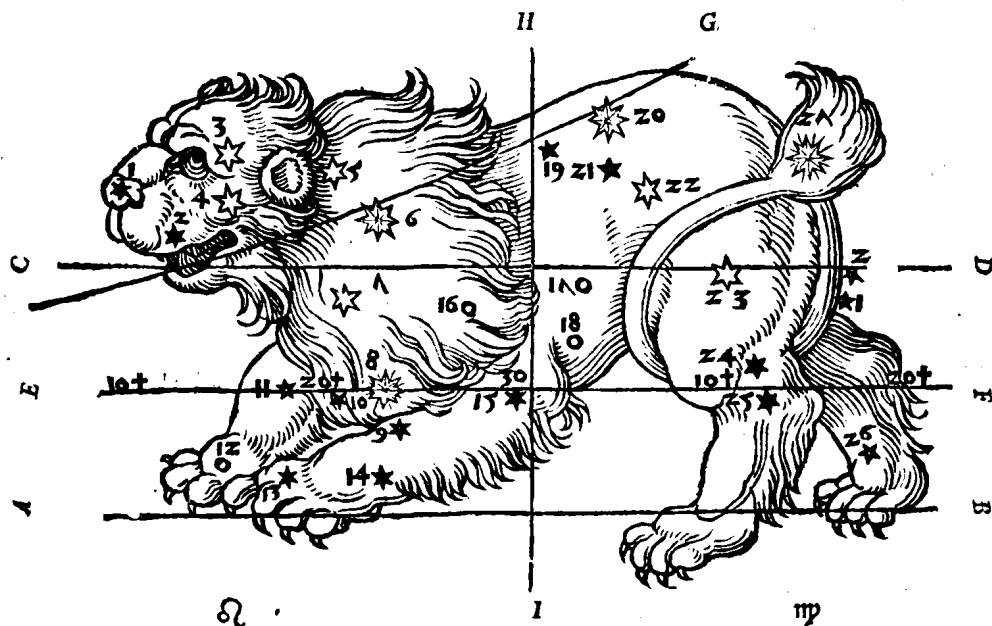
1	Vna illarum quatuor, quae in eius medio corpore quadrilateram figuram conſtituunt, quae afinus nuncupatur.	Quarta
4	In vicina & conſigua parte capiti, ad Septentrionem.	Quarta
2	In ſiniſtra dorſi parte, vna illarum quae quadratum conſciunt.	Quarta
3	Alterae earum quatuor quae ſunt in corpore, quam maxime proclinans in Auſtrum.	Quarta
5	Prima quae in medio & vmblico cancri conſiſtit, adherens.	Quarta
6	In brachio dextro.	Quarta
7	In ſiniſtro boreali.	Quarta
9	In pede verſus Auſtrum	Quarta
8	In pede verſus Aquilonem.	Quarta
- Earum autem ſitus & complexus mutuus ex figura petendus eſt.*

LEO.

Hiverſus quibus Leonis Aſtrum exornatum eſt in Pariſienſi exemplari, quod figuris caret Cancrī coniunguntur. Verum nos licet continuus textus videatur maluimus eum diuidere, vt figura aſtorum ſicū continentēs carminibus quibus explicatī aſtriſſimi ſunt ſubiungi poſſint.

QV A poſtrema pedum rutilant veſtigia in Arcto,
Maxima flammigeri mundus trahit ora Leonis.
Membra dehinc longi qua ſeſe ſemita cæli
Plurima protendit, torrentur fomite acuto
Singula, & aſſiduis ardet Leo viſcera flammis.
Hic Hyperionij flagrat viæ ſolis, & iſto
Se duce cærulei referunt momenta calor̃is.
Tunc ſuccifa Ceres ſtatim cum mergite culmi
Conſtruitur, flauos tondentur ſemina crines
Omnia, & auectas late coquit area meſſes.
Tunc & Threicij repetunt animoſa aquilones
Flabrapolo, tunc Oceanum ſtata flamina cæli
Propellunt pelagus: longis hoc tempore in anni
Ocia ſunt remis: pontus vehit ipſe carinas.

A B. C. D. LIMITES AC ZODIACI TERMINI. E. F. SOLIS ITER.
C. B. SOLSTICIALIS CIRCULVS. H. I. DODECATEMORII
LEONIS FINIS ET VIRGINIS INITIVM.

Leo, Λέων pulcherimum fidus, in quo multa sunt lucida stellæ, dimidiatum ferè signum occupat in quo regnat Cancer. Dorsum, cauda, & caput, extra zodiacum progrediuntur planè sub Vrsa maiore collocatur, quod eo accuratius monemus, ut habità alicuius vnius signi cerra cognitione reliqua eò facilius deprehendantur. Praterca & illud diligenter hoc loco notandum est circa Leonem, inter eius extrema & vrsa, stellæ esse nebulozæ inuolutionis, informes tamen, quas vocant Berenices crines, ab harum situ Plinius terram secundum latitudinem, formam orbis absoluti globatam habere declarat. Berenices crines inquit, non cernit Aegyptus nec Trogloditarum sedes (qui in terra cauernis & specubus morantur). Ha stellæ autem, ob id Berenices coma vocantur, quod cum Ptolomæus Aegypti rex, in Asiam olim expeditionem suscepisset, Berenice eius coniunx, comam suam pulcherrimam Veneri deuouerit, si modo rex victor rediret, Et cum deinde superatis hostibus redisset & optatam victoriam obtinisset illa comam absciderit, & Veneri vti prius vouerat suo in templo, sacrarit, quæ cum paucis post diebus, non amplius in templo, vbi suspensa erat, appareret, ab Astrologis quibusdam in cælum euecta, et iuxta Leonem collocata, dicebatur.

Sunt autem stellæ quibus hoc astrum splendet 27. quarum istæ quæ sequuntur præcipuæ sunt.

8 In eius corde, quam vulgo cor Leonis & Regulum, latini Regiam, Græci βασιλικὸν vocant. hæc omnium quæ in cælo hærent, efficacissima esse creditur, quod prope Eclipticam existens, solis lumine maxime adiuuetur.

Prima

27 Splendida illa, quæ est in caudæ extremitate.

Prima

6 Media illarum trium quæ sunt in collo. Hæc ut facile videre est lineæ C. G. quæ Tropicum canceri notat contigua est.

Secunda

5 Altera earum quæ ultra Tropicum est versus Boream.

Tertia

7 Tertia earum, amplitudini zodiaci inherens. Hæc stellæ, τρεῖς αἱ τοῦ τραχήλου, id est, in ceruice, sunt satis notæ in cælo, cum oculi & visus earum quantitatem facile distinguat.

3 Vna earum quæ sunt in capite, ea quæ supra oculum est.

Tertia

4 Altera propius ad terminum Zodiaci Borealem accedens.

Tertia

22 Supra sinistrum femur.

Tertia

23 In sinistro femore.

Tertia

Patet autem illarum in cælo situs ex schemate Leonis.

AVRIGA.

14 AVRIGATOREM par sit quoque cura videre:

D 2

Namque

Nanque tuas aures implebit fabula solers
 Crætei pecoris: hæc lac memoratur alumno
 Infudisse Ioui Capra, nutrix dicta tonantis.
 Stelligero subuecta polo est: ille impiger autem
 Pulcher Erichthonius, currus & quatuor olim
 Iunxit equos, pronus qui non procul in Geminorum
 Leua iacet, fusoque super se corpore tendit
 Plurimus, atque Helices caput inclinatur ob ore.
 Ille quidem in spacium membra explicat: at Capra læua
 Fixa humero clare sustollitur: ipsius autem
 Fine manus paruas Hædorum suspice flammæ.
 Qui postquam Oceano sese expedire sonoro,
 Sæua procellosis immittunt flabra fluentis,
 Vt spumosa truci pulsantur littora fluctu,
 Et vaga cæruleas inuoluant æquora puppes.

C. D. LIMES AC TERMINVS CIRCVLII ZODIACI BOREA-
 LIS, CUI INSISTIT ERICHTONIVS EXTREMO PEDIS,
 CORNŪ TAVRI DEXTRVM CONTINGENS.

AVRIGA, ἄνδροχος, Erichthonius, Vector, Agitator, vbi ab vrſa maiore diſceſſeris, intra Arcticum
 & Tropicum Cancrī inuenitur: ſiniſtrum brachium conuertens ad Dextrum Perſei pedem. Ornaturque
 ſtellis tredecim ex quibus hæc ſubijciuntur præcipuæ ſunt.

3 Lucida illa in ſiniſtro humero, quæ α & β Capella, ſive Capra vocatur.

Prima

11 In dextro calcaneo, cum Tauri cornu extremitate communis, in hac imagine numero n. notatur, in
 figura Tauri numero. 21.

Tertia

4 In humero ſiniſtro.

Secunda

10 In ſiniſtro Calcaneo.

Tertia

1 Vna duarum quæ ſunt in capite.

Quarta

2 Altera

2 Altera duarum qua existit in capite.

6 In dextro cubito tertij ordinis est, licet in figura quarta magnitudinis videatur.

39 In sinistro brachio qua $\delta\pi\phi\alpha$, id est $\delta\alpha\delta\iota$ vocantur horum in auctoribus frequens est.

5 In dextro brachio.

7 In sinistro cubito.

Talem in caelo dispositionem obtinent, qualis figura exprimitur praesenti.

Quarta

Tertia

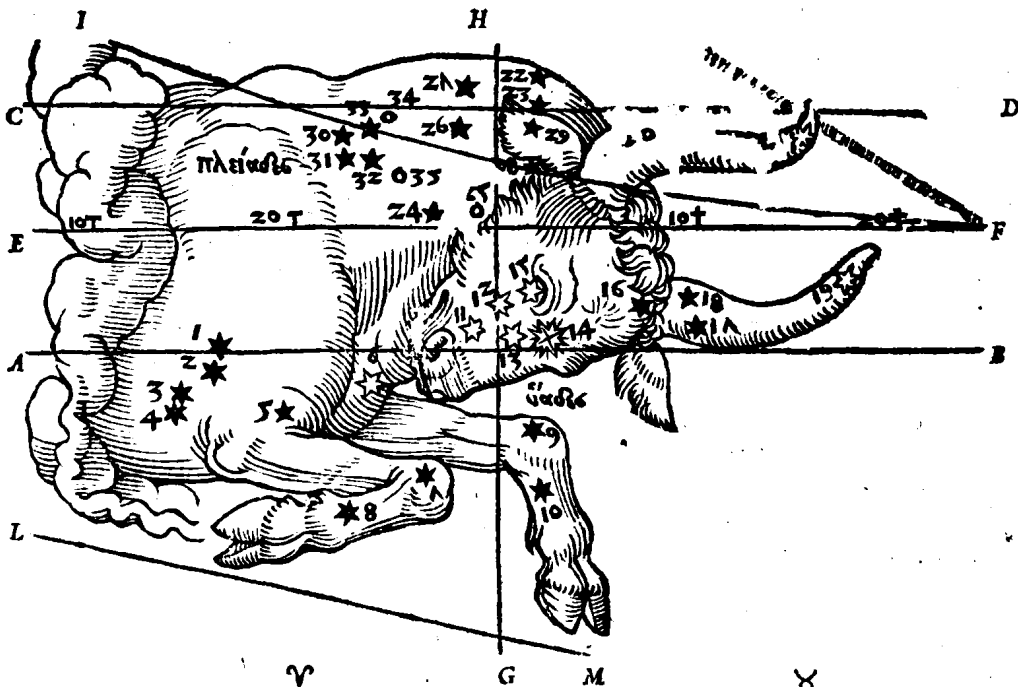
Quarta

Quarta

Quarta

TAVRVS.

15 NEC minus Aurigæ quæ sunt vestigia curui,
Cornigeri late tenduntur pectora Tauri.
Illic setosam pecoris perquirere frontem
Esto memor: flexo iacet illic crure, minaces
In terram figens oculos tum cætera signa
Flammarum similem procul inter sidera formam
Ostentare valent: gemino sic cornua ductu
Erigit ætherij rigor ignis & ignis vtrinque.
Sic camuris ardet protractibus, haud tibi signis
Perquirenda alijs pecoris frons æqua resurget:
Oceano proprio Taurum deprenderis ore.
Cornua sic vera sub imagine curua dehiscunt:
Sic media creber pecori frontem asperat ignis:
Sic Hyades Tauri toto procul ore coruscant.
At boream læuo quæ Taurus acumine pulsat,
Desuper Aurigæ dexter pes imminet astro.
Vna pedem Aurigæ dextrum cornúque sinistrum
Stella tenet pecoris: simul in conuexa feruntur:
Sed prior occidui Taurus subit æquoris vndas

D 3

A. E.

A. B. C. D. LIMITES ZODIACI. E. F. ECLIPTICA. I. F. TROPICVS CANCRI. L. M. AEQVATOR H. G. LINEA TERMINAS TAVRVN, ET INCHOANS GEMINOS.

TAVRVN ΤΑΥΡΟΝ magna ex parte recumbit in illo spacio quod Arieti deputatum videmus, vix dimidium capitis cum cornibus suis imponens gradibus seu regioni sua, pedes seu crura extendens vltra Zodiacum versus Aequi noctialem. Cum autem dimidiatum signum sit dubitatum est Taurus ne, an Vacca censeretur debet an ad Europæ vectorem, an Ius potius immutationem referendum. Verum consuetudo obtinuit vt Taurus haberetur. Ouidius.

Vacca sit an Taurus, non est cognoscere promptum
Pars prior apparet, posteriora latent.
Sed tamen est Taurus, siue hoc est fœmina signo
Iunone inuita munus amoris habet.

Habet autem stellas, quibus insignibus praeclatus Taurus est. 23.

1 Splendida illa & rubescens, quæ in sinistro oculo existit, ingens & rutilans, Caldaicè Aldeboran Graecè λαμπαδίας, Latine palitium nominatur.

Prima

11. 12. 13. 14. 15. Torum hunc manipulum stellarum, de earum maxima diximus latini veteres succulas dixerunt, usenim idem quod sus valet. Sed Graeci nominauerunt ὕαδ' ἀπὸ τῆς ὕδης, quod non sine pluuia exoriantur.

Tertia

21 In eius cornu extremo quod ad Boream tendit illa scilicet, quam supra diximus herere in ipsius Erich tonij dextro pede. 11. numero, quemadmodum eo in loco cornu Tauri pedibus adherens declarat.

Tertia

19 In extremitate cornu Australis.

Tertia

6 In pectore, iuxta dextram scapulam.

Tertia

7 In dextro genu.

Quarta

8 In dextro calcaneo.

Quarta

9 In sinistro genu.

Quarta

10 In calcaneo sinistro.

Quarta

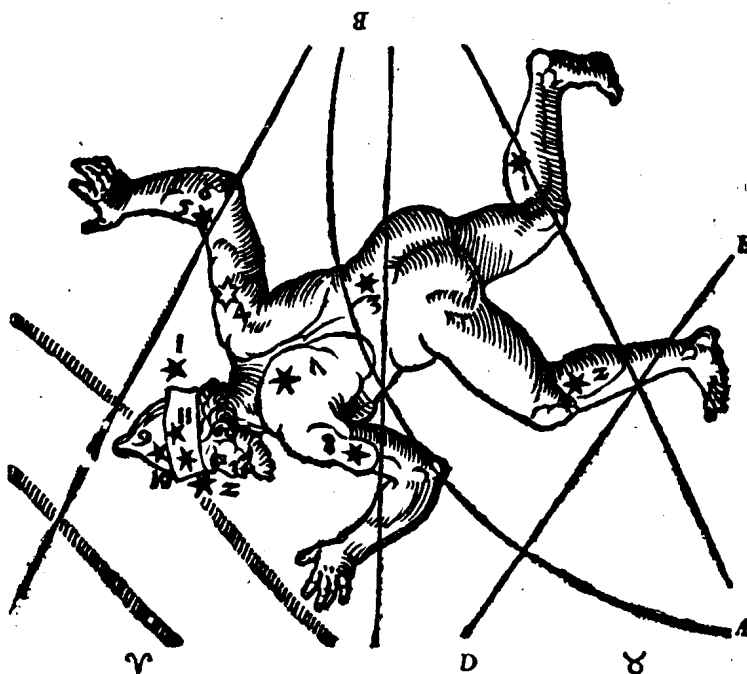
1. 2. 3. 4. Ille quæ in ventre sunt Taurum terminantes.

Quarta

Est autem earum situs quem in cælo habent, ipso schemate expressus. Sunt autem & alia stella in dorso Tauri collocata, quæ à Babylonijs dicuntur Atarage, Graeci πλειξίδες, ἀπὸ τῆς πλειῆς, quod ortu suo navigationis tempus ostendant: Latine dicuntur Vergilia quod extremo vere, cum aestas incipit, exoriantur. Verum cum speciali tractatu harum meminerit auctor, suo loco de ijs dicemus.

CEPHEVS.

16 NEC mea musa senem tacitum Cephea relinquet:
Iasidem quoque summa poli Cephea reuoluunt:
Illum quinetiam rutilæ pater intulit æthræ,
Donauitque polo. tergum Cynosuridos Vrsæ
Post habitat, geminasque manus à pectore tendit.
At diducta pedes tamen huic mensura seniles
Diuidit, extrema quantum pede distat ab Vrsæ.
Non eget huius enim fedes sacra numinis hilum.

A. B. CIRCVLVS ARCTICVS. D. E. COLVRVS AEQVINOCTIORVM.

CEPHEVS, κεφειός, maritus, Cassiopea, Babilonijs Ficare, succensus, & dominus flāma ad alterā
 latus poli arctici Vrsa maiori opponitur, partim intra Arcticum cum ventre & pedibus, partim extra
 Arcticum cum brachijs & capite. Constat autem Cephæus stellis 12. ex quibus præcipue magisque conspi-
 cuae sunt hæ sequentes.

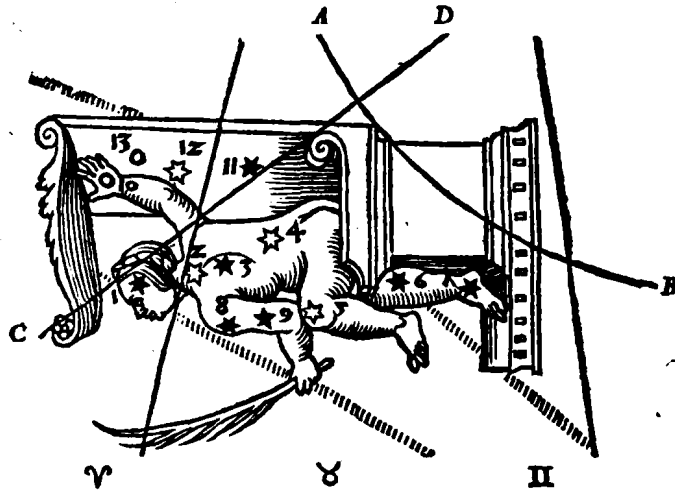
- 1 In dextro pede.
- 4 Supra dextrum humerum.
- 10 In pileo, qua media est, inter duas vicinas.
- 2 In pede sinistro.
- 3 In cinctura, prope dorsi spinam.
- 6 Supra dextrum cubitum.
- 8 In brachio sinistro.
- 7 In dorso.
- 12 In fronte.

Quarta
Terria
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

Monstrat autem earum situm atque complexum quem inter se habent, in caelo figura flammigeri.

CASSIEPEIA.

17 R V R S V M decliui si visum tramite vergas,
Prima tibi vt flexi linguatur spira Draconis,
Infortunatam spectabis Calsiepeiam.
Sed nec multa tamen, cū cælum lumine toto
Luna replet, terram vt superet fax aurea noctem,
Occurret genitrix oculis quærentibus: adsunt
Lucida mœrenti, tenuis rubet ignis, & ægrè
Lux hebes est matri: vix qualem Caria quondam
Nouerat intrantem per claustra tenacia clauem,
Formatur stellis distantibus. inque humeros vix
Tenditur angustos, natæ fera fata tetundunt.

A. B. CIRCULVS ARCTICVS. C. D. COLVRVS AEQVINOTIORVM.
NOTVLIS DVAE DVCTAE LINEAE, TERMINI
SVNT LACTEAE VIAE.

*Castiopea, κασιόπεια, iuxta pedes Andromeda sedet, erecta paululum versus Cepheum maritimum
Constituitur autem illa atque sedile, cui incumbit brachia ad sidera tendens, stellis in vniuersum rede-
cim, e quibus illa quae hic subiiciuntur magis clara atque conspicua sunt.*

- 4 In renibus.
- 3 In sinistro genu.
- 12 In medio eius sedis.
- 2 In dorso prope collum.
- 1 In capite.
- 7 In dextro pede.
- 6 Sub genu dextro.
- 9 In sinistro brachio.

Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

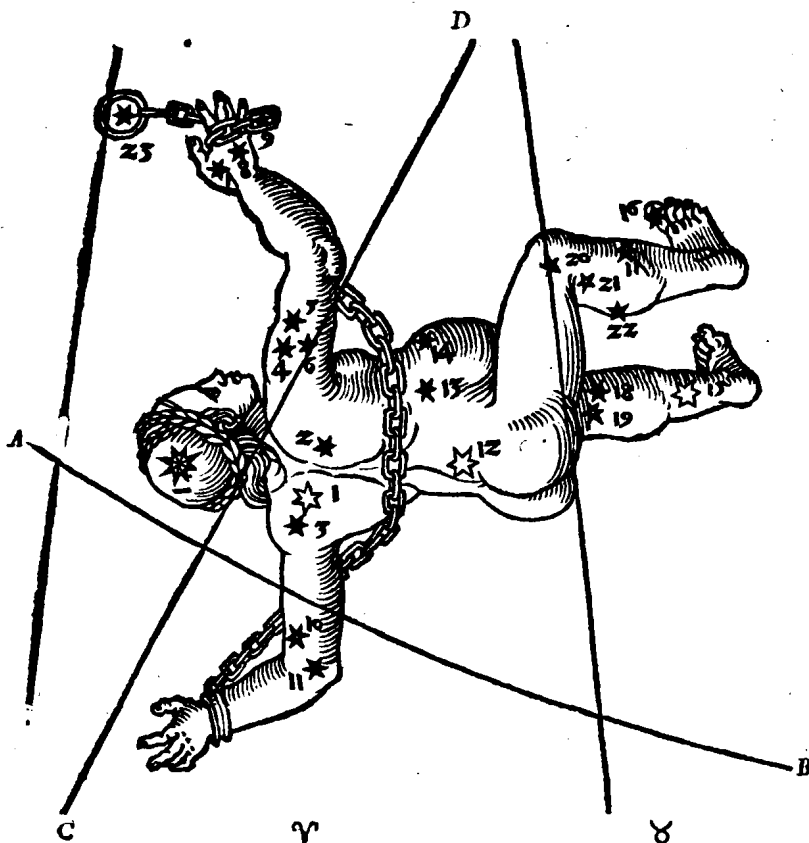
Quo situ se inuicem in caelo complectantur monstratur figura praesenti.

ANDROMEDA.

18 NANQVE subest, teretisque poli simul orbe notatur,
Andromeda incendi, quæ semper luce coruscans
Sponte oculos im membra rapit: face denique vertex
Ardet anhelanti, geminamque per aëra fundunt
Lucem humeri, & summis lux æstuat ignea plantis:
Ignea quinetiam per cælum singula flagrant
Andromedæ, & toto vibrant in corpore flammæ.
Sed tamen hic etiam viuax est pœna dolenti:
Nam diducta vlnas magna distendit in æthra,
Vinculaque in cœlo retinent quoque tenuia, quippe
Brachia contortis adstringunt nubila nodis.

A. B.

A. B. CIRCULVS AESTIVALIS LONGISSIMAM DIEM
CONFICIENS. G. D. COLVRVS AEQVINOCITIA
CONTINGENS.

ANDROMEDA αὐδὸποιέδη catenata, capite ad Pegasus eleuatur, ibi est praesignis quadā stel-
la Extensis brachijs in caelo consistit quorum dexterum tendit ad Galaxiam, ea parte qua Cephei caput
conspicitur. Sinistrum ad pisces, imo vni piscium quasi incumbere videtur. Catena aurea à sinistra vsque
in dextram manum per dorsum ei transit. Stellis non procul à Perseo 23. illustrata fulget, quarum prae-
cipua magisque clara sunt haec, quas iam subiiciemus.

- 1 In sinistro humero.
- 12 In spina dorsi.
- 15 In sinistro pede.
- 11 In cubito sinistro.
- 23 Iuxta dexteram manum in qua tres aliae conspiciuntur.
- 7.5.6. In dextero humero.
- 16 In calcaneo dextero.
- 7.8.6. Tres in dextera manu.

Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta

Atque harum dispositio per schema exprimitur, in quo praeter stellas iam enumeratas aliam in capite
fulgentem cernimus secundi ordinis, veram illam dum in alato equo quadratum constituat tribus alijs
coniuncta, non huc, sed ad Pegasus referimus.

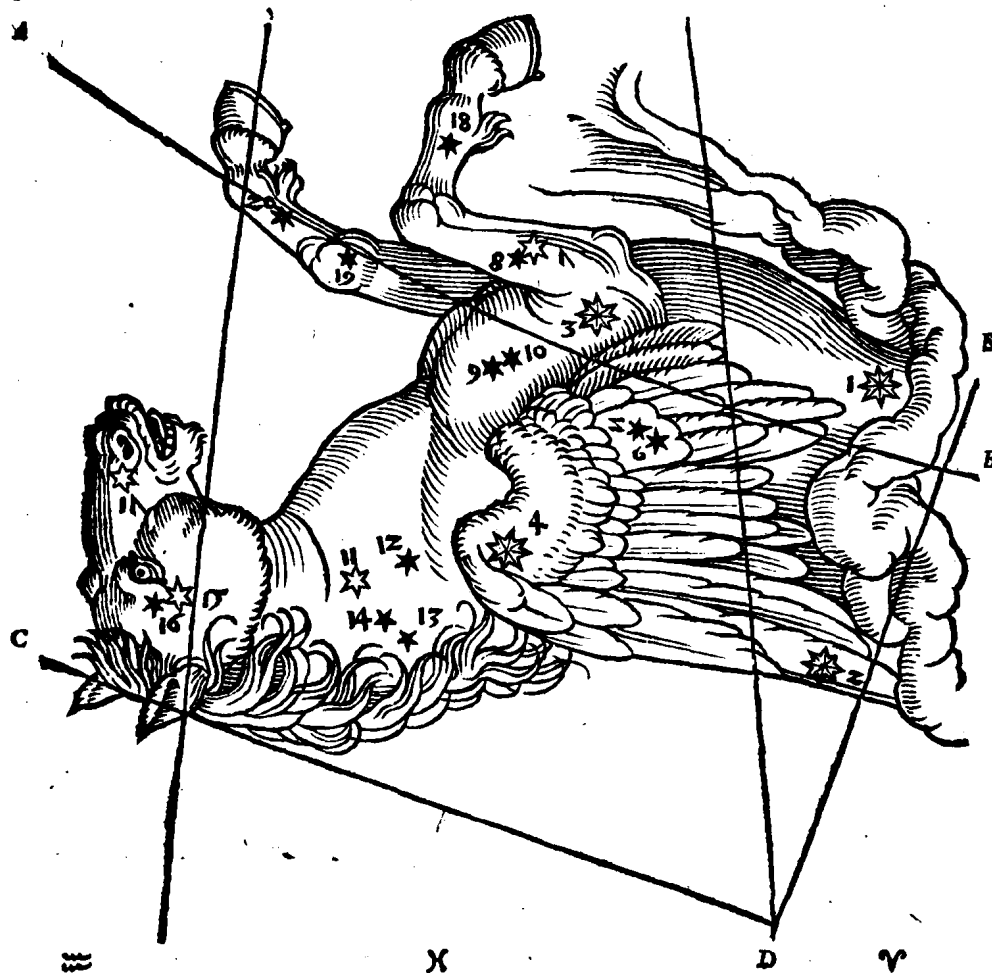
EQVVS.

EQVVS.

19 R V R S V S odorato quæ vertex crine tumescit,
 Andromedæ capiti succingitur indiga pleni
 Aluus Equi, sommo quam fax in vertice vibrat
 Virginis, inque auras cornu vice surgit acuti.
 Ipsa sub abscisso latè micat aurea ventre,
 Cornipedis simul hunc lux indiscreta renectit.
 Communique rubent duo semper sidera flamma.
 Treis latus atque armos aliæ pecoris pinxere,
 Et spacio disiuncta pari fax æmula flagrat.
 Plurimus ignis inest, vasto globus æstuat orbe.
 Sed non & capiti similis rubor, ipsa que ceruix
 Quauis procero surgat iuba maxima collo,
 Languida marcenti vix est spectabilis igne.
 Vltima quæ mento sese explicat, haud minor illa
 Quattuor est primis quæ formam lumine claro
 Cornipedis simulant: non hinc Equus integer artus.
 Non quadrupes cælo sustollitur, at tenuis aluo
 Erigitur, media iam cætera ponè negantur,
 Et quatit ætherias primis modo cruribus auras.
 Nunc hunc Aonio quondam memorant Helicone
 Inclita post Lyciæ redeuntem bella Chimæra,
 Mystica qua rupes doctis obmurmurat antris,
 Herbarum carpisse comas, & gramine odoro
 Expleuisse famem, sed cum sitis arida fauces
 Vreret, ac nullo manaret gurgis hiatu,
 Illisisse pedem, cornuque excitare repente
 Lympha camcenalem fudit procul Hipprocrenen.
 Aones hoc latice posuerunt nomen equino
 Pastores: strepit hæc placido inter saxa susurro,
 Atque Helicone cadens sese sitientibus herbis
 Inferit, Ascræas donec vaga gurgite valles
 Viuificet, rigat has animas & Thespia pubes
 Semper, & in latice inhiat gens fontis alumni.
 Ast Equus alterno redit inter sidera motu,
 Oceanique salo caput exerit, haud tibi magni
 Cura laboris erit cælo spectare sereno
 Cornipedem: micat ille procul flagrantibus astris,
 Et perfusa recens educit pectora ponto.

A. B. TROPICVS CANCRI SIVE CIRCVLVS SOLSTITIALIS,
C. D. AEQVIDIALIS SIVE AEQVATOR. D. E. LINEA
DISTERMINANS AEQVINOCITIA QVAM PAVLO
SVPERIVS COLLVM ANDROMEDAE SECA-
RE VIDIMVS.

PEGASVS, ἵππος seu equus alatus, Equus volans, Maior Equus, Equus secundus, cum duobus ran-
tum pedibus prioribus pingitur, aliis quoque insignitus, vltima parte caput Andromeda, pede sinistro alam
sinistram Gallina contingens, malim potius alam dexteram Cigni.

Exornatur autem stellis 20. inter quas insigniores sunt istae quas subiicimus.

1	In vmblico quam paulo ante in capite Andromeda herere diximus, hac vna est quadrati, ex stellis se-
cundi ordinis in Pegasi corpore constitutis.	Secunda
2	In dextera ala extremitate.	Secunda
4	In dextera ala summitate, quatuor stellae triangulum constituunt.	Secunda
3	In exordio dexteri pedis in coxa scilicet illa quae tribus aliis coniuncta quadrangulum constituit.	Secun.
7	Supra genu dextro.	Tertia
11	In collo.	Tertia
15	Supra dextrum oculum.	Tertia
17	In naribus.	Tertia
6	Vna earum quae sibi in pectore vicina sunt.	Quarta
10	Altera dictarum duarum.	Quarta
		18 In

18 In dextero calcaneo.

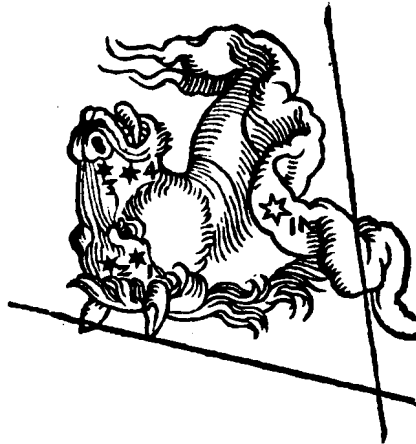
20 In sinistro calcaneo.

Quarta

Quarta

Quis autem sit harum stellarum situs in cælo per figuram exprimitur. Hunc Ovidius, & sanguine qui ab exciso Medusæ capite defluxit, genitum esse in Fastis refert.

Creditur hic cæse gravida ceruice Medusæ
Sanguine respersis profuluisse comis.

DE EQVO PRIMO SIVE MINORI.

EQVISESTIO, seu equus primus προτομή ἵππου Equulus, Equi caput siue rostrū, alias Hinnullus, Item praefixo equi, collo attingit caput Pegasi (neque enim plus habet sectio equi dicta) & aliquo modo capiti Aquarii incumbere videtur: Stellas non nisi in capite quatuor habet easdemque tam parvas, ut ab Astrologis nebulosa occultaeque dicantur: quapropter nec mihi operepretium facturus videor, si copiosius de ijs disseram cum figura eas satis exprimat, stella autem quae in collo haeret eadem est cum illa quā paulo ante in naribus maioris equi apparere diximus quod & numerus 17. adiectus declarat, qui non huius sed superioris imaginis est. Nihil de hoc equo dignum memoria legimus, quare ab ijs auctoribus qui hanc tractarunt materiam plerumque omisus est. Aratus non meminit eius neque hic eius (ut recte) Paraphrastes neque Caesar Germanicus, neque Hyginus in suo Poëtico Astronomico, Sic nec Manilius, Ausonius, Vitruvius: Verum dum ex sententia Ptolomei ac Procli Astriferi globi conscripti eum habeant ne quid adesse eum adicere voluimus.

ARIES.

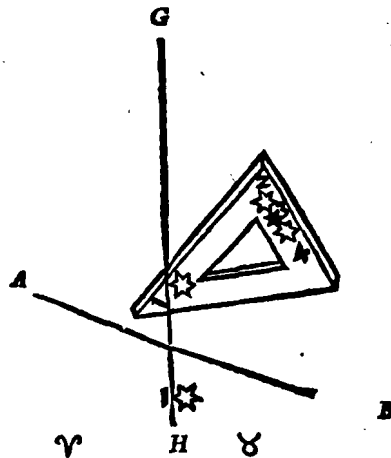
20 TVNC celer ille Aries, longi qui limitis orbe
Aethera percurrens, nunquam Cynosuridos Vrsæ
Segnior ablapsu conuertitur, haud procul astro
Visus Equi, magno celsum secat aëra motu.
Parcior hic rutilæ semper facis, indigus ignis
Spectatur iusti. nam quanti luminis astra
Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,
Marcida lanigeri tantum se forma sub auras
Exerit: in tenui quanquam primordia Phœben
Orbe habeant, nulloque decus dea proferat ore.
Sed licet hunc oculis frustra sectere per æthram,
(Nam semper proprijs caret ignibus) en tibi propter

Andro.

Quetta

Porrigitur

Porrigitur summum signo caput: angulus arctat,
 Et gemini suprema iugi vicinia mordet.
 Tertia quę stantes sustentat linea ductus,
 Parcior, haud simili sese sub limite tendit,
 Et contracta modum gemina face flammigerarum
 Stellarum superat. quin & quę subter in astro
 Lanati marcent pecoris, pluuióque tepescunt
 Iam vicina noto, minor istic linet luce
 Et fulgore facis peruertitur: at locus olli
 Post tergum Andromedæ, sic se tulit ordo dicatus.

A. B. SOLSTITIALIS CIRCULI LINEA.

TRIGONVM seu δ'α'λ'το'το'ν, Triangulus, ē regione Arieti oppositus, consistens extra Tropicū sero iuxta caput Gorgonis, Triangulū hunc ob id in cælum relasū volunt vt per eum Arietis astrū quod aliqui obscurius est, melius atque facilius cognosceretur. Alij volunt Cererem obrinuisse à Ioue olim, vt in cælum aliqua figura referretur, quæ Siciliam exprimeret, quæ quoniam triangulus quasi est, Triangulū hunc in cælum transferri contigerit. Nec desunt qui dicunt hoc triangulo significari totius terræ in tres partes diuisionem. Stella quæ hanc figuram constituunt sunt quatuor numero.

- 1 In Angulo occasum versus.
- 2 In angulo superiori
- 4 In latere dextro.
- 3 Inter hanc & superiorem.

Tertia
 Tertia
 Tertia
 Quarta

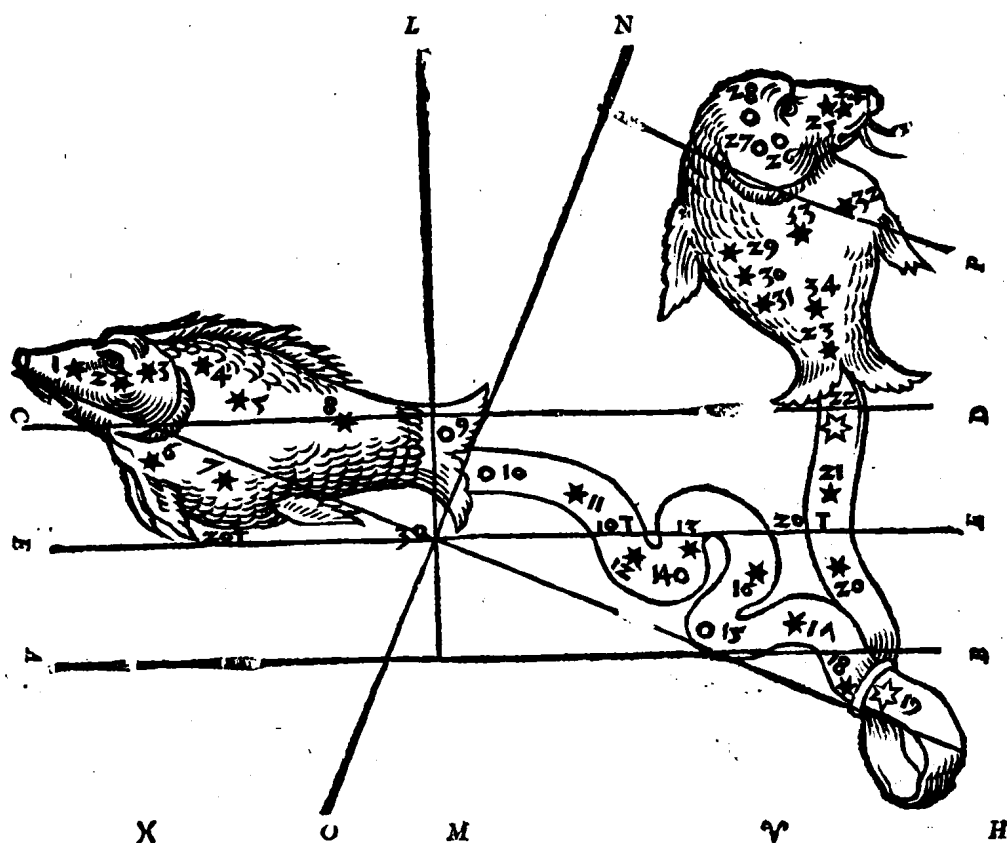
Vt autem earum situm atque figuram intelligas, schema aspice.

PISCES.

22 HINC si vicino flectaris lumina visu,
 Inque notum sensim boreali ab cardine doctus
 Inclinare oculos, proles tibi tertia Pisces
 Surgent Bombycij: sedes data quippe duobus
 Piscibus, ingenti quæ celsam circulus æthram
 Orbe secatur, tendit quæ penna extrema sinistræ
 Ales equus, mundo à pectora Laniger alto
 Vrget, & aduerso surgentem corpore Taurum
 Respicit, hinc medio signantur fidere Pisces:

Quorum

Quorum alius rigida confurgit in aëra forma
 Celsior, & boream propior sapit alter aquarum,
 Troicus haurit aquas, funditque ephebus ab vrna:
 Ponè auidus iacet in notialia nubila pronus.
 Sed tamen hi latè stellis ex ordine fufis
 Neftuntur caudas, & lenta trahuntur vtrâque
 Vincula per cœlum coeunt quæ cingula rursùm,
 Et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
 Cælestem memorat quem folers Græcia Nodum.

A. B. C. D. ZODIACI TERMINI E. F. ECLIPTICA G. H. AEQVATOR.
 SIVE AEQVINOCIALIS L. M. LINEA, ECLIPTICAM AD ANGVLOS
 RECTOS SECANS, TERMINAT PISCIVM PRISTINAM SEDEM, ET
 INCHOAT ARIETIS SIGNVM. N. O. COLVRVS AEQVINOCIO-
 RVM QVI HOC LOCO VERNVM AEQVINOCIVM FA-
 CIT. N. P. LINEA TROPICVS CANCRI.

PISCES, quorum vnus vltior alter Boreos filo quodam cōiunguntur, quod alij linum, alij lineolā,
 alij ligamentū vocant. Non vt facile cernimus coniunctim ponuntur sed vnus in sua fere regione delitefcit,
 alter in regione Arietis extra Zodiacum iuxta adromedā heret: adeo vt ex astriferis globis colligere licet
 vt cum brachio aliqua fui parte regat. Sunt autem stella quibus exornantur 24. è quarum numero be lu-
 cidiores sunt.

22 In ligamine quo duo Pisces coniunguntur, iuxta nodum qui Piscis Borealis caudam stringit, haec ea
 dem est qua Arietis imaginem tamquam informis precedit, vt & monuimus.

19 In nodo, qui hisce piscibus cetum coniungit.

4.5. In eiusdem dorso.

7 In eius ventre.

13 In medio quasi eius ligamenti.

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

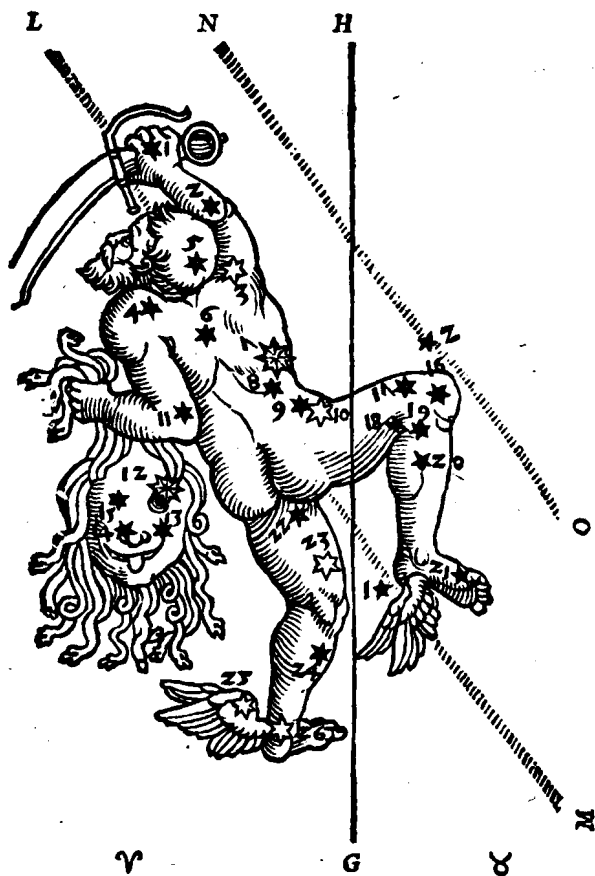
33 In ventre

E 5

33 In ventre piscis Borealis, in numero assignando a sculptore erratum est cum 53. posuerit pro 33. Exprimitur autem illarum situs quem in caelo habent ipsa figura.

PERSEVS.

23 EX humero Andromedæ læuo quoque noscere Piscem,
 Qui rigidum celsi suspectat cardinis axem
 Perfacile est: vlnæ nam proximus iste sinistræ
 Cærus erigitur. Quin & vestigia propter
 Persea sub volucris par est tibi quærere forma
 In caput inque humeros rotat ægram machina mundi
 Andromedam: Threici nam sub flabris aquilonis,
 Nititur alato vindex pede, maxima cuius
 Dexteræ mœrentis folium prope Cæsiepeia.
 Tenditur, ingentique dehinc vestigia passu
 Puluerulenta quasi cano procul aëre pandit.

G. H. LINEA PER VERTICES ZODIACI DVCTA, TOTVM COE-
 LVM DVABVS PARTIBVS AEQVALIBVS DISTERMINANS,
 FINIT ARIETEM, AC INCHOAT TAVRI SIGNVM.

L. M. N. O. TERMINI SVNT LACTEAE
 VIAE CANDORE PERFVSAE.

PERSEVS

• PERSEVS, Ἀνδρόμαδης, Andromeda liberator in manu dextera ensē tenet, id est ἀπὸ τῆς sinistra tenet caput quod à Babylonij caput Algol, à Græcis γοργόνιον à nostris Gorgonis seu Medusa caput, & propter infelicitatem perniciemque suam κακοδαίμων dicitur. Videtur autem quod fabula illa qua fertur Medusa caput gladio abscissum à Perseo, non ab re huic sideri sit accommodata, cum illi, cui iniqua radiatione natali die fulserit, ut veteres tradunt, minetur, cum aut securi aut gladio feriendum esse, aut capite triuncandum.

Habet autem stellas 26. quarum hæc quæ sequuntur insigniores sunt.

7	Splendida illa quæ est in dextero latere.	Secunda
12	Insignis etiam illa quæ est in capite Medusa, quod sinistra manu tenet	Secunda
05	In sinistri pedis extremitate.	Tertia
3	In humero dextero.	Tertia
26	Vna ex tribus quæ sunt in dextero latere.	Tertia
23	Supra genu sinistro.	Tertia
25	In ala sinistri pedis.	Tertia
5	In capite.	Quarta
16	Vna illarum quatuor quæ in dextero genu consistunt.	Quarta
13	Iuxta splendidiorem illam quæ est in capite Medusa.	Quarta
- Atque istæ talem in cælo situm atque complexum tenent, qualis figura exprimitur.

PLEIADES.

24 PLEIADES femoris pariter sub fine sinistri
 Perseus protollit: locus has habet ætior omnes
 Connexas. lente facis haud procul istas
 Ostentat rutili lux sideris, ægra fororum
 Lumina, nec claro flagrat rubor aureus astro.
 His genitor, vero si fluxit fabula fonte,
 Pœnus Atlas, subiit celsæ qui pondera molis,
 Cælifer, atque humero magnum super æthera torquet.
 Fama vetus septem memorat genitore creatas
 Longæuo: sex se rutila inter sidera tantum
 Sustollunt. septem fert fabula prisca fororum
 Nomina, sex sese tenui sub lumine reddunt,
 Electra, Alcyone, Celæno, Taygetéque,
 Et Sterope, Meropéque, simul famosæque Maia.
 Prole dei cerni sex solas carmine Myntas
 Afferit: Electram cælo abscessisse profundo
 Obformidatam memorat prius Oriona.
 Pars ait Idææ deflentem incendia Troiæ,
 Et numerosa suæ lugentem funera gentis,
 Electram tetrīs mœstam dare nubibus orbem,
 Sæpius obscuris caput ut sit cincta tenebris:
 Nonnunquam Oceani tamen istam surgere ab undis,
 In conuexa poli, sed sede carere fororum:
 Atque os discretum procul edere destitutam,
 Germanóque choro sobolis lacerata ruinis,
 Diffusamque comas cerni, crinisque soluti

E

Monstra-

Monstrari effigiem: diros hos fama cometas
 Commemorat tristi procul istos surgere forma.
 Vultum ardere diu, perfundere crinibus æthram,
 Sanguine sub pingui rutiloque rubere cruore:
 Quin Meropen addit postquam Sisyphæia vincla.
 Et thalamos sæuo sortita est omine diuûm,
 Indignam aëria credunt mage sede fuisse.
 Sic anceps numeri fit fabula, sexque per æthram,
 Vergilias cerni tenet vsus, sed simul omnes
 Arctauere globum: ter in auras angulus exit
 Flammiger, & mixtis Atlantides ignibus ardent,
 Nec tamen est famæ similis vigor, ampla sorores
 Fabula nobilitat: modus ollis parcus, & ignis
 Vix tenui longè face sit spectabilis istas
 Alterno redeunt cum bina crepuscula mundo,
 Seu nox australes adolet cum cærulea flammæ,
 Seu matutinus cum sidera disijcit ortus
 Conuolui cœlo summæ pater annuit æthræ.
 Nec minus amenti cum crine attollitur æstus,
 Et cum cana comas redit anno brumæ rigenti,
 Tempora designant. nam si se gurgite tollunt
 Vergiliæ, curuas in flaua noualia falces
 Exercere dies: si condunt æquore flammæ,
 Tellurem presso proscindere tempus aratro.

Pleades ut supra diximus, alio nomine Vergiliae appellatae, in Tauro cernuntur. quare nullam hic earum figuram adijcimus. Dicuntur fuisse Atlantis & Pleones filiae, & quod Iouis seu Bacchi nutrices ut testatur quidam fuisse cœli sede remuneratae fuerunt, & in Tauri dorso collocatae, ibi continuo saltare & choreas ducere visuntur. Vna autem ex illis cui Electra nomen est, vix cerni potest: quod post Troianorum ruinam mæsta cum sororibus amplius choreas ducere noluerit, sed ab eis discesserit, seque iuxta circulum Arctici occultarit, ibi sola latitans, non nisi rarissime ac mestissimo vultu apparet & quoniam lucem suam veluti comam quandam spargere videtur Crinita seu Cometa nominatur. Earum etiam vna Maia Mercurij mater est quæ non raro pro omnibus sumitur ut Virgilius in Georgicis de satione tritici.

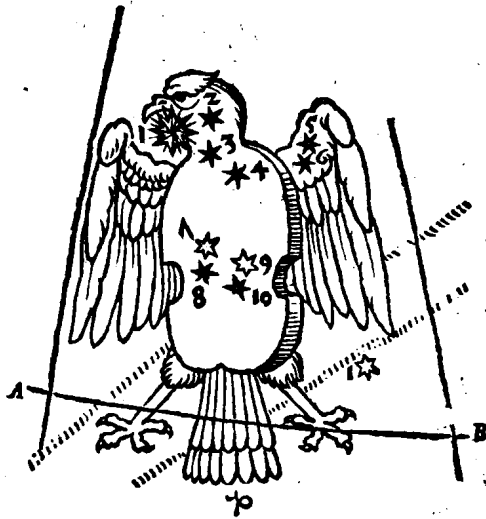
*Multi ante occasum Maiæ capere sed illos
 Expectata seges vanis elusit Aristis.*

LYRA.

25 EST Chelys illa dehinc, tenero qualusit in æuo
 Mercurius, curua religans testudine chordas,
 Ut Parnasseo munus memorabile Phœbo
 Formaret neruis opifex deus. hanc ubi rursum
 Conventus superi compleuit pulcher Apollo,
 Orpheæ Pangæo docuit gestare sub antro.
 Hic iam fila nouem docta in modulamina mouit,
 Musarum ad speciem: Musa satus ille repertor

Carmina

Carmina Pleiadum numero deduxerat: at cum
 Impia Bassaridum carpsisset dextera vatem,
 Et deuota virum tegeret Libethra peremptum,
 Intulit hanc cœlo miseratus Iuppiter artem
 Præstantis iuuenis, pecudes qui & flumina vates
 Flexerat: Adnixa quâ semet sidera pôtro
 Sustollunt, læuum propter Chelys hæc femur adstat.
 Aduolat ast aliud latus Ales, & ore canoros
 Tenditur ad neruos, media est Lyra fede dicata
 Cycneo capiti, & curuo contermina signo.

A. B. TROPICVS CANCRI.

LYRA, λύρα seu, fidicula Chelys, Tympanum, Vultur cadens, Testudo, Falcon, inter Herculem & Cygnum constituitur, habet autem lyra qua aeterna Orphei memoria causa in cœlum sublata est, stellas decem quibus exornatur.

- 1 Splendida illa in Lyra initio, quæ etiam lyra nuncupatur, hæc illa, est quam supra huc retulimus quæ exuuiis Leonis in imagine Herculis adhæret.
- 2 In lyra dorso seu in media eius latitudine, quo loco quatuor, efficiunt quadrilateram figuram.
- 3 Altera duarum.
- 4 Vna duarum, quæ iuxta splendidas sunt.
- 5 Altera duarum.
- 6 Vna e duabus quæ sunt in ala dextera Lyra.
- 7 Altera earum.
- 8.10. Duæ illæ quæ quadratum in lyra dorso faciunt.

Prima

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Schemate exprimitur illarum situs atque figura quem in cœlo obtinent.

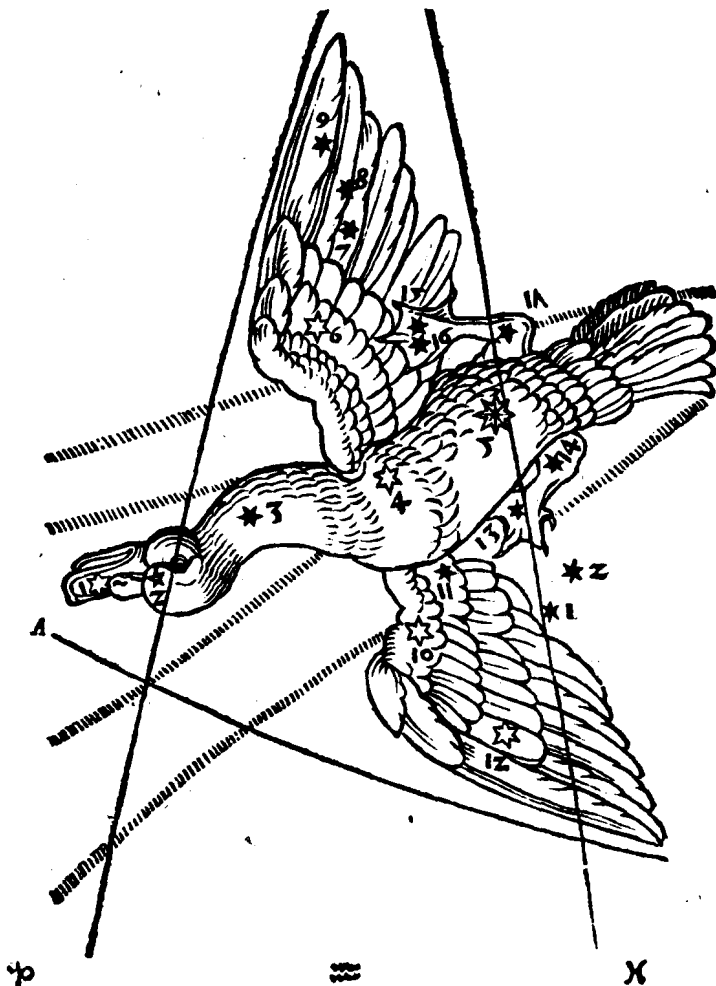
CYCNVS.

26 NANQVE & fidereis Cycnus fecat æthera pennis.
 Donatus cœlo, non claro lucidus astro,
 Sed tamen os flagrans, & guttura longa coruscans,
 Grandibus haud equidem stellis, non his tamen atris
 Obscurisve micat, trahit in conuexa volatum

E 2

Per-

Perfacilem & dextro latè Cepheida dextram
 Radens remigio, summa ad vestigia læuam
 Declinatur Equi: sic magno præpes Olympo
 Subuehitur, subit occidui sic marmoris vndas.

A. B. CIRCVLVS TROPICI CANCRI.

Olor auis ðpvis vel nuxvos Gallina, Cygnus, latè patentes expandit alas: sinistram vsque ad collum Draconis: dextrā, ad sinistrum pedem l'egasi equi, capite contingens Vultus cadētū alam dextram. Sumo autem in ipso Cygno stella 17. è quibus præcipua, magisque splendida, sunt ista sequentes.

5	Splendida illa qua in eius cauda consistit, vna videlicet earū quinq; ex quibus crux cōstituitur. Secun.	
1	In extremo capitis, rostro scilicet.	Tertia
12	In dextera ala flexu.	Tertia
4	In pectore vna earum quinque.	Tertia
6	In sinistra ala.	Tertia
10	In dextera ala.	Tertia
7.8.9.	In extremitate sinistra ala.	Tertia
15.16.	In sinistro pede.	Quarta
13.14.	In dextro pede.	Quarta

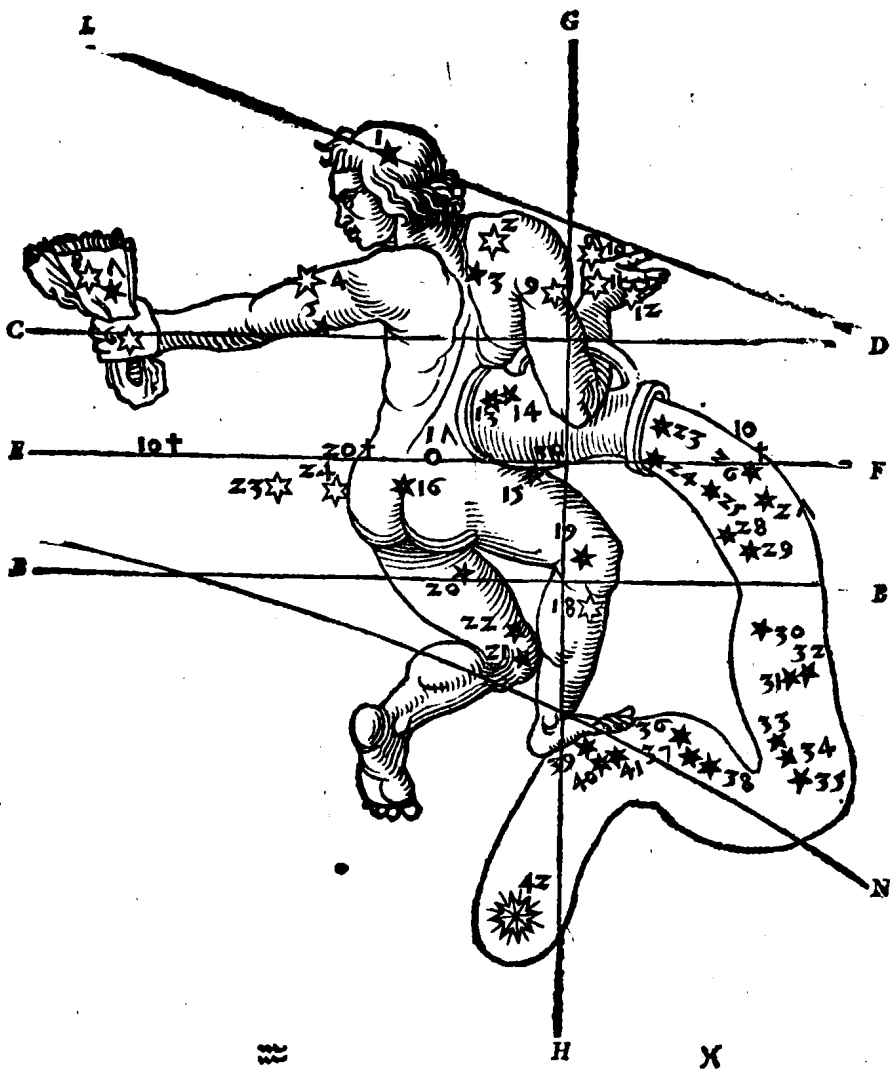
Monstratur autem earum situs quem in cælo habent schemate præsentī.

AQVARIVS.

27 NAM post Cornipedem flagrant duo sidera Pisces,
 Pisces Bombicij: caput autem subter equinum

Laome-

Laomeduntiadæ se dextera tendit ephebi.
Ipse dehinc longos insignis Aquarius artus
Adstat ad hirsuti caudam pulcher Capricorni.

A. B. ET C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI E. F. ECLIPTICA
L. D. AEQVATOR. B. N. TROPICVS CAPRICORNI.
G. H. LINEA, INCHOAT PISCIVM SIGNVM, ET
TERMINAT AQVARIIL.

Aquarius ὁ δροχῶος Ganymedes, Non desunt autem qui putent Aquarij signo, Deucalionem significari & continua aquae effusione maximū illud Diluuium exprimi, quod suo tempore fuisse legimus, manū sinistram fere ad caput Capricorni extendit, capite attingit caput prioris equi. In dextero latere tenens urnam, effundit aquam qua multis stellis vsque in piscem cadit sidus Australe quod pedibus attingit. Illius stella omnes sunt 42. inter quas non nisi istae clariores apparent.

- 42 In extremitate aquae effusa, illa nempe splendida quae est iuxta os piscis Australis.
- 11 Vna illarum trium quae sunt in dextera manu.
- 6 In sinistra manu.
- 8 In vicina & contigua parte sinistrae manus.
- 2 In dextero humero.
- 9 In dextero brachio.
- 4 In brachio sinistro.

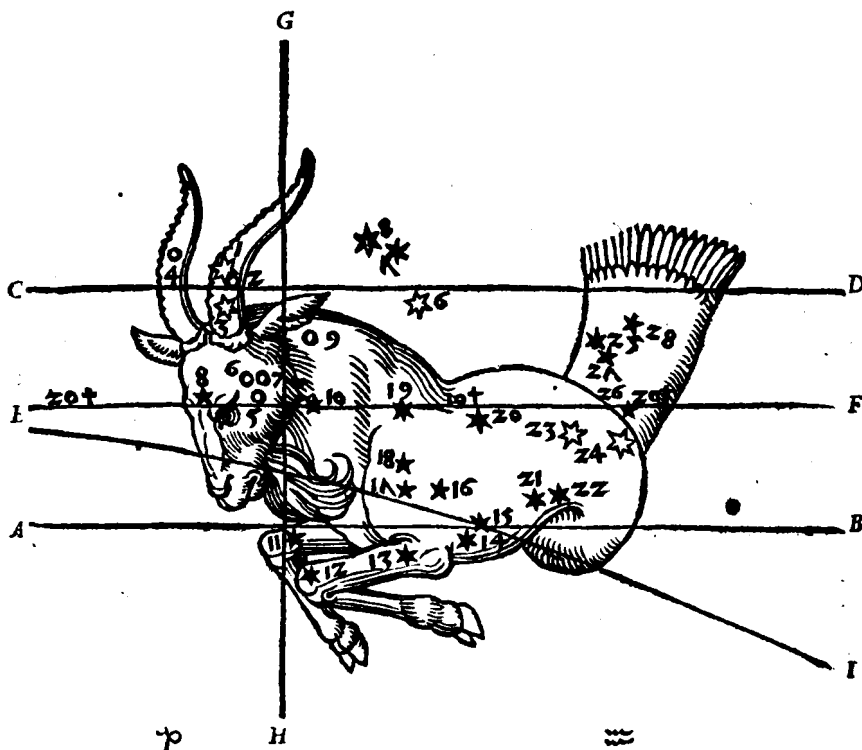
Prima
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia

18 Sub genu dextro.

*Stella illa dua qua in vicina parte Aquarij sunt, ad signum Capricorni spectant.
Monstratur autem earum situs quem in celo habent, figura presenti.*

CAPRICORNVS.

28 IMVS vt australi descendit circulus axe
Signifer, inque notum rutili cadit orbita solis,
Hispidi setosi marcet species Capricorni.
Huc cum Threicio veniens à cardine Phœbus,
Vertit iter, pulsusque deum, mirabile dictu,
Brumalis redigit, non tum mihi longa phaselis
Aequora tententur, non tum freta turbida pinu
Quis petat: angusto decurrit tramite nanque
Parua dies, vastoque dehinc deprensus in alto,
Nequicquam pigrae clamarit sidera lucis:
Interea totis notus acer sæuiet vndis,
Excitumque salum verret notus aurea solis
Cum rota cornigeri sidus pepulit Capricorni,
Tum dirum cælo frigus redit: aspera nautis
Tunc sunt fluctuagis: tamen isti sæpe malorum
Immemores, agitant totos in fluctibus annos,
Mergorum & focæ similes, trahit vnda pauentes,
Ac retrahit: quærunt oculis distantia longè
Littora, & in pontum cogunt lucra semper hiantes.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI E. F.
ECLIPTICA G. H. LINEA, FINIT CAPRICORNI SIG-
NVM, ET INCHOAT AQVARIJ. E. I. CAPRICOR-
NI TROPICVS.

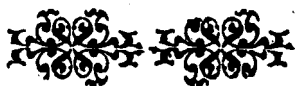
CAPRICORNVS αὐρονίερος pedibus projectis extra signiferum, capitis anteriori parte imiso ad Sagittarium, pingitur. Eius stella sunt in vniuersum 28. quarum precipuae sequuntur.

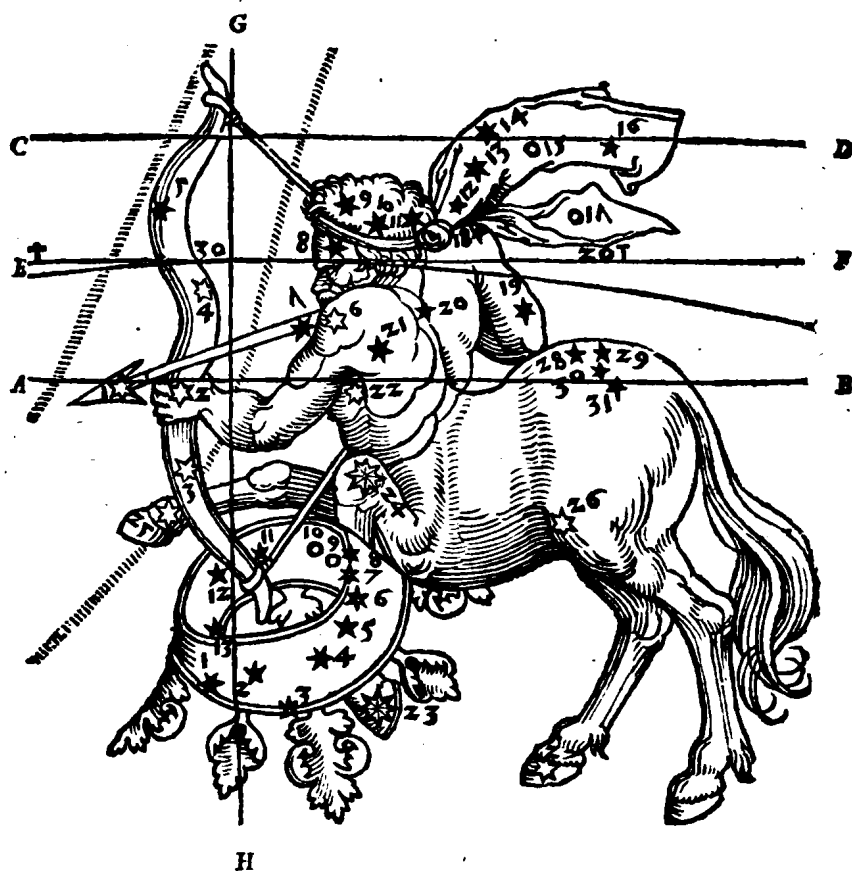
1 Vna duarum quae in cornu dextero existunt.	Tertia
2 Altera earum quae Boreali Zodiaci termino continetur.	Tertia
23 Vna duarum quae sunt in cauda principio.	Tertia
24 Altera earum quarum etiam paulo ante mentionem fecimus, haec enim illae sunt quas tanquam informes in vicina parte Aquari herere cernimus, quod & numerus eo loco stellis ascriptus declarat, qui in hac figura idem est. Sic & hoc loco quae ascribuntur, referimus ad manum sinistram Aquarij.	Quarta
12 In sinistro genu.	Quarta
17 In pectore.	Quarta
19 Vna duarum quae sunt in spina dorsi.	Quarta
14 Vna duarum quae sub ventre habet.	Quarta
28 In cauda extremitate.	Quarta

Earum situs quem in caelo habent ex figura erit petendus.

SAGITTARIVS.

28 PAR metus ex pelago tibi fit quoque, sole Sagitta
Cum leuis adflatur, cum lux in arundine flagrat,
Ignis mundani cum tela extrema coquantur.
Cumque Sagittiferi torret vapor aureus Arcus.
Tum quoque si piceam spectaris surgere noctem
Informem tetrissetellurem ut vestiat alis,
Littus ama, fuge solers caerulea tegmina noctis,
Exitiumque sali, rabidique pericula ponti
Anteueni, iam solue memor vaga carbasa malo,
Iam prolixarum iacet rigor antennarum.
Mensis at infausti vel duri sideris index
Scorpius exoriens sit tempore noctis adultæ.
Huc matutino veniens procul æquore cælum
Exigit è pelago, telum trahit vltima cauda.
Cunctatur pigro post tergum sidera iuxta,
Arcitenens tardos et gurgite liberat artus.
Tum Cynosura et iam maturæ in tempore noctis
Altius in boream sustollitur, abditus autem
Orion redeunte die, tum brachia Cepheus,
Protentâsque manus, mediâque immergitur aluum.

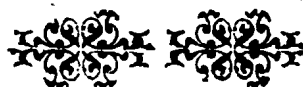
A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI E. F. ECLIP-
TICA. G. H. LINEA INCHOANS CAPRICORNI SIG-
NVM, ET TERMINANS SAGITTARI
DODECATEMORIVM.

SAGITTARIVS, τοξότης, Arcitenens, cuius pectus cum capite & cum dimidio arcus, sunt in zodiaco, cetera sub ipso zodiaco apparent, numero stellarum copiosus est, cum & Corona quae prioribus pedibus adiecta est hoc fidus exornet σιφῶνος τοξότης dicta. stella autem quibus in vniuersum constas sunt 31. sed inter earum non nisi ista sequentes aliquantulum splendere visuntur.

23	In calcaneo sinistri pedis anterioris scilicet, in vicina & contigua parte Corona haerens.	Secunda
24	In genu sinistro, inter hanc & superiorem, Corona interiecta est.	Secunda
1	In sagitta ferrato acumene.	Tertia
2	In sinistra manu qua arcum tenet.	Tertia
3	In ea arcus parte qua in Austrum proclinat.	Tertia
4	In illa parte arcus qua septentrionem respicit, in vicina & contigua Ecliptica sede.	Tertia
6	In humero sinistro.	Tertia
22	In latere sinistro.	Tertia
23	In dextro calcaneo anterioris pedis.	Tertia
27	In pede dextro posteriori.	Tertia
26	In femore sinistri pedis posterioris.	Tertia

Inter Australem piscem, & caudam, eiusdem magnitudinis quadam stella conspiciuntur in caelo, eas ad caudam Sagittarij referre licebit.

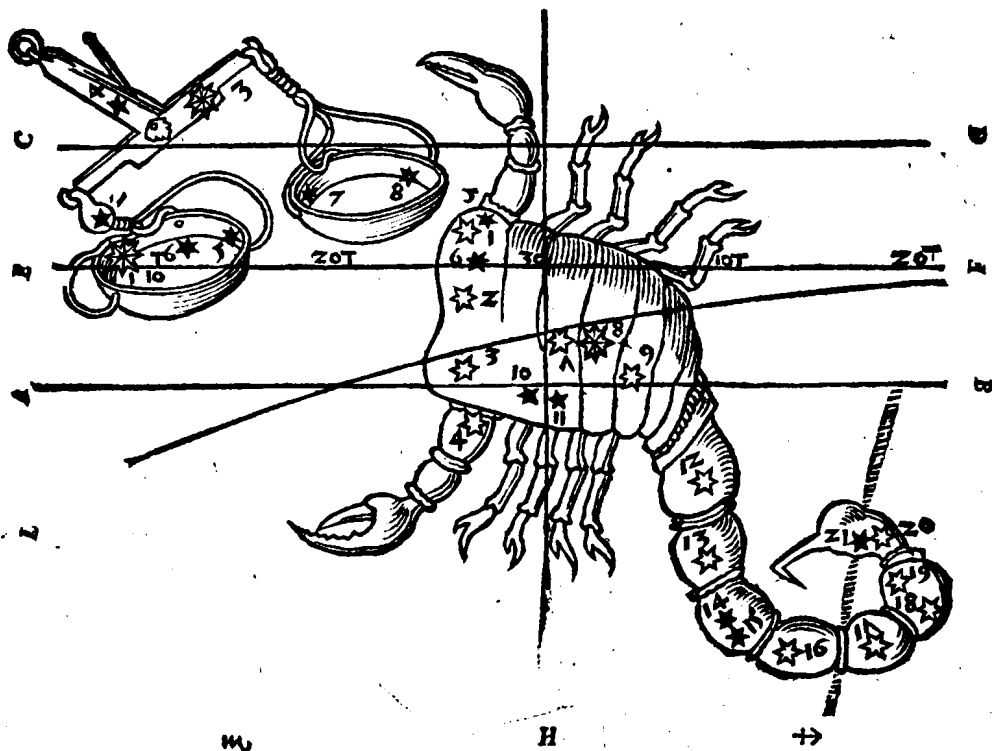
Exprimitur autem situs earum quo sese in caelo amplectuntur ipsa figura.

ARATEA PHAENOMENA.
LIBRA ET SCORPIVS.

41

Antiqui illi Astrologi, qui Zodiacum primi in duodecim partes secuerunt, singulis ijs partibus animalis cuiuspiam nomen imposuerunt, seu quod stellæ quæ eo loco essent, aliquam eorum animalium formam exprimerent: aut quod earum natura vis atque efficacia, aliquam cum ijsdem affinitatem haberent: siue etiam vt immortalẽ hoc modo redderent alicuius memoriam, qui aliquid præclare hic in terris gessisset: quod vt commodius facere possent ex multis stellis quæ in quaque Zodiaci parte essent, eas assumebant, per quas figura quam ipsi volebant aptissimè fingetur. Cum autem in hac Zodiaci diuisione animaduernerent Scorpij figuram tantam esse, vt duarum partium Zodiaci spacium occuparet eam in duo signa diuiserunt, & ex prioribus eius stellis aliud signum formantes, illud, libram nuncupauerunt, siue quod libræ persimilem figuram referat, siue etiam quod vbi sol ad eius initium peruenit diem nocti æqualem, ac si certa statera libraret, efficiat. quod autem ex posterioribus efformatur stellis Scorpioni destinatum est. Quemadmodum itaq; veteres vnum signum volunt duplici tamen astrisimo exornatum: eandem rationem in figura constituenda obseruare voluimus, quam adijciendam esse putauimus etiam si ipse auctor nullam vel exiguam horum signorum mentionem faciat. In decorũ enim esset dum signa Zodiaci primum locum inter Phænomena obtineant omnia non explicare, & partim ea figuris proponere, partim negligere. Explicabimus primum eo ordine, quo hactenus consueuimus primas Scorpij partes quibus libræ signum adheret, deinde, Scorpij quæ eam sequitur imaginem.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI, E. F. ECLIP-TICA G. H. LINEA, INCHOANS SAGITTARIUM ET TERMINANS SCORPIONEM, F. L. TROPICVS HYBERNVS QVI ET CAPRICORNI DICTVR,

Libra Chela χηλα. Veteres Chelas brachia Scorpij vocarunt, alias dicitur ξυγος siue Iugum, Sunt autem libra stella, qua ex Scorpio mutuat a octo, quarum precipue sunt ista.

F

3 Incipit

3	In eius parte oriū Scorpij, qua Septentrionalior est, prope trutinam hærens.	Secunda
1	In Australi parte Scorpionis, in ipsa ecliptica, qua eius alteram lancem constituit.	Secunda
2	In initio chordæ, qua Australis lanx suspenditur.	Quarta
6	In australi lance.	Quarta
8	In Septentrionali.	Quarta
- Exprimitur ut in cælo sunt sita, figura ipsa.

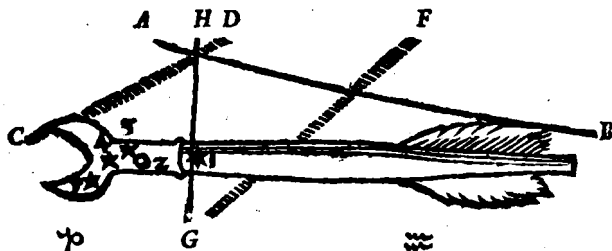
SCORPIVS $\sigma\kappa\omicron\pi\iota\omicron\varsigma$, Cauda eius longe extra Tropicum Capricorni progrediens, vsque ad fidus australe, quod dicitur Ara. Galaxia se quoque in fine inserit. Qua occasione Scorpius in cælum venerit ex sequentibus liquet. Orion ex Iouis, & Mercurij, & Neptuni, vrina natus, ubi adoleuisset venator egregius euasit, ac cum in ea arte diu multumque fuisset exercitatus, neque reperirentur qui cum eo possent conferri, gloria quadam cupiditate motus, se valde iactabat, ac nullum posse animal tam ferum ex terra generari dicebat, quod non sua venandi peritia veller interficere. Qua de causa, irata terra, Scorpiū produxit, cum quo decertans Orion superatus est et occisus. Iupiter autem, ut quid de nimia audacia nocumento sentiret aliquod signum posteris relinqueret, Scorpionem vi clorem ad sidera euexit, & stellis pluribus ornauit, præter eas quas Libram constituere diximus. E quarum numero præcipua sunt hæc sequuntur.

8	Media illarum trium quæ in eius corpore mediocriter splendent, quæ Scorpij cor nuncupatur lucida & magis rutilans existens, Græcè $\alpha\upsilon\tau\omicron\pi\upsilon\varsigma$ dicta.	Secunda
9	Alteræ prædictarum trium quæ in eius corpore sunt.	Tertia
7	Tertia harum quæ magis ad Libram accedit.	Tertia
2	Vna ex tribus quæ sunt in eius fronte, illa scilicet, quæ ecliptica ab Australi parte adheret.	Tertia
1	Alteræ harum quæ à parte Boreali est.	Tertia
3	Tertia ad Austrum proclinans, terminum Zodiaci prope contingens.	Tertia
12	In primo Caudæ spondilio.	Tertia
13	In secundo.	Tertia
14. 15.	In tertio.	Quarta
16	In quarto quæ quasi incidere videtur in galaxia contactum.	Tertia
17	In quinto hæc cum sequentibus Galaxiam occupat.	Tertia
18	In Sexto.	Tertia
19	In eodem.	Tertia
20	Ea quæ extremam caudæ præcedit.	Tertia

Exprimuntur autem ut in cælo sunt & se mutuo amplectuntur, schemate præsentis.

SAGITTA.

QVIN norunt alia superum conuexa Sagittam:
Sed tamen hæc arcu tereti caret, infcia nerui:
Infcia nam domini est: cælum super aduolat ales,
Ales Olor, sed Threicio conterminus axi,
Cana pruinofas extendit colla sub Arctos.

A. B. TROPICVS CANCRI C. D. F. G. EXTREMITATES
LACTEAE VIAE SVNT. G. H. LINEA. PER AQUA
RII INITIVM TRANSIT.

SAGITTA

SAGITTA, $\delta 1505$, Telum, Damon meridianus, hac voce Galaxiam aliquos appellasse testatur Schonerus, in cuius splendidissima parte hoc Telum cernitur. Est prope alam dexteram Vulturis volantis, atque illud Telum refert, quo Hercules ut Prometheus ad Caucasum montem alligatum è vinculis atque cruciatibus liberaret aquilam, eius viscera dispaſcentem intergmit. Hac Sagitta deinde in memoriam tantæ virtutis, quæ in Hercule apparuiſet, ad cælum eueſta eſt, & ſtellis quinque exornata: quæ iam ſequuntur.

- 1 In Sagitte illa parie qua ferro iungitur, qua in linea incidit.
- 5 Qua vicina eſt priori in acumine exiſtens ferro.
- 4 In præcedentis eius vicina parte.
- 3 Quam proxime huic accedens, quæ tres, linea recta coniunguntur.
- 2 Eſt & minuta quantitas alia vix conſpicua.

Quarta

Quinta

Quinta

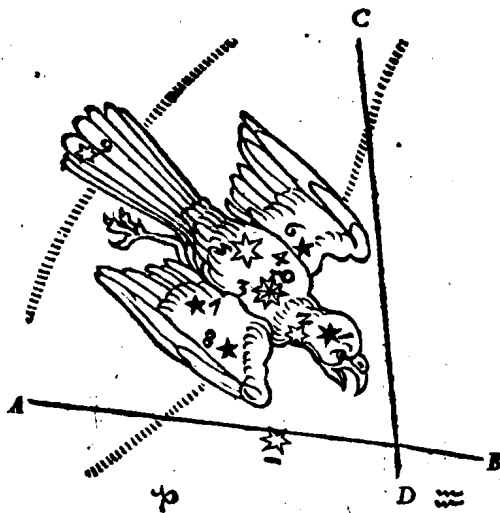
Quinta

Sexta

Figura ſitum declarat.

AQVILA

29 **ARMIGER** hanc etiam Iouis aduolat, arbiter ignis Aetherij, ſed membra minor: procul hic tamen alto
Cùm redit à pelago, & mouet in conuexa volatum,
Fine tenebrarum, ſummæque in margine noctis,
Spumofum latè mare ſubruit, omnia cæli,
Omnia terrarum mox ſabra procacia verrunt.

A. B. AEQVATOR, IN CVIVS VICINA PARTE HAERET AQVILA.

C. D. LINEA TERMINANS CAPRICORNVM.

ET INCHOANS. AQVARIVM.

AQVILA, Merops, $\alpha 205$ Vultur Volans, iuxta æquinoctialem ſita, qua parte Galaxia tranſit ad Sagittarium. Hac non illa eſt Aquila quam paulo ante Promorbei Iecur atque inteſtina depoſitam & ab Herculis Telo interemptam diximus: ſed illa qua Ganymeden rapuit & ad cælum tranſtulit. Fuit enim hac auis præ cæteris omnibus Ioui dilecta, ſolaque aduerſus Solis radios apertos oculos intente tenere poteſt. Aquila igitur ob expertiâ hanc prædâ quâ illi artulæ cæleſti ſede adhaerere voluit, et ſtellis nouè decorare.

- 3 Media illarum trium lucida in $\mu\epsilon\tau\alpha\chi\epsilon\iota\omega$ Aquila, ſive $\alpha 205$ dicitur. Arabica Alkair. Secunda
- 2 Illa qua in collo hæret vna ex tribus dictis. Tertia
- 5 Tertia harum qua ad caudam proclinant. Tertia
- 1 In capite. Quarta
- 6 In ſine cauda. Tertia

Illa qua paulum ab Aquila diſtat numero 1. notata eſt in capite Antinoi.

Figura monſtrat earum in cælo poſitionem.

DELPHIS.

50 T V M curuus caudam subit inter sidera Delphis,
 Dux Neptune tui quondam super æquor amoris.
 Hic iam detrusæ in latebras procul Amphitrites,
 Arduus occiduos humeris vbi sustinet axes.
 Pleiadum genitor, perruperat hic vāgus omni
 Gurgite dilectam domino maris vltimo ab orbe.
 Mollis dorsa tulit: breue signo corpus in astris,
 Et super auritum ponto surgit Capricornum:
 Hic medios artus teter stupet, altera porro
 Quatuor illustrat facibus rubor aureus, atque
 Bis gemino discreta situ micat ignipotens lux.
 Omnia quæ soli & rigido interfusa aquiloni
 Aetheris incurui moles rotat, inque frequentes
 Occasus ortusque trahit moderator Olympi,
 Sunt digesta mihi, quæ rursus limite abúsque
 Sese Hyperionio, pluuialis concaua in austri
 Dimittunt, tetram donec notus ambiat æthram,
 Dicere Romuleo connitor carmine solers.

A. B. TROPICVS CANCRI. C. D. AEQVATOR A. C. LI-
 NEA. TERMINANS SIGNVM CAPRICORNI
 ET INCHOANS AQVARI.

DELPHINVS, Δελφινῶν intra Vulterem & Equum minorem occupans spaciū, caudam depri-
 mens ad aquatorem, caput erigens ad Tropicum, sed tamen nonnihil depressum versus Pegasum. Dupli-
 cem causam reddunt quod Delphinus in cælum sublatus sit: prima est eorum qui asserunt Neptunum

olim

olim Amphitriten adamasse, cumque sibi coniugio iungere niteretur, illam, qua perpetua virginitate vivere decerneret fuga Atlantem montem petiuisse, in extremis videlicet occidentis partibus. Postea vero Neptuno diuersos homines ablegante, vt inuestigarent quonam illa terrarum peruenisset solum Delphinum piscem, aut vt alijs placet, hominem quendam Delphinum nomine, illam inuenisse, ac persuasisset etiam ei vt secum rediens Neptuno nuberet. Cuius rei causa is tali nuptiarum apparatus praefectus deinde etiam in caelum translatus fuerit. Altera eorum est, qui putant Arionem musicum illum excellentissimum, cum olim mare iuxta Siciliam traiceret, ac secum ingentem pecuniam veheret, quam diuersa loca peragrans incundissima lira sua cantu meruerat aduertisse periculum sibi a nautis atque famulis impendere: qui dicerent satius esse, opibus illis inter se diuisis, dominum in mare praecipitem dare quam perpetua seruitute premi. Itaque cum sibi insidias ita structas esse vidisset, periuisse ab ijs, vt sibi morituro tantum temporis concederent quo veluti Cygnus exequias sibi ipsi canere & ex suauissimo lira sua cautu, vltimam voluptatem precipere posset: cumque id ei fuisset concessum tam dulce melos cecidisse in suum obitum, vt eius suauitate moti Delphini ad audiendum vnde quaque acceperint: cantuque finito super eos, tamquam ad vltimum suae vitae refugium profugisse, & per vnum ex illis qui tergum ei sponte porrexerat, ad tenarum litus fuisse aduectum. hanc Arionis fabulam & plura alia quae ipse vera esse contendit, narrat Plinius de Delphino. Hac occasione antiqui Astrologi locum Delphino inter fidem tribuerunt eumque stellis 10. ornarunt.

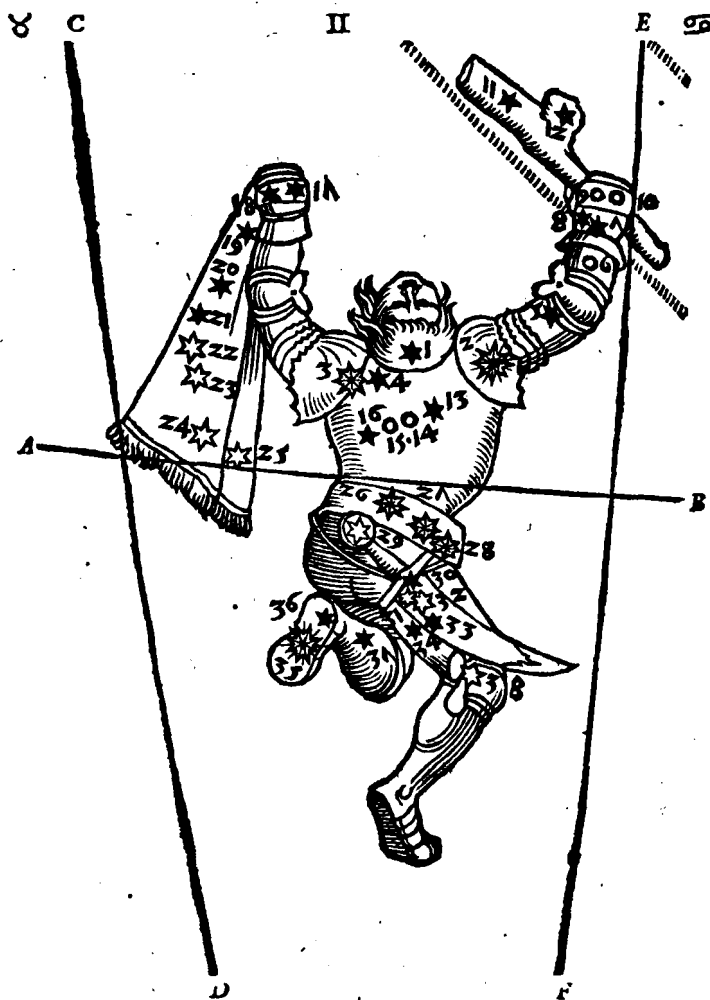
7	Illa quae in eius capite fulget.	Tertia
6	Huius quae proxime adharet in ventre existens.	Tertia
5	Altera earum	Tertia
4	Tertia earum quae iuncta duabus praecedentibus, triangulum facit.	Tertia
1	Illa quae caudam respicit,	Tertia
2, 3.	Alia dua quae huic coniunguntur.	Tertia

Quarum situs vti in caelo sunt disposita, ipsa figura exprimitur.

De Delphino haec Plinius libro 9. cap. 8. ex quibus non immerito caelum occupare Delphinum colligitur, cum primum locum inter beluas marinas habeat. Velocissimum omnium animalium non solum marinarum Delphinus: sed ocior volucre: acrior telo: ac nisi multum infra rostrum os illi foret medio pene in ventre: nullus piscium celeritatem eius euaderet. Sed affert morem prouidentia naturae: quia nisi resupini atque conuersi non corripiunt quae causa praecipue velocitatem eorum ostendit. Nam cum fame concitati fugientes in vada imia persecuti piscem diutius spiritum continuere: vt arcu emissi ad respirandum emicant. Tanta vi exiliunt, vt plerunque vela nauium transuolent vento. Agunt vere coniugia, pariunt catulos 10. mense, aetiuo tempore. Interdum & binos nutriunt vberius sicut Balena. Atque etiam gestant fetus in infantia infirmos. Quinetiam adultos diu comitantur magna erga partum caritate. Adolescunt celeriter. 10. annis putantur ad summam magnitudinem peruenire. Viuunt & tricenis. Quod cognitum praecisa cauda in experimentum. Abduntur tricenis diebus circa canis ortum occultanturque incognito modo. Quid eo magis mirum est, si spirare in aqua nequeunt. Solent in terram erumpere incerta de causa. Et statim tellure tacta moriuntur: multoque oculus fistula obturata. Lingua est his contra naturam aquatiliu mobilis, brevis atque lata, haud differens suilla. Pro voce gemitus humano similis, dorsum repandū, rostrum finum. Qua de causa nomen simonis omnes miro modo agnoscunt, malunt quae ita appellari. Delphinus non tantum hominis amicum animal, verum & musica arte mulcet symphonia cantu & praecipue Hydraulico sono. Hominem non pauescit vel alienum. Obuiam nauigij euenit. Alludit exultans, cerrat etiam, & quamuis plene praeterijt vela.

ORION.

31 SVBTRAHIT obliquo quā sese circulus orbe
Signifer, in boream australes egerit umbras:
Vt medij iam mole polifera pectora Tauri,
Suscipit Orion: neque quisquam nocte serena
Transierit, celso latē se cardine pandit,
Auratūque rubens dimittit baltheus ensē.

A. B. AEQUATOR CVI MEDIO CORPORE INHAERET ORION. C. D. LINEA, TERMINAT TAVRI SIDVS ET INCHOAT GEMINORVM. E. F. DISTINGVIT GEMINOS A CANCRO.

ORION, $\omega\pi\iota\omicron\pi$, qui veteribus latinis *Virgula* seu *ligula* est, recentiores *sublimatum* & *fortissimum* nominarunt. huius mentionem fieri in sacris literis docti iudicant, cum per $\gamma\omicron\pi$ Orionem, vnde & menseni $\gamma\omicron\pi$ denominatum volunt intelligant. vnde haud dubijs argumentis colligi licet stellarum observationem Phenicibus à sanctis patribus post diluuium, velut per manus traditam esse, Phænices hac apud graecos latius propagasse, vt ita coelestium rerum admirandam cognitionem acceptam ferre debeamus sanctis patribus. Orion sinistra sua, ad Tauri cornua erecta, in qua viridem pannum tenet dependentem cum aliquot stellis, dextra vsque ad Geminos eleuata consistit, pes dexter pertingit vsque ad Leporè qui iuxta Capricorni Tropicum collocatur. Ensis iuxta pendens affixus Orioni, aliquot stellis constat, in dextra manu clauum tenet.

Imago autem Orionis constat stellis 38. sed inter omnes praecipua sunt ista quae sequuntur.

2	Rubescens quae in dextero humero refulget.	Prima
35	Splendida illa quae est in sinistri pedis extremitate.	Prima
27	Media illarum trium splendidarum quae sunt in cingulo.	Secunda
26	Altera harum quae aequatori magis vicina est.	Secunda
28	Tertia earum quae magis proclinet in Austrum.	Secunda
3	Illa quae in sinistro humero haeret.	Secunda
22	Vna ex quatuor quae sunt in pannoviridi quem alij <i>Chypeum</i> vocant.	Tertia
23	Altera earum quae magis ad aequatorem accedit vicina superiori.	Tertia
24	Tertia quae aliquantulum distat à superiori.	Tertia
		25 Quarta

- 25 Quarta quæ cum superiori in ipso aequatore hæret.
 29 In gladij Manubrio.
 31 In vagina initio ubi gladium recunditur.
 32 Altera earum quæ in eodem conspicitur.
 38 In genu dextero.

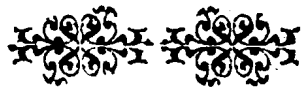
Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia

Exprimitur autem situs quem in cælo stellæ habent, ipsa figura, quæ admirandum illud sidus præclarissimis luminibus decorum, & cana ac veneranda antiquitate celebratum firmæ ratione, quem in cælo habet, refert.

Quæ ratione Orion in cælum venerit non alienum erit hoc loco narrare. Sunt qui asserunt Dianam Orionis amore captam fuisse, nec violata virginitatis suspitione caruisse, quapropter ab Apolline sæpius fuisse reprobensam. Et cum propterea Orionis e medio tollendi occasionem quæreretur, quodam die in mari natantem conspicatus, ubi nihil supra aquas nisi caput habebat: Diana dixerit, non es tam sagittandus peritura, ut signum tam exiguum atque remotum, ut illud nigrum quod in mari cernis (Orionis caput demonstrans) possis Sagitta peringere. Dianam autem ut insignem suæ artis peritiam monstraret, sumpto telo Orionis caput, aliud esse suspicata, subito transfixit. Et ubi errorem suum postea cognouisset, vehementer doluerit, cumque nihil illi iam posset amplius præstare, in cælum ad reliqua sidera euekerit, quo in loco stellis fulget Orion.

SIRIVS.

32 TALIS & ipse virum gemina ad vestigia custos
 Insequitur, sic flammigero distinguitur astro
 Aetheriæ Canis ille plagæ, cui plurimus ardor
 Aestuat in mento, multus rubor imbuit ora,
 Stridit anhelanti face pestifer aëra motu,
 Torret & immodicis terras coquit ignibus astri.
 Hic varios ardet stellis rutilantibus artus:
 Sed non est similis cunctis vigor: vndique quippe
 Aluus cyanea est, mento grauis effluit ardor,
 Qui formidato sub nomine Sirius æthram
 Vrit: huic rutilos si sol adflexerit axes,
 Quantus corporibus, quantus labor imminet agris:
 Marcebunt fata cuncta: diu nanque indiga fucci
 Si qua iacent, cedunt, valido penetrata calori,
 Ac decoctorum languebunt germina florum:
 Illa autem interno quæ sunt animata vigore,
 Si prius attollit blandusque illabitur herbas
 Sirius, & dulci nutrit tepefacta sereno.
 Hunc hunc flammanti cum primum vibrat ab ortu,
 Auribus atque animo capimus procul altera si qua
 Stellarum fulgent, rutilant quæ plurimæ, longi
 Bellua fert lateris, neque multa luce coruscant.
 Et designandis tantum sunt addita membris.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI LONGISSIMAM NOCTEM BRE-
VISSIMAMQVE DIEM CONFICIENS. G. H. LINEA PER
CANCRI PRINCIPIVM ET GEMINORVM FI-
NEM, TRANSIENS.

CANIS maior, $\nu\omega\omega\rho$, ex utroque latere Tropici Capricorni stellas habet, commoratur autem sui alii
qua parte in via lactea, cauda attingit nauem qua Argo dicitur, ingens autem illa atque maxima stella,
qua in ore eius lucet, Canicula item $\alpha\phi\iota\sigma$ dicitur. Hac matutino in exortu in speculo etiam in die me-
dio, impositis aquis contra Solem cernitur. Solisque calorem mire adauget. Solis enim splendor, radij Cani-
cula, ardentibus Leonis astris dum coniunguntur intentiorem astum procreare solent quam Sol in lon-
gissimo reflexu constitutus Cancrum percurens. trium enim siderum eisdem qualitatibus comixtio mirum
in modum augeat astum. quod Horatius sensisse videtur dum rusticae vitae amantates describit.

Ponendaeque domo quaerenda est area primm:
Novisti ne locum potiore m rure beato?
Est ubi plus tepeant hyemes? ubi gratior aura
Leniat & rabiem canis & momenta Leonis,
Quum semel adcepit Solem furibundus acutum

Canis autem hic stellis 18. exornatur, inter quas magis splendunt istae quas modo subiiciemus.

1	Lucidissima in eius ore qua Canis vocatur, & saepius scintillat, arabice dicta Albabor.	Prima
15	In ventre, inter posteriora femora.	Tertia
18	In clunibus.	Tertia
14	In latere sinistro.	Tertia
9	In pede anteriori sinistro.	Tertia
17	In posteriori dextero pede.	Tertia
2.3.	In capite.	Quarta

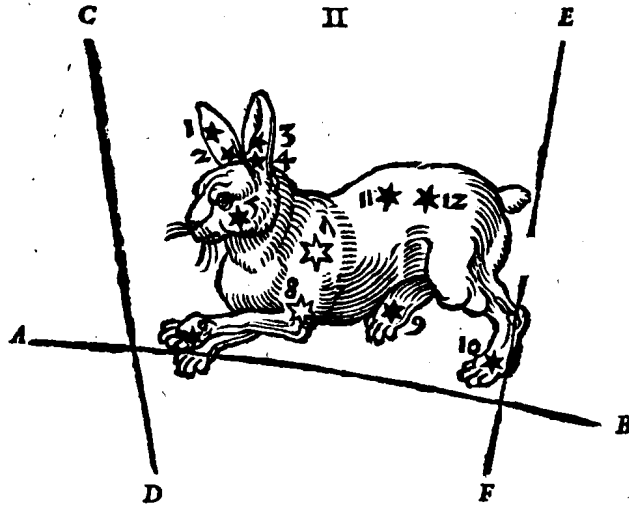
Quem inter sese situm in caelo obtineant monstratur ipsa figura.

LEPVS.

33 PARVVLVS in stellis Lepusest quotque: nanque

Emicat

Emicat Orion gemina ad vestigia subter
 Urgetur cursu rutili Canis: ille per æthram
 Effugit instantem, premit autem Sirius ore.
 Auritum primis emittit gurgēs ab vndis:
 Ille minax pauidum supereditur, & procul idem
 Cùm Lepus occiduum sese inclinavit in æquor,
 More latebrarum repetens freta, Sirius alto
 Defluit ab cœlo,mersumque per humida quærit

A. B. TROPICVS CAPRICORNI, C. D. LINEA TRANSIENS
 PER GEMINORVM INITIA, E. F. PER CANCRI,

LEPVS, λαγῶς sub pedibus Orionis, qui haud dubie non alia de causa eo in loco consistit, quam ut
 per eum, æterna memoria proderetur, quantopere Orion venandi peritia excelluisset. Insignitur autem
 stellis 12. numero, inter quas sunt istæ lucidiores.

- 7 In medio eius corpore.
- 8 In femore sinistri pedis anterioris.
- 5 In capite.
- 6 In sinistro pede anteriori.
- 10 In sinistro pede posteriori.
- 9 In pede dextero posteriori.
- 11. 12. In dorso.

Tertia
 Tertia
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta

Exprimitur autem illarum situs quem habent in cœlo, ipsa figura

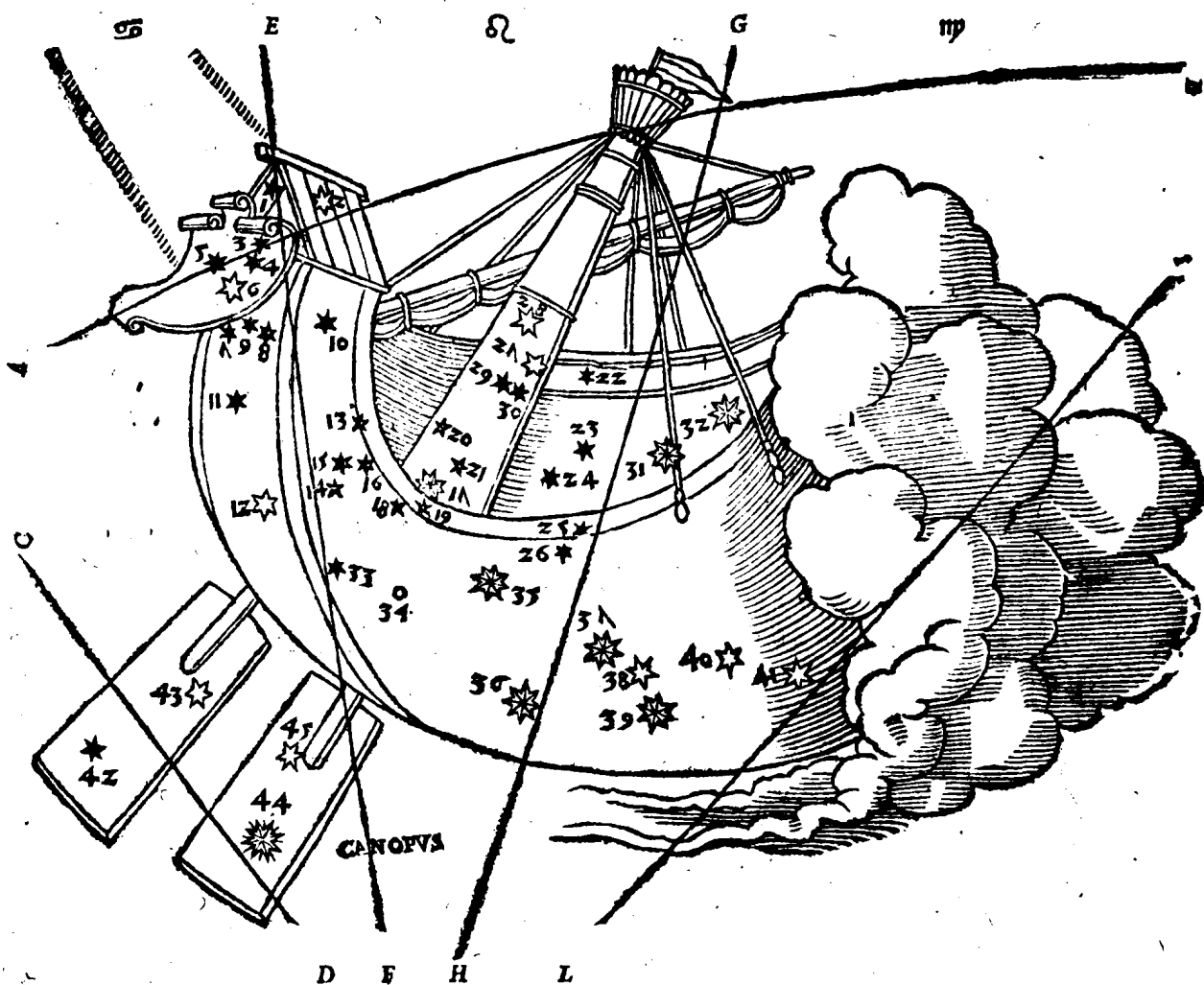
ARGO.

34 MAGNVS Iasoniam cauda Canis extrahit Argo,
 Puppe refulgentem: neque enim se Thessala cymba
 Solenni in faciem monstro mouet extima puppis.
 Surgunt oceano velut alto à gurgite nautæ,
 Cùm portum tenuere auidi, volitantia raptim
 Sipara conuertunt, tergòque in curua remuclò
 Littora certatim subeunt simul, illa marinas
 Iam defuncta vias, procul imi littoris algas

G

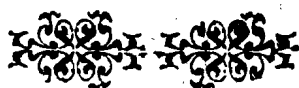
Pone

Pone subit, terrámque tenens secura quiescit:
 Sic Argo rutilam tantum inter sidera puppim
 Ducitur, occultat rigido tenus altera malo.
 Sponte gubernaculum pupis dimittit in vndas,
 Celsior, acmerso descendit in æquora clauo.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI. C. D. COLVRVS SOLSTITIORVM, CAN-
 CRI SIGNVM, A GEMINORVM SIDERE DISTERMINANS. E. F.
 LINEA, TRANSIT PER FINEM CANCRI ET LEONIS INI-
 TIVM. G. H. FINIT LEONEM ET INCHOAT VIRGI-
 NEM. I. L. LINEA INCIDIT IN AEQVI-
 NOCTIVM AUTVMNALE.

ARGOS αργώ, Nauis Iasonis, arca Noe preclarissimum & taleberrimum Antarcticæ cæli fidus,
 hanc nauem inter sidera relata volunt, quod prima omnium fuerit, quo & ob nouitatem eius, & mortu-
 alium audaciam temeritatemque omnibus conspicua foret. Illi enim estriplex circa pectus erat, qui fra-
 gilem truci commisit pelago ratem. Alij autem appellant arcam Noei quæ ille, aquis ad insolitam magni-
 tudinem excrescentibus ab ingenti aquarum diluui ac inundatione, deo duce euasit. Exornatur autem
 stellis in vniuersum 48. inter quas præcipua sunt istæ, quas modo subiiciemus.

44. Omnium illarum quasunt in Argo, naui, lucidissima, qua in argos gubernaculo Australi, harena nauis dicitur, quemadmodum dictio latinis caracteribus adiecta declarat. Hac quemadmodum Canicula fidus toto cælo notissima est, adeo, ut ipse Aristoteles & post eum Plinius orbis habitati rotunditatem ab ipsa probent. Canopum inquit non cernit Italia, quasi dicat propter deuexitatem terre, cum tamen in Aegypto appareat, & Alexandria tertia parte hora supra horizontem conspiciatur, & in Sicilia horizontem stringat. Americus Vesputius tradit tres Canopos cerni circa verticem Australem nobis in hac terra parte degentibus perpetuo occultatum & demersum: quod tamen non ita intelligendum quasi plures Canopi sint: sed potius cum eandem formam & habitudinem, quantitatem, & splendorem preferant cum Canopo, hoc nomine eas appellari voluit. est autem magnitudinis Canopus. Prima

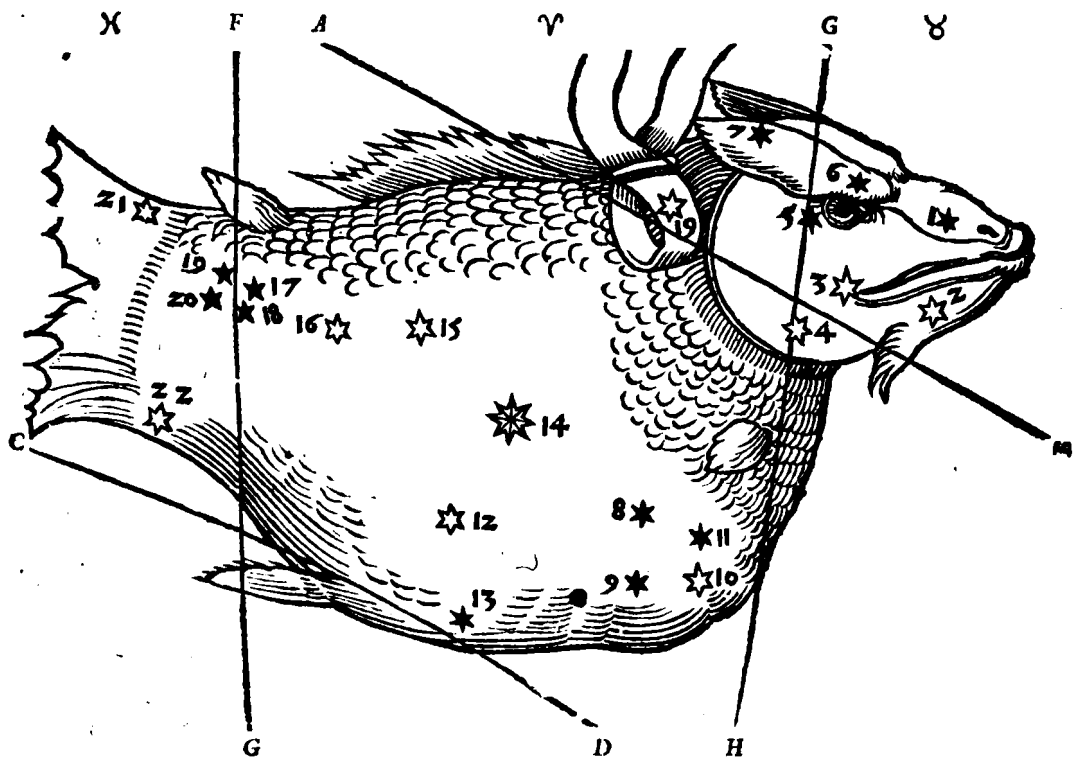
43	Altera in eodem gubernaculo harena Canopo vicina.	Tertia
43	In altero gubernaculo.	Tertia
17	Splendida illa qua est in imo mali.	Secunda
31	In ipsa naui.	Secunda
32	Huic vicina & consigua.	Secunda
36	In fundo naui.	Secunda
35	Inter præcedentem & illam qua est in mali imo.	Secunda
37	Illa qua his duabus coniuncta triangulum constituit.	Secunda
39	Non procul ab hac distans.	Secunda
38	Inter hanc & superiorem.	Tertia
40.4	Due illa qua aliquantulum ab his remouentur in virginis sede collocata.	Tertia
12	In illa parte naui ubi regnat Cancer.	Tertia
6	In naui clypeo.	Tertia
2	In suprema & excelsa naui parte.	Tertia
27	In mali medio.	Tertia
28	Altera earum præcedenti vicina.	Tertia

Quoniam vero in cælo situm atque complexum habeant, monstratur præsentis figura.

CETOS.

35 'DISTANTEM Andromedam prolixi tramite mundi,
Perterret Cetos. nam Threicij prope flabra
Andromedam boreæ celsa rotat æthere cardo.
Bellua dira noto vehitur: trahit auster in arcto
Ora inimica fallo: nam qua se laniger alto
Cælo Aries tollit, qua Piscibus astra duobus
Augentur, rutilat subter Nereia Pistrix,
Efflua percurrentes non multi fluminis astra.
Illa memor longæ formidinis, illa duorum
Inter signa tenax, horret squalentia monstri
Terga procul, pauidumque super caput inferit vndis

A. B. AEQVATOR. C. D. TROPICVS BRVMALIS, F. G. LINEA TRANSIENS PER FINEM PISCIVM ET ARIETIS INITIVM. G. H. TRANSIT PER FINEM ARIETIS ET TAVRI INITIVM

CETVS, κητος, Balena, quem quidam marinum Leonem, quidam visum appellant, capite attingit Arietem, pectore Eridianum, cauda in vno latere Aquarii locum, altero Tropicum Capricorni, occupat raras ob magnitudinem stellas habere videtur, cum tamen non sint vsque adeo rara. Pauci admodum explicant causam ob quam astrum hoc, & nomen & caeli locum sortitum. Aserunt, à Neptuno Andromedam vehementer fuisse adamatam cumque non posset ille precibus vllis quod cupiebat impetrare, fuisse supra modum indignatum, adeoque vt ob eam causam ingentis magnitudinis Cetum immiserit, qui illam deuoraret. Sed accidisse tunc vt Perseus nescio quo felici fidere, acceperit, tunc forte victor reuertens ab expeditione contra Gorgonas: qui cum generosissimam pulcherimamque puellam in Saxo, vt illi bestia marina esca fieret, alligatam videret, misericordia quadam motus illam liberavit, vxoremque duxerit, Cetum vero interemerit. Neptunum, quod Balena sua causa mortem appetisse poterat videri, illam in culum transtulisse ac 22. stellis conspicuam reddidisse. e quibus magis lucida sunt ista sequentes.

14 Splendida quae est in medio corpore ipsius beluae, quae venter Ceti nuncupatur.

Secunda

3 In ore.

Tertia

2 In labro inferiori.

Tertia

4. 19. In capite ea quae incidit in initium Tauri, & illa quae in modo haeret.

Tertia

22 Vna earum quae sunt in eius cauda nempe ea quae magis vergit ad Austrum.

Tertia

21 Altera harum quae non in Austrum sed in septentrionem proclinans in sede piscium haeret.

Tertia

15 Illa quae est in dorso.

Tertia

16 In praecedenti vicina parte quae magis ad caudam desleclit.

Tertia

12 In ventre.

Tertia

10 Vna illarum quatuor, quae in eius pectore quadrilateram figuram efformant.

Tertia

89 Dua alia vicina.

Quarta

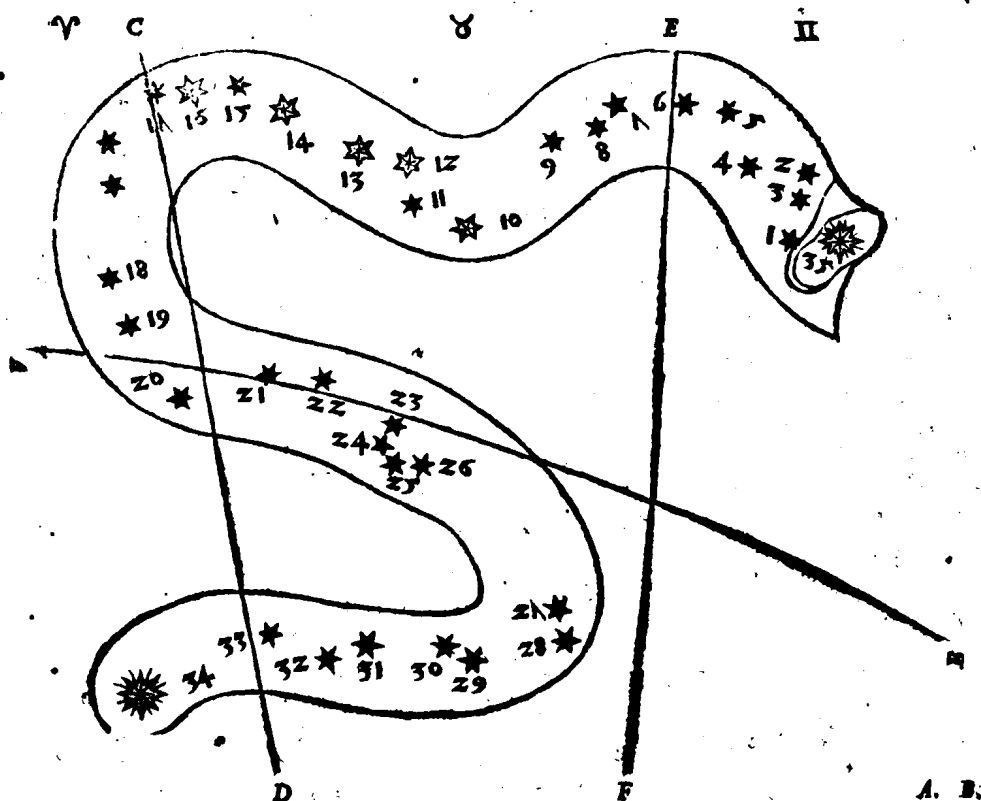
Earum situm atque imaginem exprimit ipsa figura.

FLVMEN.

36 QVIN & caeruleo flumen quoque gurgite manans

Astra

Astra inter sedesque deum, pars æquoris esse
 Credidit Ausonij: nanque hunc dixere priores
 Eridanum, Venetos latè qui lapsus in agros,
 Alpino Adriacos impellit gurgite fluctus:
 Hic fufum cælo quondam Phaethonta sub vndas
 Excepit fenfor, leue cùm fenfere iugales
 Aetherij rectoris onus, cùmque ignifer axis.
 Tramite sub mundi mortales spreuit habenas,
 Dijs data tum latè texere incendia terras.
 Astra vorax ignis, flammæ sola cuncta coquebant,
 Donec fata fui miseratus Iuppiter orbis,
 Redderet ætherij Phœbo moderamina cursus.
 Illum prolixis duræ Phaetontides vlnis
 Planxerunt, redijt supero pax aurea mundo.
 Eridanumque senem nutu Iouis omniparentis
 Astra receperunt. Pharium pars altera Nilum
 Commemorat, largo segetes quòd nutriat amni,
 Arentisque locos, vnda fœcundat alumna,
 Vel quod de medijs prolapsus parte diei,
 Vastus in æquoreas pelagi sese inferat vndas.
 Iste pedem leuum rutili subit Orionis,
 Fusæque quæ geminos adstringunt vincula Pisces,
 Eridani coeunt anfractibus, vt procul ille
 Tenditur effusi vi gurgitis: huc quoque cristæ
 Cedit apex, summa quæ lux Pistrice coruscat
 Desuper, & flamma caudarum cingula figit.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI C. D LINEA INCHOANS
TAVRVM ET TERMINANS ARIETEM, E. F. IN-
CHOANS GEMINORVM SIGNVM, ET
TERMINANS TAVRI.

ERIDANVS fluvius πότημὸς Nilus, illustrem habet stellarum tractum. In viroque sine insignes habet stellas, vtrique vnam. verum illa quæ in fine Boreali est qua parte flumen Orioni iungitur, non est huius loci quod & numerus dictus 35. & figura pedis Orionis, satis declarat, ab hac itaque qua est pedis sinistri, ductus satis densus stellarum exit usque ad pectus Ceti. Inde rediens, transit extra Tropicū Capricorni, & Meandrico quodam flexu curuatur, donec veniat ad alteram illustrem stellam in medio Capricorni tropici, & ant. arctici circuli sitam, hanc, pulcherimam huius fluvij stellam, Canopum nuncupans cum Canopus Insula quadam sit in Nilo, verum ut paulo ante in navis explicatione monuimus non desunt qui Canopum stellam eam esse existiment, quæ est in Australi remo navis.

Sunt autem in hoc flumine 34. stella, inter quas lucidiores sunt istæ.

34	Splendida illa in fluvij fine	Prima
6	Prima illarum quinque, quæ occurrit in regione Tauri cum à pede Orionis progredimur.	Tertia
12	Secunda harum quæ magis in septentrionem proclinat.	Tertia
13	Tertia harum quæ cum prioribus obtusum Triangulum facit.	Tertia
14	Quarta quæ cum prima & tertia per rectam lineam iungitur.	Tertia
16	Quinta quæ est ultra tertiam fluvij partem, si eius longitudinem ab initio metiri volueris.	Tertia
18.19.	Quæ sequuntur ex descriptione innoscent.	Quarta

Illarum autem quam in cælo describunt figura, ipso schemate exprimitur.

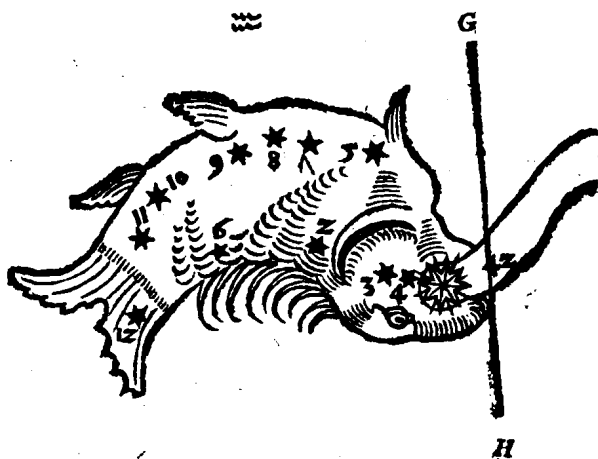
PISCIS MAIOR.

37 INTER demissum procul in vada cærulea clauum
Puppis Iasoniæ depictæque terga carinæ,
Et Pistrim vndicolam, Leporis quæ tenditur alius
Stellarum creber rutilat rubor, haud tamen istis
Vel lux multa micat, vel fit memorabile nomen:
Nulla etenim forma flammæ Iuppiter ignes
Discreuit, nullos simulant hæc corporis artus,
Qualia digesto mundus sacer ordine voluit,
Semper in antiquum retrahens iter omnia secum
Secloꝝ serie longa: istas denique signant
Interualla faces, similis quoque lux habet omnis
Par modus, occasu pariter referuntur & ortu,
Ne expectanda forent ponto quod sola carerent,
Cætera descriptis aptantur singula membris,
Formarum flagrans leporem, quæ Sirius vrget
Languida, nec certo sub nomine cuncta feruntur:
Vltra fetosi rursus speciem Capricorni,
Cardinis immersi quæ sunt australia flabra,
In Pistrim horrificam conuersus viscera piscis
Subuehitur notium vocat istum Græcia piscem.
Stellæ aliæ mundo quæ pulcher Aquarius instat,
Et quæ cristato confurgit bellua dorso,
Usque sub aërij rutilantia sidera Piscis,

Sunt

ARATEA PHAENOMENA

Sunt medix flammæ steriles ac lucis egenæ:
 Nam passim ignoti vice vulgi semet in æthrem
 Protollunt dextram, sed tantum propter ephebi
 Pocula, quem diuûm mensis gestare loquuntur,
 Efflua se species liquidarum fundit aquarum
 Partes in geminas; lux illic clara duabus
 Est solum facibus, non hæ spaciofa per æthram
 Interualla tenent, neque lumen lumine forte
 Collidunt, vni Phrygium nam subter ephebum
 Ardet apex, alij quæ curuam bellua caudam
 Terminat insignis, lato vomitur globus igni.
 Cunctis nomen Aqua est, quæ stellæ denique propter
 Ora Sagittigeri, quæ si vestigia prima
 Cornipedis simulant, circumuoluuntur Olympo
 Quies face sub tenui tenebrosus marceat ignis.

G. H. LINEA TERMINANS AQVARIÏ SIGNVM ET INCHO- ANS DODECATEMORIVM PISCIVM

PISCIS Austrinus Ἰχθὺς νότιος Marinus seu magnus, qui ideo in cælū translatus esse dicitur quod olim venerem in fuga Gigantis exciperet. habet in ore stellam lucidam prima magnitudinis, Arabice Fomahant vocatam. Constat autem stellis 12. ex quibus ista quæ sequuntur sunt precipua.

1 Splēdida in eius ore, ea ipsa, quæ est in fine aquæ quæ effundit Aquarius, hæc supra retulimus, vt in aquarij explicatiōe videre est, ad effusam ex vrna Deucalionis aquā, quæ admodū id et iā numerus adiectus declarat.

- 8 In dorso.
- 9 Quæ hinc proxime adheret magis in caudam proclinans
- 7 Ab altro latere superioris.
- 3 Vna duarum quæ sunt in ore iuxta splendidam.
- 4 Ea quæ quasi media est, inter splendidam & superiorem.
- 5 In summo capite.
- 11 Prope caudam.
- 10 Magis versus dorfi spinam.
- 12 In extremitate cauda.

Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta

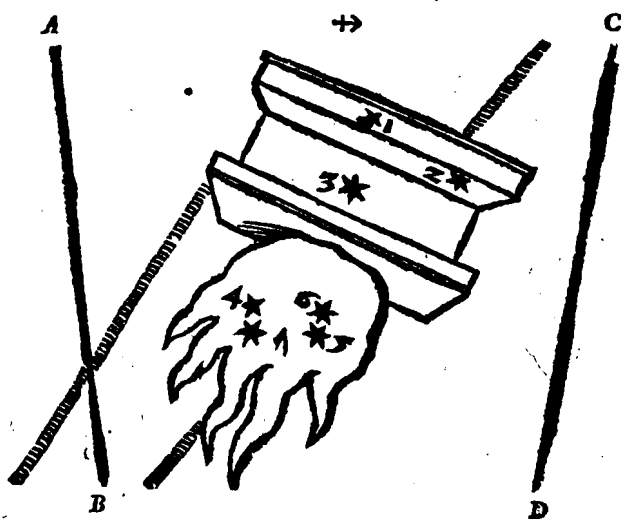
Earum collocatio atque situs quem in cælo habent, ex schemate fuerit petendus.

ARA.

38 ECCE venenatæ quæ Scorpius agmine caudæ
 Plurimus erigitur, tepidūque supermicat austrum,
 Paruulus hic Arā locus exprimit. hoc satis arcto

G 4 Tem-

Tempore suspicies mundo rutilante referri
 Nam polus aduerso qui tollitur axe Bootis,
 Quantum suspenso vada linquit turbida cœlo
 Ociani, tantum in sibimet contraria tendit.
 Arcturum vertex leuat arduus, imbrifer austri
 Aram cardo premit: breuis olli semita cœli,
 Occasusque celer, tamen isto luciparens nox
 Fata hominum miserata prius, miserata labores,
 Certa procellarum statuit procedere signa,
 Ne tibi cum denso conducitur aëre cœlum,
 Inter nimbiferas nubes spectabilis extet
 Ara poli, longa ut glomerent, circumque supràque
 Foeta pruinarum se vellera, qualia tristi
 Coguntur vento, terraque excita per æthram
 Nubila conceptose effundunt de super imbres.
 Non Aræ, non sit tali sub tempore vertex
 Clarior hoc: nam sæpe nouum prænoscere signo
 Nox docuit, noctis si quis præcepta sequatur,
 Incaustum zephyri voluunt mare: si quis at ista
 Respuat, incautas percellent flabra carinas:
 Vix, scis, sera Iouem subeat miseratio rerum,
 Pigra salus nautis redeat fluitantibus alto.
 Certior ast ollis veniet spes, axe supremo
 Si boreæ stringat rutili coma fulguris auras.
 His signis austri raptabunt flabra fluentum,
 Donec de boreæ rutilum iubar emicet axe.
 At si Centaurum medio sub tramite cœli
 Videris, ut fluctu tantum discedat eo,
 Quantum adit occasum, sit tectus de super autem
 Nube humerum, & cœlo sint omnia signa priora,
 Eurus erit, verret falsi vada gurgitis eurus

A. B. INITIVM SAGITTARII ET FINIS SCORPIONIS C. D.
FINIS SAGITTARII E. F. CAPRICORNI INITIVM

ARA seu Thauribulum θυμιατήριον, Sacratium, recentiores puteum vocant, sidus non vsque adeo illustre, intra Antarcticum & caudam Scorpii collocatum. Non procul à Centauro distans, septem stellis exornatum.

1	In primo altaris gradu, quæ nunquam nobis oritur, cum Itali conspicua sit.	Quinta
2	In secundo gradu.	Quarta
3	In medio Ara.	Quarta
6	Vna illarum quatuor quæ sunt in medio igni.	Quarta
5	Superiori vicina.	Quarta
7	In fine ignis quæ apparet.	Quarta
4	Omnium vltima.	Quinta

Haec stella in nostro Hemisphærio non conspiciuntur, verùm is qui minus obliquum horizontem habens & oriuntur ut cætera, de earum autem situ consule figuram.

CENTAVRVS.

39 CONTEMPLATOR enim geminæ rutilantia formæ
Viscêra, quod signis subtexit membra duobus.
Nam qua parte hominem quadrupes sustollit equino
Ventre superstantem, versatur Scorpius ingens:
At qua cornipedem media vir fundit ab aluo,
Curua venenati sunt tantum brachia signi.
Ille autem dextram protendere visus ad Aram
Cælicolum, iustæ persoluit munera vitæ,
Agrestemque manu prædam gerit: hic vbi celso
Pelion adsurgit dorso, nemorosâque latè
Inferit aërijs iuga nubibus, arbiter æqui
Egerat Alcide legum post bella magister.

A. B. LINEA TERMINANS LIBRAM ET INCHOANS SCOR-
PIONIS SIGNVM. C. D. TERMINANS SCORPIONEM
ET SAGITTARIVM INCHOANS.

CENTAVRVS, qui etiam Typhon dicitur, $\chi\alpha\tau\alpha\upsilon\rho\omicron\varsigma$ monstrum, sidus factum, conficit Lupum, eodem parique fere modo, iuxta ant arcticum circulum ponitur, quo $\gamma\epsilon\varsigma\alpha$ maior circa arcticum. Sunt stel-
la eius numero 37. inter quas ista sunt pulchriores.

- 16 In dextero brachio.
6 In dextero humero.
3 In humero sinistro.
2.3. In capite.
13.14. In medio dorso.
18 Equina species, humana vbi coniungitur.
35 Splendida illa in dextero pede priori.
29 In ventre ad latus dexterum proclinans.
28 In vicina & contigua superioris, parte.
36 In crure priori sinistro.
31 In dextro pede posteriori.
32 In posteriori dextroque Calcaneo.
34 In sinistro pede posteriore.

Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Quarta
Tertia
Prima
Secunda
Tertia
Secunda
Secunda
Secunda
Secunda

26 In cluni-

26 In clunibus.

Tertia

23 In dorso.

Tertia

Licet haestella quas in equina specie Centauri habere diximus, nunquam nobis exoriantur: tamen dum certum sit eas talis forma caelo adhaerere describendas putavimus. Situm igitur si cognoscere velis figuram consule.

FERA, Lupus, δέριον, quam bestiam tenet Centaurus, & transfigere videtur. Hac quasi cadens capite, ad Scorpionem usque prolabitur, cauda erecta fere ad pectus Centauri, Sunt autem in Lupo stella 19. quarum praecipuae sequuntur.

1 In posteriori dextero crure.

Tertia

2 In posteriori dextero pede.

Tertia

16 Una illarum quatuor quae in eius capite & collo quadrilateram figuram constituunt.

Quarta

13 Una duarum quae sunt in cauda.

Quarta

19 In priore pede sinistro.

Quinta

3 In ventre.

Quarta

Earum situm figura ipsa demonstrabit.

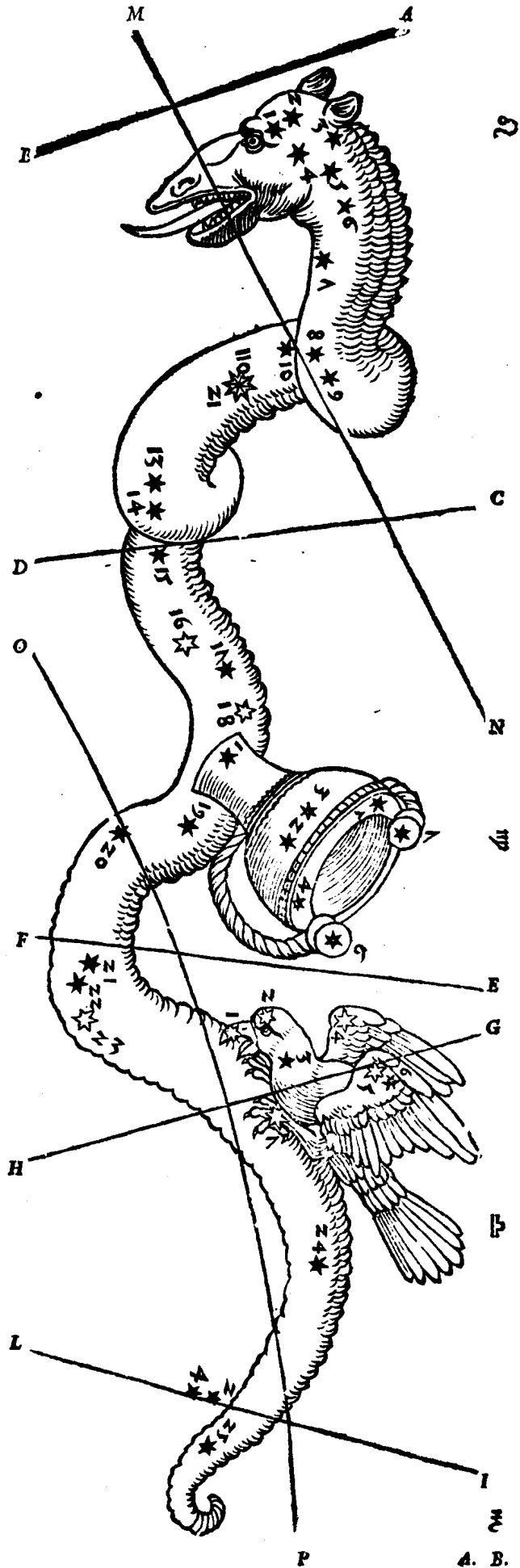
Chiron Centaurus è Saturno & Phyllira natus fuit, cuius tanta infamia atque religio fuisse dicitur, ut non modo Centauros reliquos omnes, verum etiam homines ipsos ea superaverit: adeoque ea ipsa meruerit in Astorum numerum referri. Sunt qui asserant Herculem cum illo olim colloquutum de suis rebus copiose, cumque ei sagittas commonstraret, quibus à diversis monstris victoriam obrinisset, ei forte una ex manibus ceciderit super Centauri pedem, eumque tam graviter leserit, uti mortem, ob eam rem, obire fuerit necessum. Iovem vero illius pietate motum, illum in caelum transulisse ibique ita expressisse, ut prope Altare, de quo diximus constitutus, sacrificare velle videatur, & antiquam probitatem etiamnum testari.

HYDRA.

40 DESUPER ingenti sese agmine porrigit Hydra,
Quæ prolata falo longè latus explicat æthra.
In Cancrum protenta caput, caudamque feroci
Centauro inclinat, transit spaciofa Leonis
Viscera, & ingenti sub Virgine summa quiescit.
Quinetiam spirare putes, sic agmina cœlo
Lubrica conuoluit. sic spiras pendula torquet,
Sic & flammigero linguam iacit ore trifulcam:
Spirarum medio gestat Cratera coruscum,
Ultima cæruleum sustentat agmina Coruum,
Ales ut intento fodiat vaga viscera rostro.

Inter cœlestia signa numeratur etiam in cœlo Hydra siue serpens quidam iuxta Craterem plenum a qua situs, qui Coruū siti prope confectum, quo minus bibere ausit, deterreret. Cuius rei rationem reddunt hanc. Appollinem olim sacra facientem, Coruum, ut sibi aquam e fonte quodam hauriret misisse, quod hac aus pra ceteris in eius tutela esset: ille verò cū iuxta fontem unde aquam haurire debebat, ficum cum immaturo adhuc fructu cōspiceret, iuxta eum confederit, donec maturi fructus fuissent, & tunc tandem postquam multos ex ijs deuorasset, Craterem cum aqua Apollini attulerit. Apollinem autem cum tantā eius moram ferre nequiuisset, & alia aqua vsus esset, mox vbi aduolantē cum Cratere vidisset, ex aue candidissima, qualis tunc erat, eum in atram commutasse, & hanc praeterea poenam adiecisse, ut dum ficus maturefcunt aquam bibere nequeat. Quares ut aeterna memoria proderetur, hanc Hydra imaginē in cœlo Antiqui illi Astrologi atq; Poeta fixerunt, qua & Corui situs vehementia, & Crateris ne inde bibat custodia, ut diximus, exprimeretur. Eorum autem opinio, qui putant hanc esse Lerneā illius Hydra effigiem, quam Hercules superauit, bonis autoribus minime probatur, neque nos hoc loco recensemus eam historiam, praesertim: quod neque Corui neq; Crateris, cur in hoc astro existant, rationem contineat.

A. B. LINEA, PER INITIVM LEONIS TRANSIT. C. D. PER FINEM
EVS, ET INITIVM VIRGINIS. E. F. PER PRINCIPIVM LIBRAE
SEV AEQVINOCTIVM AVTVMNALE, CVIVS COLVRVS, LITE
RIS G. H. NOTATVR. I. L. TERMINAT LIBRAM. M. N.
AEQVINOCTIALEM. O. P. TROPICVM CAPRICORNI.

HYDRA, ὕδρως, longissimum fidus, caput Cancro fere annectit: deinde preteriens Vrseum, Cornum,
peruenit vsque ad caput Centauri, adeo, vt fere per 90. gradus transeat, vbi in cælo Cancer, Leo, & Virgo
sita sunt. Stellas autem habet 25, ex quibus celebriores sunt ista quæ sequuntur.

12	Post primum Hydra flexum, non procul à collo, in numero assignando erratum est à sculptore, cum	
21.	pro 12. sculpsit.	Secunda
16	Vna duarum quæ sunt in medio eius ventre, prope Craterem.	Tertia
18	Alteræ harum quæ propius ad Cratera accedit.	Tertia
23	Iuxta caudam, fere inter Cornum, & Craterem.	Tertia
1	Supra sinistrum oculum.	Quarta
2	Vnæ earum quatuor, quæ in capite quadrilateram figuram constituunt.	Quarta
8	Vnæ duarum quæ in primo nodo sunt.	Quarta
10	Illa quæ post primum eius flexum deinceps sequitur. *	Quarta
14	Vna duarum quæ sunt in secundo flexu.	Quarta
20	Illa quæ vas ipsum sequitur, in Tropico Capricorni hærens.	Quarta
21. 22.	Duæ illæ quæ sunt in regione Librae.	Tertia
24	Quæ subiecta est cuda Cornui.	Tertia
25	Illa quæ est in cauda extremitate, & proxime adheret vertici ipsius Centauri, quemadmodum cau-
da hydre capite Centauri adpicta, declarat.	

Exprimitur harum situs vti in cælo locata, figura hydra.

CRATER, κρατήρ, Vas, seu urna, Vrceus, iuxta æquinoctialem ponitur, vbi zodiaco iungitur: sed
paulo est depressior versus Tropicum Capricorni. habet autem stellas quibus exornatur septem.

1	Illa quæ est in eius pede cui insistit.	Quarta
7	In ansa boreali.	Quarta
6	In ansa Australi.	Quarta
4	In orificio seu labro extremo.	Quarta
5	In illa parte marginis, quæ ad Septentrionem spectat.	Quarta
2	Vnæ è duabus quæ in medio eius corpore sunt.	Quarta

Exprimitur autem harum situs ipso schemate.

CORVVS, κόραξ, qui hydra insistit, fabula legatur de Cornu li. 2. Falso Quid, Sunt stellæ Cornui 7.

1	In rostro.	Tertia
2	In capite.	Tertia
5	Ad sinistra alæ exortum.	Tertia
6	In vicina præcedenti, parte.	Quarta
4	In alæ dextera.	Tertia
3	In collo.	Quarta
7	In pede sinistro.	Tertia
- De earum situ vide schema Cornui.

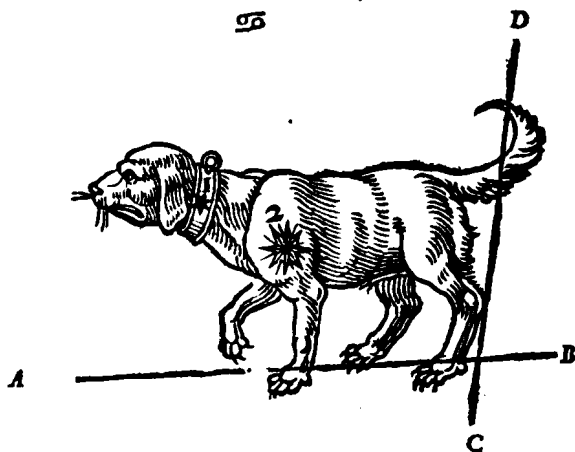
PROCYON.

41 VLTIMVS est Procyon Geminorum subditus astro,

H 3

Orc

Ore micans rutilo, trina face viscera lucens.
 Ista volutatos cernuntur cuncta per annos,
 Hæc vehit Oceanus pater omnia, mersaque rursus
 Hauriet Oceanus, trahit ingens machina coeli,
 Cuncta superpingunt rutilam sua sidera noctem.

A. B. EQVATOR C. D. LINEA TRANSIENS PER LEONIS
 INITIVM ET CANCRI FINEM.

MINOR Canis, seu Canicula, $\pi\epsilon\phi\upsilon\lambda\alpha\varsigma$ duarum stellarum. est quarum lucidissima à Plinio Canicu-
 la dicitur, Arabibus Algomeisa, Alias dicitur Antecanis, cum ante canem oriatur.

2 Splendida qua Canicula nuncupatur.

1 In collo.

Earum situm atque imaginem exprimit ipsa figura.

Prima

Quarta

PLANETAE.

42 QVINQUE itidem stellæ, similis quibus haud sit imago,
 Nec quas formarum doctus notet adfixarum,
 Per bisfena poli volitant rutilantia signa.
 Nullus eas alio pacto deprendere certet:
 Tam vaga per totam cunctis via defluit æthram,
 Semper & aduerso referuntur tramite mundi.
 Mundus ab Eoo trahitur reparabilis alto,
 Pronus Atlantei procul in vada cærula ponti:
 Illæ in subiecti cogunt iter ætheris orbem,
 Nitentes in summa poli, motuque feruntur
 Aduerso Solis radijs, ceu cum vada cymbam
 Prona vehunt, si quis prora nitatur ab alta
 In pupim proferre pedem, via carpitur olli
 Curfibus inceptis contraria: vis tamen istis
 Obuia, labenti semper sustollitur æthræ,
 Vnicæque in Solis adolent incendia flammis,
 Longa volutandis tamen ollis tempora currunt,

Pigrá-

Pigrâque se referunt, sedes sortita priores
 Omnia: non illas animis audacibus ergo:
 Carmine non cæco tentauimus, hoc fatis vnum
 Musa mihi, fatis hoc longi labor egerit æui,
 Si defixarum cursus & signa retextam.

Corpora cœlestia bifariam diuidi potissimum hoc loco observandū erit: in stellas fixas, de quibus iam diximus: & in stellas erraticas seu Planetas. Ratio nominis inde sumpta, non quod innumera illa stella, omnino adhaereant & affixæ cælo sint: sed quod eandem inter se distantiam & habitudinem perpetuo obseruent: sic Vergiliarum compago nunquā soluitur, nec Anguis qui inter vitramque Vrsam labitur semel circumfusus non mutat amplexum, sed eosdem semper asteriscos, seu animalium effigies, seu Geometrica & χηματα, conspiciunt. Non enim consentaneum est, ac rationi conuenit, hunc inenarrabilem & infinitū stellarum numerum, pluribus contorqueri sphaeris, cum cœlestes imagines omnium seculorum testimonio sibi eodem modo constent, nec inuicem distrabantur. Erantes autem, qui & Planeta dicuntur, non quod incerta lege vagentur ac errēt, sed propter diuersitatem & dissimilitudinem vniformis & regularis motus ipsorum: miram enim varietatem oculis nostris obijciunt: occultantur enim aliquando, & rursus aperiuntur, tum accedunt, tum recedunt à Sole: Aliquando etiam antecedunt, & aliquando subsequuntur, tum mouentur celerius tum tardius, tum omnino ne mouentur quidem, sed ad quoddam tempus subsistere videntur. Quod autem ad motum attinet, alium, atque calum ipsum habent: dum enim extremum cælum, immensa celeritate impetu, in laeuam mundi partem, hoc est in occidentem, cōuertitur: ipsi Planetae, in aduersam partem nituntur, & propria incitati vertigine, suos passus absoluunt. Sunt autem numero septem, Saturnus, Iupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna, verū nos in sequentibus, eo neglecto ordine, primo loco, de Sole dicemus. Hunc enim Plinius, Mundi totius animum, ac planius mentē appellat, principale naturæ regimen, ac Numen.

DE SOLE.

SOLEM varijs appellationibus (vt hinc ordiar) & iisdem sanè quam appositis, priscos rerum cæli & naturæ interpretes, meritò insigniuisse semper existimaui. In quibus, vt poeticas omittam, celebres habentur, Phœbus, & Apollo. Illa, quod φῶς τοῦ βίῃ, hoc est, lumen vitæ omnibus infundat. Hæc, Eusebio teste, quod ἀφ' ἧς τοὺς νόσους, id est, morbos deleat. Vnde primam medicinae originem, ritè sibi im-
 authorare, sequè opiferum, apud Nasonem, iure vocare, mihi videtur.

Cur Sol dicatur
 Phœbus &
 Apollo.

Inuentum (inquit) Medicina meum est: opiferq; per orbem
 Dicor.

Cur Sol, siue
Apollo medi-
cina maior.

Nam salutaribus suis radijs, adhuc vitali motu, & tepore planè diuino, quacumque de vastissimo tellu-
ris vtero prodeunt: & materiam curandis, abigendisq; morbis idoneâ sufficiunt, desuper vegetat, fouet,
ac facultatibus partim cognitis, partim abstrusis, aspirante reliquo stellarum choro, efficaciter illustrat.
Ex quo fit, vt apud eundem Poëtam de se etiam meritò dicat.

Herbarum subiecta potentia nobis.

Ouid. Lib. 1. Met. Claud. Pto- lem. libro 1. twn.
Ille enim vnus est, qui & luce, & viribus, & calore, adhuc magnitudine, energeia, ac spiritu, vniuersa
tam in superiori, quàm inferiori mundo excellit: leniter calefaciens, & fouens: cum effectione sensibus
manifestiore, quàm reliquorum planetarum. In quam rem fidiissimè accersam testem Claud. Ptolem. sua
sic lingua nobiscū loquentem, ὁ ἅλιος κατέλιπται τὸ ποικιλικὸν ἔχοντις οὐσίας ἐν τῷ θερμοῖνεν
ἀποταμιεύει. τὰ αὐτὰ ἡ μάλα τῶν ἄλλων ἡμῶν ἐναυατότερα γίνεται διὰ τὸ μέγεθος
αὐτοῦ, καὶ τὸ τῶν κατὰ τὰς ὥρας μεταβολῶν ἐναργές. Quod est: constat Solē vim habere calefaciē-
di, & leniter desiccandi: quæ effectiones facilius sensibus percipiuntur, quàm aliarum stellarum: propter
eius magnitudinem, & euidentes mutationes in anni vicibus ac temporibus. Hæc ille. Quæ dum argutissi-
mus inter Peripateticos Auerrhoës, præclatè, vt multa, intelligeret, cum antiqua philosophia, vitæ & ge-
nerationis seminaria, penes Solem constantissimè deponere nihil est verius, vt, qui moderatum calorem,

Sol, quomodo
vitæ & gene-
rationis au-
thor.

primigenium rerum humidum, modificantem, foueat, & excitandum, vegetandumque suscipiat: sicuti
succisua rerum mundi generatio quotannis indicat. Quotusquisque enim est, qui natura seriem contem-
plans, non videt de Solis accessu & recessu, vitæ, ac interitus signa in omnibus infundi? quid inquam fig-
na? imò verò vitæ ipsam, & interitum præsentissimè immitti? Quis non obseruat quotannis exporre-
ctissimum telluris gremium, solares radios (in quibus tepor ille ætheræus, & aura planè cælestis omnia ex-
hilans delitescit) tanquam semen aliquod vitæ, & prolificum, non dicam excipere, sed vt eri muliebris
modo, ad rerum generationem, quasi emulgere, ac pertinacissimè retinere. Quod in animalium, nedū ve-
getabilium generatione, & per certos gradus incremento, cum Peripateticis locū etiam habere sibi per-
suadebū. Nam Sol & homo, vt scribit Aristoteles, hominem generant, Sol & planta, plantam. Qui homo,

Terram solis
radios mere-
triciari.

(nam de illius corporis sympathia, & ὁμοιοῖα cum cæli hic maximè agere institui) quia quandiu spirat,
viuere dicitur, ideo spiritus (quos pro innato calore incomparabilis ille Galenus quandoque agnoscit) cor-
pus mouentes, sensus excitantes, & cogitationes, mentemque fouentes, Soli qui vniuersa mouet, agitque,
& viuientium omnium, post Deum, est causa, iure optimo veneranda ascripsit antiquitas. Qui spiritus, Ho-

Aristoteles
Lib. 1. de phy-
sica auscult.

mero omnis philosophia fonti vberissimo, tales quotidie nobis inesse traduntur, quales Sol, planetarū prin-
ceps ac dominus, afflat, mouet, irradiat, & per medium aërem apparat, excoquit, ac elaborat. Quem vnū
(aërem dico) quia Hippocrati & Galeno, qualis qualis est, velimus nolumus, continenter, ac necessariò in-
spirare cogimur: & pulmonum adminiculo, per os, & asperam arteriam, attrahere: & hinc rursus in fi-

Soli spiritus
ascribuntur,
quorū est fua-
tor & excita-
tor.

nis trum cordis ventriculū, spirituum corpus vegetantium, & animale vim, vt alibi docuimus, instau-
rantium, & fouentium plenissimum, emittere. Adhuc in cerebrū, per nares, & in corpus vniuersum, quod
totum est conspirabile & conflatile, per arteriarum anastomoses, & poros excipere: mirum videri non de-
bet, si pro aëris motu & temperatūra, de Sole & vniuersa cæli facie pendente, vno die, quàm alio hebetio-
res nobis spiritus, aut acutiores inesse deprehendantur. Præsertim animales, & qui ab hū manant sensus,
rationi perinde seruientes, atque sanguini spiritus ipsi. Vnde, illi tales nobis adesse solent, quales sunt spi-
ritus, & spiritus tales, qualis est sanguis humoros reliquos complexus. Quos humores, ab aëre, & hū, qua
intra corpus inijciuntur, sic, vel sic temperari, ac modificari, docet medicus, assensit philosophus. Ex quo.

Aëris neces-
sitas & sum-
ma in nostrū
corpus vipsa
vita.

rectè dixisse mihi semper sunt visi Hippocrates, & illius οὐ γὰρ ποτος Democritus, cum plerisque omnibus
medicis & philosophis, permultum referre sub quali cælo & solo corpora locentur ac viuāt. Quod in plan-
tis, nedum in solis hominibus etiam locum habere existimabū.

Spiritus no-
stros aëri sub-
seruire.

re. Hic segetes (inquit Poeta) illic veniunt foelicius vnae:
Arborei foetus alibi: atque iniussa virescunt
Gramina.

Virgilius in
Georgicis.

Et rursus.

Nec verò terræ ferre omnes omnia possunt:

Fluminibus salices, crassisque paludibus Alni

Nascuntur: steriles saxosis montibus Orni.

Littora Myrtetis lætissima denique apertis.

Bacchus amat colles, aquilonem, & frigora Taxi.

In brutis prætere, & animi, omni ferè genere, idipsum etiā tibi licebit, dū voles, explorare. Quibus na-
turale hoc esse solet: vt per serenum aërem & lymphidissimum cælū, exhalarentur, cantillent, & (vt sic di-
cam)

cam) rideant: per obscurum verò & pluuium, tristantur & gemant: vel fidem faciente eodem Poëta.
 Verum (inquit) ubi tempestas & cæli mobilis humor
 Mutauere vias: & Iupiter humidus austris
 Denfat erant quæ rara modo, & quæ densa relaxat:
 Vertuntur species animorum, & corpora motus
 Nunc alios, alios dum nubila ventus agebat,
 Concipiunt. Hinc ille auium concentus in agris,
 Et læta pecudes, & ouantes gutture Corui.

Volueres ut
 sian homines
 aere subijci.
 Ibid. Georgij.

Sed de his copiosius leges in nostris Phenomenis, aut (si mauis) Ephemeridibus aërys. Erit itaque Sol, ut eò redeam vnde abij, spirituum, corpus & animum per aërem modificantiū, & impellerium, fautor ac illustrator. Qui, quandiu suam symmetriam, seruabant, mentem sanā in corpore sano, tantisper tuebuntur, donec cum innato calore vtrunque deserere cogensur. Qui sanè calor cōmune hoc habet cum solaribus radijs (vnde ignē cælestem, & radium alicubi vocat Galenus) ut quaquauersum citò, nisi fortasse in refractione materia penetret: sensuumq; titillationes varias, & motiones cum corporis, sū animi multiplices excitet. Quod, vel rustica muliercula ad colum & pensa nata, cognouerunt stupidos, hebetes, & obtusos, non sine graui nota, eos inclamantes, quibus calidum hoc paucum adest: & proinde paucos è sanguine spiritus educit: quos Hippocrates, Galeno teste, ὀρμῶντας, hoc est impetū facientes, scit a appellatione omnium primus nuncupauit. Caterum quia in humanis corporibus sedem aliquam esse oportuit, in qua calor ille verè diuinus, tanquam in prætorio, ius suum exerceret, & in reliquum corpus aurigante spiritu, radios suos vitales effunderet, familiāq; vniuersam foueret, & fosam moueret: præci rerum corporis nomenclatores, illam ipsam sedem cor dixerunt: Soli, ut alibi inonuimus, destinatum, eiq; sanè quam simile, (in quo triste iacet hoc viuere nostrum, partim cauum, & sinuosum, ut sanguinem caloris hospitem, dextro suo sinu contineat, & artificiosa natura æconomia, per venam arteriosam, quasi per canalem & tubulum à prædiuite fonte, & verè aureo manantem, pulmones nutriet, ac refocillet, partim etiam spissum, & pariete craßiore, sinistro sinu obvallatum: ne dictus calor, vñ cum spiritu (cuius est comes) diffletur & exhalet: præpediatq; ne hac & illac, ob partium tenuitatem, adminiculante valuarum multitudine, totus sensim effluat: & corpus moribundum, frigidum ac inutile relinquat: non secus atque Sol terram: dum ab ea viuis ficos suos radios longius euocat: & subducit. Sed hic me dies potius disciat, quàm verba. Itaque à Sole ad Lunam, aut (si placet) à fratre ad sororem, viam præmonstrante mihi natura opportunè transeo. In qua parcius calamus exercebo, cum ob alia, tum quòd de varijs eius effectibus in hac inferiora sensui manifestissimis, fusissimè in nostra Luna & oceani concordia, tibi sum propediem scripturus. Verumenimverò, prius Sol & Luna, quàm hinc abeam, monuisse non pigebit, quòd Sol & Luna in humanis corporibus peculiare quicquā propriè non agnoscunt. Nam vniuersales rectores rerum omnium mundi, nedum corporis, secundum Deum, antiqui, & maxime Trimegisto habentur. Vnde particularia quæque dedignantur. In reliquis planetis, poris rectio secus accidere audies. Hinc positi, institutum nostrum, aspirante Mercurio, hunc in modum & sequor, & res persicio.

Calor innatus, quid com-
 tum, quid com-
 mune habeo
 cum solaribus
 radijs.

Cor humanū
 Soli destinātū
 sedes est &
 fundamentū
 caloris natū-
 ræ.
 Cordis pul-
 chra anatō-
 ma.

Pontanus hac de Sole.

Ad medios cæli tractus, medijs ætheris oram:
 Fons lucis Sol auricomus Sol igneus ambit,
 Sol qui terrarum flammis opera omnia lustrat.
 Ipse quidem superum princeps ductorq; chorea,
 Ad cuius numeros & dij moueantur, & orbis
 Accipiat leges, præscriptæque fœdera seruet.
 Agnoscunt aura imperium, maria alta tremiscunt,
 Audiet & longè tellus fatalia iussa.
 Atque hunc ne qua opere in tanto decor vllus abeßet,
 Præfecit luciferum pater, ipse nitentes
 Spargeret ut radios, ipse ut lustraret olympum
 Et terras simul, & magnas liquidi aëris oras.
 Vnde dies, quique in sua terga reuoluitur annus
 Atque æui simulacra fluunt, & tempus & ætas. &c.

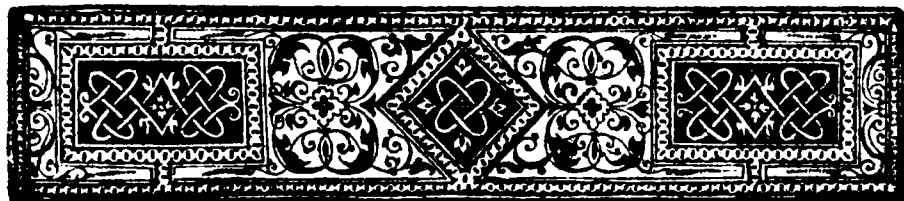
FESTI AVIENI
DE LVNA.

Luna à primis Græcorum nomenclaturis Ζελών dicta est, quòd τὸ σέλας, hoc est lumen, αὐτῷ defu-
 Humanū cor per, habeat: vel, quòd παρὰ τὸ σέλας αὐτῷ νέον ἔχει, quia lumen semper nouum habet. Sed omīsa no-
 pus motui Lu minis ratione, medicè & astronomice de Luna philosophemur. Posteaquā perfectum hominem vit aliū
 ma subijci, aura suscepit, seque diuina mentis spiritus, corpori infudit, certū est (vī scripsit Firmicus) quòd cōpositi
 natura, pro qualitate cursus Luna moderatur, eiusque motū ac vires agnoscit. In quā rem verba Claud.
 Aphor. 61. Prolemai Firmico subscribētū, tibi profero ἢ Ζηλὼν (inquit) δὲ λὼι τὰ τε σώματος, ὡς ὁμοιοῦνται
 αὐτῇ κατὰ τὴν κίνησιν: quod est. Luna significat ea quæ corporis sunt: vī quæ ei pro motu similia cen-
 Galeni sentē- teantur: profero & Claud. Galeni, Prolemao concipientis sententiam alteram, ex tertio dictum decreto-
 ria medicū riorum libro, ne quis cōmentum puset. Porro illud (inquit) denuo repetendum, quod nos obseruātes verissī-
 summe aduer- mum esse comperimus ab Aegyptijs astronomis inuentum, Lunam non modò egrīā, sed etiam sanā, dicē
 senda, quales tandem futuri sunt posse præmonstrare. Omitto reliqua tibi in sequentibus fusissimè describen-
 da. Est itaque Luna progressio sagaci inquisitione cum alijs, tum medicū non indigna: cuius statum
 nisi ad vnguem tenuerint, propria cecitatis duces, & stolidæ mentis præcones, in errores quāpluri-
 mos prolabantur, vī author est Maternus. Quod viderint scioli aliquod, rerum cæli vniuersarum, nedum
 solius Luna derisores, & contemptores: de quibus per occasionem alibi. Constat sanè quòd Luna in rerum
 Luna mate- generatione, ob humidū cui præest, materia subministratrix habetur: perinde atque Sol, ob calidum, for-
 vie est submi- ministratrix, & ma quorum alterum sine altero, indiuiduo, & fraterno societatis vinculo, quā agere staret, vel phi-
 Sol forma. losophia trunculo tam notum esse arbitror, quā est cocū suum (quod dicunt) piper. Adducā tamen Pro-
 lemai testimoniū. ἢ Ζηλὼν inquit τὸ μὲν πλείον ἔχει τῆς δυνάμεως ἐν τῷ ὑπερβαίνειν διὰ τὴν
 Li. 1. Apotel. πᾶσι γυνότῃτα δαλονότι, καὶ τῶν ὑπερβαίνειν ἀναδυμίαςιν καὶ διατίθασιν, οὗτος ἀντιπερι-
 σσώματα παπαίνουσα τὰ πλείον, κεκαυνώκε δὲ πρῶτα καὶ τὸ θερμαίνειν διὰ τοὺς ἀπὸ
 τῆς ἑλίου φωτισμούς. Quam rem dum primi admirandarum & sublimium rerum artifices &
 cæli obseruatores animaduertissent, proxima & coniuncta in Zodiaco domicilia, vtrisque appōsi-
 tissimè statuisse mihi semper sunt visi: Soli in Leone masculino signo, diurno, calido & sicco. Lu-
 Solis & Luna na verò in Cancro, feminino, nocturno, frigido, & humido, cuiusmodi Luna esse perhibetur. Vn-
 de illa matris vices, ob humidū pronentum & Sol patris, ob calidi largam manum, in rerum ge-
 neratione, non ineptè sustinere traditur. Quibus addes, quòd quemadmodum natura negatum est
 animal nasci, nisi ex vtriusque gignentium maris, inquam, ac femina copula & consortio putredinē
 excludo ita vbi Solis & Luna congressus ac presentia desiderantur, in inferiori hac rerum materia pro-
 duci commodè potest nihil. Quod egregie intellexisse mihi videtur Orpheus in suis hymnis: vtrunque vi-
 uificos & prolificos mundi oculos nuncupans: & verè ter maximus Hermes, duo rerum natura organa
 Solis & Lu- præstan-

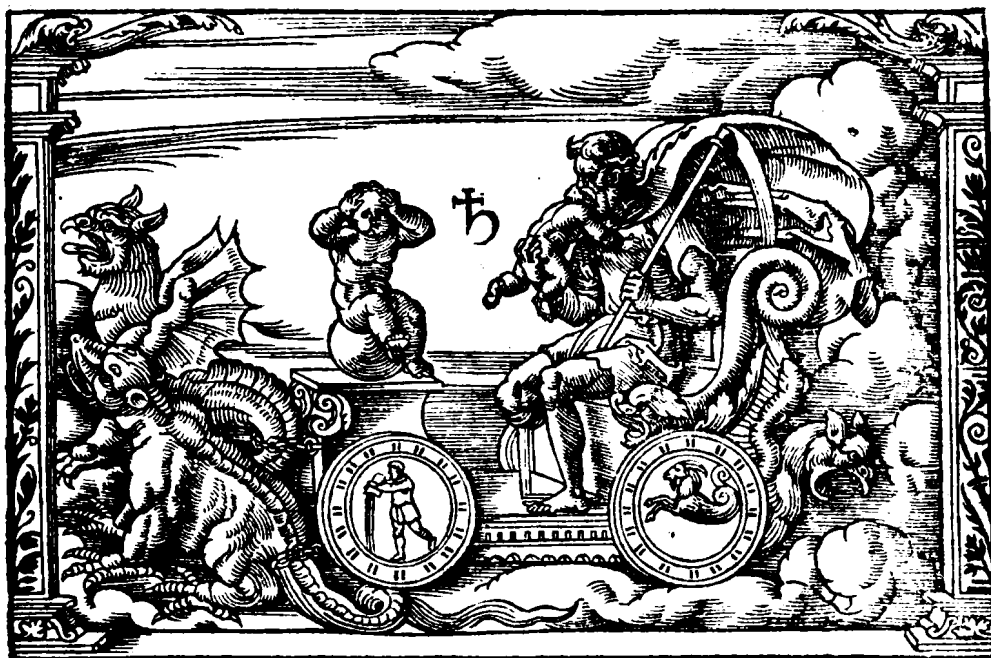
praestantissima, Μοῦσα τ' ἰμῶν Luminaria dicta, itidem inscribens. A quibus non longè recessit Pla-
 to: Solem & Lunam magnos mundi deos alicubi nominans, & legislatori Mosi acquiescens, Ptolemaus, ac dignitas.
 τὰ Φῶτα, hoc est lumina, & hanc & illum perappositè dicens ac vocitans. Ergo, ut è diuerticulo in viâ re-
 deam: sicuti se habent in generatione materia & forma, adhuc genus, quod è mare constat & femina, Sol & Luna
 insuper tempus, quod die & nocte metitur, sic se habere solent Sol & Luna, generationis rerum omnium generationis
 post deum aut hores, & penè dixerim, parentes. Nam Luna materiam aptat & praestruit, Sol formam in-
 ducit. Hic, quia mas, diurnum tempus moderatur: illa, quia femina, nocturnum. Rursum, haec corpori ali-
 moniam praestat, ille, animalitatem, ut ita dicam, seruat ac tuetur. Nihil ille negligit eorum quae spiritui
 & sensibus, quaque animato corpori conferunt, haec, nihil eorum quae ipsi corpori, & eius materiali com-
 pagini debentur. Quae, & alia multa, cum erudita antiquitas animaduertisset, Lunam Solis sociam, vi-
 cariam, & sororem (vnde ut ille Phœbus, ita haec Phœbe dicitur) necnon visâ rerum omnium cum illo cu-
 tiodem rectè admodum statuisse mihi semper est visa. Nec temere meo iudicio. Nam ex eodem partu eo-
 rumque utro, ut egregie sunt philosophati poetae, utrunque in Delo edidit Latona, mater, & parens. Vn-
 de, fraternis ligari legibus, pariaque habere multa, &furtiuam copulationem olim admisisse, ut hodie sin-
 gulis mensibus manifestum, non est quod legendo, imò verò videndo, posthac mireris: nec admodum mouea-
 ris, si Lunam morborum testem, ac indicem esse audis: adhuc eorum ferè omnium quae incidunt, in his, aut
 alibi, sociam, & causam cum Sole, penè dixerim magistram. In quam rem duorum in rebus cœli & natu-
 ra exercitatisimorum virorum, testimonia, ne quicquam à me hic commentum putes, in medium tibi ac index.
 proferam: Galeni primum, deinde Ptolemai. Quae incidunt (inquit Galenus) omnibus his quae subsistunt,
 horum causam Luna habere obseruata est, maximèque in tetragonis, & diametru stationibus ea immu-
 tans. Nam si in Tauro existente illa, semen concipiat, vel partus, vel alterius cuiusdam principium con-
 tingerit, magnas eius mutationes inuenias, cum in Leone, Scorpio, & aquario signiferum ambuiueris. de-
 inde haec subnectit. Porro, illud denuo repetendum, quod obseruantes verissimum esse comperimus ab Ae-
 gyptijs astronomis inuentum, Lunam non modo agris, sed etiam sanis dies quales tandem futuri sunt posse
 praenuntiare. Si enim cum planetis temperatis steterit, (quos etiam salutare Latini, ἀγαθοποῖς Graeci nomina-
 ci nominant) illos faustos, ac bonos producet, si cum intemperatis erit (quos Latini maleficos, Graeci κακο-
 ποῖς dicunt) graues ac molestos experietur. Fingamus (inquit) homine quodam nascente, salutare pla-
 netas in Ariete, malignos verò in Tauro esse. Is homo, cum Luna in Ariete, Cancro, Libra, & Capricorno
 fuerit, pulchre deget. Cum verò Taurum ipsum, vel eius tetragonum aliquod, vel diametrum signum oc-
 cupabit, male, & moleste vitam transiget. Atque morborum initia huic cum Luna in Tauro, Leone, Scor-
 pio, & Aquario fuerit, pessima erunt: sine periculo autem, & salutaria, cum Arietem, Cancrum, Libram,
 & Capricornum permearit. Haecenus Galenus. Sequitur Ptolemai testimonium, quo in rebus cœli (quod
 sciam) nullus Φυσικὸς Τεγος, si quis rectè considerauerit (inquit) facile intelliget non modò constitutio-
 nes rerum affici, à Solis, Luna, & stellarum moribus necesse esse, sed etiam seminum initia, & perfectiones
 fingi ac informari. addit paulò post. Quicquid ipse vniversum accidit, hoc non contemplatione naturae, sed
 sola obseruatione de eidentibus Solis & Luna, necnon reliquarum stellarum configurationibus manare
 solet. Haec summi illi viri: qui quantum Luna tribuant: nisi ad illorum sententias, ceu ad ἐπεὶ & vocem
 obsurdescis, vel me tacente, audire facile potes. Quae si paruam adhuc fidem tibi faciunt, vnum atque alte-
 rum eiusdem Galeni testimonium tibi rursum depromam. Luna (inquit) ut Princeps non mediocri inter
 Solem & nos medius constitutus, terrestrem regionem meritò gubernare censetur, non potentia modò ca-
 teros planetas, sed vicinitate etiam superans: crescente ea, augmenta in corporibus sentimus, decrescen-
 te verò, damna & detrimenta. Hanc Galeni sententiam Iulius Firmicus, celestium interpretum, apud
 Latinos primus & princeps, tibi hunc in modum obfirmabit. Scire (inquit) debemus, quid humani corpo-
 ris Luna susceperit: & quid illius potestati deputatum sit. Nam & crescentis in ea luminis augmenta: &
 deficientis, damna sentimus. Medulla humani corporis cum illa crescunt. cum verò luminibus cœperit in-
 anis destitui, tenuati corporis fatigatione languescunt: sed & humanum corpus deficiente ea, deficit: &
 crescente, solennibus complementis inundatur. Fitque ut omnis substantia terreni corporis, istius nu-
 minis providentia gubernetur. Hac illi vbi que sane magnus: quo dimisso, Claudim Galenum, & item
 eum contemporaneum Ptolemaum repeto, ne tibi tota (quod dicunt) testimoniorum plastra desint: ex
 quibus, ceu de quodam cœpia cornu, leuiter accipere poteris quas vires, & quantam energie Luna in has
 inferiorum corporum substantias exerceat, & suo sibi iure meritò arroget. Luna (inquit Galenus) vna
 est quae menstruorum statum tempus in mulieribus conseruat, comitialium circuitus custodit, prout ra-
 diorū Solis plus, minusue sibi vendicavit: omnia siquidē quae facere nata est, vbi falcis figuram represen-
 tat, languida fiunt, dum plena fuerit, conualescunt. quapropter, & fruges interea adaugeat, maturatque
 celerrime,

- Lib. eod.** celerrimè, ferarum occisa corpora in tabem viso suo resoluit, somno sopitis sub eius lumine, vel alter diutius immoratis, pallorem & capitis dolorem conciliat: in summa humifico spiritu omnia replet. Galenus sic Ptolemaeus subscribit. Luna inquit, ut proxima terris, manifestè in terrena influit: cum illa enim conueniunt & commutantur pleraque omnia, & animata, & inanimata, Germina, & animantes, aut omnino, aut aliqua ex parte, una cum ea incrementa, & decrementa sentiunt. Vis iterum, imò verò tertio, & quarto, Galenus Ptolemaeo concinentem, ceu ἐν ἐπιμέτρῃ (quod Graeci dicunt) audire? Ceterum (inquit) quod aliares vniuersa à Luna qua mutantur, omnibus non perinde constet, sed his duntaxat, qui huiusmodi accuratè obseruarunt: Addit paulò post. Hoc axioma non Astronomis tantum, vel Luna cursum naturalibus philosophis, sed agriculis quoque, & nautis, hominibusque omnibus receptum est, Lunam terrestrem plagam, veluti principem quandam magni regis Solis immutare. In posterioribus enim & ultimis caeli regionibus, ut scribit Firmicus, collocata, & terra imperium ex vicinitate sortita, omnia corpora qua diuina mentis inspiratione animantur, cursus sui multiplici varietate afficit, mouet, ac cum Sole facundat. Nam & occulto spiraculo, & assidua peruagatione, visione, ut ita dicam, ac reuisione, cum Sole primum, deinde cum reliquis stellis, via omnem sensum fugiente, humiditatem corporum, prout illas inuenit fermentat, & cum prouentu in hunc, vel illum statum exagitat. Quod omnium maxime, vel inuisi consistuntur, qui fluxionibus ad articulos tentari solet. Sed in Luna viribus versatum satis, de quibus in nostra Luna & Oceani harmonia (ut dictum est) ampliore commentationem, cum fusissima exemplorum demonstratione aliquando es habiturus. Itaque reliqua ad institutum nostrum pertinentia commodum sequor & expedio. Luna in humano corpore, partes peculiare, & propria organa sibi vendicat. In quibus utrumque ac vuluam connumerant: eamque humani diuersorum cellulam, qua hodie à Latinis medicis matrix, à Graecis verò μήτρα, dici consuevit, in quibus & fetus concipitur, & concepta ipsa fouetur, donec imperante Lucina, partus materna claustra ruperit. Quod vel de Claudij Galeni verbis tibi constabit: quem vnum de medicis omnibus, honoris, & eruditionis nomine, tibi multoties obijciam. Post seminis conceptionem inquit omnis impregnatio, & post partum adauctio, magnas alterationes in septimanos Luna per Zodiacum circuitus retinet. Mammæ præterea sibi inautborat luna: in quibus, tanquam ex lymphido fonticulo, lac infantulorum alimentum manat. Quæ, ut muliebria sunt membra, ita muliebri planetæ appositissime destinata fuerunt. Porro quia Luna solaris luminis ut toties ceciniimus est vicaria, & ut scripsit Aristoteles, paruulus quidam Sol, idcirco in humano corpore, sinistrum oculum, perinde atque Sol dextrum, de antiquo sibi vendicat privilegio. Ut enim dextra masculina esse traduntur, ita sinistra, feminina. Volunt insuper illam eandem cum Sole dominari stomacho, omnium quibus corpus alitur riceptaculo nobilissimo: vel ob id vnum, quod coctio sit à calido in humido. Adhæc cerebro, quod qui male affectum habent, & Luna metamorphoses de inconstantia ex interuallu agnoscunt, Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptolemaeus naturalem illi adscribit. ἡ ἡλιακή inquit τῆς φουρικῆς διαίτης ἐστὶ πρῶτη. quod est. Luna naturalis facultatis fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: qua crescente Luna, crescere plurimum solet, decrecente verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quod ad hunc locum attinet, paucula hæc de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me confere: nimirum à Luna ad Saturnum falsiferum vetulunt ad gradumque Deum.
- Lib. eod.** Luna cursum naturalibus philosophis, sed agriculis quoque, & nautis, hominibusque omnibus receptum est, Lunam terrestrem plagam, veluti principem quandam magni regis Solis immutare. In posterioribus enim & ultimis caeli regionibus, ut scribit Firmicus, collocata, & terra imperium ex vicinitate sortita, omnia corpora qua diuina mentis inspiratione animantur, cursus sui multiplici varietate afficit, mouet, ac cum Sole facundat. Nam & occulto spiraculo, & assidua peruagatione, visione, ut ita dicam, ac reuisione, cum Sole primum, deinde cum reliquis stellis, via omnem sensum fugiente, humiditatem corporum, prout illas inuenit fermentat, & cum prouentu in hunc, vel illum statum exagitat. Quod omnium maxime, vel inuisi consistuntur, qui fluxionibus ad articulos tentari solet. Sed in Luna viribus versatum satis, de quibus in nostra Luna & Oceani harmonia (ut dictum est) ampliore commentationem, cum fusissima exemplorum demonstratione aliquando es habiturus. Itaque reliqua ad institutum nostrum pertinentia commodum sequor & expedio. Luna in humano corpore, partes peculiare, & propria organa sibi vendicat. In quibus utrumque ac vuluam connumerant: eamque humani diuersorum cellulam, qua hodie à Latinis medicis matrix, à Graecis verò μήτρα, dici consuevit, in quibus & fetus concipitur, & concepta ipsa fouetur, donec imperante Lucina, partus materna claustra ruperit. Quod vel de Claudij Galeni verbis tibi constabit: quem vnum de medicis omnibus, honoris, & eruditionis nomine, tibi multoties obijciam. Post seminis conceptionem inquit omnis impregnatio, & post partum adauctio, magnas alterationes in septimanos Luna per Zodiacum circuitus retinet. Mammæ præterea sibi inautborat luna: in quibus, tanquam ex lymphido fonticulo, lac infantulorum alimentum manat. Quæ, ut muliebria sunt membra, ita muliebri planetæ appositissime destinata fuerunt. Porro quia Luna solaris luminis ut toties ceciniimus est vicaria, & ut scripsit Aristoteles, paruulus quidam Sol, idcirco in humano corpore, sinistrum oculum, perinde atque Sol dextrum, de antiquo sibi vendicat privilegio. Ut enim dextra masculina esse traduntur, ita sinistra, feminina. Volunt insuper illam eandem cum Sole dominari stomacho, omnium quibus corpus alitur riceptaculo nobilissimo: vel ob id vnum, quod coctio sit à calido in humido. Adhæc cerebro, quod qui male affectum habent, & Luna metamorphoses de inconstantia ex interuallu agnoscunt, Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptolemaeus naturalem illi adscribit. ἡ ἡλιακή inquit τῆς φουρικῆς διαίτης ἐστὶ πρῶτη. quod est. Luna naturalis facultatis fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: qua crescente Luna, crescere plurimum solet, decrecente verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quod ad hunc locum attinet, paucula hæc de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me confere: nimirum à Luna ad Saturnum falsiferum vetulunt ad gradumque Deum.
- Luna, quas partes in corpore sibi vendicat.** Luna in humano corpore, partes peculiare, & propria organa sibi vendicat. In quibus utrumque ac vuluam connumerant: eamque humani diuersorum cellulam, qua hodie à Latinis medicis matrix, à Graecis verò μήτρα, dici consuevit, in quibus & fetus concipitur, & concepta ipsa fouetur, donec imperante Lucina, partus materna claustra ruperit. Quod vel de Claudij Galeni verbis tibi constabit: quem vnum de medicis omnibus, honoris, & eruditionis nomine, tibi multoties obijciam. Post seminis conceptionem inquit omnis impregnatio, & post partum adauctio, magnas alterationes in septimanos Luna per Zodiacum circuitus retinet. Mammæ præterea sibi inautborat luna: in quibus, tanquam ex lymphido fonticulo, lac infantulorum alimentum manat. Quæ, ut muliebria sunt membra, ita muliebri planetæ appositissime destinata fuerunt. Porro quia Luna solaris luminis ut toties ceciniimus est vicaria, & ut scripsit Aristoteles, paruulus quidam Sol, idcirco in humano corpore, sinistrum oculum, perinde atque Sol dextrum, de antiquo sibi vendicat privilegio. Ut enim dextra masculina esse traduntur, ita sinistra, feminina. Volunt insuper illam eandem cum Sole dominari stomacho, omnium quibus corpus alitur riceptaculo nobilissimo: vel ob id vnum, quod coctio sit à calido in humido. Adhæc cerebro, quod qui male affectum habent, & Luna metamorphoses de inconstantia ex interuallu agnoscunt, Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptolemaeus naturalem illi adscribit. ἡ ἡλιακή inquit τῆς φουρικῆς διαίτης ἐστὶ πρῶτη. quod est. Luna naturalis facultatis fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: qua crescente Luna, crescere plurimum solet, decrecente verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quod ad hunc locum attinet, paucula hæc de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me confere: nimirum à Luna ad Saturnum falsiferum vetulunt ad gradumque Deum.
- Luna paruius quidam Sol.** Luna paruius quidam Sol, idcirco in humano corpore, sinistrum oculum, perinde atque Sol dextrum, de antiquo sibi vendicat privilegio. Ut enim dextra masculina esse traduntur, ita sinistra, feminina. Volunt insuper illam eandem cum Sole dominari stomacho, omnium quibus corpus alitur riceptaculo nobilissimo: vel ob id vnum, quod coctio sit à calido in humido. Adhæc cerebro, quod qui male affectum habent, & Luna metamorphoses de inconstantia ex interuallu agnoscunt, Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptolemaeus naturalem illi adscribit. ἡ ἡλιακή inquit τῆς φουρικῆς διαίτης ἐστὶ πρῶτη. quod est. Luna naturalis facultatis fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: qua crescente Luna, crescere plurimum solet, decrecente verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quod ad hunc locum attinet, paucula hæc de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me confere: nimirum à Luna ad Saturnum falsiferum vetulunt ad gradumque Deum.
- Lunatici vnde dicti.** Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptolemaeus naturalem illi adscribit. ἡ ἡλιακή inquit τῆς φουρικῆς διαίτης ἐστὶ πρῶτη. quod est. Luna naturalis facultatis fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: qua crescente Luna, crescere plurimum solet, decrecente verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quod ad hunc locum attinet, paucula hæc de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me confere: nimirum à Luna ad Saturnum falsiferum vetulunt ad gradumque Deum.
- Aphor. 86.** Luna naturalis facultatis fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: qua crescente Luna, crescere plurimum solet, decrecente verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quod ad hunc locum attinet, paucula hæc de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me confere: nimirum à Luna ad Saturnum falsiferum vetulunt ad gradumque Deum.

ARATEA PHAENOMENA.
DE SATVRNO.

69

Saturni Stellam, Chaldaei, Arabes, Graci, & Latini verum cœli interpretes peritissimi, cum Claudio Ptolemaeo & Galeno, intemperatam, ac maleficam, ybique nuncupant, fortasse ob melancholicum humorem, molestum sanè & grauem: cuius prouentum, vi occulta, in humanis corporibus yberrimum promouet: & hinc illa aggrauat, & saturat (vnde Latinis Saturnus fortasse dictus) necnon senio ante tempus, ac vetustate conficit: ex quo κρόνος, etiam dici Graci potuit. Illius aridum simul & frigidum, modo suū fuerit, in his inferioribus, nedum in solis hominum corporibus fouet abundè, & excitat. Cuius rei testimonium dabit Ptolemaeus ὁ δὲ τῶν κρόνος ἀσὴρ inquit πλὴν ἔχει το ποιοιττος ἐν τῷ ψυχρῷ, καὶ ἡγεῖται ἐν τῷ θερμῷ, quod est, Saturni stella maximè frigidifica est, sed & nonnihil arescit. Qua duo vitia humana calido & humido temperata, quantum incommodent: imò verò quantum ex diametro pugnet, nemo est qui nesciat. Est itaque ad corrumpendum procliuus stella huius natura. Verum in omnibus, & omnia, vt etiam humor ipse melancholicus, suas vires aque non exercet: nec tam obstinatè agit, quin suū aliqua ex parte commodum non habeat. Nam vt ex venenis arte temperatis, citra noxam magna aliquando cōmoda proueniunt, ita de sideris huius quanquā inauspicati proba cum alijs stellis temperatione mixtura, & radiatione, non vulgaria manant emolumenta. Ex quo factum videas, vt ad quam artem melancholici plerique animum appulerint, in ea prater ceteros, vel leuissimo labore, valeant plurimum. In quam rem, post Platonem fidesimus accersetur testis Aristoteles: scribens melancholicos fuisse omnes qui ingenio floruerunt, vel in philosophia, vel in reipublica administratione, vel cudendo carmine, aut artibus alijs excolendis. De quorum classe cum Socrate, Pericle, Demosthene, Archimede, Vlisæ, Scipione, Aiace, Aenea, & alijs. Democritum, Platonem, Galenum, Cæsarem, Virgilium, Herculem, & huius pluma innumeros tibi proferam: quos de lucubrationibus, & laborum: erumnarūque pertinaci tolerantiā, ingenti cogitatione, & inuentionū miro studio, ceu de tabella quadam, tales fuisse, historiarū & vitarū scriptores diligentissimi repræsentarūt. Verū de his alibi. Tacendū tamen non arbitror, quòd melancholicus humor, cui vt diximus, præsidet Saturnus, cogitationis firmitate, studiorū assiduitate, & pertinaci labore, ybiq; comites fere secū ducit voluptatē ac dilectationē: quanta illi inest, vt in vnius eius rei adeptione quā semel animo conceperunt melancholici, summū ac pecuniare bonū existimēt collocatū: praterq; illud, aliud nihil aut expetāt, aut sequatur: etiā neglecta re familiarī, neglectis ciuib; neglecta vxore & liberis. Vnde paupertas, ceu de vovo, illis familiaris esse solet, ac domestica. Ceterū, hic etiā ignorandū non est, quòd Saturni defluuiū cum suo humore, in omnibus corporibus suas vires ex aquo nō erigit, perinde atq; vinū: quod ob corporū ἰδιότητος, et naturarū varietates, a se inebriatos oēs vno modo nō afficit, nec eodē motu agit. Nam quosdā ad garrulitatē & hinc ad rixas, alios ad vomitū, nonnullos ad taciturnitatem, somnū, vel risum, plerosq; ad strepitū & gladios rapit. Sic Saturnus, & sub illo militans melancholicus succus, quosdā ad risum mouet, vt Democritū: alios

Saturni stella quare malefica.

Lib. 1. Apoll. tel.

Saturnus ybique malus non est, sed sua aliquando habet, comoda.

Lucubrationes sunt veluti tabella vnde & studio rum.

Philosophi cur plurimū pauperas.

Pulchra vini, cum melano

*cholici compa-
ratio.* ad lachrymas, ut Herachytum: nonnullos ad loquacitatem, ut Therpsitem: aliquot ad facundiam, ut Nesto-
rem: ad silentium & patientiam, ut Socratem, ut Uliſſem: ad metum, ut Piſandrum: ad bylaritatem, ut Lu-
cullum: triſtitiam, ut Craſſum: cogitationem, ut Archimeden: in ſumma, alios ad alia, pro ſua qualitate
& quantitate cōponit ac excitat. Quæ omnia fuligini, ſumis ac vaporibus de ſaturnino ſanguine, hoc eſt
melancholico, pro varia maioris & minoris ſua latitudine (quod ad limum & craſſiorem attinet) aſcribe-
re ſi videbitur, per me liberum tibi erit. Qui ſumi, quia arcē animi recta petunt, ſpirituque animalē illi re-
miſſi obſturbant: atque cerebrum, (in quo ſenſuum, & principum anime actionum officina latet) longē
*Vnde melan-
cholici varijs
cogitationibus
& ſtudijs
tenentur.* lateque occupant, ac obſident: ideo varias imaginationes, apprehenſiones, cogitationes, ratiocinationes,
ſtudia, ac phantaſmata acient, ſouent, & mentiuntur: pro varia, ut dictum eſt, natura in qualitate & quā-
titate dicti ſanguinis melancholici, hos vel illos ſpiritus, & ſumos ſurſum exhalant: non ſecus atque ex
ignita & incenſa materia fieri ſolet. Ex abiete enim, vel picea, ſumos craſſiores & turbulentiores, peius-
que olentes at tolli conſtat, quā ex aluo, aut carpine. Sic ex querno ſtipite, quā populeo, ex lapideo car-
bone, quā ligneo: ex ſulphure, quā thure: face vini viſta, quā calce, & ita deinceps. Quorum rerum
*Saturnini &
melancholici
humores &
ex ingenia
tarde mouen-
tur.* imaginem in melancholico ſucco, & ex eo fermentato ſanguine, ut cunque potes agnoſcere: ſimulque ſa-
teri, Saturnum cum ſuo radio, vi abſtruſa, humores in hominum corporibus altius infixos, atque ob id per-
niciſoſos ſapenūmero excitare, qui tales eſſe ſolent, ut tardiffimē, ſicuti illorum aut hor Saturnus, mouean-
tur: moti tamen & incenſi, grauiter ſeuant. Quod cum ſuis periodis indicant morboſa diſpoſitiones hinc
& illuc: ac cuiusmodi ſunt quartana, cancro, melancholia, & ſimiles. Citra morbum, ſummam nonnunquā
& inexpugnabilem præſtant contemplationem: adeo, ut pœnas Saturni pendere mihi videantur, non
diſſimiles hijs, quas ob cœleſte furtum Prometheus rerum cœli contemplator indefeſus, adhuc ſoluere in
Caucaſo fabulatur. Itaque ex Saturnino humore, hoc eſt ex atra bile, ubi concaluit, tanquam e quodam
ſeminario, pullulant, tum ſimulacrorum, tum cogitationum germina, quæ deinde in hominum ingenijs
*Humoris Sa-
turnini &
melancholici
varia natu-
ra.
Melancholia
ut ſulphur.* ceu in agro quodam, fruges, ac fructus vberriſimos proferunt. Addam quod etiam ſtella hæc cum ſuo humo-
re & fermento, nonnunquam audaciam conciliat, ut in Hercule: & ob aduſtionem, formidabilem quan-
doque ferocitatem, ut in Aiace, longo tempore, propter ſtabilitatem terrena qualitatis, perſeuerantem.
Quod ſi extremē refrigerit, aut ad frigiditatem latius potius quā caliditatem & ſiccitatem deſlexerit, timo-
rem etiam ſibi adiungit, cum extrema ignauia, ut in Piſandro, Therſite, & alijs. Ex quibus manifeſtum
euadit, quod ſideris huius deſluxus, cum ſuo limoſo ſucco, in craſſa materia intempeſtiue exceptus, ſit qua-
ſi venenum, quod equidem in viuētibz quibuſdam corporibus latet ſopitum, ceu ſulphur à ſtamina re-
morum. In alijs vero ſagrat, atque ut ſulphur accenſum, non comburit tantum, ſed vapore etiam noxio
omnia circumplent ac propinquantia inſicit. Saturnus ſui iuri factus, & in natali cœlo fortis ac potens
quia Ptolemæus & Galeno, maleſicus eſſe ſolet cum ſuo humore melancholico: & quandoque anceps, id-
circo cum animis, tum corporibus nunc mala, nunc bona, quandoque varia ut antea dictum eſt, quodam
tenuſ appingit. Vnde homines reddit natura odio plus quā nouercali præditos: ſemel cum Craſſo in via
ta videntes, de face, exhauſto ab alijs dolio, bibentes, lentē in omnibz feſtinantes: acetum in pectore ge-
ſtantes: ſpem pretio ementes: lupum vbique auribus tenentes: nullo laborantes: metum ex conſciē-
tia ſuſtinentes: ſinapi victitantes, & cepas olfacientes, in occipio multos oculos geſtantes: de proximo
nihil curantes: in amicitia querulos, & ut ſolent edentuli, edentium dentibus inuidentes: curru vtentes
neglectis bobus: Heracliſi familiam agnoſcentes: in Arcopagitarum ſchola educatos, & qui ſapientiuſ oſta-
tis ſibi videantur, aliud ſtando, aliud ſedendo cogitantes: raro cum annoſis ſimilis laqueo ſeſe iniicientes,
odia amicitijs præferentes: ex eodem ore & frigidum & calidū ſufflantes: dextram cuius non facile con-
cedentes: Rhodamanto inexorabiles: in re certa incertos: duro alloquio Scythijs moroſiores, deſixis in
terram oculis conſuentes, ſuperciliū vbique contrahentes, cœnam Hecates plerūque cœnantes, in nocte
concilia capientes, ut vultures cadauera expectantes, à fronte & tergo, ut Ianus, videntes, aureis machi-
nis omnia oppugnant, oculatas manus habentes, quæ nihil credant, niſi quod vident, nihil, niſi quod Ari-
ſtophanis & Cleantiſ lucernā oleat emitteſ, habendi cupiditate inſatiabiles, oīa trutina penſantes, ad
*Mira melan-
choliciſum pi-
ſtura.* vinū cuncta reſecantes, & oberatos ad oſa uſq; rodētes, ſpē vultu ſimulantes, & aliū dolorē corde premen-
tes, nomine potius quā cōſuetudine notos, anethū & mentā decimantes, quod verba, tot ſenſus plerūque
habentes, cū Fabio cunctantes, roſam quæ præterijt ruſum quærentes, panē lapideū māducantes, vltio-
res animos occultantes, omnia, ut Midas, in aurū vertētes, diſſimulandi aque ac ſimulandi artifices, pilū ut
lupi, agrē murātes, cunctādo Scipionē imitantes, ſaluſuginoſam viciniā, amātes dicēda & tacenda callētes,
altera manu panē, altera lapidē circūferentes, veluti ab aſino delapſos, ignauos, quibus ferax ſemper eſſe
ſolent, cenſores, caſtigatoresq; virorū, ſordidos, & ut hyrundines, ingratos, veluti auro ſubaratus, pro por-
ca ſcorpionū reddētes, cum ſum ſectores, amicū, quam verbū perdere charius habentes, ſobrietatē oſores, nihil
niſi cū moriuntur benefaciētes, lucrum exre qualibet odore bonū & ſuauem exiſtimantes, vel à ſtatuo, &

mortuū tributa exigētes: multas aures & oculos habentes: lucrū pudori praferentes: inexplabile dolium animo gerentes: cū laruis luctātes: ingenium mori farina varietatū sustinētes: sardonio risu oīa cōdientes: magis mutos quā pisces: pauperculū Christi pecus deglubētes, potius quā tondentes: caput sine lingua citius cūferentes: ne gryqdem in mensis & cōtūdicētes: suos loculas, ut mēdici, inanes ubique predicātes: suspendio arbore plerunque diligentes, salē lingentes, & lapsana vititātes: ante tubam trepidantes: pilos pro lana reddentes: Tantā aliā pēnā sustinentes: in pulicis morsu Deū inuocantes: spem dū animae est, habentes: ubiq; scrupulū inijciētes: cochleā vitā agentes: sacrum sine fumo facientes &c. Quod hic reliquū est, ignorandū non venit, saturnini cum suo humore, de antiquorū praeceptis & observationibus peculiare habet morbos quibus suā sobolē plerūq; tentat, in quorū catalogo sunt quartana, epilepsia, elephantiasis, morphea, cācer, scirrhus, hydrops, paralytis, hamorrhoides, dysenteria, colli & renū dolores ac huius nota aliq; qui vel de humoris melancholici, cuius auctor & motor est Saturnus, largo, prouentu & effusione, vel de sanguinis facta ab eo corruptela, cacochymia itē, flatibus, cruditatibus, imbecillo calore, vel abundante pituita, oboriri plerimū solent aduersus quos prae cautiones cū idonei remedijs quisquis volet à rerū cœli et medicina perito opportune exigat. Quod ad alia pertinet, melancholici, pulsus habent tardos & paruos: sudorem acidulū & grauē: deiectiones subatrae: somnia terribilia, ut mortis, cadauerū, sepulchrorū, tenebrarū, cruciatuū, demonū, et rerū nigrarū. Ex facultatibus humanā vitā cū corpore dispensantibus, ob innotā malitiā Saturnus nullam agnoscit, quamquā nō defunt qui in retērice qua naturali ancillatur, nōnihil illia scribat, sed de Saturno festināt i mibi ad aliorū planetarū maiestatem, paucula hac satis erunt.

Melancholici humor varia corporibus & animis impingit.

Saturnini morbi de antiquorum observationibus.

Nota Saturnini morbi ab his quae excernuntur & alijs.

DE IOVE.

Iovis Stella, vires non dicā naturales, sed cū Sole oēs penē, in humanis corporibus si qua est alia clemētissime fouet. Quod poeta tā Graci quā Latini cognouerunt, Iouem ubiq; decenti epitheto, sospitatore, seruatorem, fructiferū, satorem hospitalem, beneficū, salutare numen & benignū, nec non patrem hominumq; Deūmq; nuncupantes. A quorū vestigijs non longē declinauerunt Grammatici, poetarū interpretes diligētissimi, & linguarū Quintilianus custodes doctissimi: quibus ecquid aliud sonat Iupiter, quā iuuans pater, & Zeūs, ut alibi dixi, quā Ζωή, hoc est, vita? Iovis: ut ex Arato trāstulit Maro, sunt omnia plena: ille colit terras, ille de superis omnibus solus est, qui ob beneficia, ut in Clodii testatur Cicero optimi titulū, et ob vim, maximi sibi demeruit. Quod elogiū reges, quos à Ioue nasci et educari vult Homerus, non temere sibi adoptasse mihi videntur. Nam benefacere primum, & non subditos expilare, deinde viribus regnandi illis à Deo concessis uti non abuti, id eorum maximè proprium esse debet. Quid est quod in planeta huius mense altero, nimirum à conceptu secundo, vitam, ut tradunt ἰατρομαθηματικῶν, foetus in utero accipit, & in altero, nono scilicet, in lucem vitalis emit titur, nisi quod propter summū radiorum temperamentum, vitā, quā in calidi & humidi symmetria positam esse diximus, cū sole praese creditur? Est itaque Iovis stella, natura temperata. Quod ex Claud. Ptolemaeo in modū confirmat.

Iovis appositione epitheta.

Mirè beneficium, ca Iovis natura.

Regum officium de Iovis numine.

Lib. I, Aet.

Iuppiter qui
bus corporis
partibus pra-
sides.

Iouealiū ho-
minum mores
& natura.

Vera pictura
hominum ut
dicunt sangui-
neorum.

Morbi Iouea-
les.

Iuppiter ex re-
bus corporis
quidnā suum
agnoscat.
Nota ab inte-
rioribus &
excretis ho-
minum Iouia-
lium.

βο, ὁ δὲ τῷ Δίῳ ἀσὴρ, ἑκατόν ἔχει τὸ ποίτιμον τῆς δυνάμεως μεταξὺ γινόμενοις τῆς κιν-
σεως αὐτῆς, τὸ τε κατὰ τὸν κρότον ἰσχυτικῶς, καὶ τοῦ κατὰ τὸν ἀρῶ καυσικῶς, δερμαίνεται
καὶ ὑγραίνεται. Quod interpretamur Stella Iouis temperata est natura, propterea quod media fertur in-
ter frigidum Saturnum, & astantem Martem, unde calefacit & humectat. Caterū, pulmonibus qui-
cordis aëtem attrahunt, condunt, & elaborant, praesidere traditur, nec non arterijs, quae pulsatorij con-
tinent spiritum: partem in vitali facultate cum Sole habens & in animali, cum Luna. Sed omnium maxi-
mē in naturali se agnoscat, quae sanguifica est, & ex his quae naturali ancillantur coëtricem fouens. Nam
collio est à calido temperato, in humido: quas re vera qualitates, una Iouis stella suas esse predicat. Sed
vegetatricem vim, ad quam incrementa referuntur, etiam sibi inaurhorat vel ob id vnum, quod quicres-
cunt, ut ἀρχίατρος ille Hippocrates praeclare admodum scripsit, calidi plurimū habent. His addere πύ-
ρετρον, non erit, quod Iuppiter sui iuris factus, sicuti Ptolemao & Galeno salutaris est planeta & benefi-
cius, nec non temperatus, ita temperatam reddit sanguinis miscellaneam. Vnde tam animis quàm corpori-
bus, quae laudabilia sunt & probata, ac temperata instillare solet. Efficit itaque homines, qui, non ut volū-
sed ut possunt libenter alijs bene faciunt: insuper, quod adest, boni consulunt & pro suis opibus mœnia con-
ficiunt: messe tenus propria viuunt: amici fidi sunt amici: cara tractabiles, & colūba miriores: genio
indulgent, & sine rivali diligunt: sicuti quandoque, & pergracantur: sermonibus festiui dubiā men-
sam instruunt, omnia enim amici habent communia: benefactorum sunt memores, alia dant, alia negāt:
equis & canibus gaudent, nec non aprici gramine campi: ad vindictam proclives videntur quandoque, re-
ctam viam ingrediuntur, genuinum habent pudorem: digni sunt, quibuscum in tenebris mices: tempori
seruiunt, & mutuas tradunt operas: de vultu ut cunq; iudicant, & vicissim iudicantur: gestus habent ma-
gna cum dignitate spectabiles: laudi & gloria studiosi apparent: sunt vxoris, ac liberorum amantiissimi,
& publici boni procuratores solliciti: fores tritas habēt, ac nullos à se reijciunt: risu omnia condunt, dua-
bus ancoris nauigant: in suo loco & sano gaudent: extra tutum pedes perpetuò gerunt: & in vtriusq; aurē
ac vtrunque oculum secūrē dormiunt &c. Caterum hisce morbi plurimum tentari solent: syncho, oph-
thalmia, capitis grauitate, colicis cruciatibus, peripneumonia, homoptoe, calculo, pleuritis, apoplexia,
phlegmonis, exeat hematibus, conuulsionibus, gonorrhœa, lethargo, lyenteria, & alijs huius pluma: qui de
sanguine, in qualitate aut quantitate peccante, vel de plethora aut cacochymia, nec non obstructionibus
putrefactione, item ac cruditatibus promanare solent. Iuppiter ex quatuor humoribus corporis sanguinē
habet cum Sole, ob qualitates cum illo communes: ex sensibus, auditum, qui, ut ille, planē est aërius. Iouea-
les homines leui quacunque occasione, sanguinem ē naribus, vel de opportuno corporis meatu alio, identi-
dem excernunt: & quia calidi sunt & humidifacile sudant, atq; hinc grauitè hircū olent, pulsus plenos
habent, & quandoque vndantes: somnijs lætis, & rerum pulchrarum pleni gaudent: in quibus plurimū,
vel rubra vident: vel hemorrhagias, & nationem in sanguine, aut similia sibi representari sustinent. Sed
hec de Ioue plus satū esse, grauius Mars conqueritur: ad quem nunc demū transire & iuuat, & expedit:
ne ille sua in nos tela contorqueat

DE MARTE

MARTIS

Martis stellam, ignea natura esse & planè astantiū, vel de epitheto annuerunt Græci, quibus Mars ^{Martis stella} ipse ^{ignea & a-} πύρος dictus est. Nam vrentem calorem, & ob intemperantiam maxime noxiū habet: quapropter ^{stantiū.} flaua bili, omnium quæ in corpore sunt calidissima, præse merito existimatur: & qualitates vñæ cum ra-
 tio, propter naturalem malitiam, ad perdendū quàm generandum procliuiores deorsum refundere. Quod
 Græcorum antiquissimi, posteritatem lasere noluerunt, apud quos ἄρης id est Mars, ἀπό τῆς ἀναιρέμ, ^{Martis certa} hoc est à sustollendo & corrumpendo: aut, ἀπὸ τῆς ἀρῆς, vt Phurmitus scribit, id est, à damno, & inte- ^{ex epitheto} ritu, nomenclaturam esse adeptus. Propterea inauspicatum sidus, & cum Saturno maleficiū esse rectè cum ^{natura.}
 Ptolemao asseuerat Galenus. Nam huius caloris, vt dictum est, vrere & perdere proprium est magis, quā
 fouere. Id quod in humanis corporibus flaua bilis præstat, & agnoscit. Quid enim ex igni productus ac gene- ^{Mars pluri-}
 res: Hinc viria & mala cum corporis, tum animi quamplurima inducit: de quibus postea. Ex intempera- ^{morum malo}
 to enim ardore, & bilis vehementi commotione, intemperatas perturbationes innumeras excitari certū ^{tum est au-}
 est: quas in compositas quoque actiones, & violenti, inconsideratique affectus sequuntur. In quorum acie ^{thor & consi-}
 militant rixe, contentiones, homicidia, bella, & similia. Vnde Mars belli, & armorum deus, à Poëtis non ^{liator,}
 temere dici ac fingi mihi censetur: nutricem habens Belonam, vel, vt alijs placet, matrem, aut sororem.
 Quid enim à calore immodico qui iam efferbuit, ac suapte natura vrendo cuncta conficit, & in flammam
 euolat (qualis est biliosus, astus merè martius) sperari, aut expectari queat? nihil me hercule, nisi immode-
 ratum & præceps, breuiq; periturū. Est itaq; ad vrendum, arefaciendum, & perdendum in primis apta
 Martis stella: modò non aliunde impedita, sui iuris fuerit. Quod Ptolemaum, summum rerum cæli philo-
 sophū innuisse audies. ὁ δὲ τοῦ ἄρης ἀσῆρ (inquit) ξηραίνω, Μάλισα καὶ καυσὸν ἔχει φύσιν, τῷ ^{Li. 1. Apotel.}
 πύρρι χρώματι οἰκίως, καὶ τῇ πρὸς τὸν ἡλιον ἐγγύτητι ὑποκειμένης αὐτῷ τοῦ ἡλιακῆς
 σφαίρας. quod verti potest. Martis stella, & arefacit, & vrit, sicut congruit igneo ipsius coltri, & Solis
 viciniori, vt qui illius sphaera subiectus sit. Hinc factū facile crediderim, quod ex facultatibus corpus hu- ^{Ex rebz cor-}
 manum, & vitam dispensantibus, ob innatam malitiam, Marti nullam ascripserunt antiqui: sicuti etiā ^{poris quena}
 nec Saturno, vt supra est dictum. Sed ex his quæ naturali subseruiunt, astræctricem ei tribuerunt: & ex ^{sibi vendicet}
 visceribus hepar, aut potius fellis vesiculam eidem appendulam: quā Græci, χολάδοχον nuncu- ^{Mars,}
 parunt, Latini bilis folliculum, seu biliosi humoris, cui Mars præsidet, armariolum. Ille in natali cælo po-
 tens, & sui iuris factus, quia Ptolemao, & Galeno maleficius esse censetur, ac bilem flauam astantem, ac
 precipitem sibi inauthorat, idcirco homines cum animo, tum corpore tales agnoscit, qui gladiatorie & ^{Martium}
 minaciter loquuntur ac incedunt: perque enses, perque ignes irruunt: non mouenda mouent: caput cere- ^{hominum mo-}
 bro vacuum gestant: alterius potestatis, æque ac iniuriarum sunt impatientes: præposteris consilijs omnia ^{res & natu-}
 agunt: sese periculū temere præcipitant: propositum sapenumero mutant: sui sunt profusi, & alieni ap- ^{ra.}
 petentes: summis viribus res arduas tentant: arcem ex cloaca faciunt: cornua & supercilium vbique at-
 tollunt: cælum, ceu digito attingentes, omnia territant: tragicè, vt Gygantes, loquuntur: sænum in cornu
 habent: cælum terra miscent: pennas nido maiores vbique extendunt, pugnis ac calcibus in omnes, & per ^{Mira biloso-}
 omnia grassantur: plastra conuicijs onerata circunferunt: in fermento iacentes frenum mordent: ceu ^{vi hominum}
 æstro quodam perciti, cadunt omnes, inque vicem committunt crura sagitis, Manliana & Phalaridis im- ^{pictura.}
 peria sustinent: litem vbique mouent: nec magis humilibus, quā lupi parcut: currenti ad iras calcar ad-
 dunt: corpus sine pectore gestant: infreni ore columnas rumpunt: ferrum ferro exacuunt, et litem lite com-
 ponunt: ignem igni addunt & oleo incendium extinguunt: sunt vbique vt Martis pulli, fel in ore habent,
 & ignem in corde, iura sibi data negant, de alieno corio liberales sese præstant, &c. Quod ad morbos atti- ^{Morbi Marti-}
 net huic stella familiares, & congeneres, talem de priscorum obseruatione illorum habito catalogum, Ter- ^{tiales & cba-}
 tiana febris, icterus, phrenitis, causus, erysipelas, hemoptoem, dysenteria, vrina ardor, hemicrania, huius ^{lerici,}
 nota alijs, qui de bilis flauæ quantitate, vel qualitate, vt dicunt, peccantis, adhuc de sanguinis adustione,
 igneis scintillis & vaporatationibus. biliosis, necnon totius corporis incendio, & similibus causis emergere
 plurimū solent, aduersus quos tam præcauendo, quā curando, peritus aliquis medendi magister, te ^{Nota tam in-}
 prorsum immunem reddere poterit. Caterum qui Martiam naturam agnoscunt, hi pulsus habent mag- ^{terna quā}
 nos & celeres, vrinam flauam, igneam, ac mordacem, sudorem acrem, salsum, vel amarum, deiectiones ^{externæ mar-}
 flauas, linguam siccam, narium mucum paucum, eumque subflauum, cum simili oculorum lippitudine, ^{tialium homi-}
 aurium sordes multas & biliosas, somnia, ignis, incendiorum, homicidiorum, litium, armorum, & huius ^{nūm & bilio-}
 pictura aliorum. Sed de marte, quod adhuc locum attinet satis.

FESTI AYLENI DE VENERE.

Venus inde
appellata, cū
sua natura.

Veneris stella quod ad res omnes veniat, Ciceroni simpliciter est dicta. Alijs genitale astrum, & prolificum, ob humidi temperaturam, insit amque vim beneficam, quam habet ac infundit. Cui ea inesse fertur natura, ut corporibus, & substantijs inferioribus, tantisper dum generantur, vel fouentur, succum blandum, & humidulum suggerat: ita tamen, ut irroret, magis quam mergat & inundet: sequaturque voris potius naturam, quam imbrium. Quae res (o pinor) effecit, ut Venus decenti epitheto apud praefatos poetas, homines re vera Φιλοσοφωτάτους καὶ ἀσπολογωτάτους, ab alendo, alma passim nuncupetur. Quod attinet ad alteram illius qualitatem, nimirum frigiditatem: quemadmodum ex calore, aliam posuimus qui foveat & alat, qualis est Solis, deinde Iouis, & qui illum amulatur calidi inat: alium insuper qui urat & perdat, qualis est Martis, & qui illum agnoscit flava bilis. Sic in frigida natura, vnum utcumque temperatum statuemus, quale est in Veneris radio, & pituita dulci, cui praest Cyprina: alterum corrumpens & intemperatum, quale est in Saturno & melancholico succo. Ex quibus facile moueor, ut Ptolemaeo assentiam, ac Galeno subscribam, qui de numerosissimo stellarum choro, duas simpliciter adiutrices, beneficas, & naturae amicas dixerunt, Iouem scilicet ac Venerem: duas vero alias, Saturnum inquam & Martem, corruptrices, naturae inimicas, ac maleficas. Sed ipsius Ptolemaei sententia Lib. I. Apo. Latinam, ne nimium sim longus, hic adscribere consilium erit. Cum quatuor sint humores (inquit) seu tel. sub finem.

Dua stella be-
nefica, & to-
tidem malefi-
ca.

Lib. I. Apo.

tel. sub finem.

Veneris tem-
peramentum

& qualitas.

Venus, quibus
corporis
partibus praesit.

Quibus corpo-
ris sensibus
imperet Ven-
nus.

natat

natat

natat

natat

natat

natat

natat

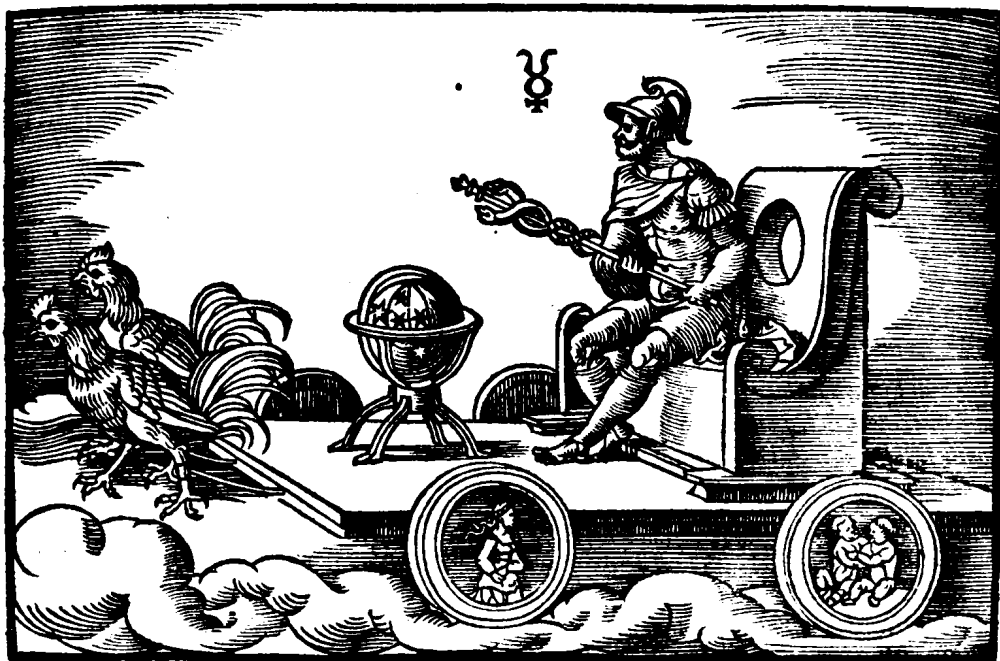
natat

natat

natat

naturae titulo conueniente rei. habet insuper de facultatibus appetitricem, & ex humoribus pituitam ut dixi, dulcem, inspidam, ac naturalem: quae in sanguinem vitæ amicum transire, & nisi omnes mensiuntur Asclepiada, à nativo calore excoqui facile potest. Caterum, quia Venus cum suo radio, planeta est ut diximus, temperatus, idcirco homines agnoscit, in quibus est cygnea cantio, & asticus lepos: qui mores a Veneriorum hominum moribus noscunt magis, quam odio habent, floribus gaudent & vnguentis: munditiarum sunt amantes & naturalissimi. Cupidinis crumenam porri folio vinctam circumferunt: vno digitulo caput scalpunt: melle perun-
 & lesbiantur ac corynthiantur: summis vnguibus incedunt: lentiscum mandentes, Lydio more viuunt, auricula infirma, & quauis spōgia sunt molliores ac delicates: curiculum splendide curant, ac sibi ipsis placant: mellis modullas ubiq; in ore habent: caput demulcentes cauda blandiuntur: oleum in dextra auricula gestant: statū corporis & oculorum decorum habent: molliculo sunt capillitio, & cute delicatula, gignenda proli, & propagando generi dedusissimi: rebus amatorijs ac catilenis vacant: pietatis misericordia, & fauoris sunt studiosissimi: omnibus gratijs insignes habentur, in viranuis aurem, & utrunque oculum dormiunt. &c. Huius proles, peculiares & suos morbos habet, in quibus catharris, coryze, branchi, Morbi Veneris & pituitosorum. lethargus, paralytis, apoplexia, gonorrhea, obstructions, renum, vesicæ, vteri, & pudendorum dolores, quoto ruidiana febres, capitis affectus, Lyenteria, diarrhea, hydrops, diabete, salua stomachalis, & huius farina alij, qui de cruditatibus, cacochymia, abundante plus satis pituita, flatibus, imbecillo calore, perfrigeratione, & similibus prodire plurimum solent: quorum omnium & praecautio & curationem, à praestantissimis medicis, ceu à Deorum manibus, opportune exiges. Quod ad pulsus attinet, paruos, tardos, & molles habet: mucum per naves copiosum emungunt: ructus acidulos expectorant: sudorem inspidum exhalant: lotium album pallidum & tenue reddunt, crassum nonnunquam & turbidum in alui deiectiones albis excernunt humidas: mucosas, lentas, & cruditasum plenas. Aquas plurimum somniant, balnea, piscationes, colubros, & similia. In quibus hanc de Venere commentariunculam tibi claudimus.

DE MERCVRIO.

Supereft de vniuerso septem planetarū theatro sanèquam venerando, vnus Mercurius: cuius stellæ versatilis esse natura, & Protheum quendam imitari, cum Ptolemaeo, & priscis rerū cœli interpretibus omnibus, fidē facit experientia. Nam alio tēpore frigidū esse illius spiraculū, alio humidū, quandoq; calidum, Mercurij stellæ inconstans, & retorridum, nonnunquam ventosum, ex commotionibus quas in aëre ciet, facile est deprehendere. Nūc versatilis & variata. enim Solis naturam, nunc Luna, nunc aliorum quibuscum miscetur, celerrimè induit. Vnde faciliū videas, ut nunc vir, nunc femina fiet, quēadmodum scripsit poeta. Quae res, locū fortasse dare potuit hūc quae de Hermaphrodito apud Nasonem sub cortice anigmatice circumferuntur. Habet itaq; hic planeta naturam mirē variam: quod de Ptolemai verbis probare aggredior. Mercurij stella (inquis) vim ferē parem Lib. 1. Apot-

Mira Mer-
curialis stello
la natura: &
ingeniorum
quibus præ-
est.

Mercurius
quibus rebus
corporis præ-
est.

Mercurij stel-
la qualem me-
lancholiam
quandoque
efficiat.

Mercurialis
hominum mo-
res & natu-
ra.

Morbi Mer-
curiales.

Res cæli, cū
rebus corpo-
ris magnum
habens com-
mercium.

habet in desiccando & absorbendis humiditatibus: propterea quod non valde longè à Sole recedit. Aliquā-
do vero in humectando, quia vicina est Luna: qua terra proxima vehitur. Subitarū autem mutationū in
vtrāq; partem est effectrix, concitata celeritate sua, qua mouetur circa Solem. Hac ille. Itaq;, quia conci-
tatoris motus est, idcirco eam concitationē in corporum qualitatibus & humoribus eorundem permiscen-
dis, ac alternandis retinere fertur. Vnde, quia ubiq; dubitant Mercuriales, vnde cūq; etiam quarunt ad
sciscitabundi perscrutantur singula, perscrutandoq; ad secretiora penetrant: & qua prius erant obscura
aperiunt. Quinetiam proficiuntur vltius ad intentata, dum non solum suos, legendo, audiendo, & scri-
bendo, exacuunt spiritus: sed etiam fidentiores faciunt, redduntq; indefessos. Caterū, humor ipse quē Mer-
curij stella ciet, mirum in modum est acutus, & penetrabilis. Qua ex resit, vt hominum, cogitationes ad
eloquendum, scribendum, & ex tempore dicendum ac discendū vehementer promoueat: atque animū ad
rerum subtilium, & ingeniosarū peruestigationem promptissimè exacuat: adeo, vt querendo Mercuria-
les quiduis facile inueniant, inueniendo cognoscant, & cognoscendo scientes euadant. Hinc rationalem
anima vim, quam Peripatetici artium omnium artem & officinam dixerunt, (propterea quod sola reli-
qua potestate comprehendit, vnā cum intelligentia, & phantasia, (qua receptaculum est eorum omnium
qua sensibus offeruntur) illi merito sacrarunt antiqui. Insuper, facundiam (vnde Gratiarū dux fingitur)
cum oratione, qua concepta rationis est explicatrix. Rursum & linguam, qua cum vocalibus instrumen-
tis, orationis est artifex, & intelligentia ministra. Ex quo equū à Græcis Mercurius dictus fuit: quod
ἐπὶ λωξίᾳ, hoc est interpretationem auspiciatum stella illius defluuium ingeneret. Fel præterea eadem
nonnulli addiderunt, quod Aristoteli purgantis sese iocinoris, vel, vt alijs placet, effluuii sanguinis,
est excrementum: Cuius natura penetrabilis & acris, quantas ad inueniendum, intelligendum, dispen-
dum, & eloquendum, vires habeat, docet, post Aristotelem, vetus prouerbium hoc, animum non habet, qui
iram non habet. Quanquam non sum nescius de animositate etiam intelligi posse. Sed hic non omitten-
dum, quod stella Mercurij, melancholica quandoque est natura, aut, si maius, melancholiam efficit, sed ce-
lerem & subtilem, qualis est in apibus, & formicis: vnde, in his prouida diligentia, in illis verò, sedula in-
dustria commendatur. Saturnus contra, grauem & pigram efficit: qualis in asinis & bobus apparet: ex
quo in vtriusque laborum tolerantia mirè probatur. De facultatibus corpus humanum regentibus, in ani-
mali, & eius sobole, qua ratiocinatrix dicitur, propter causas prius expositas partem sibi vindicat. Stil-
bon, aut si maius Mercurius, cuius stella cum suo radio (vt antea scripsimus) quia natura est versatilis &
ancipitis, nunc flauam bilem mouens, nunc atram, sed dilutiorē tamen, idcirco varij temperamenti ho-
mines, & natura sic satis confusa, figurare solet: de quorum pictura sunt, vt hinc exordiat, aureos montes
pollicentes: qua difficilia sunt pulchra existimantes, fallaciam fallacia trudentes, tanquam in speculo
multa videntes: in vtrumque parati, aut versare dolos, seu certa occumbere morti: cretantes contra
Cretensem: nodum vbiq; in scirpo quarentes: fumos vendentes: oua subuentanea parientes: duos parie-
tes de eadem fidelia dealbantes: Chameleonte mutabiliores, ventorum campos circumferentes: duabus
sellis plerumque sedentes: vulpina pelli leoninam subsuentes: bullatas nugas plenis oculis gerentes: som-
nia sibi fingentes: animis pegaso velociores: nunc de toga, nunc de pallio rixantes: ad omnia, ceu nauibus
& quadrigis festinantes: ante victoriam triumphum canentes: vias quibus effugiant multas habentes
omnes naso suspendentes, libenter & facile discentes. graciam fidem possidentes, proprijs ingenij viribus
confidentes: sciendi cupiditate à publicis negotijs abstinentes: ab augenda re domestica, & promouendū
liberis ob mirum sciendi desiderium, animum prorsus alienum gerentes, vnde pauperes in paupere tecto
sepenumero moriuntur, nominis immortalitatem periturū diuitijs præferentes &c. Morbi quos Mer-
curij stella agnoscit, & suis immittit, sunt epilepsia, phrenitis, cholera morbus, quandoque causus, melanco-
lia, dysenteria, angina, phthisis, pleuritis, teneismus, vertigo: in summa affectus omnes qui partim sunt Sa-
turni, partim Martiales, aduersus quos, optimus medicus, optimis remedijs, si mature illum consulueris,
te peropportune præiuniet, & immunem reddet. De pulsu, excrementis, & insomnijs, & alijs, qua hac
stella sua soboli communicat, nihil peculiariter hic possum scribere, propterea quod vnius natura, (vt iam
admonui) haud quaquam esse solet, quare confuse varia ei omnia adscribes, de qua stella & reliquis sex in
cælo primarijs, hoc est, de planetis septem, quod ad medicam & astronomicam de illis commentantium
culam attinet, verbum non amplius addam, alijs suum locum ex ordine daturus, modò mihi placide con-
cesseris ex his qua hæcenus & alibi scripsi, rerum cæli, cum rebus corporis magnum esse commercium. Ad
hac peritum astronomum, cum perito medico, admodū conuenire, Quod facile ex precedentibus colligere
licet.

CIRCULI.

43 QVATTVOR aërios Zonæ cinxere meatus:

Quattuor has cursus & tempora nosse volentem
Scire fat est. quin signa etiam sunt quattuor istis
Plurima, quæ zonis hærentia conuoluuntur.

Ipsæ inconcussa retinentur sede per annos,
Mutuæque implexa sibi met consortia mordent:

44 At modus in binis protenditur. Aëra, pepli
Sidera nocturni, si suspectare libebit:

Nec scindunt medium Phœbeia lumina mensem,
Languet ut in stellis species hebes, omnia cœli
Illustrante dea, ac flammæ superante minores.

Orbe sed haud pleno finit igni feruere acuto
Sidera, candentis speciem super inspicere Lactis
Protendi cœlo: color olli nomen ab ortu
Primigeno statuit se, Zonam Græcia solers
Concelebrat, nostro sic Baltheus ore notatur.

Non isti forma similis, similisve colore
Circulus est alius: modus & mensura duobus,
Est compar solis: alios duo parcius arctat
Linea, nec multa trahit istos ambitus æthra.

45 HORVM alius duri cum soluunt flabra aquilones,
Et cum præcipitant borealia flamina sese,

Axe Lycaonio iacet obuius: hinc Geminorum
Sunt capita, hinc genua Aurigæ defixa quiescunt:

Circulus hic idem retinet pede Perseæ læuo,
Atque sinistro humero cubitu tenus: hic quoque dextram

Sustinet Andromedæ manus extima, de super acri
Subrigitur boreæ, cubito inclinatur in austrum

Merens Andromeda: hic celeris vestigia summa
Præstringuntur Equi, præstringitur Ales ab ipso

Verticis extremo, secat hic humeros Ophiuchi
Circulus, & secum flagrantia dorsa reuoluit:

Erigone tepidum sese summittit in austrum,
Virgineusque pudens Zone supereminet artus.

Sed Leo, sed Cancer borealis tramite cœli

Viscera protendunt, at circulus ima calentis

Pectora perque aluum procul in postrema Leonis

Succedit: secat alius per viscera plana,

Et medio subter caua tegmina diuidit orbem,

Lumina recludens altrinsecus. orbita porro

Ista poli partes si discernatur in octo,

Quinque superuoluit se partibus:at tribus alti
 Intrat stagna sali:sol istinc flamiger æthram,
 Iam relegit,pulsúsque deus semel ordine factó
 Flectitur æstiuo,neque celsum semita in axem
 Sideris erigitur,via rursum nota iugales
 Suscipit,inque notum rutili redit orbita solis.

Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet axe.

46 SEMPER in occiduo procul alter cardine in austri

Diuidit imbriferi corpus medium Capricorni.

Idæique pedes pueri,postremaque caudæ

Cæruleæ,breuis hic lepus,hic canis artus

Conditur extremos:hic Thessala cernitur Argo:

Hic Centaureæ fera molisterga secantur:

Istæ venenatæ disiecta volumina caudæ

Amputat:hic arcu protenditur ampla Sagitta:

Vltimushic Phœbo locus est,vbi lapsus in austrum

Pellitur,albenticum canent tempora bruma:

Sideris hic metæ procul istuc cælite cursu,

Axe sereniferi descendit Sol aquilonis.

Partibus iste tribus tantum se circulus effert,

Quinque latet,creperi succendens stagna profundis.

47 INTER vtrunque dehinc quantus iacet ambitus illi

Zonarum,causa speciem quo lactis in æthra

Cernitur,ingenti se tramite linea tendens,

Diuidit ima noti:discernit & alta aquilonis:

Hic luci modus & tenebris sub lege magistra

Pensatur,nox æqua diem subit æmula,Phœbus

Lumina substituit paribúsque reuoluitur horis,

Vel cum summa æstas coquit agri viscera hiantis,

Vel cum floricomio iam tellus vere mouetur.

Ast isti celsæ quæ tramite panditur æthræ,

Indicium est Aries:hunc totum linea quippe

Sustinet:hic Tauri curuantur crura minacis,

Et rutilat stellis hic baltheus Orionis.

Spira Anguis levis hic,cratérque tenacia corui

Ora inhiant:hic sunt flexarum denique flammæ

Chelarum:genua hic rigidi vibrant Ophiuchi.

Nec Iouis armigero caret Alite:nanque per ipsum

Fulua Aquila est caput:hic Equus eminet,hicque comanti

Ceruice erigitur claræ dator Hippocrenes

Treis omnes rectè contentos tramite cœli,

Distantésque pari spacio sibi transigit axis,

Omnibus & medijs vt circumfunditur idem.

48 DESUPER obliqua est alijs via, quartus & iste
 Stringitur arctatus Zonarum more duarum,
 Quas ab diuersa mundi regione locatas
 Scire repercusi momentum diximus astri.
 Hunc alius medium medius secat, haud dea Pallas,
 Vel licet cunctos præcellat acumine diuos,
 Compingat parili sic lubrica plaustra meatu,
 Implicitet ut spacijs sibi met distantibus orbes,
 Qualia de uexo ne tunc ab ordine cuncta,
 Vrgenturque viam similem, noctesque diesque,
 Lucis ab exortu procul in vada Calpetitana
 Nanque Titaneo cum sunt elata profundo,
 Rursus in occiduos merguntur singula fluctus
 Ordine partito. similis nascentibus ortus:
 Scandendi lex una mouet. par denique lapsus
 Omnibus, & simili conduntur sidera casu.
 Ille autem oceani tantum descendit in æquor,
 Quantum ab cæruleo distat Cancro Capricornus.
 Et quàm multus item est ubi gurgite protulit ortum.
 Tantis in aduersas itidem est cum labitur vndas,
 Signifer in spacium quantum deducitur oræ
 Ambitus extremæ puncti vice terra locanda est,
 Unde acies oculis cum tenditur, hæc quoque puncti
 Sedem habet: hoc signo procurrat missa per auras
 Signiferi in summum, medio de tramite si quis
 Dirigat obtutus agilis procul, hosque locorum
 Defessos longo spacio tener amputer ær,
 Id quod contenti visus abscinditur vltro
 Si qui in signiferi patulum circumferat orbem
 Sex olli partes magnæ dabit ambitus oræ.
 At hæc dimensa spacij sic lege locantur,
 Binæque decisis includunt partibus astra.
 49 OLLI Cancer inest, Leo flammifer, Attica Virgo,
 Brachia sunt itidem Chelæ, & Scorpius ipse,
 Arcitenens: setosa dehinc species Capricorni
 Voluitur, auratam protendit Aquarius urnam:
 Tum duo sunt Pisces, Aries, Taurus, Geminique.
 His se bisseis sol admouet, hisque recurrens
 Omnibus absoluit totos reparabilis annos:
 Quæ cum signiferi graditur sol aureus orbem,
 Singula frugiparos attollunt tempora vultus.
 50 ILLIUS oceano quantum submergitur alto
 Tantum telluris supereminet, omnibus iste

Noctibus illabens pelago sex inserit astra,
 Sex reparat: tanto nox humida tempore semper
 Tenditur, extulerit quantum se circulus vndis.
 51 A T si scire velis, mora lucem quanta retentet,
 Et quanto nox atra sibi trahat ocia lapsu,
 Quæ procul oceano confurgunt signa notato:
 Horum semper enim comes est Titanius vni:
 Horum prima oculis memor incunabula quære
 Luminis ipsa, vagi captans venatibus ipsa,
 Ipsa notans mundo quæ sic se nubibus abdent.
 Aut si confurguit, vt tellus sæpe tumescit,
 Occultata iugo, prætentæque rupe latebunt,
 Prompta via est alijs venientum tempora signis
 Noscere nanque ipso deprenderis indice cuncta
 Oceano, magnam quæ circum amplectitur vndis
 Tellurem, curuet celando vt littora mundo,
 Latius atque sinu patuli salis hauriat astra,
 Istius indicium præbebunt cornua semper,
 Vel matutino quæ perstrepat aëre fluctu,
 Acer Atlantei vel quæ furit æquoris æstus.
 52 N A M non obscuræ, cùm Cancer commouet, ortum,
 Oceano stellæ circunuoluentur vtroque
 In freta labentes, aut quæ rursus eoi
 Parte ferunt mundi. Minoæ clara Coronæ
 Serta cadent, austri tergo cadet incola Piscis:
 Hunc medium pendere tamen, médumque sub vndas
 Cedere per spina rutila labente Corona
 Semper suspicies: at tergi plurima versum
 Ventre tenus summo supera inter sidera cernes:
 Os & colla dehinc & pectora vasta per æquor
 Mersantur. premit ab genibus celsos Ophiuchum
 Usque humeros Cancer. Cancer premit ortus & Anguem,
 Agmine quæ vasto fluit ad caput aspera ceruix.
 Qua tumet & spiris: qua turgent pectora, primis.
 Parte nec Arcturus distabit multus vtraque:
 Iam minor in superis, iam viscera plurimus alto
 Conditur: hunc etenim consortem quattuor astris
 Oceanus recipit. satur hic vix luminis Amni
 Cedit, & inspiciens tandem conuexa relinquit.
 Tum iam plus medijs nox inclinabitur horis,
 Cùm labente die Phœbo comes ibit in vndas:
 Ista quidem vasti conduntur gurgitis alto:
 Contra autem nulli concedit sideris ortu

Orion

Orion rutilans ardentia cingula late,
Et flagrans humeros, & splendens ense corusco,
Eridanúmque trahens alio se littore promit.

53 ADVENIENTE dehinc villoso colla Leone,
Omnia quæ Cancro sese emergente per æthram
Extulerant, abeunt: quin & Iouis Ales in vndas
Conditur, & totis raptim petit æquora pennis.

Sed Nixus genibus replicato luce residens
Poplite, iam superi cælatur corporis artus.
Non tamen iste genu, non læuam gurgite plantam
Occulitur, non oceanus vorat omnia signi
Proferit Hydra caput, claro Lepus exilit ortu,
Et Procyon, primique pedes Canis ignicomantis.

54 ERIGONE falsis cum vultum exegerit vndis,
Aëris vt patuli iam conscia permeet æthram,
Astrorum numerosa premit. nam Virgine eoa
Confurgente, freto cedit Lyra Cyllenæa,
Cedit Delphinus pelago, ceditque Sagitta,
Primæque pennarum pars canum condit Olorem:
Vix iam cauda salum superat: vix lumine parco
Eminet Eridanus, ponti procul efflua tingit.
Cælatur Sonipes caput impiger, ardua ceruix
Tethyos ima petit falsæ, iubar ora madescit.
Hydra superpositum procul in cratera mouetur:
Parte alia & liber vestigia Sirius ardet:
Ultima cæruleo producens æquore pippim,
Illa micat, maloque tenus sese exerit Argo,
Cum iam virgineos æther vehit altior artus.

55 NEC cum flagratus emittunt marmora Chelas,
Sideris expertes & clara luce carentes,
Non est nota dies, aut est ignobilis ortus:
Nanque his indicium proprio fert ore Bootes
Plurimus exoriens, Arcturúmque cminus alto
Cardine succendit: iam cello Theffala puppis
Aethere subuehitur: iam mundo funditur Hydra
Longior, extremæque polum subit indiga caudæ:
Curua Chij cœlo confurgunt brachia signi.
Inspice ceu dextra referatur ab æquore planta,
Inque Genu tantum nixus pede proferat ortum.
Iste Lyræ rutilat conterminus, atque sub vndis
Hic tenebris petit occidit vaga cærulea ponti,
Et mox oceano reparatur clarus eoo
Cum Chelis igitur pede tantum promitur vno:

L

Ipse

Ipse dehinc versus procul in caput, vltima monstri
 Terga manet, manet Arcitenens dum spicula cœlo
 Exerat, & supera vibret bellator in æthra.
 Hoc sidus reuehunt Chelæ, crus Scorpius ipse,
 Cætera cum medio, læuam, & caput, oraque rursus
 Arcus agit, tribus hic tandem memorantia membra
 Partibus erigitur, tria totum denique signa
 Absoluunt pelago. mediæ tum ferta Coronæ,
 Ex qua Centauro diffunditur extima cauda,
 Prima venenati cum repunt brachia monstri,
 Surgunt oceano iam gurgite, & vltima Cygni,
 Et caput acris Equi premit æquora: iam procul ista
 Marmoris occidui penitus petiere profundum,
 Hausta salo caput Andromedæ freta vasta receptant:
 Ac formidatam deuexi cardine mundi
 Fluctigeni speciem monstri superinuehit auster.
 Sed boreæ de parte trucis velut aggere ab alto
 Prospiciens superi subiecto verticis axe,
 Intentusq; procul specie, vaga brachia Cepheus
 Exerit, & sæuam pelagi monet adfore pestem.
 Illa tamen versa in fluuium postrema profundo,
 Tingitur ab spina capite quæ proxima summo est,
 Undeque succedens Cepheus, & verticem & vlnas
 56 Mersatur patulus. Quin & tum Scorpius acer
 Nascitur oceano, quicquid per sidera aquarum
 Ad speciem Eridanus pater expuit, abditur alta
 Tethye, & occidui tegitur Padus æquore ponti.
 Scorpius ingentem perterritat Oriona,
 Proserpens pelago. vetus, ô Latonia virgo,
 Fabula, nec nostro struimus mendacia versu
 Prima, neque obduri compegi germinis: ætas
 Prima dedit populis. cæcus mos mentis acerbæ,
 Immodicusque furor sceleris penetrauerat œstro
 Impia corda viri: tabuerunt dira medullis
 Protinus in medijs incendia: plurimus ardor
 Pectore flagrauit tene improbus ille, procaxque,
 Te dea, te dura valuit contingere dextra?
 Cum sacrata Chij nemora, & frondentia late
 Brachia lucorum, cum siluæ colla comasque
 Deuotæ tibimet manus impia demolita est.
 Audax haud facinus donum foret O Enopioni:
 Digna sed immodico merces stetit illicet ausu.
 Nam dea nubiferi perrumpens viscera montis,

Dirum

Dirum antris animal sæuos vomit hostis in artus.
 Ergo vt falcatis monſtrum petit Oriona
 Morſibus, & totas in membra ferocia chelas
 Intulit, ille male mali pœnas luit. iſta furori
 Præmia debentur, ſunt hæc commercia læſis
 Semper numinibus. metus hic, metus acer in aſtro
 Permanet, & primo cùm Scorpius editur ortu,
 Orion trepido terræ petit extima curſu.
 Nec minus Andromedæ quicquid volitabit in æthrâ
 Et ſi quid Piſtrix reliquum conuexa vehebant,
 Hoc oriente ruunt: omnes procul in vada terror
 Ingerit, & cunctos paſor vnus in æquora cogit.
 Cepheus ipſe caput, diſtentâque brachia vaſto
 Induitur ponto: tellurem cingula radunt
 Extima, & oceano merſantur pectora rauco
 Sola ſenis, reliquum polus aſt à littore verſat.
 Semper in occiduo genetrix quoque Calſiepeia
 Sidera præcipitis ſequitur labentia natæ,
 Deformemque trahit procul in vada cæca ruinam,
 Prona caputque ſolo, ſolio veſtigia ab alto
 Suſtollit miſeranda: ſuper quatit ira furorque,
 Doridos & panopes poſt fata nouiſſima matrum,
 Ac memor has pœnas dolor exigit. omnia fluctus
 Hæc ſimul occiduos ſubeunt. tamen altera in vndis
 Sufficit, inque vicem lapſorum multa reportat.
 Tempore nanque iſto reliquæ ſe ferta Coronæ
 Expediunt pelago, poſtremâque agminis Hydra
 Erigitur caudam, caput. & turgentia membra
 Centauro exuperant, manus efferit dextera prædam
 Siluarum nam prima feræ veſtigia mollis,
 Arcum ſera manent, Arcu redeunte per æthram
 Protulit, incipiunt reliquum Serpentis & artus
 Anguitenentis, item fert primis fluctibus Arcus
 Amborum capita, & primis geminas Ophiuchi,
 Ac primam rutili ſpiram Serpentis eoo
 Scorpius oceano furgens agit. pede Nixi,
 Quem procul aduerſum ſemper ſalis altera mittit,
 Tunc artus medij, tum pectora vaſta humerûſque,
 Dexterâque vlnarum ſpumofi gurgitis æſtu
 57 Procedunt, Pariter caput & manus altera porro,
 Totâ ſagittiferi cum vibrant aſtra, feruntur,
 Mercurialis item Lyra voluitur, altâque Cepheus
 Cardine ſuſtollens veſtigia, gurgite nondum

Pectora liber agit, sed pectora merfus in vndas,
 Plaustra Lycaoniæ pulsat pede desuper Vrsæ.
 Tempore non alio magni Canis ignea cedunt
 Sidera: protentum freta iam procul Oriona
 Hauserunt pelago, toto Lepus occidit astro,
 Tum quoque & oceano fugientem Sirius vrget.
 Sed non Aurigam, cum gurgitis ille profundi
 Imā petit, pedibus Capra mox, Hædiue sequuntur:
 Ista polo rutilant, illum vada liuida condunt:
 Hæc membris discreta alijs, extantiaque alte
 Læuum humerum & summæ sese attollentia palmæ
 Cernuntur, donec labenti congrada soli,
 Sidere deuexo freta late cærule turbent.
 58 Nā Nq; manū Aurigæ, reliquū celsūmq; corusci
 Verticis & dorso quā spina attollitur alto,
 Deprimit hirsuti sidus surgens Capricorni.
 Membra Sagittigero cedunt postrema reuecto.
 Iam non alatus remoratur sidera Perseus.
 Aeris in spacijs, neque clauum vendicat Argo.
 Alluione sato Perseus pede denique dextro,
 Atque genu libero, merfatur cætera ponto.
 Argo quod curuis puppim suptrahit oris,
 Tingitur, & duro tingit vada cærule dorso.
 Ipsa dehinc manet exortum Cilicis Capricorni:
 Totaque cum pelago cœlo descendit ab alto,
 Aequora cum Procyon, gressum sectatus herilem,
 Intrat, & oceano permutat celsa profundo.
 Hæc habet occidui plaga gurgitis, ista sonoro
 Supprimat vnda salo. rursū procul erigit æthra
 Cygnum, Aquilamq; Iouis. surgunt flammata Sagittæ
 Sidera, perque notum rutila tum numinis Ara,
 Delphinum paruas promit Capricornus in auras,
 59 ET matutino cum surgit Aquarius orbe,
 Os Equus atque pedes nouus exerit: ecce cadentis
 Parte poli trahit occiduum nox atra sub æquor
 Centaurum cauda, sed non caput, aut humerorum
 Vasta simul recipit: persistit pectore celso
 Cornipedis species, & cœlum vertice fulcit.
 Ora dehinc Serpens, & prima volumina tantum
 60 Conditur: Ingentis late tamen agmina caudæ
 Ponē trahit subit ista solum, subit æquora rursū.
 Integer oceani, cum se Centaurus in vndas
 Iecerit, atque nouo vibrarint sidere Pisces

His in summa poli surgentibus, ille per austrum
 Piscis item planta, quem pulcher Aquarius vrget,
 Redditur, haud toto tamen hic se corpore promit:
 Sed manet alterius venientis tempora signi:
 Parte latet, partem superain conuexa sonoris
 Fluctibus absoluit pelagi: sic brachia mœstæ
 Andromedæ, sic crura dehinc humerique nitentes
 Paulatim recauo redeunt maris aurea cœlo.
 Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces
 Cum rutilant, mundo dextram hæc attollet in vlnâ,
 Leuâque virginei rursus se corporis edunt.
 61 PHRIXE I et postquâ pecoris proruperit ortus
 Australem hic aries Aram procul admouet vndis
 Gurgitis occidui: quâ lux redit, excitat idem
 Persea proceri sustollere verticis astra,
 Et claros fulgere humeros: ac cætera nondum
 Sunt exempta solo, quin totum hoc intuida veri
 Natura ambigua rerum ratione reliquit,
 Extimus an reliquos Aries produceret artus:
 Perseos, an Tauro freta pelleret ad surgente
 Hoc vna cœlum, subit intiger haud ipse vlla
 Viscera, nascentis noua Tauri deserit astra,
 Quippe huius flammis Aurigæ sidus inhæret,
 Nec tamen hunc totum sustollit Taurus in æthram.
 Aurigam falsis euoluunt fluctibus omnem
 Surgentes Gemini, Tauro, Capra, plantaque læua
 Nempe hædi euadit, cum primum rursus ab vndis
 Cetosa insuperum referuntur viscera cœlum.
 Nam caudæ & cristæ rigor arduus aëra celsum
 Tunc repetunt, diri cum sidera gurgite monstri
 Voluit præcipitis teres inclinatio mundi,
 Eminus ingentem condit pars prima Bootem.
 Quattuor hic etenim signis surgentibus altum
 Vix penetrat pelagus, neque summa totus ab æthra
 Labitur arcturus, manus olli quippe sinistra
 Iuge manet, celsisque super subducitur Vrsis.
 63 AT cum iâ pedibus repetit fluctus Ophiuchus,
 Vt genua oceanus vasto procul æquore condant,
 Signum erit eoâ Geminos procedere parte,
 Nec lateri Pistrix cuiquam vicina videtur,
 Sed iam tota super sustollitur, expuit atram
 Im pelagus specie, nec adhuc tamē extima sorbent.
 Quid ne nascentis suspectat nauita ponto

Agmina prima Padi cœlo cum feruere aperto?
 Vicinâsque faces rutili manet Orionis,
 Curricula vt solers vero mox indice discat
 Certa tenebrarum, possitque fideliter astro
 Explorare notos & tuto carbasa ponto?
 Credo ni desit magnorum congrua cura,
 Prompta via est ipso cognoscere talia semper,
 Præceptore Ioue, & cœlo tibi signa magistri
 Omnia ducentur, monet alta Iuppiter æthra
 Singula nos, facilis veram dedit arbiter artem,
 Ne tempestatum primordia cæca laterent.

PROGNOSTICA.

64 NONNE vides, primum cùm Phœbe in cornua surgis
 Tenuia, & angusto lumen iacit ore per æthram,
 Decedente die, pronóque ab tramite solis,
 Promat vt ingressus solers tibi tempora mensis?
 Nanque facem quarti sibimet profitebitur ignis
 Corpora cùm primum perfundens lumine nostra,
 In subiecta soli tenuem porrexerit vmbram.
 Ast orbis medij si cedat Cynthia formam,
 Octauos ortus, octauâque plaustra docebit.
 Denique cum toto dea iam surrexerit ore,
 Integer vt magni resplendeat ambitus orbis,
 Effluxisse sibi medij iam tempora mensis,
 Monstrabit cœlo: pleni cùm rursus egena
 Oris eat, tanto procedens lumine formæ,
 Inferit ærijs quantum dea nubibus ignes,
 Esse senescentis sibimet dispendia mensis
 Illa docet, quibus in rutili confinia fratris
 Tertia vix mundo superest via: cùm minus autem
 Vmbrarum excludit, sunt tales quattuor ortus
 Marcentis Lunæ, quales sub mense renato
 Quattuor exurgunt languentis luminis vmbræ:
 Atque his octonas includunt ordine luces.
 Interiectorum numerum quoque nosse dierum
 Prompta via est, proprio semper dea proditur ore.
 Scandat quanta polum, quoties temone iugales
 Strinxerit, & quanto iam tramite liquerit vndas.
 65 AT decedentis postrema crepuscula noctis,
 Bis sex signa tibi quæ versat Signifer orbis
 Monstrabunt cursu nam Phœbus singula mutat,

Semper

Semper & alterno succedit in omnia lapsu,
 Conficiens iter ætherium: nunc igneus istud •
 Astrum adolet flammis, alij nunc aurea Titan
 Lumina miscetur, vel cum deuexus in vndas
 Labitur, & rebus formam absumpsere tenebræ:
 Vel matutino redit in cunabula linquens
 Cum pelago, & rebus suffudit luce colores.
 Sic diuersa diem comitantur sidera semper.
 Non ego nunc longo redeuntia sidera motu
 In prisca memorem sedes, habet ista priorum
 Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.
 Nam quæ Solem hiberna nouem putat æthere volui,
 Vt Lunæ spacium redeat, vetus Harpalus ipsam
 Ocyus in sedes momentaque prisca reducit.
 Illius ad numeros prolixa decennia rursum
 Adiecisse Meton Cecropia dicitur arte,
 Inseditque animis, tenuit rem Græcia solers,
 Protinus & longos inuentum misit in annos.
 Sed primæua Meton exordia sumpsit ab anno,
 Torret rutilo cum Phœbus sidere Cancrum,
 Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
 Et cum cæruleo flagraret Sirius astro.
 66 HOC vt fons est, vnde & duxit tempora Lunæ
 Nauita, quo longum facili rate curreret æquor,
 Aequora ruris amans, telluri farra parenti
 Crederet: ingenti petat hæc indagine semper,
 Seu qui vela salo, seu qui dat semina terræ.
 Nec mora discendi. brevis hic labor, & breue tempus
 Poscitur: innumeros habet autem industria fructus.
 Vtilitas te certa manet, prænoscere motus
 Si libet aërios, & tempestatibus ipsis
 Edere principium, te primum sponte procellis
 Arcebis rabidis, te rursum principe fluctus
 Vitabunt alij, si certis singula signis
 Tempora discernas. nam mundi cardine verso,
 Vt statura raucifoni redit indignatio ponti.
 Sæpe etenim quanquam tranquillæ noctis amictu
 Mitia protenti requiescant terga profundi,
 Doctus securam subducit ab æquore classem
 Nauita, & Arctæa retinet statione phaselum,
 Cum matutinæ præsensit signa procellæ.
 Nanque alias cælo cum tertia lumina Phœbus
 Exerit, ille sali fuit implicabilis horror,

Adfore quem pelago comitem sibi dixerat aſtrum:
 Crebro quinta dehinc lux cōmouet Amphitriten:
 Sæpe inopina mali clades ruit. omnia certis
 Indicijs tibi Luna dabit, ſeu lucis vtrinq̃ue
 Cæſa facem, ſeu cūm terretem concreſcit in orbem,
 Sol quoque venturas aperit tibi ſæpe procellas,
 Sidera producens, & cūm ſale ſidera condit,
 Nec minus ex alijs aderit cognoscere motus
 Aequoris, & magnos cœli callere tumultus,
 Quos det certa dies, quæ longi tempora menſis,
 Aſtrorūmq̃ue vice & mundi ratione trahantur.
 Aeris immadidum quiddam tellure creatum
 Spiramenta vomunt, viſ hoc cum fundit in auras
 Venarum, occulte patulo prætexitur agro
 In ſubiectum oculis, terrāmque ſupernat omnem.
 Multaque materies, quam cūm calor ignicomantum
 Hauſit ſtellarum, ſuperas ſubducit in auras,
 Et concreta diu compingit nubila mundo.
 Si minor hæc madidi ſubſtātia ceſpite ab imo
 Subrigitur, tenues nebulæ caligine fuſa
 Tenduntur cœlo: viſ autem ſiccior olli
 Cum fuit, in celeris diſſoluit vndique ventos,
 Vicinūmq̃ue ſibi flabris dominantibus vltro
 Aera propellit, ſi maior protinus humor
 Conſurrexit humo, pluuias quoq; nubila fundunt,
 Et pluuijs late calor eſt pater. hic ſuper imbres
 Exprimit, & ducta feruentis vt obice mundi
 Reſpuit humorem: ſi molles, magna vtriuſque
 Occurſet ſibi met velut obuia, cominus agris
 Compulſa ærio fragor intonat, amplaque late
 Murmura diſcurrent pariter crepitantibus auris.
 Hic inſictus item, diuerſorūmq̃ue per æthram
 Sæpe ſuperna furens, illiſos fulguris ignes
 Excludit, rutiliſ totamque volantibus æthram
 Præſtringit flammis, & cœlum ſulfure odorat.
 Omnibus his genitrix tellus, & ceſpite ab imo
 Ducuntur ſuperi motus: ignea mundi
 Lumina, flammigero Phœbuſtemone coruſcans,
 Et quæ noctiuagos attollit Luna iugales,
 His peperere malis exordia. nanque deorſum
 Mouit humum cūm forte calor, laxata repente
 Spiramenta ſoli venas procul altaque pandunt
 Viſcera telluris, bibit imum terra calorem

Deſuper,

Desuper, & madidum tepefactus cespes anhelat.

Aeris hos motus, rabiémque volubilis vndæ,
Flabra procellarum, mundani tramitis iras,
Præsentire decet. cape solers singulamente,
Præceptisque virum sitientia pectora pande.

64 CYNTHIA cum primum cœlo noua cornua promit,

Cautus vtrinque deam circumspecte: nanque reuēctæ
Nequaquam semper similis lux imbuat ortum:

Sed species diuersa trahit, varióque notatur

Formarum primi cum surgit luminis igne,

Tertia cum tutilat, cum maior sideris æthram

Scandit, & aerias quarta face luminat oras,

Ingredientis erit plenè tibi nuncia mensis.

Hæc castigato si tertia fulserit ortu,

Pura sit, vt fœdis ab fordibus adfore dices,

Clara, serena diu: tenui surrexerit autem

Si face, & ignito suppinxerit ora rubore,

Turbida certantes conuerrent æquora cauri,

Luminia ista dehinc si crassior, atque retusis

Cornibus ingreditur, si quarti sideris ortu

Percussi vt tenuem prætendat corporis vmbra,

Imbribus aut zephyris hebetabitur, arguet vltro

Flabra noti, aut pluuias. nam crassus desuper ær

Cornua cæca premens, notus vuidus aëra cogit.

Tertia si rursus protollat Cynthia currus,

Sic subrecta faces & acuminata tenta ceruscans,

Vt nec curua quasi declinet cornua, nec tum

Fusa supinatum diducat lumen in auras,

Occiduo zephyrum prædicet surgere mundo,

Aut Libyæ de parte notum. sin quattuor autem

Cynthia curriculis cœlum subit, atque coruscis

Cornibus immodice prostantibus vlsert ignes,

Vix prolixa salum ciet, ocyus omnia cauri

Marmora conuoluent, fera verrent flabra profundum.

Istius in boream quod se sustollit acumen,

Si curuum specie velut annuat, adfore cœlo

Sæua procellosi prædicet flabra aquilonis.

Nanque hoc vrgeri sese adferit, hocque grauari

Indice, rursus eo veniet notus, hanc vbi partem

Pone supinari conspexeris, inque reclinem

Sponte habitum, pandi nam subrigit auster acumen

Inferiore plaga. si Lunam tertius ortus

Proferat, atque deæ conuoluat circulus oras,

M

Suffusus

Suffusus rutilo, mox tempestate sonora
 Spumofum late pelagus canescere cernes.
 Maior & hæc rauci versabit gurgitis vndas,
 Ipsa quoque immodice si vultum Luna rubescat.
 68 CONTEMPlator itē, seu plenū luminis orbē
 Cynthia distendit, seu cū teres ambitus olli
 Ceditur, & mediæ velut indiga lucis, vtrunque
 Sustinet obductæ sibi met dispendia formæ.
 Cornua prima replens, & cornua fessa dehiscens
 Induit, & qualem procedens ore colorem
 Hinc perpende oculis, ipso monitore dierum,
 Signa tene, ac totum discerne in tempora mensē.
 Non vnum deprensa diem tibi signa loquuntur,
 Nec vulgo in cunctis adsunt præcepta diebus:
 Sed quæ signa nouo dederit nox tertia motu,
 Quartæue sustollat medios dum Cynthia vultus,
 Durabunt cœlos: medio quæ edixerit ore,
 Ignes in plenos: hinc in dispendia rursus
 Altera prouisæ signantur tempora Lunæ.
 Illa dehinc donec germen luminis ignis
 Accedat Phœbe, mensis postrema notabunt.
 Hoc quod protento vehit ingens mundus inani,
 Aëra uomen habet: quod spirat cespite tellus,
 Nubila dicuntur: cœlum super aula deorum,
 Axæ compactum conuoluitur. hinc sua certis
 Sunt loca numinibus: borealis verticis alta
 Regia Saturni: qua ficcior annus anhelat,
 Aestatis rutilo, calida stat Iuppiter æthra,
 Immodicus terram qua desuper ignis aduret,
 Gradiuo incolitur, brumalis pulsus habenas
 Quæ Solis redigit, pulchro Venus obtinet astro:
 Ast ubi demerso latet ater circulus orbe,
 Cessit Mercurio locus imbrifer, his super amplas
 Quinque tenens Zonas, certo via feruida Solis
 Limite decurrit, cum Luna nubila propter,
 Exhalantis humi quæ spiramenta madescunt
 Ima, vehunt cœli, luxit dum frustra frequenter,
 Desuper in nubes rutilantis lampade Lunæ.
 Pascitur humore, & varias de lumine formas
 Exprimit incerto, sic crebro denique Phœbo
 Nubibus ambiri cū subsint nubila, Lunæ
 Creditur, hanc puoties includere circulus ergo
 Spectatur, proprio succedunt ordine signa,

Ille alias trino cū voluit tramite Lunam,
 Et geminis plerunque meat, solet vnicus idem
 Cingere. Si simplex circunuerfabitur orbis,
 Signa procellarum certissima. signa sereni
 Præferet: abruptus subito prænunciat euros.
 Marcescens tenui sensim caligine, & æthra
 Digestus patula, docet vndis adfore pacem.
 Si duo se Lunæ circunfudere, repente
 Maxima vis pontum, vis verret maxima terras,
 Maiorésque dehinc stagna agitant procellæ.
 Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem,
 Et magis immodica formidine sæuiet auster,
 Zonarum teter fuerit si tractus in æthra,
 Denique disrumpant si sese cingula Lunæ,
 Vltima tempestas ruet imigurgitis æstus.
 96 SOLIS quinetiam, Solis tibi cura videndi
 Sit potior, Solem melius præuisa sequuntur,
 Astrorūque duci monstrata tenacius hærent:
 Siue ille occiduas vergat decliuis in vndas,
 Seu se luciferis reparabilis exerat oris.
 Istius ingentes radij, caliginis atrum,
 Et nebulosarum tractus piceos tenebrarum
 Lumine dispiciunt, cū per chaos umbriferum vis
 Flammea peruasit, cū semper noctis amictus
 Inferit æriæ fulgor facis: ille calore
 Pigra mouet, simulac rutilis torpentia flammis
 Sol sospita animet, Sol dura obstacula primus
 Curru adamanteo referat pater, efflua Phœbus
 Igne inhibet, Phœbus radijs densata relaxat.
 At cum flammigeri cedit vis inclita Solis
 Lucis egens, crassæque deus latet obice nubis,
 Et cœlo & pelago magnos ait adfore motus.
 Non hic cū primos educet gurgite vultus,
 Ceu picturato diuersos ore colores,
 Proferat: haud etenim tali tibi Sole reuecto,
 Mitia iam cœli fas expectare serena.
 Et si tranquillo conuexa cucurrerit austro,
 Indideritque facem ponto deus integer, atra
 Nube carens, purusque coma, & splendidus orbe,
 Conuenit eorū faciem præsumere lucis.
 Sed non ora cauo similis mediocriter recedens
 Orbe, quasi vel si radios discingitur ultro,
 Figat vt australem porrecto sidere partem,

Aut boreæ rigidi iaculetur luminis igne,
Et vento & pluuijs reparata in luce carebit.

49 **DENIQUE** per flammās procul atque incendia, Solis
Ipsa dei cedunt blandi si lumina, solers
Tende oculos, certa hoc ducentur signa magistro.
Et ne sanguineus late rubor induat ora,
Qualia protractu vaga nubila sæpe rubescunt:
Aut ne labenti piceus color abdat amictu
Lampada, quære diu, si tetro crassior orbe est,
Vuescet pluuijs tellus, inflataque celsas
Aggere deuicto superabunt flumina ripas.
Ignea si fulgor præcurrit plurimus ora,
Flamina crebra falis quatient vada, flumina terras
Conuerrent omnes, & duri flabra aquilonis,
Siluarumque comas, & celsa cacumina flectent.
Vis simul amborum si vultum Solis oberret,
Cuncta noti quatient, imbres procul arua rigabunt.

71 **ECC**E alias primo nascentis Solis in ortu,
Vel cum præcipites pelago deus inserit ignes,
Vt coeunt radij nebuloso: cætera quippe
Pars Hyperioniae rutilat facis, hicque comarum
Vis confusa micans mundo sua lumina præstat:
Hic globus ater item liuentia nubila cogit,
Nonnunquam crasso nebularum tectus amictu,
In conuexa redit, tum cælo rursus aperto
Cum ruit, opposita vultum caligine condit,
Omnibus his signis in terram defluit imber.

72 **Plurimus.** Interdum tenuis præuerrere nubes
Visa deum, hæc celeris si præsurrexerit ortum,
Ipseque ponè sequens radiorum luce carere
Cernatur, nimbis ingentibus arua madebunt.
At matutini si Phœbum in littoris acta
Maiorem solito produxerit, atque per æthram
Marcenti similis defluerit extimus orbis,
Alta dehinc scandens minuat iubar igniferum Sol,
Pura serena aderunt, nanque olli gurgitis ær
Crassior in modicum surgens diffuderat orbem.
Et iam si tenero sustollens tramite cæli
Oblitum iusti iubar attrahit, hic quoque magnis
Cum madefacta die sub tempestatibus horret
Pallidus hora cadens promittet pura serena,
Displosis etenim per apertam nubibus æthram
Ora laboranti similis languentia pallet,

Et

Et disiectarum moles late nebularum
 Indicat exuti faciem clarescere mundi.
 Quin nascente die venturos conuenit imbres
 Noscere, cum proni procul ad confinia cœli
 Deferri piceo spectaris nubila tractu.
 Et cum declinant radij se pariter in vtranque,
 Lucis in occasu, nox vt ferat algida rores,
 73 Imber erit. Puras si Phœbus condit habenas,
 Et Calpetano tranquillum gurgite lumen
 Tingat, ac in lapsu nubes ignita sequatur,
 Nôxque diēsque dehinc venturi rursus eoi
 Nimborum expertēs & tempestatibus atris
 Durabunt. Sed cum radijs marcentibus ardor
 Languet, & in tenui tenduntur acumine frustra
 Phœbei crines, nimbos arguet atra procella.
 Talis & obducti cernetur forma diei,
 Qualem fraternos subtexens Luna iugales
 Lucem hæbetat: subit hæc superi sacra lumina Solis
 Inferior, mediæque inter stans lampadis orbe,
 Arcet flammigeræ radium facis: aut tibi rursus
 Cum matutinos molitur lucifer ortus,
 Ebria sanguineæ subuoluant vellera nubes.
 Nanque grauis cœlo fundetur protinus imber.
 74 NEC si Sole procul rutila inter stagna morante
 Emineant radij, radios quoque crassior vmbra
 Contegat, ille dies pluuijs ventoque carebit.
 Quin erit imber item, si Solem circulus ater
 Ambiat exortum: maior se denique nimbus
 Urgebit cœlo, maior sola perluet imber:
 Circuufusa adeo si cingula nescia solui
 Seruarent terræ speciem torpentia molis.
 75 SAEPE etiam Phœbo nubes percussa rubescit,
 Et meditata dei formam, procul igne recepto
 Concipit effigiem, simulato luminis orbe.
 Id qua parte poli spectaueris, adfore ab ipsa
 Parte tenent ventos: tamen hæc tamen omnia semper
 Decedente die melius ventura docebunt.
 76 CONVENIT hic etiā parū Præsepe notare:
 Id nubi nomen, quæ Cancro obuoluitur alto:
 Græcia docta dedit, duo propter denique Asellos
 Suspice, quorum alius Septem vicina trioni
 Astra adolet, tepidum procul alter spectat in austrū.
 In medio quod nube quasi concrescit adacta,

Id Præsepe vocant. porro hoc Præsepe repente
 Si sese ex oculis procul auferet, ardeat autem
 Congruus aeris late rubor ignis Afellis,
 Nequaquam tenues agitant stagna procellæ:
 At si fideribus similis lux duret, & illi
 Tetra sit effigies, cadet altis nubibus imber
 Lenior, & parco mox tellus rore madebit:
 Sed boreæ si parte trucidis velut indiga iustæ
 Stella facis, lento marcescere cernitur igne,
 Et procul alterius iuba late flagrat Afelli,
 Protinus Aethiopum surget conuallibus auster:
 At regione noti si lucem stella senescat,
 Segnis Riphæis aquilo crepitabit ab oris.
 77 QVIN & terrenis cape rebus certa frequenter
 Signa procellarum: nam cum traxere tumorem
 Aequora prolixum, cum littora curua resultant
 Sponte procul, neque cæruleus colliditur æstus:
 Aut cum proceris vertex in montibus vltro
 Perstrepit aerium, ventos instare docebunt.
 78 ET cum parua fulix trepido petit arua volatu,
 Stagna sinens, longasque iterat clangore querelas,
 Indicat insanis freta mox canescere ventis.
 Denique cum cælo tenduntur pura serena,
 Sæuitura polo sunt flamina, primus in ipsa
 Mox picturati conuertit pectoris artus
 Sturnus edax, premat ut tenues vis obuia plumas,
 Et ne post tergum pateat penetrabilis euro.
 79 LATIPEdèmq; anatem cernes excedere poto
 Sæpius, & summa nebulam se tendere rupe:
 Iamque super latices florum volitare senectam,
 Stellarumque comas rumpi precul æthere celso,
 Decidere in terras, rutilarum spargere crines
 Flammarum, & longos à tergo ducere tractus:
 Inde etiam ventos mox adfore præmonet vsus.
 80 QVOD si diuersis se passim partibus ignes
 Excutiant, verret pelagus sine fine modoque
 Turba procellarum, si duri limite ab euri,
 Si regione noti, si lenis parte fauoni,
 Aut de Bistonio mundi procul axe coruscat.
 81 SI repetunt veterem ranæ per stagna querelam,
 Vellera si cælo volitent, si discolor iris
 Demittat gemino se fornice, circulus albam
 Si stellam teter velut ambiat, æquora propter

Si crepitent volucres, si gurgite sæpius alto
Pectora merfentur, si crebro garrula hirundo
Stagna adeat, rutilæ cum sint primordia lucis.

Si matutinas vlulæ dant carmine voces,
Improba si cornix caput altis inferit vndis,
Flumine terga rigans, si sæuet gutture rauco,
Plurimus abruptis fundetur nubibus imber.

82 IMBER erit, totis cum bucula naribus auras
Concipit: & late pluuijs sola cuncta madebunt,
Cum proprias solers sedes formica relinques,
Oua cauis effert penetralibus, aspera quippe
Tempestat, gelidusque dies, & frigidus æther,
Inscrit internis terrarum redditus æstus,
Pectora cum curuo purgat gallinula rostro.

83 AGMINE cum denso circunuolare videtur
Graculus, & tenui cum stridunt gutture corui,
Cum procera salum repetit clangore frequenti

84 Ardea. Cum paruæ defigunt spicula muscæ,
Et si nocturnis ardentibus vndique testis,
Concresecunt fungi, si flammis emicet ignis
Effluus, aut lucis substantia langueat vltro,
Conuenit instantes prænoscere protinus imbres:
Denique cum patulam torrens Vulcanus ahenum,
Scintillas flamma circumlabente reliquit.

85 S Inotus humentis Libyco trahit æthere nubes,
Si nimium ad montem nebularum crassus amictus
Tendatur, summo nudentur vertice saxa:
Et quæ pontus item freta per distenta quiescit,
Nubila si longo se procumbentia tractu
Diffundunt cœlo, & Thetidi terrisque supinis
Pax aderit, nusquam mundo ruet effluus imber.

86 SED cum tranquillo tenduntur crassa serena
Sub Ioue, venturæ prænoscere signa procellæ
Conuenit: & rursus cum perfurit æeris horror,
Inspece quam referant terris pelagique quietem.
Inter prima tamen paruum Præsepe notatur,
Arduus excelsso quod Cancer cardine voluit.
Hoc cum concretus tenuari cœperit æer,
Discutit impositæ late sibi molis amictum.
Nanque sereniferi patet hoc in flabra aquilonis,
Cum minus & primo purgatur flamine venti
Tempore, tum propior modulatur noctua carmen,
Tum vespertinum cornix longæua resultat,

Tum corui crepitant, & ouantia gutture rauco
 Agmina crebra vocant, tum nota cubilia leti
 Succedunt pariter, tum pennis corpora plaudunt.

87 TVNC & Strymonias circunuolare repente
 Suspiciens per aperta grues, vbi mitior annus
 Sponte procellosum disiecerit aëra cœli.

Tunc quoq; cùm stellis hebes est lux omnibus vltro,
 Nubila nec crassos circumduxere meatus,
 Vt iubar occulerent flagrantibus obuia flammis:
 Nec caligo inhibet rutilantis lampados ignes,
 Orbe nec expleto sacra sidera Luna recondit:
 Sed iam sponte sua stellarum lumina marcent,
 Conuenit hibernæ prænoscere signa procellæ.
 Nubila si cœlo consistere, nubila ferri,
 Si qua superfundi sibimet suspexeris vltro.
 Gramina si carpit semesa petacius anser:

88 SI nocturna tibi cornix canit, hesperus æthra
 Cùm redit, in numero si cantu graculus instat,
 Si matutino fringuilla resultat ab ore,
 Si fugiunt volucres raptim freta turbida Nerei,
 Orchilos infestus si floricomis hymenæis
 Ima petit, terræ si denique paruus eritheus
 Succedit trepidæ scruposæ concaua rupis,
 Cecropias si pastus apis vicinus ad ipsa
 Castra inhibet, florumque simul libamina mœstæ
 Proxima decerpunt: si Threiciæ per aperta
 Sponte grues trepidant, nec sese audacius æthræ
 Committunt, pennis vt longos sæpe volatus
 Formauere super, si soluit aranea casses
 Tenuia si toto vehit auster licia cœlo,
 Mox tempestates, & nubila tetra cientur.

89 QUID? maiora canam, cinis, cinis ipse repente
 Cum coit, albenti nix terras vestit amictu,
 Nix operit terras, rutilis vbi lumina prunis
 Summa rubent, errantque breui caligine crassa
 Interius nebula, & denso iam fomes in igni
 Marcescit penitus, pluuios mox arguet austros.

90 INDVIT immodicis cùm semet floribus ilex,
 (Indiga nam succi ligno natura rigenti est)
 Et cum flore nouo, cùm brachia glande grauantur
 Vuentis cœli sub nutrimenta latenter

Sponte operata docet, quin & lentiscus amara,
 91 Indicium est pluuijs. Ter foetum concipit arbos,

Térque

Térque nouos genetrix fructus alit: ipsáque trino
Flore renidescens tria tempora prodit arandi.

Ter prorumpentis scillæ teres erigitur flos,
Sulcandique solum ter monstrat tempus adesse.

92 SIC & crabronum rauca agmina, si volitare

Fine sub autumni conspexeris æthere longo,

Iam vespertinus primo cùm commouet ortus

Vergilias pelago, dices instare procellas.

Sique fues lentæ, si lanæ sedula nutrix,

Si capra dumosis errans in saltibus, vltro

In Venerem pergat: quippe ollis vuidus aër

Excitat internum per viscera mota furorem,

Et tempestates & nubila protinus atra

93 Adfore præcipies. Quin & gaudebit arator,

Quique solum iustis versabit mensibus anni,

Plebe gruum prima: gaudebit tardus arator

Agmine pigrarum, sic quadam lege decorum

94 His comes est imber. Pecudes si denique terrâ

Lanigeræ fodiant, caput aut tendatur in arcton,

Cùm madidus per marmora turbida condit

Pleiadas occasus, cum brumæ in frigora cedit

Frugifer autumnus, ruet æthra concitus imber.

At ne perruptis terrarum dorsa lacunis

Infodiant pecudes, si vasto viscera hiatu

Discutiant terræ, veniet vis æthere toto

Dira procellarum, nix omnes vestiet agros,

Nix herbas lædet teneras, nix vret aristas,

At si contigerit plures ardere cometas,

Inualidas segetes torrebit siccior aër.

Nanque prorumpunt naturæ legibus vltro

Spiramenta soli, si iustus defuit humor,

Arida per cœlum surgentia desuper æthræ

Ignescunt flammis, mundi que impulsa calore

Excutiunt stellas, & crebro crine rubescunt.

94 CONTEMPlator item, si longo plurimâ poto

Agmina festinant volucrum, solidè que frequentes

Succedunt terram, sterilis desæuiet æstus.

Ac sitient agri, nam qua circumflua tellus

Adluitur pelago, coquit altam siccior aër

Cespitis arentis ventis, citiùsque calorem

Sentit humus sic cinctis salo, fuga protinus ergo

Est auium in terras, pauet hos vt viderit æstus

Agricola, & sicco iam deflet mergite culmos.

N

Sed

Sed si tunc modico producant agmina ab vndis.
 Nec trepido passim versant conuexa volatu,
 Lætitia est duris pastoribus, adfore parcos
 Præsumunt imbres: sic in contraria semper
 Vota homines agimur, nostrique cupidine fructus
 Poscimus alterius dispendia: denique & ipsa
 Solers natura, & rerum genitabilis ordo,
 Certa suis studiis adfixit signa futuri.
 96 N A N que & ouis cupido si gramina tondeat ore
 Infaturata cibi, decerpens latius agros,
 Pastor id indicium pluuiæ frigidæ edet.
 Et si persultans aries lasciuius herbas
 Adpetit, aut sese sustollant saltibus hœdi,
 Vel si iuge gregi cupiant hædere, nec usquam
 Matribus abscedant, & si sine fine modoque
 Pabula delibent, cum tutas vesper adire
 Compellat caulas, monstrabunt adfore nimbos
 97 B V B V Sarator item trahit atræ signa procellæ,
 Lambere si lingua prima hos vestigia forte
 Viderit, aut dextrum prosterne corpus in armum.
 Vel si prolixis auras mugitibus implent,
 Pascua linquentes vix vespere dat capra moti
 Rursum signa poli, cum spinis ilicis atræ
 Multa inhiat. docet hæc eadem sus horrida, cœno
 Gurgitis illuue si sæpius inuoluatur.
 98 M A R T I V S ipse lupus villarum proxima oberrans
 Affectansque locos hominum, lectumque larémque
 Sponte petens, crasso confurgere nubila cœlo
 99 Præmonet. Id parui cum stringunt denique mures,
 Cum gestire solo, cum ludere forte videntur:
 Protendit tibi met canis id præsentia, multam
 Tellurem fodiens: tamen hæc tamen omnia rerum
 Adfore vel primo nimbos mox sole docebunt,
 Vel cum curriculis lux ibit cepta secundis,
 Tertius aut verso cum venerit ortus Olympo.
 100 N O N spernenda tibi sint talia, sed memor vni
 Adde aliud semper: si tertia denique signa
 Proueniant, firmo venturum pectore fare:
 Et transactorum solers componere mensum
 Signa laborabis, si sic fluxere reperta,
 Nequaquam trepidare pudor persuadeat vllis
 Astrorum lapsus, astrorum protinus orrus
 Discute, si casus similes & stella per æthram

Prodidit: exacti iam summa crepuscula mensis,
 Et surgentis item primordia conscius artis
 Fare sacrae mensum confinia summa duorum
 Cæca latent: luces hæc semper semet in oëto
 Inscia lunaris tendunt facis: ipse fideli
 Perquires studio: & si quid tibi forte repertum,
 Pluribus indicijs solers fulcire memento.

IN FESTI AVIENI ARATVM.

HAC Auieni paraphrasi cudenda, vnico Aldino vsi sumus exemplari, quamplurimis in locis ita deprauato, vt minimè mirum videri tibi debeat, studiose lector, si etiamnum hastandi locus multifariam superfit. Ne verò aut nos aliquid temere mutasse suspiceris, aut tibi liberum iudicandi arbitriū adëptum merito conqueraris, huc adscribemus, e qualibus nostra concinnauius, non quidem omnia, sed quæ ad notationem aliqua digna visa sunt.

1 FESTO AVIENO. Aldus, Auieno. Auienus citatur D. Hieronymo, Seruio, & veteribus alijs compluribus.

3 NOX ET AGIT. Scriptum erat, Nox agit, & verso ceu fixa, &c. & mox, Nam numerus & honore caret, micat, &c.

AETHERIS. Duobus verbis legebatur, In stabili. arbitror significari hic orbem mobilem, non stabilem.

HAC TERES. Aldus, Ac teres.

VT MVNDVS subiit Arctos. Claudicat versus quinto pede. vide itaq; num legendum sit, Subiicit Arctos.

ADSVETAS. Hi duo versus, corrupti meo iudicio leguntur in Aldino libro, hunc in modum.

Ad suetas duris quondam venantibus at huc

Intulit & raptor genetricis flore sacrauit.

CVM PVER Agrestes. Aldus, Agrestis. quod puto, Agrestem scribendum fuisse, vt multis alijs in locis, & vt etiam, pag. 69. versus vicefimo quarto Apes.

5 PRAECLARI Nominis. Ald. Pro clari nominis arcto.

7 ERIGITVR. Exigitur, antea legebatur.

9 TRICCAEI. Ald. Triccoei Aesculapium significat, de Tricca vrbe Thesalia ita nominatum.

NITESCIT in orbe. Ald. Nitefcet. verbum Diuidit quod sequitur, vtrum legendum, monstrat.

10 VISCERA PARTEIS. Antea erat, Partis.

NEQVE tanta volumina. Tanta hic positum est operarum incuria pro Tenta.

IN picturata. Aldus vno verbo, Impicturata.

14 LACHRIMIS Aiebat abortis. Prior erat lectio, ab ortis.

ALITE Pro cursu. Aldi codex habet.

Alite pro cursu sese inconuexa ferebat.

15 NEC Contemplandi. Aldus, Ne contempl.

20 PLVRIMVS. Pro Atque, legendum Adque.

AT Deducta. In Aldino codice versus hic, vna hac syllaba, Huic, mancus est

24 IGNEA. Pro Singula, Cingula legendum est.

28 SEGNIOR. Aldus impressit, Ab lapsu. & mox pro Parrior, Partior.

29 SIMILE EST. Aldinus codex, Similem.

30 PROLES. Aldus habet, Proles tibi tertia piscis Surget Bombycij, numero vnitatis.

33 LOCVS has habet arctior omnes. Aldina lectio, Omnis.

34 VERGILIAS Cernit tenet vsus. Aldus cudit, Vergilius cernit. tenet.

35 PECVDES QVI. Aldus, Pecudésque.

GRANDIBVS Haudequidem. Pro negatione, coniunctionem disiungentem, Aldus cudit, Aut pro Haud.

38 IMVS Vt australi. Ald. Australis: & mox pro, Huc cum Threicio, idem, Hic iam Threicio.

ANGVSTO Decurrit. Ald. Decurrat. & mox, Clamauit.

39 TVM quoque si piceam spectaris, in Aldino est, Specteris

INSCIA Nesui. Ald. in dandi casu numeri pluralis, Neruis. & mox pro Cõterminus, Cõterminat.

- 47 **TORRET** Et immodicis. Aldus legit, Et in modici. & versu abhinc tertio, *Alueus Ocenea est. item paulo post, Gemina florum.*
- STELLARVM.** Aldus, Stellarum fulcent rutilant, qua plurima longi Bellua, &c.
- 49 **SOLENNI.** Aldus, Solenne. & tertio post versu, Tergumque.
- 62 **QVINQVE** Iridem stella, similis quibus. Aldus ita cudit,
Quinque iridem stella similes, quibus haud sit imago.
Ne quas formarum doctus noter adfixarum.
- 77 **AC** Flammæ. Aldus, Flammans.
- ERIGONE.** Ald. Erigones.
- 79 **AST** Ha dimensa. Aldus cudit, *Ast Hedi mensa, & versu sequi. Includans.*
- 80 **DISTABIT** Multus. Ald. Inultus.
- 81 **SIDERIS** Expertes. Ald. Expertis & clara luce carentis.
- 82 **CAECVS** MOS, Aldus Cærus. & versu qui sequitur, Penetraverit.
- 83 **NEC** Minus Andromeda, Aldus, Andromeda est. & mox, Omnis procul in vada terror.
- RELIQVVM** Polus ast à littore. Aldus cudit, Polus asta littore.
- ARCVM** Sera. Aldus, At cum sera manent.
- FERT** Primis fluctibus. Aldinus codex hic & versu sequenti habet Primas.
- 84 **CILICIS** Capricorni. Cilici, Ald.
- ET* Matutino cum surgit. Consurgit, Aldus legit.
- SIDERE** PISCES. Piscem, cudit Ald.
- CESISQVE.** Aldus, Celsique.
- 86 **PRONO** Qua. Pronoque, Aldina editio.
- 87 **HOC** Vt fons est, vnde. Aldus, Hoc vt fontem.
- 88 **COMPVLSA.** Lege, Compulsu.
- HIS* Peperere malus exordia. Corruptè Aldus cudit, *Perpere. & mox, Viscera telluri.*
- 89 **CAVTVS** Vtrinque. Ald. Vtrunque. & versu abhinc 8. adfore dicet.
- SIDERIS** Ortum. Ald. Ortum.
- 90 **IGNES.** Aldus, Ignis in plenos.
- EXPRIMIT** Incerto. Legendum, Insetto.
- 91 **PRAEFERET.** Abruptus. Ald. abruptos. & versu sequenti. Tenuis sensim.

DESCRIBEBAT ET TYPIS MANDABAT THEODORVS GRA-
 MINAEVS TYPOGRAPHVS, ARTIVM MATHEMATICA-
 RVN PROFESSOR, COLONIAE AGRIPPINAE, M. D.
 LXIX. CALEND. IANVARII,

ARA-

ARATI PHAENOMENA PER GERMANICVM CAESAREM IN LATINVM CON-

uersa, & in eadem Commentaria.

AELVM Circulus quinque distinguitur, quorum duo extremi, maxime frigidi: Australis humillimus, & Aquilonius excelsissimus. Huius utrinque proximi duo, Paralleli vocantur, ut ita dixerim, aequidistantes: ideo Tropicus vnus Solstitialis, alter Hibernus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Capricorni, solstitium hibernum facit: alter aestiuus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Cancrī, solstitium aestiuum facit. Medium est Aequinoctiale, qui octauam partem arietis tenens, aequinoctium vernum facit: octaua Libra, autumnale constituit. Ut Circuli in caelo, ita Zona in terra vocantur. Inhabitabiles frigidi circuli sunt, ob rigorem, quod ab his longissime solabest. sub torrido quidam habitare putant Aethiopia maximam partem: item plurimas insulas Maris rubri, aliosque vertices eminentiasque terrarum nostris ampliores, sub Tropico habitare nulli dubium est.

Noster Solstitialis Aestiuus est excelsus atque arduus. Diuisi autem sunt à nobis circulo Aequinoctiali, qui antichthonēs nominantur, & videntur humiles atque depressi, qui antipodes infra sunt: quod ut esse videatur, efficiunt flexus obliquitatisque terrarum, quas antichthonēs & antistoecha & antiscytha inhabitare dicuntur. Incipit autem Signifer, non ab extremo circulo, nec ad extremum extenditur: sed ab infimo Tropico australi, brumali eodem, per Aequinoctialem ad summum solstitialem, eundemdemque aestiualem per medium: in his longitudo latitudinisque porrectus. Obliqua circuli Signiferi partes, cccxv. signa xij. partium singula tricenarum, quorum quaedam minora, quaedam ampliora, & populo Canophora dicuntur: sed compensatio quinque partibus creditur applicari, ut sint omnes Signiferi partes, cccxv. Horum incipientia ab ariete, alia sunt masculorum naturalibus, alia foeminarum. Item quartum quoque eorum, aut Tropicum, aut solidum, aut deforme. Incipiet dinumeratio ab Ariete. Signa tropicorum duo sunt aequinoctialia, aries & Libra: duo solstitialia, Capricornus & Cancer. Tropici maxima solida ante posita, huius deformia.

HIC est stellarum ordo, utrorumque circulorum: Septentriones duplices ad austram verruntur, figura auersis caudis inuicem sibi aduersantes: inter quas obliquus dilabitur Draco. Sub vnus nanque pedes est serpentarius, cuius serpentarii pedes attingunt frontem scorpionis. a latere autem retro stat Custos sub pedibus quidem eius Virgo, habens igneam in manibus spicam: retrorsus verò, vestigijs eius adiacens Leo, medio aestiuo solstitio Cancer & Gemini. Genua autem agitatoris caput Gemini attingunt. pedes autem eius Tauri cornibus iunguntur, cuius Hæduli desuper obtinent locum septentrionis. Habet autem septentrio à dextris iuxta Coronam desuper, serpentem in manibus serpentarii, & eum qui in Geniculo stat, & sinistro pede septentrionalis Draconis verticem, calcans vnum brachium Libra, alterum dans Corona. nam ad minoris septentrionis, vltimus pes Cephei continetur, Cycnum manu dextra apprehendens: super cuius alam Equus extendit pedem, & super equum aquarius extollitur, iuxta quem Capricornus est. sub aquarii pedibus Piscium magnus austrinus, constituta ante Cepheum Cassiopeia, & à dorso agitatoris Perseus pedem extendit: super Persei caput Cassiopeia pedibus properare videtur. Inter Cycnum igitur & eum qui in Geniculo stat, Lyra constituitur. In quorum medio desuper ab oriente Delphinus cognoscitur: sub cuius cauda est Aquila, in proximo habens Serpentarium. Sed tam de aquilonio circulo dictum est. nunc ad australem ordinem properemus.

SV Baculeo Scorpionis, Sacrarium constitutum est: sub corpore eius anteriora Centauri videntur, in quo est bestia. Conspicitur & Sagittarii pes summus ex alia parte. Sub australi circulo prope Centauri membra, Hydra cauda, & Corvus: ad genua Virginis. vrna est posita: à sinistris Orionis, qui & Incola, Fluminis, qui & Padus, necnon & Eridanus: sub pedibus Orionis, qui & Incola dicitur. Lepus splendida effigie conspicitur. retrorsum verò à pedibus eius. Canis splendida refulget: post cuius caudam Navis constituta est: ad Tauri pedem protendit manum Orion: pedibus Gemini appropinquat Anticanis: super caput Arietis non longe ab Andromeda pedibus, Triangulus positus est. sub Ariete & Piscibus Cetus. connexio verò Piscium communem habet stellam.

ARATI PHAENOMENA

B Ioue principium magno deduxit Aratus
Carminis: at nobis genitor tu maximus auctor:
Te veneror, tibi sacra fero, doctique laboris

2 Primitias. Probat ipse deum rectorque sator
que,

Quantum etenim possint anni certissima signa,
Qua Sol ardentem Cancrum rapidissimus ambit,

Diuersasque secat metas gelidi Capricorni:
Quæue Aries & Libra æquant diuortia lucis,
Si non parta quies te præside, puppibus æquor,
Cultorique daret terras, procul arua silerent.
Nunc vocat audaces in cælum tollere vultus,
Sideraque & varios cœli cognoscere motus,
Nauita quid caueat, quid vitet doctus arator,
Quando ratem ventis, aut credat semina terris.
Hæc ego dum lætis cogor prædicere musis,
Pax tua tuncque adsis nato, numenque secundes.

1 QVAERITVR cur à Ioue inceptit, & non à musis, vt Homerus? Conueniens magis hoc existima-
uit principium Phenomeneis, vt Iouem inuocaret, quod ipsorum carminum origo est Iupiter. non solus au-
tem ita coepisse videtur Aratus, sed & Crates comicus, A Vesta incipiens & profari carmina, Sophron in
mimo, qui nuncius inscribitur, à Vesta incipiens, Omnes inuocant Iouem omnium principem. Sed quæri-
tur cuius Iouis meminerit, vt rumine fabulosi, an naturalis? Et philosophi quidem plurimi, naturalis aiunt
eum Iouis meminisse. Sed Crates ait Iouem dictum cælum. inuocatum vero merito, quia in aere & athe-
re sunt sidera, & Homerum dixisse Iouem in aliqua parte, cælum, & ipse Aratus, quod dicit Herodorus Iouem
dictum aëra, & Crates quidem eiusdem est opinionis, testemque esse Philonem comicum dicit, hoc au-
tem constat & ipsum dicere. Nam quia nihil aliud est Vox, quam percussus aer, videtur conuenienter dix-
isse, quare i praestent auctoritatem, plenas Ioue vias referens, & omnes hominum cōuentus. Nihil eorum
qua in terra sunt, sine aere est, ratione etiam Cuius omnes vsum desideramus. nam cuncti mortales osten-
dunt vsum suspirio, & cum viuimus, aere indigemus. Ad quod ait, Dextra monstrat, ad auguria pertinet
aiunt, propter quod & Stoici Iouem esse affirmant, qui per materiā manat spiritus, & similis est nostra
anima. Zenodotus autem Aetolus & Diodorus aiunt, nec ad fabulosi Iouis sufficere eiusmodi opinionem, esse
enim talem causam Iouis, & conuenire omnes vias eo confertas, quas tanquam loco eius describit. Dicen-
do autem, Etiam genus, ostendit animae immortalitatem, bene, propterea quod ait, nouerat enim virtuti
aliquid amulum futurum. Dei igitur aduersus delicta lenem esse, est, quoniam omnium patens affirma-
tur, & non solum hominum, sed etiam deorum.

3 CAETERA quæ toto fulgent vaga sidera mundo,
Indefessa trahit proprio cum pondere cælum,
Axis at immotus semper vestigia seruat,
Libratasque tenet terras, & cardine firmo

4 Orbem

4 Orbem agit extremum. Geminus determinat axē,
Quem Graij dixere polum: pars merfa sub vndas
Oceani, pars celfa sub horri ferro aquilone.

5 Axem Cretææ dextra læuâque tuentur,
Siue Arcti, feu Romani cognominis Vrfæ,
Plaustrumve: & facies ftellarum eft proxima vero,
Treftemone rotis que micant, fublime quaternæ:
Si melius dixiffe feras, obuërfa refulgent
Ora feris, caput alterius fuper horrida terga
Alterius lucet: pronas rapit orbis, in ipfos
Decliuëis humeros. veteris fi gratia formæ,
Crefcia vof tellus aluit, moderator olympi
Donauit cœlo, meritum cuftodia fecit,
Quod fidæ comites prima incunabula magni
Viderunt Iouis, attonitæ cùm furta parentis
Aerea pulfantes mendaci cymbala dextra,
Vagitus pueri patrias ne tangeret aures,
Diæti exercent dominæ famuli Corybantes.
Hinc Iouis altrices, Helice Cynofuraque fulgent.
Dat Graijs Helice curfus maioribus aftris,
Phœnicas Cynofura regit. fed candida tota,
Et liquido fplendore Helice nitet, haud prius vlla,
Cùm fol Oceano fulgentia condidit ora,
Stella micat cœlo, feptem quàm Crefcia flammis
Certior eft Cynofura tamen fulcantibus æquor,
Quippe breuis totam fido fe cardine vertit,
Sidoneâque ratem nunquam fpectata fefellit.

4 Has inter medias, abrupti fluminis inftar, •
Immanis ferpens finuofa volumina torquet
Hinc atque hinc, fuperâtque illas mirabile monftrū.
Cauda Helicen fuperat, tendit fimul ad Cynofuram
Squammigero lapfu qua definit vltima cauda,
Hac caput eft Helices, flexu comprehenditur alto
Serpentis Cynofuræ ille explicat amplius orbes,
Sublatûsque retro maiorem refpicit Arcton.
Ardent ingentes oculi, caua tempora clavis
Ornantur flammis, mento fedet vnici fignis,
Tempus dexterius quæ fignat ftella Draconis,
Quæque fedet mento, lucet nouiffima cauda,
Extremumque Helices fidus micat, ac radiatur
Serpentis decliuë caput, quæ proxima figna
Occafus ortûsque vna tanguntur ab ore,
Occani tumidis ignotæ fluctibus Arcti,

Semper in occiduis seruantes ignibus axem.

4 VERTICES extremos circa quos Sphæra cæli voluitur, Polos Græci nuncupauerunt, è quibus unus est australis, qui terra obiectus à nobis nunquam videtur: alter autem septentrionalis, qui boreus vocatur, & nunquam occidit.

5 DVÆ sunt Arcti, quarum maiorem vocant, Helicen: minorem, Canis caudam. Alterutra quidem harum capita deorsum, alterutra sursum aspiciunt. Altera nanque Helice est, quæ apparet prima noctis: altera, pusilla quidem, sed à nauigantibus obseruatur maria enim conturbat. Helicen autem dicit Hesiodus Callisto Lycaonis regis filiam fuisse, & in Arcadia solitam cum Diana venari, & in montibus vagari, & à Ioue compressam, rem celasse Diana. Quam grauidam, nudam se lauantem cum aspexisset Diana in lauacro, partum eius accelerans, bestiam eam esse iussit: & dum esset vrsa, Arctum enixa est, quem Arcadem vocant. Amphipus autem comicus poeta, refert Iouem in Diana effigiem transfiguratum in venatione Callisto oppressisse: tempore partus plena cum vexaretur, Diana culpam indicasse, & iratam Dianam in vrsam transfigurasse. Quæ dum in montibus vagaretur, à quibusdam pastoribus apprehensa, cum puero perducta est ad Lycaonem: post tempus in Lycæi Iouis templum confugientem, cum eam Arcas filius sequeretur, quo eam nefas erat intrare, ab Arcadibus utrique interfecti sunt. Iupiter autem vtroque cæli astris intulit, vrsamque eam nominauit. Ouidius à Iunone in bestiam conuersam scribit. Habet autem stellas, in capite septem, in singulis humeris singulas obscuras, in armo duas, in pectore vnam, in pede priore claras duas, in summa cauda claram vnam, in ventre claram vnam, in spina vnam, in crure posteriore duas, in extremo pede duas, super caudam tres: sunt omnes, XXIII. Porro Arctus minor à pluribus Phœnice, à Græcis Arctophylax, à nonnullis Canis cauda vocatur. Quam Sidones aspicientes continuo nauigant. Dicitur à Ioue inter astra collocatus, ut duplex honor Helices monstraretur. Agathostenes quidem in Asiaticis carminibus, Cynosuram dicit Iouis fuisse nutricem, vnam ex Idæis nymphis, à qua in Creta oppido Hyllœ Nicostratus constituit portus, & circa eum locum Cynosuram fuisse, cum Telchinijs qui dicuntur Curetes Idæi. Arctus Cynosuram & Helicen Cretenses Iouis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt cælesti donata honore.

Habet autem stellas, in humero splendidam vnam, in pectore claram vnam, in ventre claram vnam super caudam claras tres: sunt omnes septem, supra alias decem, quæ præcedunt & dicuntur ludentes: et maxime altera quæ vocatur Polus, in quo à quibusdam putatur totus orbis circumuerti.

6 INTER ambas ergo Arctos, maximus flexuoso corpore adiacens Draco, qui utraq; Arcton flexuoso corpore semicingit, Helices superuoluit caput, Phœnices circuncingit caudam. Hunc Phercydes dicit inter astra collocatum beneficio Iunonis, eo quod cum nuberet Ioui Iuno, dijs offerentibus munera, Terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis, quæ Iuno in hortum suum, qui erat apud Atlantem, inferri iussit, & Hesperides Atlantis filias custodes posuit, quæ cum à filiabus Atlantis subtraherentur & sæpe vexarentur, Iuno custodem horti Draconem peruigilem implicuit arbori, quem Hercules interfecit, & illa astris intulit. Hunc alij Iouem astris iutulisse dicunt, ob memoriam virtutis Herculis, Mineræ obiectu, quæ illa contortum cælo immisit, & inter Septentriones locauit. Habet autem stellas, in capite splendidas tres, in corpore verò vsque ad caudam, XII. ab inuicem distantes. Sunt autem omnes XV.

7 HAYD procul effigies inde est defecta labore,
Non illi nomen, non magni causa laboris:
Dextro nanque genu nixus, diuersaque tendens
Brachia, suppliciter pansis ad numina palmis,
Serpentis capiti figit vestigia sæua.

DRACONEM immense magnitudinis, hortorum custodem insomnem, dum à Iunone ad custodienda aurea mala esset constitutus, Hercules, cum ad mala aurea profectus fuisset, ut refert Panyasis Heraclea, fertur peremisse. & ideo inter astra à Ioue hunc laborem memoria dignum honorasse, & vtroque sideribus intulisse, ita ut in certamine fuerint eorum habitus, serpentis capite iam defecto, qui ideo in genu stans, manibus sursum extensis, dextro pede contra draconem porrecto pingitur, ut certaminis labor significetur. Ideo pellem leonis in sinistra manu habere fingitur, ut insigne virtutis monstretur, quia leonem inermis interfecisse narratur. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris singulas splendidas, in sinistro cubito vnam, in eadem manu vnam, in eodem brachio vnam, in sinistro femore vnam, in dextera parte femoris duas, in coxa duas, in genu dextro vnam, in eadē tibia vnam, in crure duas, in eodem pede vnam, in dextera manu vnam, in claua quam eadē tenet manu, vnam, in leonino pelle quatuor. Sunt omnes vigintiquatuor.

CORONA.

8 CLARA Ariadnae propius stant signa Coronae.
Hunc illi Bacchus thalami memor addit honorem.

8 HAEC corona dicitur esse Ariadnes, quam Liber astris intulisse dicitur, dum eius nuptias dii in insula Creta celebrarent, cogitans praecalam facere, pro qua primum noua nupta coronata est. Sed qui Cretica conscripsit, refert, quia cum Liber ad Minoem regem venisset, ut Ariadnen filiam eius duceret uxorem coronam dono Ariadna dedisse Vulcani opere factam ex auro & gemmis preciosis, & talis fulgoris fuit, ut Thesea ex Labyrintho liberaret, qua post astris affixa est, cum in Naxos utriusque venissent. Signum amoris eius crines ostendunt. & est stellis fulgentibus sub cauda Leonis. Habet autem stellas nouem in circuitu positas, quarum tres sunt splendida.

OPHIUCHVS.

9 TERGA nitens stellis, à quo se vertice tollit,
Succiduis genibus lapsum & miserabile monstrum,
Hic Ophiuchus erit, longe caput ante nitendo,
Et vastos humeros, tum cætera membra sequuntur.
Illis languet honor humeris, manus integer ardor.
Luna etiam mensem cum pleno diuidit orbe,
Lux tenuis manibus per quas elabitur Anguis
Pressus utraque manu, medium cingens Ophiuchum.
Scorpius ima pedum tangit, sed planta sinistra
In tergo residet, vestigia dextera pendent.
Est impar manibus pondus, nam dextera paruam
Partem anguis retinet per læuam attollitur omnis:
Quantumque à læua distantia Serta notantur,
Erigitur tantum Serpens, atque vltima mento
Stella sub ætherea lucet crinita corona,
Ad quam si dorso peruadit lubricus Anguis,
Insignes cælum perfundunt lumine Chelæ.

8 HIC est Serpentarius qui super Scorpionem stat, tenens utraque manu serpentem, qui ab astrologis dicitur fuisse. Aesculapius filius Apollinis, qui cum medicina arte vteretur, mortuos fertur suscitasse. Quamobrem iratus in eum Iupiter, domum eius cum ipso fulminis ictu percussit. Rogatu autem Apollinis patris, Iupiter ei arte sua rursus post obitum defuncto animam restituisse ad vitam, & inter astra constituisse putatur. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris claras singulas, in sinistra manu tres, in dextera quatuor. & duas ex eis claras: in singulis lumbis singulas, in singulis genibus singulas, in dextera tibia claram vnam, in singulis pedibus singulas claras, sunt omnes XVII.

SERPENS quem tenet in manibus habet stellas in orificio duas, in flexura capitis spissas quatuor in manu Ophiuchi duas claras, in prima flexura octo, in secunda, quam tenet in dextera manu, alias octo, in tertia usque ad caudam sex. fiunt omnes stella serpentis triginta.

SCORPIVS.

SCORPIVS sane inter astra à Ioue illatus est, pro eo quod ferunt ex terra ortum, summisumque qui Oriona interficeret, ob eius loquacitatem, quod ex venatione nullam se feram relinquere diceret: isque Oriona percussit & occidit, & inde à Ioue astris illatus est, ut eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit Scorpionem ad perniciem Orionis in insula Chio in monte Chelippio ortum, voluntate atque ope Diana. Nam cum in monte Celfonio venaretur, irridens Dianam, contenebat eius

opera quæ in monte constituebat. Itaque Diana dicitur misisse Scorpionem qui Orionem vitæ primaret: postea ab Ioue impetrasse, ut Scorpio in duodecim signorum memoria constitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia partitur, etenim ad aliud tendunt brachia eius, ad aliud corpus & cauda & aculeus. Habet autem stellas in vno quoque cornu duas, in ore vnam claram, in fronte duas, in dorso claras tres, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas. sunt omnes XIX. ex his quatuor quæ sunt in Cornibus eius, duæ priores clara, & duæ obscura Libra assignantur, quam Chelas Græci dicunt.

ARCTOPHYLAX.

10 INDE Helicen sequitur senior, baculoque minatus
Se velle Arctophylax, brachiorum munera cæcus
Icarus, ereptam pensauit munere ripam,
Non illi obscurum caput est, non tristia membra:
Sed proprio tamen vna micat sub nomine flamma,
Arcturum dixeré, sinus quæ vincula nodant

10 *BOOTES, qui & Arcturus, fertur esse custos Plaustrum, eo quod Plaustrum sequitur, id est Septentriones, & quasi succinctus sit Septentrionibus. Hunc dicunt Arcadem Iouis filium esse, de cuius post nomine Arcadia dicta est, quem Lycaon Pelasgi filius, cum Iouem hospitio recepisset, infantem membratim lacerauit, & Ioui in epulis apposuit, tentans Iouem, utrum deus esset. Iupiter autem dicitur domum Lycaonis submine incendisse, eoque loco ciuitatem constructam quæ Trapezos appellata est: Lycaonem verò conuertisse in lupum, Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxisse, & cuidam caprario dedisse nutriendum. Qui cum adulta iam ætate esset, matri inscius vim inferre voluit, quos cum incolæ Lycæi montis occidere vellent, Iupiter utrosque liberans, astrum intulit: qui ut res gesta est, ita manent, illa Virga natura, hic impetum faciens, quem Bootem Homerus vocat. Habet autem stellas, in dextra manu quatuor, quæ non occidunt: in capite claram vnam, in singulis humeris singulas in singulis mammillis claras singulas, in dextra parte corporis sub mammilla obscuram vnam, in dextro cubito claram vnam, inter vtraque genua claram vnam, & magnâ quæ est Arcturus: in singulis pedibus singulas. sunt omnes XIII.*

VIRGO.

11 FVLGET spica manu, maturisque ardet aristas,
Quam te diua vocant: tangunt mortalia si te
Carmina, nec surdam præbes venerantibus aurem
Exosa heu mortale genus, medio mihi cursu
Stabunt quadrupedes, & flexis lætus habenis,
Tæque tuumque canam terris venerabile numen.
Aurea pacati regeres cum secula mundi
Iustitia, inuiolata malis, placidissima virgo,
Seu genus Astræi fueris, quem fama parentem
Tradidit astrorum, seu verò intercidit æuo
Ortus fama tui, medijs te læta ferebas
Sublimis populis, nec dedignata subire
Tecta hominum & puros mores sine crimine, diua
Iura dabas, cultique nouo rude vulgus in omnem
Formabas vitæ sinceris artibus usum,
Nondum vefanos rabies nudauerat enses,
Nec consanguineis fuerat discordia nota,

Ignotisque

Ignotique maris cursus, priuatâque tellus
Grata satis, neque per dubios auidissima ventos,
Spes procul amotas fabricata naue patebat
Diuitias, fructusque dabat placata colono
Sponte sua tellus, nec parui terminus agri
Præstabat dominis signo tutissima rura.

At postquam argenti creuit deformior ætas,
Rarius inuilit maculatas fraudibus vrbes,
Serâque ab excelsis descendens montibus, ore
Velato, tristisque genas abscondita ripa,
Nulliusque larem, nollos adit illa penates.
Tantum cum trepidum vulgus coetusque notauit,
Increpat, O patrum soboles oblita priorum,
Degeneres quæ habuit semperq; habitura minores,
Quid me nunc habitus super & mala vota vocatis?
Quærenda est sedes nobis noua: secula vasta,
Artibus indomitistradent scelerique cruento.
Hæc effata, super montes abite alite cursu,
Attonitos linquens populos, grauiora pauentes.

Aerea sed postquam proles terris data, nec iam
Semina virtutis vitijs demersa resistunt:
Quisque priora tenet vestigia, quisque secunda:
Ferrique inuento mens est lætata metallo,
Polluit & taurus menfas, assuetus aratro.
Deferuit propere terras iustissima Virgo,
Et cœli fortita locum, quâ proximus illi
Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes.

Virginis at placidæ præstanti lumine signat
Stella humeros, Helicæque ignis non clarius ambit,
Quique micat cauda, quique armum fulget ad ipsum,
Quique priora tenet vestigia, quique secunda
Clunibus hirsutis & qui sua sidera reddit:
Nanque aliæ quibus expletum ceruixque caputq;
Vatibus ignotæ priscis, sine honore feruntur

II AD Aspectum autem Bootes Virgo constituta est, quæ Erigone dicta est, quæ inter Leonem & Libram, in Zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis & Themidis filiam esse dicit, nomine Iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quod cum esset immortalis, in terris morabatur, & a virorum aspectu se subtrahere solita, cum feminis consulto ludere & conuersari videbatur, & ab eis Iusta vocabatur, & nondum inter homines nequitiam, neque nauigationem fuisse: sed illam in terris moratam, æquitatem hominibus præstitisse eo seculo quod aureum dicebatur. Sed postquam diminuti homines à pietate quieuerunt, illa cum eis minimè conuersata est: postquam verò hominum mores in deterius versi sunt, in toto se à terris abstulit, & in ea parte cœli habitauit quæ enumeretur. Nonnulli autem eam esse Cererem, eo quod spicas teneat: alij Atargatin. quidam verò Fortunam, pro eo quod sine capite astris infertur. Nigidius de Virgine ita refert: Virginem Iustitiam dici siue Æquitatem, quæ ab hominibus receperit, & ad immortales merito transierit. Nam cum inter mortales conueniret omnibus locis conciliabulisque solitam consistere, & præcipere hominibus ne temere à iustitia & æquitate discederent: qui quandiu

monitis eius obedirent, diu in vita sine cura & sollicitudine futuros: sed cum negligentius equitatem obseruantes declinarent, infidijsque cupiditate & auaritia alter alterum deciperet, ab hominibus discessisse, & digna celestium numero immortale premium pietatis possedit. Habet autem stellas in capite obscuram nimis vnam, in singulis humeris singulas, in vnaquaque ala obscuras duas: ex eis qua sunt in dextra ala a parte humeri, est clara vna: & in singulis cubitis singulas, in singulis manibus singulas: illa quae dextra, clarior est, & vocatur Spica: in tunica obscuras sex, in singulis pedibus singulas. sunt omnes decem & nouem.

GEMINI.

13 QV A media Helice, subiectum respice Cancrum: At capiti suberunt Gemini.

13 HI dicuntur Castor & Pollux, fratres Gemini maxima concordia, e quibus cum vnus cecidisset in pugna quam aduersus Athenienses gerebant, alter immortalitatem accepit, quos Iupiter utroque caelo intulit, sideribusque Geminos nominauit, qui Salutares sunt appellati. Nam & horum stella ita se habent, vt occidente vna, oriatur altera. Alij volunt Zerhum & Amphionem esse, ideo vnus zonnam, alter lyram habet. Nigidius deos Samothracas dixit, quorum argumentum nefas sit enumerare, propter eos qui ministerijs praesunt. item dicit Castorem & Pollucem, Tyndaridas, Geminorum honore decoratos, quod principes pacationis dicantur: quod mare totum praeconibus maleficisque pacatum reddidissent, & quo in tempore nauigauerunt cum Iasone atque Hercule ad pellem inauratam auferendam, multis laboribus tempestatibusque conflicti, periculorum atque animorum experti, impendia laboribus liberare studuerunt: atque cum a Ioue essent elati, petierunt a patre, vt sibi liceret in eo caeli loco constitui, vnde mortalibus auxiliantes prospicere possent. Quamobrem eis concessum est immortalis memoria locoque constitui, & plerisque mortalibus auxiliantes sui conspectus gratia praebent. Quorum prior habet stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas. sunt omnes nouem. Alter qui Propus appellatur, iuxta Cancrum est, habet stellas, in capite claram vnam, in singulis mammillis singulas, in sinistro cubito duas, in eadem manu vnam, in sinistro genu vnam, in singulis pedibus singulas, in sinistro pede vltima distantia vnam: quae vocatur Propus, fiunt simul decem. Hi sunt inter duodecim signa zodiaci circuli: sed in medio circulo aequinoctiali tropici hiemalis, qui Australis appellatur, sita sunt.

CANCER in astris positus esse dicitur, beneficio Iunonis, Quod cum Hercules cum Hydra ad fontem Lernaum depugnaret, hic Cancer Herculis pede morsu deprehendit, vt Panyasis auctor dicit, quem miratus Hercules, calcatum contriuit, beneficioque Iunonis magnis honoribus decoratus est. idem duodecim signorum numero annumeratus. sunt in hoc signo aliae stellas quas Graeci ὄϊς dicunt, Quod cum Liber a Iunone insania obiecta fugeret, ad occursum Dodonae Iouis, eiusque in templo responsa peteret, vt Philiscus refert, magni imbres cum grandine orti sunt, ea parte qua transiturus erat. Afinis est contrario transeuntibus per aquas, in vno ex his sedens & ipse transuectus est sine periculo, & ab insania liberatus. Vni autem ex his effecisse dicitur, vt voce humana loqueretur, & post paucum tempus cum Priapo contendere cepit de membro naturali. Priapus compressum asinum occidit. Iouis autem beneficio utrique immortalis honore donati astris sunt illati. Est & altera origo, quae insertur ab alijs. Quod cum aduersus gigantes dii bellum agerent, idem Liber & Vulcanus & Saturni afinis insidentes profecti sunt ad pugnam. Quod genus viso tumulto diro, cum murmure rugissent, gigantes eorum voce territi fugerunt, & confestim dii de gigantibus triumphauerunt: & ideo vna cum praesepio suo astris sunt illati, & in signo nobilis Cancris positi, cuius cursum ad occasum tendit. Habet autem stellas in cornibus anterioribus duas claras, & tres obscuras, quae appellantur Nubilum: quod circa eum videtur, Praesepium dicitur: in ore vnam, in dextris pedibus singulas: sunt quatuor obscurae. in sinistris priores claras duas, in secundo vnam, in tertio vnam, in extremo minore vnam, in testa duas. sunt omnes XVI.

LEO.

QV A posterior pes,

Horren.

Horrentesque iugas & fuluum cerne leonem,
 Hunc ubi contigerit Phœbi violentior axis,
 Accensa in Cancro iam, tunc geminabitur æstas.
 Tunc lymphæ tenues, tunc est tristissima tellus.
 Et densas lætus segetes bene condit arator.
 Ne mihitunc remis pulset vaga cærulea puppis:
 Dem potius ventis excluso vela rudente,
 Excipiámque sinu zephyris spirantibus auras.

LEONEM beneficio Iunonis inter astra collocatum dicitur, eo quod virtute ceteras præcellat. Perianthus Rhodius refert eum ob primos labores Herculis memoria causa, honorifice astris illatum. Nigidius refert hunc Leonem nutritum apud Lunam iussu Iunonis, & in terra Arcadia in regione Nemeæ in spelunca Mibdimon nomine fuerit, quam quidam Aphrifo dicunt, & iussu Iunonis ad Herculis exitium dimissum, quem Hercules iussu Eurysthei interfecit cum Molochus hospite suo, cuius clauam pro viribus tributam principio est adeptus, cum qua Leonem interfecit, itaque postea claua pro gladio, pelle pro scuto reliquo tempore usi cæpit, & apud omnes mortales gratus ob virtutem habere cæpit: Iunoni porro magis odio esse. Quapropter leonem cælesti memoria dignatum voluntate Iunonis nos arbitramur. Hic notabilis & maximus inter signa est. Plerique volunt Nemeæ gymnicos ludos ob hunc Leonem institutos. hic totus figuratur. Habet stellas, in capite tres, in collo duas, in pectore claram vnâ, in spina tres, in cauda media vnâ, in vltima cauda claram vnâ, in medio ventre vnâ, sub pectore duas, in priore pede claram vnâ, sub ventre vnâ claram, in medio ventris vnâ, in posteriore pede claram vnâ, in genu posteriori claram vnâ, fiunt omnes decem & nouem. Videntur alia stella obscura septem iuxta caudam eius, que vocantur crines Berenices, & sunt earum virginum qua Lesbo perierunt. illa autem magna & clara qua in pectore eius est, appellatur Tyberone.

ERICHTHONIUS.

14 EST etiam Aurigæ facies, siue inclyta forma,
 Natus Erichthonius, qui curru sub iuga duxit
 Quadrupedes, seu Myrtoas demersus in vndas
 Myrtilos hunc potius species in sidera reddit.
 Sic nulli cursus, sic ruptis mœstus habenis,
 Perfidia Pelopis raptam gemit Hippodamiam.
 Ipse ingens transuersus abijt læuam Geminorum.
 Maiorisque Vrsæ contradelabitur ora.
 Numina præterea secum trahit: vna putatur
 Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans
 Vbera Cretææ mulsit fidissima capræ:
 Sidere quæ claro gratum te gestat alumnum,
 Hanc auriga humero totam gerit: at manus hædos
 Ostendit, nautis inimicum sidus in vndis.
 Orbis ab oceano celsus rapit. haud semel hædi
 Iactatam videre ratem nautasque pauentes,
 Sparsaque per sæuos morietum corpora fluctus.

14 HIC agitator Erichthonius dicitur fuisse Vulcani & Mineruæ filius. Qui Vulcanus cum Ioue fulmen efficeret, ab Ioue promissum cæpit, vt quicquid vellet præsumeret. ille Mineruam in coniugem petiuit. Iupiter imperauit Mineruæ vt virginitatem defenderet. Dúmque cubiculum introirent, certando Vulcanus semē in pauimentū iecit, vnde natus est Erichthonius, quæ Minerua in cista abscondit, draconemq;

custode apposito, duabus sororibus Aglauro & Pandroso commendauit. Hic primus currus homines equis iunctis docuit similes quadriga solis facere. primum Panathenaea constituisse, arcem templumque adificasse dicitur, Quem Iupiter miratus astris receptum memoria tradidit. In hoc signo & Capra est, quam in humero portat, qua Iouem nutriuit. Itaque eius filij Hædi, quos auriga in brachio portat, qui fluctus significare dicuntur, noscuntur. Musæus de capra hoc refert, datur Iouis infans nutriendus Themidi Althea que fuit domina capra, qua ex ea Iouem nutriuit. Esse autem hanc capræ filiam Solis dicunt, cuius aspectus tam atrox fuisse dicitur, ut Titanes eam timerent, rogarent que matrem Terram, ut eam abderet. Terra autem in antro clausam Amalthea tradidit custodiendam, ibique Iouem cum cura Amalthea educauit. Qui cum esset iuuenis, & ille contra Titanes inermis vellet pugnare, eius pellem dicitur acceptam proscuro habuisse, quod semper Titanibus agitator timori fuerit, & dicebatur media pelle Gorgoneum caput habere: eo relictus tegmento capra, tergo alterius pellis tecta restituit, vitæ etiam immortalitate donauit, cælique astris intulit, & eius pellem appellauit. Alij places agitatore Myrtilum esse Mercurij filium Oenomai aurigam, & à patre Mercurio astris illatum, cuius caput non multum distat ab Helice, genua apponuntur Geminis, pedes iuxta Tauri cornua. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris singulas, sed ea est clarior qua in sinistro humero est, & appellatur Capra: in singulis genibus singulas, in dextra manu vnam, in sinistra duas, & super ipso brachio stellas duas, qua vocantur Hædi, sunt omnes simul decem.

TAVRVS.

15 AVRIGAE pedibus trux adiacet ignea Taurus
Cornua fronte gerens, & lucidus igne minaci,
Quem Liber ignarum cœli formando docebat:
Et caput, & patulas nares, & cornua Tauri:
Fronte micant Hyades: quæ cornua flamma sinistri
Summa tenet. sub hæc eadem, vestigia dextra
Aurigæ, mediæque ligant compagine diuos
Myrtilos exoritur summo cum Piscibus ore,
Totus cum Tauro lucet, ruit oceano bos
Ante super terras cum fulget Myrtilus ore

16 PORRO Taurum inter astra quidam putant positum, propter Iouem quod in bouem sit fabulose conuersus. Nigidius hunc Iouem à Neptuno fratre per gratiam adduxisse, qui in figura Tauri sensum humanum haberet quem Iupiter Sidonem misit, ut Europam Agenorij filiam ad se portaret, isque per pelagus Sidonem venit, ibique Europam inter aequales suas ludentem in templo Aesculapij conspexit, eamque repentino arreptu collocatam suo tergo deuexit ad Iouem in insulam Cretæ. Ob hanc igitur causam Iupiter Taurum sideribus dignatus est immortalis memoria inferre. Erat osthenes dicit hunc esse qui coijt cum Pasiphae, cuius priores partes apparent, reliquum corpus non apparet propter semineum sexum. Spectat autem orientem. In signo autem Tauri frons & facies, Hyades vocantur, quas Pherecydes Athenæus nutrices Liberi dicit, qua Dodonides nymphea vocantur. Qua cum à Lycurgo captiuitatem timentes, fugerent Thebas, ne sibi à Iunone aliquid paterentur, Iupiter cælo illas sideribus honorauit, Hyadesque appellauit, quod nascente Libero eas inuenerit, quas in signum temporis posuit: vel quod sine pluuiales: deuenim puluere est, quia earum ortus imbres concitat: vel quia in modum T leteræ posita sunt. Musæus & ista refert, Ex Atlante & Hyæ duodecim filia procreata sunt, & filius Hyæ, quem dum ab apro vel Leone occisum sorores omnes nimis diligentes starent, obierunt: e quibus quinque stellas figuratas Hyades appellauerunt, septem autem, Pleiades. Myrtilus autem quinque filias Cadmi esse dixit. Habet autem Taurus stellas in capite quinque, qua Hyades appellantur: id est in cornibus singulis singulas, in fronte duas, in naribus vnam: hæ sunt Hyades: in singulis genibus singulas, in ungue anteriore duas, in palmaribus duas, in collo vnam, in dorso tres, e quibus nouissima splendida est: in ventre splendidam vnam, in pectore vnam, in palla vnam sunt omnes XVIII. ab excisione Tauri usque ad id quod septem stella, sunt quas quidem Pliades vel Pleiades dicunt, qua non videntur simul, eo quod septima obscura sit.

CEPHEVS

CEPHEVS.

16 **IASIDES** etiam cœlum cum coniuge **Cepheus**
 Ascendit, totâque domo: quia Iuppiter auctor
 Est generis, prodest maiestas sæpe parentis.
 Ipse breuem patulis manibus stat post **Cynosuram**,
 Diducto passim quantum latus à pede dextro,
Cepheus extremam tangit **Cynosurida** caudam:
 Tantundem à læuo distat minor vtraque iungit,
Regula. **Cepheos** vestigia **balthus** ambit.

16 **CEPHEVS** in ordine quarto loco positus est, quem Septentrionalis circulus occupat, à pedibus usque ad pectus reliquus medius est **Arcturo**, Aestiuo tropico circulo fuit ergo, sicut **Euripides** scribit. **Aethiopi**um rex, **Andromeda** pater, qui filiam suam ad cetum dicitur exposuisse, quam **Perseus** saluauit: eiusque causa, & ipse pater beneficio **Mineræ** sit astris illatus. Habet quidē stellas, in capite splendidas duas, in singulis humeris singulas, in singulis manibus singulas claras, in singulis cubitis obscuras singulas, in zona tres obliquatas, in dextra coxa vnā, in sinistro genu duas, supra pedes quatuor, in vltimo pede vnā sunt omnes **XIX**.

CASSIEPEIA.

17 **QVA** latus afflexum sinuosi respicit **Anguis**,
Cassiepeia virum residet, sublimis ad ipsum,
 Clara etiam pernox cœlō cūm **Luna** refulget,
 Sed breuis & paucis decorata in fidere flammis,
 Qualis ferratos subijcit clauicula dentes,
 Succutit, & foribus præducit vincula claustri:
 Talis dispositis stellis ipsa horrida vultu.
 Sic tendit palmas ceu sit planctura relictam
Andromedam, meritæ non iusta piacula matris.

17 **CASSIEPEIA** interea (vt refert **Sophocles** carminum vates) dicitur prapossuisse formam suam **Nereidibus**, ob quam rem ira **Neptuni** **Ceto** transmissa vastabatur eorum terra: exposita atque **Andromeda** & **Ceto** propositam: ob quam rem longe habitus eorum diuersus est, ita autem est **Cassiepeia** in sella sedens. Habet in capite stellam clarā vnā, in singulis humeris singulas claras, in dextra manum illam clarā vnā, in dextra manu clarā & magnā vnā, in sinistra manu clarā vnā, in vmbilico clarā & magnā vnā, in sinistro femore duas, in eodem genu clarā vnā, in vnoquoque angulo sella in qua sedet, singulas claras sunt omnes **XIII**.

ANDROMEDE.

18 **NEC** procul **Andromede**, totam quam cernere nondum
 Obscura sub nocte licet, sic emicat ore,
 Sic magnis humeris candens nitet, ac media ambit,
 Ignea substricta fulget qua zonula palla,
 Sed pene facies remanet, districtaque pandit
Brachia, ceu magni teneantur robore faxi.

ANDROMEDA filia fuit **Cephei** & **Cassiepeia**, qua adamata est à **Cupidine**, & datum est responsum vt traderetur **Ceto** ad deuorandum. Qua suspensa inter duos montes, & exposita **Ceto** est cum omnibus ornamentis, à **Perseo** autem liberata est, & ob id **Persea** dicta: beneficioque **Mineræ** astris recepta est.

praest. Euripides etiam dicit intra astra collocatam ut labor Persei aeternus pateret, manibus eius extensis, quemadmodum Ceto opposita est. Quae cum à Perseo liberata esset, neque patri, neque matri voluit commorari, sed continuo cum Perseo profecta est. Habet stellas, in capite claram unam, in singulis humeris singulas, in singulis cubitis claras singulas, in dextra manu claram unam, in eodem brachio claras duas, in zona tres, sub zona quatuor, in singulis genibus claras singulas, in dextro pede duas, in sinistro pede unam, sunt omnes XXI.

EQVVS DIMIDIVS.

12 **ANDROMÉDAE** verò radiat quā stella sub ipsa
 Aluo, fulget equus: tres armo, sed latera æquis
 Distinguunt spatij: capiti tristissima forma,
 Et ceruix sine honore obscuro lumine sordet
 Spumanti mandit sed quā ferus ore lupato,
 Et capite & longe ceruice insignior exit
 Stella nitens, armis laterique simillima magno.
 Nec totam ille tamen formam per singula reddit.
 Primo præstat equo, medio rapta ordine membra
 Destituunt, visus radijs hinc surgit imago.
 Gorgonis hinc proles in Pierio Helicone,
 Vertice cum summo nondum decurreret vnda,
 Musæos fontes dextri pedis ictibus hausit.
 Inde liquor genitus nomen tenet Hippocrenen.
 Fontes nomen habent, sed Pegasus æthere summo
 Veloces agitat pennas, & fidere gaudet.

19 EQVVS præterea dimidius est, prior parte patens vsque ad vmbilicum. Aratus dicit super Genuculatorem situm, & iam astris illatum, eo quod à celsitudine Heliconis montis percusso pede dextro aquā produxit, quem liquorem Hippocrenen dicunt. Quidam pro eo quod Iupiter eo usus fuerit. Nonnulli verò Pegasus putant qui ad astra pro Bellerophontis interitu euolauerit. Euripides dicit Melanippen Chironis filiam esse, quae compressa grauida, profugit in Pelion montem, & dum à patre comprehendi timeret deorum misericordia conuersa in equum ad astra conscendit, cuius posteriores partes corporis propter foeminei sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas, in facie claras duas, in capite claram unam, in singulis auribus singulas claras, in maxilla unam, in ala proxima capiti claram unam, in humero ala dextra unam, in media ala unam, in extremis pennis unam, in armo unam, in pectore unam, in spina unam, in vmbilico claram unam, in singulis genibus singulas, in singulis ungulis singulas, sunt omnes XVIII.

ARIES,

20 **INDE** subest Aries, qui longe maxima torrens
 Orbis, & ad finem spacijs non tardior oram
 Peruenit, & quando grauiore Lycaonis Arctos
 Axem vel tutor quem tanto grator ille
 Distantes cornu properat contingere metas.
 Claræque non illi est facies, nec sidera possunt,
 Officiat si Luna, sua virtute nitere.
 Sed quærendus erit zonæ ratione micantis,
 Ut chelæ, candens aut balthæus Orionis.

20 **ARIES**, ut Hesiodus & Pherecydes dicunt, inter astra collocatus est, propter Phrixum & Hellen Athamantis

Atbamantis & Nebula filios. Qui cum nouercam occidere vellent, insani à Libero dicuntur effecti: qui dū in silua errarent, mater eis Arietem aurata pelle fertur adduxisse, qui cum nauigare vellent, in mare proiecti sunt, quod pelagus ab Helles nomine Hellepontus vocatur. Helle autem (vt aiunt) à Neptuno saluata est, & ex ea puerum Paonem genuit. Phrixus autem insidens prapato arietis, Colchos adductus est ad Aetam regem, ibique Arietem Marti immolauit, ei que suam auream pellem concessit, antequam inter astra processisset, quam Draco custodiuit. Genitum autem hunc Arietem dicunt ex Neptuno & Theophane Altidia filia, quam cum adamasset, in insulam Crinnissam traduxit, inque ouem cōuertit, cum qua in Arietem mutatus concubuit, ex qua Aries chrysouellus natus. Nigidius hunc Arietem dicit ducem & principem esse signorum zodiaci circuli. Immortali autem honore donatum, quod cum Libea exercitum in Aphricam duceret, & aqua inopiam pateretur, subita Aries ex arena exiuit, & Liberum cum suo exercitu ad aquam perduxit diuinitus. Hoc facto Liber eum Arietem Iouem Ammonem appellauit, ei que fanum magnificum fecit, eo in loco in quo reperta est aqua, & abest ab Alexandria itinere dierum nouē, locus arenosus & serpentum multitudine plenus, & ab arena Ammon est nominatus. Præterea Aries dux aquæ, immortalis mutatus, & cœli sidera consecutus. Conuertit autem caput ad Taurum, ipse autem asequitur alijs signis. Habet autem stellas, in capite vnam, in auriculis tres, in collo duas, in summitate pedum anteriorum singulorum singulas, in dorso quatuor, in cauda vnam, in ventre tres, in summitate singulorum pedum posteriorum singulas, sunt omnes XVIII.

DELTOTON.

21 EST etiam propiore deum cognoscere signo
Deltoton, si quis donum hoc spectabile Nili,
Diuitibus veneratum vndis in fede notarit.
Tres illi laterum ductus, æquata duorum
Sunt spacia, vnus breuior, sed clarior ignis.
Hinc Aries iuxta medium Deltoton habebit.

21 SVPER caput Arietis non longè ab Andromeda pedibus adiacet signum quod Græci ob similitudinem Delta literæ, Deltoton vocant: Latini autem ob proprietatem formæ, Triangulum dicunt. Quod quidam à Ioue per Mercurium inter astra positum dicunt, super caput Arietis, pro eo quod obscurum esse dicitur. Quidam verò dicunt Aegypti esse effigiem, stellæ figuratam in tribus angulis, id est trigono, & Nilum talem ambitum facere. Habet autem stellas tres, in singulis angulis singulas, e quibus vna est clarior.

PISCES.

22 INTER lanigeri tergum, & Cepheida mœstam
Hinc vltra gemini Pisces, quorum alter in austrum
Tendit, Threicium boream petit alter, & audit
Stridentes auras, niueus quas procreat Hæmus.
Non illis liber cursus, sed vincula cauda
Singula vtrunque tenent vno cœuntia nodo.
Nodum stella premit Piscis qui respicit auras
Threicias. dextram Andromedæ cernuntur ad vlnam.

22 PISCES hi sunt, & maior Piscis. Nigidius hos Pisces dicit in flumine Euphrate fuisse, & ibi ouē inuenisse mira magnitudinis, quod volentes eiecerunt in terram, atque ita columbam insedis, & post aliquot dies exclusisse eam Syria qua vocatur Venus: maxime qua misericors ad homines pertinebat: quæ quæ multa qua ad vtilitatem hominibus verterentur, ea dicitur inuenisse. Quæ, quoniam Iupiter sæpius à Mercurio laudari nominarique audiret, quod in deos religiosa, in hominibus officiosa diligenter fuerit, rogata à Ioue quod sibi optanti tribui postularet: illa ait, Vt pisces qui suam originem seruassent, immortali præmio afficerentur. Iupiter in duodecim signis Pisces siderum splendore decorauit. Vnde hodie quoque

*Syrineque hos Pisces edunt, & columbas posestate decorant. Horum autem vnus aquilonius est, alius australis, ex aduerso caudis vtrique positis. Habent inter se alligamentum luteum, continens vsque ad priores pedes arietis. Andromeda autem humerus dexter, piscis est signum. Habet idem aquilonius stellas duodecim. Alligamentum luteum, quo continentur in parte borea, habet stellas tres, in parte no-
tis tres, ad orientem tres, ad occidentem tres. Australis piscis quindecim sunt omnes XXXIX.*

PERSEVS.

23 **TANTVS** & ille micat, tantum occupat ab Ioue cœli.
Dextra sublata similis, prope Calsiepeiam:
Sublimis fulget pedibus: properare videtur,
Et velle aligeris purum æthera tangere palmis.

23 **PERSEVS** quidem ex Diana & Ioue natus est. Iupiter enim in similitudinem aurei imbris se transformans, oppressam delusit Danaen, Acrisij regis Argiuorum filiam, quam pater à Ioue ut viriatam cognouit, intra arcam includens, præcipit aut in mare: quæ delata ad Italiam, inuenta à quodam piscatore, & oblata regi, eam sibi fecit uxorem, vna cum Perseo quem enixa est in mari. Qui missus ad Polydecten regem in insula Seriphi, acceptus à Mercurio talaribus, & à Vulcano harpe adamantina, per aëra iter faciens ad Gorgones Phorci filias venisse perhibetur, quæ angues pro crinibus dicuntur habuisse, quosque vidissent in lapides conuerrere. Gorgones tres feruntur fuisse sorores, vno oculo, vna pulchritudine inter se communicantes: quarum nomina putantur, prima Stheno, secunda Euryala, tertia Medusa. Quidam verò eum à Minerva missum dicunt, & ab ea clypeum vitreum accepisse, per quem videre nec videri ab eis posset. Qui cum Gorgones dormientes inuenisset, caput Medusæ abscidit & Minervæ tradidit, quod illa in suo pectore aptauit, ut in bello terribior esset. Perseum autem inter sidera collocauit. Habet autem stellas, in capite vnā, in singulis humeris claras singulas, in manu dextra claram vnā, in eodem cubito vnā, in manu sinistra vnā, in dextra parte lumborum claram vnā, in sinistro femore claram vnā, in singulis genibus singulas, in singulis tibijs singulas, in singulis pedibus singulas, in capite Gorgonis circunquaque tres, in harpe vnā sunt omnes XVIII.

PLEIADES:

24 **SIDERA** communem ostendunt ex omnibus ignem.
Septem traduntur numero, sed carpitur vna,
Deficiente oculo distinguere corpora parua.
Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas.
Electra, Alcyonéque, Celænoque Taygetéque,
Et Sterope, Meropéque simul, formosaque Maia,
Cœlifero genitæ, si vere sustinet Atlas
Regna Iouis, superosque, atq; ipso pondere gaudet.
Lumine non multo Pleias certauerit astris:
Præcipuo sed honore ostendit tempora bina:
Cum primum agricolam ventus supereminet auster,
Et cum surgit hiems portu fugienda peritis.

24 **PLEIADES** à pluralitate Græci vocant: Latini, eo quod vere exoriantur, Vergilius dicunt. Dicunt autem Pherecydes Athenæus, septem sorores fuisse, Lycurgi filias, ex Naxo insula, & pro eo quod Liberum educauerunt, à Ioue inter sidera sunt relata. Harum nomina putantur, Electra, Alcyone, Caleno, Asterope, Merope, Taygete, Maia: quarum septima, ut ait Aratus, vix inueniri potest, quam quidam præ timore Orionis fugisse putant: quidam à Sole persecutam arbitrantur, vocatamque Electram, quæ non sustinens videre casus pronepotum, fugerit. Vnde & illam dissolutis crinibus propter luctum ire aserunt, & propter comas, quidam Cometen appellant. Nonnulli verò Meropen esse autumant quæ nupta à quodam viro, nominata est Hippodania. Musæus autem refert filias Atlantis fuisse septem, ex quibus sex clare sunt, vna obscura. cum dijs concubuerunt, tres cum Ioue, & ex Electra Dardanus, ex Maia Mercurius

acerrunt, & interfecerunt, sancta astrorum memoria decorauerunt, & ei nomen. Aegyptij, Aegyptiana impo-
suerunt, quod cum tanti dii se in bestias conuerterent, Typhon se in Capram transfigurabat. oppidumque
magnificum in Aegypto edificauerunt, quod Panopolin adpellauerunt. Habet autem stellis, in singulis cor-
nibus duas, in naribus claram vnam, in capite claras duas, sub collo vnam, in pectore duas, in anteriore pe-
de vnam, in summitate ipsius pedis vnam, in dorso septem, in ventre quinque, in cauda extremitate cla-
ras duas, sunt omnes XXVI.

SAGITTARIUS.

28 BELLIGER VM Titan etiam cum contigit arcum,
Ducentemque ferunt sinuato spicula neruo,
Iam clausum ratione mare est, iam nauita portu
Infestam noctem fugit, ad longasque tenebras,
Signum erit exoriens nobis tum nocte suprema.
Scorpios ille micat super freta cærule cauda:
Infequitur grauis Arcus, & in lucem magis exit.
Tunc alte Cynosura repit, tunc totus in vnda
Mergitur Orion, humeris & vertice Cepheus.

28 PORRO Sagittarius Scorpione oriente ascendit, quo ascendente Orion occidit totus, & Cepheus
à vertice & humeris cum manibus, in cuius signi regione zodiacus circulus humillimus est propter equina
crura. Quidam negant, dicentes nunquam Centauros ullis sagittis usos fuisse. Quidam autem dicunt,
quod quadrupedes esse non videantur, sed stans bipes sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus est,
& caudam habet veluti sagittarij. Sositheus autem tragædiarum scriptor, illum affirmat esse Croto-
nem. Euphemes Musarum nutricis filium, & inhabitasse Heliconem, atque sagittis & venatis vitam
exegisse, qui inter Musas sapius commemoratus, plausu cantus earum distinguebat, id est ad pedem manibus
plaudebat, quo alij rimerent. Hunc Musa beneficio Iouis astris intulerunt, cuius artes, id est plausus &
sagitta, inter mortales mansere. Nigidius de Crotone idem dicit, sed non conuersatum cum Musis
sed dum illa cantus chorosque celebrarent, hunc procul auditu repentino plausu ad pedem feriendo oble-
tare canentes, ob hoc eum à Ioue immortalis memoria earum rogatu donatum, quod esset nutricis ea-
rum filius, idem Oceani nepos. Habet autem stellis, in capite duas, in arcu duas, in acumine sagitta duas
in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ventre claram vnam, in spina duas, sub cauda duas, in an-
terioribus geniculis singulas, sunt omnes XV. Reliqua vero septem, subter crura, similes quidem sunt po-
sterioribus, quæ non ostenduntur, quod Centaurus duplex sit: iaculum autem eius, ex quo dicunt omnes
Cycoplas ab Apolline interfectos, qui Iouis fulmina fuerant, absconditum fertur ad aquilonem, & pera-
cta, ac potius sedata lite, assumptum, & ad pedes sagittarij inter astra collocatum. Habet autem stela-
las quatuor, in summo vnam, in medio obscuram vnam, in pennis duas, vnam vero splendidiorem
alijs.

AQVILA.

29 VNGVIBVS innocuis Phrygium rapuit Ganymedem
Et cælo appositus custos quo Iuppiter arsit:
In puero, luit excidio quem Troia furorem.

29 AQVILAM sane inter astra collocatam dicunt, propter Ganymedem Iouis ministrum, quem
rapuit in cælum, est enim ea signum Iouis, quod cum dii omnes volucres inter se diuiderent, eam in portio-
ne fortitus sit Iuppiter, quod altius cunctis volantibus euolet, & pene inter omnes principatum teneat,
& quod sola auium Solis radijs non terreatur. Nanque ita est spectans ad orientem pennis tensis. Aglaos-
thenes dicit Iouem in aquilam transfiguratum, Naxiam regionem ubi nutritus fuerat petisse, & reg-
num accepisse. Egresso vero de Naxo cum aduersus Titanas proficisceretur, & sacrificium faceret, aquilam

ei in auspicio apparuisse, & fulmina ministrasse, quam bono omino acceptam tutela sua subiecisse. Habet autem stellas, in capite clavam vnam, in humeris singulis alarum singulas, in pectore obscuram vnam sunt omnes quatuor. Sagitta autem quam tenet in pedibus, dicitur sagitta Apollinis fuisse, cum qua Cyclops interfecit, eo quod Iouis fulmina facerent, quod eo telo Aesculapius eius filius à Ioue esset interfectus, quam sagittam astris illatam in memoriam virtutis suae reliquit. Habet autem stellas quatuor, in summo vnam, in medio vnam, in pennis sagitta duas.

DELPHINVS.

30 SIDERA quæ mundi pars celsior æthere voluit,
Quæque vident boream, ventis assueta ferenis
Diximus: hinc alius decliuis ducitur ordo,
Sentit & insanos obscuris flatibus aëtros.

30 NEPTVNVS, vt Arremidorus refert, Amphitriten voluit in coniugium accipere, quæ cum ob virecundiam magnitudinem & virginitatis obseruantiam ad Atlantem confugisset, Neptunus post eam multos misit qui eam peterent, inter quos & Delphinum misit qui eam peteret. Quæ cum circa insulas Atlantis moraretur, reperit eam, nunciauitque Neptuno, quam ille suis persuasionibus ad suam perduxit voluntatem, Delphinusque maximos honores in mari tribuit, quem in astris intulit & in manu sua habere instituit. Habet autem stellas nouem, & ideo musicum signum dicitur, eo quod in numero musarum stellas habet, in ore vnam, in folio duas, in pinnulis ventris tres, in dorso vnam, in cauda duas. sunt omnes nouem. Delphinus autem non multum currit supra Capricornum.

ORION.

31 TELA, caput, magnisque humeris, sic balthæus ardet,
Sic vagina ensis, pernici sit pede fulget.

31 ORION qui & Incola dicitur, ante Tauri vestigia fulget, & dicitur Orion, ab vrina, id est ab inundatione aquarum. Tempore enim hyemis habet ortum cum mare & terras aquæ & tempestatibus turbat. Hunc Romani Iugulam vocant, eo quod sit armatus, vt gladius stellarum luce terribilis & clarissimus, qui si fulget, serenitatem portendit: si obscuratur, tempestatem annuit imminere. Hunc Hesiodus dicit Neptuni & Euryales filium, cui dono datum est à Neptuno, vt super fluctus ambularet, veluti supra terram. Qui cum Chium venisset, Meropem Oenopionis filiam compressit, quem Oenopion ob iniuriam excacauit, & de sinibus suis expulit ipse cum Lemnum venisset, à Sole dicitur ei lumina restituta esse, & reuersus est ad Oenopionem, qui cum à ciuibus terra absconderetur, Oenopion, desperata eius inuentione, Cretam est profectus: vbi cum immodice venaretur, & à Diana corripere, ait se nullam feram in terris relicturum. Tellus indignata Scorpionem extulit mira magnitudinis, qui penas magniloquentia eius exigeret, Iupiter autem Orionem ob virtutem astris intulit. idem rogatu Diana Scorpionem inter astra duodecim cælo collocauit, quorum contra magnitudinē stelle quoque eorum amplissima sunt. Aristomachus autem dicit Erythra quendam Thebis voto petisse, vt filium haberet, ad quem Iupiter Mercurius & Neptunus hospitio deuenerunt: qui ei hostiam immolauit, vt filius nasceretur: cuius bonis pelle detracta, dii in eam vrinam fecere, iussuque Mercurij, terra obruta est, vnde puer supradictus est natus, quem Vrionem appellauerunt & astris intulerunt. Quidam autem dicunt Vrionem Methymineum qui cum esset citibara potens, rex Corinthiorum Pyranthus nomine eum dilexit, qui cum à rege impetrasset vt ciuitatem arte sua illustraret, & magnum patrimonium acquisiuisset, consenserunt famulis cum nautis, vt eum interficerent: quem cum vellent interficere petijt ac eis vt ante decantaret. Cum autem citibara sonus cum voce eius audiretur, Delphini circum nauim venerunt, ille super vnum ex his se precipitauit, qui eum sublatum ad Regem Pyranthum Corinthum detulit. Delphinus subductis per aërem aquis exanimatus est. Qui cum suos casus Pyrantho narraffet, iussit rex Pyranthus Delphinum sepeliri, & ei monumentum fieri: post aliquantulum temporis nauis qua Orion deuectus fuerat, Corinthum delata est. Nautas cum ad se adduci rex imperasset, & de Orione inquireret, dixerunt eum obijisse. Quibus ille, Crastino, inquit, die ad Delphini monumentum iurabis: eosque custodiri mandauit, atque Orionem ita ornatum sicut se precipitauerat, in monumento Delphini delitescere. Cum autem adducti per Delphini

an Taygete Lacedæmon: cum Neptuno dua, Alcione, ex qua Herus: Cæleno, ex qua Lycus: cum Marte Asterope, ex qua OEnomaus: Merope, cum Sisypho. Magnam apud homines dignitatem habent.

LYRA.

25 TEMPoralæua premit Parthi subiecta draconis,
Summa genu subuerfa tenet quæ se Lyra voluit:

25 LYRAM inter astra collocatam dicunt, propter honorem Mercurij qui eam condidit ex testudinis similitudine, de Apollinis bouum cornibus: qui insendit chordas septem. At laniatam numero Regrediente igitur Nilo ad suos meatus, inter cetera relicta etiam testudo est, qua cum putrefacta fuisset & nervi eius extensi intra corium remansissent, percussa à Mercurio sonitum dedit: in cuius similitudinem Mercurius Lyram fecit, quam postea Apollini datam, alij Orpheo dicunt, eo quod vnus ex musis, id est Calliope sit filius, fecit autem chordas nouem iuxta numerum musarum. Tanta namque dicitur dulcedinis in modulando fuisse, vt arbores, saxa, bestiaeque que inferos commouerit ob coniugis Eurydices desiderium ad inferos descendens. Qui cum Apollinem maximum deorum honoraret, Liberum autem patrem à quo fuerat glorificatus minime glorificaret, sedens in Pangeo monte, & expectans solis ortum, Liber indignatus misit Bacchas, vt Aeschylus scribit, qua cum membratim discerperent, collectisq; membris eius sepelierunt eum in Lesbij montibus: eius Lyram Museo dederunt, Iouemque rogauerunt, vt eius memoriam astris inferret. Habet autem stellas, in vtrisque pectinibus singulas, in cacumine chordarum singulas, in vtrisque humeris singulas, in fundo vnam, in modulo vnam, in tympano claram atque candidam vnam, sunt omnes nouem.

CYCNVS.

26 CONTRA spectat auem, vel Phœbi quæ fuit olim,
Cycnus de thalamis candens, qui lapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine texit.
Haud medij fulgoris erunt pennæ, vtraque læta,
Dexterio iuxta regalem Cepheos vnam.
At læua fugit instantem sibi Pegason ala.

26 CYCNVM dicunt inter astra constitutum, eo quod Iupiter in Cycnum transfiguratus euolauerit in riuum Atticae regionis, ibique comprehenderit Nemefin, qua & Leda dicitur (vt refert Crates tragicarum scriptor) qua enixa est ouum, vnde nata est Helena: sed quoniam Iupiter rursus in cælum in Cycnum transfiguratus se recepit, vt fuit pennisensus, simulacrum eius sideribus reliquit. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in dextra ala quinque, vnam claram qua est erga collum, in sinistra ala quinque, in pectore vnam, in cauda vnam, qua est amplissima, sunt omnes XIII.

AQVARIVS.

27 OCEANO merfus, sopitas condere flammæ,
Imbres, occasus ortusque, intercipit ora.
Et cum terrores auget nox atra marinos,
Multum clamatos frustra spectaueris ortus.
Tunc rigor, aut rapidus ponto tunc incubat auster,
Tarda ministeria, & nautis tremor alligat artus,
Et rationem animi temeraria pectora soluent.
Nulla dies oritur, quæ iam vacua æquora cernat,
Puppibus & semper tumidis ratis innatet vndis.

Interea tentare vndas iuuat, aspera sed cum
 Assultat lateri deprensæ spuma carinæ,
 Tunc alti cūruos prospectant littore portus:
 Inuentasque alij terras pro munere narrant,
 Interea exanimat pavidos instantis aquæ mons:
 Alti alij procul è terra iactantur in altum:
 Munit & hos breue lignum, & fata instantia pellit,
 Et tantum à leto, quantum rate fluctibus absunt.

27 PORRO Aquarius nomen accepisse dicitur, quod eius exortu imbres plurimi flant. Quidam volunt Ganymedem eum esse, Troili & Callirrhoeis filium, qui cum in Ida monte venaretur, ob nimiam pulchritudinem à Ioue admatu, & per aquilam raptus, inter astra est collocatus, Dehinc Aquarius dictus est, quod vndas funderet. Nigidius Hydrochoon siue Aquarium existimat esse Deucalionem Thesaliū, qui maximo cataclysmo sit relictus cum vxore Pyrrha in monte Aetnā, qui est altissimus in Sicilia & posteaquam se & vxorem suam in terra relictum censuit, orbitatus & vastitatis miserrus, ab Ioue precari cepit, vt aut & ipsi interirent, aut hominum genus restituerent. Iupiter respondit, & per sortem indicauit, vt lapides quos ante se reperiissent, post se iactarent. Reuersi itaque, quos quot Deucalion misit, viri fiebant: quos Pyrrha, femina. Quo facto rursus hominum genus natum est, ob quam rem Λαός Græce populus dicitur, quia lapis antiquitus Græce Λάξ appellabatur. Ab antiquis quidem dicitur Aristeus filius Apollinis fuisse quem Apollo dicitur ex Cyrene procreasse, quam compresit in monte Orphee, qui Cyrenis est appellatus. Aristeus dicitur omnibus artibus doctus fuisse, quibus ceteros homines ad bonos fructus vtilitatemque perducebat. Is cum Canicula signum pestiferum oriretur, & statim praesentes fructus laderentur, & homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est vt à dijs impetraretur, maxime Neptuno, Iouis fratre, ne tempestatibus & ventis pateretur genus humanum affici indignis calamitatibus. Itaque venia data, constitutum est à dijs, vt Canicula stella exortu, venti perflarent dies circiter quadraginta, eiusque pestilentia vim abscinderent. Quapropter Aristeus à dijs inter astra est collocatus. Habet autem Aquarius stellas, in capite obscuras duas, in singulis humeris singulas amplas, in sinistro cubito vnam, in dextro cubito vnam, in singulis manibus singulas, in singulis mamillis singulas, sub manu nullas singulas, in dextro lumbis vnam, in singulis genibus singulas, in dextera tibia vnam, in singulis pedibus singulas. sunt omnes XVIII. Effusio verò aqua dextera lauaque, sit stellæ XXXI. Quarum dua splendida sunt, cetera verò obscura.

CAPRICORNVS sane similitudinem habet Aegipanos: habet enim posteriorem partem Piscis, priorem Capricorni: & hunc honorem dicitur asecutus, eo quod cum Ioue sit nutritus. Epimenides dicit in Ida virosque nutritos, & ad Titanum bellum cum Ioue esse profectum: quem Iupiter victor astris intulit, quod eius opera dii armati essent: itaque matrem eius Capram, quod Dicolon inuenisset in mari, ideo Piscis cauda notatam. Nigidius Capricornum refert immortalis honore donatum, quo tempore Typhon in monte Tauro speluncam haberet, & Aegyptum incoleret, ab Ioueque concessum habuisset, quemadmodum dijs posset obistere, cum eis consilium panderet, si neque terras relinquere vellent: neque Typhonis immanitati resistere, dii posent, inconsulte figuras immutauerunt, in quam quis vellet, seu bestiam, seu volucrem, seu piscem pecudemve, Typhon se in Capram transmutasset: itaque immortales figuris ignotis Typhonis ante oculos crebro versabantur: vnde adhuc maxime pro dijs multas bestias obseruant coluntque Aegyptij. Et cum venit Typhoni neminem deorum aduersari, sibi in vacuam cognouit dominantibus, arbitratus deos se veritos, propter metum: dominabatur imperitiæ fortune varietate, & periculi magnitudine instantis. Nam post XVIII. dies dicitur consilium de eo repente à dijs factum vt interficeretur: ob idque vsque hodie in Aegypto hos dies, id est XV III. festos perpetuo, annis singulis instituerunt: in quibus diebus qui nascitur amplius quam eos non viuit. Typhon autem fulmine interficitur ab Apolline, in templo Aegypti Memphis, vbi mos fuit folio regio decorari reges qui regnabant. Ibi enim sacris initiabantur primum, vt dicitur, reges, satius religiose tunicati: & Tauro quem Apim appellant, iugum portare fas erat, quem deum maximum Aegyptij existimant, & per vicum vnum duci, vt periti existimabant, labore humana necessitatis, vt crudelius quæ sub eis sint aburantur. deducitur autem à sacerdote Isidis in locum qui nominatur Adytos, & iureiurando adigitur, neque mensem, neque diem intercalandum, quem in festum diem immutarent, sed CCCLXV. dies peracturos, sicut institutum est ab antiquis. Sed illò reuertamur vnde digressi sumus. Igitur dii postea quam Typhonem pena affecerunt,

Delphini monumentum iurarent Orionem obijſſe, & de monumento prodijſſet, illi cum videntes obmuerunt, ibique regis imperio crucifixi ſunt, Dehinc Iouis miſeratione dicitur Orion cum Delphino inter aſtra poſitus. Nigidius autem refert quodam tempore Iouem cum ceteris dijs apud Muſaeum Biſoniorum regem hoſpitio dapſili copioſoque affectu pradiſto in hilaritate conſtituiſſe, vt in corio Tauri qui tunc immolatus fuerat, mingerent, eoque loco in corio terra obruta natus ſit Orion, qui factus adoleſcens digna deorum forma atque egregia virtute incitatus, immortalis memoria obtemperabat, quibus ortus dicebatur. Nam cum in Celſio venaretur, Dianam irridens contemnebat eius opera, qua in monte conſtituebatur. Itaque Diana miſiſſe dicitur Scorpionem qui Orionem vita priuaret: Orion vita priuatus, ſidovibus illatus eſt. Habet autem ſtellas, in capite claras tres, e quibus media eſt ſplendidior ceteris: in ſingulis humeris ſingulas claras, in dextro cubito obſcuram vnam, in eadem manu vnam, in zona tres, in gladio quem tenet in manu, tres: in ſingulis genibus ſingulas, in ſingulis pedibus ſingulas, in mantili tres ſunt omnes XVII. & decem ex eis obſcuriores.

CANIS.

**32 CVM tetigit Solis radios, accenditur æſtas,
Discernitque: ortu longe ſata viuida firmat:
At quibus arctatæ frondes, aut languida radix,
Exanimat: nullo gaudet maiusve minusve
Agricola: & ſidus primo ſpeculator ab ortu.**

32 SIRIVS, Stella eſt in medio Centro cæli, ad quam cum Sol acceſſerit, duplicatur calor ipſius, & languore afficiuntur corpora humana. Sirium autem ſtellam vocatam putant, propter flammam candorem. Latini autem illam Caniculam vocant, vnde & dies Caniculares dicuntur, quia quandiu Sol in ipſa eſt, peſtifera eſt, ſed pro qualitate adiacentium commutatur. nam aut vincitur, aut morboſis viritur viribus. hinc eſt, quod cum certo tempore oritur, non ſemper eſt noxia. Quidam verò dicunt Canem fuiſſe qua Europa cum dracone cuſtos data eſt, qua poſtea Minos vtraque accepit. Eandem poſtea ob medicina cauſam Procridis in munere datam, qua poſtea Cephalus vtraque poſſedit, vir Procridis, qui eam ad Thebas duxit ad vulpem Thebanorum agros infeſtantem: cui Canis fatum eſt, ne ab illo poſſet interfici, itémque Vulpi. Iupiter verò Vulpem in lapidem conuertit, & Canem aſtrum intulit. Amphibiauus tragædiarum ſcriptor refert, quod cum hominibus ſtelle relinquerent locum, miſſus eſt legatus Canis ad Doloram, quam vt vidit, tempore tempeſtiu adamauit: qui cum ſlaret amore, nec poſſet frui, magis aſperius vrebatur: calamitate accepta, & Deos adiutores inuocare cœpit: tunc Aquilo miſit filios ſuos adoleſcentes, qui operam Cani traderent, & ipſe ſtatu ſuo Canis ardorem ſedauit, qui ſtatus Eteſia dicitur: amoris autem memoria remanſit.

Sunt qui aliter memorent. Icarium à Libero hoſpitio receptus eſt, qui ei in munere vitem plenum vino tribuit, iuſſitque vt in reliquis terras propagaret. Icarium dehinc Athenas, cum in terram Atticam ad poſteros deueniſſet, eis genus hoc ſuauitatis oſtendit. paſtores autem cum immoderatus liberet, ebrj facti conciderunt. Qui arbitantes Icarium malum medicamentum ſibi dediſſe, eum ſuſtibus interfecerunt. Icarium autem occiſum Canis qui cum eo fuerat, Mara nomine, vlulans, Erigone eius filia monſtrauit vbi pater inſepultus iaceret: qua cum veniſſet eius corpus ſepeliuit, ipſaque ſe in monte Hymetro contulit, ibique laqueo ſibi mortem conſciuit. Tunc dicitur Liber à Ioue petiſſe, vt Erigonem & Icarium aſtrum inferret. Iupiter autem audita eius petitione, Erigonem ſignum Virginis nominauit: Icarium autem patrem eius, Arcturum. Qui cum exoritur, tempeſtates mari terraque efficit. cumque Athenas peſtilentia opprimeret, ex oraculo reſponſum eſt ceſſaturam peſtilentiam, ſi per annos ſingulos de frugibus & vindemia Icario & Erigona primum delibaretur. Quod factum eſt ab Athenienſibus, qui diebus feſtis inſtitutis aras conſtituerunt: ideo quia illam pendentem aſpexerunt, quod eſt apud Græcos: ex quo factum eſt, vt ſoli oſcillo iactarentur homines. Canis autem Icarij qui vlulans ante pedem pendenti Virginis mortuus eſt, Astrocyon nominatur, quod nos Canis ſtellam dicimus: qui ob eandem cauſam quando exoritur, ſummam peſtilentiam hominibus facit. Habet autem ſtellas, in capite vnam, qua Iſis dicitur, claram: in lingua vnam, quam Sirium vel Canem vocant, qua magna eſt

Et splendida: in collo duas, in singulis humeris singulas obscuras, in pectore claras duas, in anteriore pede sinistro tres, in dextro unam claram, in extremo supra dorsum tres, in ventre duas, in sinistro femore unam in posteriori pede sinistro unam, in summitate cauda unam sunt omnes XX. Situm autem est hoc figuum inter hiemalem tropicum, et arcticum subterraeum qui Australis vocatur.

DASYPVS.

33 SIC vtrunque oritur, sic occidit in freta sidus:

Tu paruum Leporem perpende sub Orione.

33 LE PVS sub pedibus Antecanis et Orionis constitutus est. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam ut venatorem eum finxerunt aliqua de causa, ita Leporem ei ad pedes fugientem finxerunt. Quidam negant tam nobilem tamque magnum venatorem, de quo ante in Scorpione signo diximus, et postea in ipsius figura dicemus, oportere Leporem venari. Callimachusque accusat eum, quod cum Diana scriberet laudes, eam leporino sanguine gaudere, et eos venari dixerit. Nonnulli à Mercurio inter astra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem, siue quod inter quadrupedes plus pariat, et quosdam fortius pariat, quosdam verò in ventre habeat, sicut Aristoteles philosophus ait, qui de animalium ratione disseruit. Antiquitus autem dicebatur in insula Lero nullum Leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adulescens quidam studio generis ab exteris terris Leporem feminam produxit, et ad eius partum diligentissime qua opus essent administrauit: itaque cum peperisset, et complures eius ciuitatis ad studium intendisset, et partim precio, partim beneficio mercati essent, omnes Lepores alere coeperunt: quibus cum nihil daretur ad manducandum, impetu facto, omnia comederunt, quo facto insulam calamitas afflixit, itaque postea Leporis figuram astris contulerunt, ut homines meminissent nihil his exoptandum in vita, si insolenter utantur latitia, qua dolorem capere posterius cogantur. Habet autem stellas, in singulis auribus singulas, in pectore duas, in dorso nitidam unam, in posterioribus pedibus singulas. sunt autem omnes VII.

ARGO NAVIS

34 AT cum decurrens inhibet iam nauita remos,

Auersamque ratem votis damnatus ab ore,

Perlegit, optatam cupiens contingere terram:

Sed quia pars violata fuit coeuntia saxa,

Numine Iunonis tutus cum fugit Iason,

Hæc micat in cælo lateri non amplior, actus

Qua surgit malus, qua debet reddere proram,

Intercepta perit nulla sub imagine formæ:

Puppis demisso tantum stat lucida clauo.

34 POST Canis igitur magni caudam, secundum stellarum ordinem Nauis constituta est, quam quidam beneficio Mineruæ inter astra collocatam dicunt, quæque prima ab ea fabricata est, et mare quod antea inuium fuerat hominibus, peruium nautis ingenio fecit, quam notatam in cælo figurauit, sed à gubernaculis usque ad malum. Nonnulli dicunt Danaum Belii filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuisse, fratrem autem eius Eegyptum totidem filios. Danaum autem et filias eius interficere voluit, ut regnum paternum solus obtineret, easque filiis suis uxores à fratre poposcit, Danaus autem cognita malitia, Mineruam inuocauit adiutricem: tunc primum dicitur Minerua nauim fecisse, quæ Argos appellata est, cum qua Danaus ex Aphrica Argos profugit. Aegyptus filius suos ad persequendum fratrem misit. Qui postquam Argos venerunt, patrum impugnare coeperunt. Danaus autem ut vidit se eis obsistere non posse, dedit eis filias suas, quæ patris iussu viros suos una nocte interfecerunt, sola Hypermnestra Linum seruauit: ob quod sanum illis factum est. cætera verò dicuntur apud Inferos in dolium pertusum aquam ingerere. Habet autem Navis stellas, in puppe quatuor, in catæstroma quatuor, in malo summo tres, in singulis remonibus quinque, sub carina quinque, sunt omnes XXVI.

CETVS.

CETVS.

35 DIVERSO posita & boreæ vicina legenti,
 Aufter pistris agens duo sidera, perlegit vnum.
 Nanque Aries supra Pistrim Piscésque feruntur:
 Bellua sed ponti non multum præterit Amnem.

35 PORRO sub Ariete & Piscibus super fluium Cetus in cæli regione collocatus est. Dicitur autem à Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Nereidis, à qua contra Cassiopeiam & Andromedam exardescerebat propter nimiam pulchritudinem. huic Ceto Andromeda proposita erat, quem Perseus interfecit, & ab Ioue astris illatus est, vt memoria actus maneret. Habet autem stellas, in cauda extremo claras duas, à cauda vsque ad gibbum eius sex, sub ventre sex. sunt omnes XIII.

ERIDANVS FLVIVS.

36 PLANXERE ignotis Asiæ Phaetontides vndis
 Eridanus medius liquidis inter iacet astris.
 Huius pars vndæ læuum ferit Orionis
 Lapso pedem, procul à motis qui Piscibus vsus,
 Vincula coniectat nodus: cristam super ipsam,
 AEquore Pistris adit. sunt illi libera cælo
 Sidera, non nullam specie reddentia formam:
 Sub Leporísque latus, versam post denique puppim,
 Inter & Eridanum, flexusque cauumque carinæ.
 Atque hæc ipsa notat, si nullam ferre figuram,
 Sunt etiam toto sparsi sine nomine mundi
 Inter signa ignes etiam, quibus & sua desit
 Forma, per oppositi noscuntur lumina signi.

36 FLVIVS, vt superius diximus, subter Cetum collocatus est. cæli regione cernitur, ad quam sinister Orionis pes extenditur. Ab Arato & Pherecyde Eridanus Padus esse putatur: & ideo inter astra collocatus, quod à meridianis partibus dirigere cernitur. Hesiodus autem dicit eum inter astra collocatū, propter Phaethonta Solis, & Clymenes filium, qui dicitur currum patris ascendisse. Cūque à terra altius leuaretur, praetimore in Eridanum fluuium, qui & Padus dicitur, cecidit, ab Ioue fulmine percussus: & omnia ardere coeperunt: causaque extinguendi vniuersos amnes immisos esse, omnēque mortalium genus interijse, præter Pyrrham & Deucalionem. Sorores quoque Phaetontis stantes in arbores populos versa sunt, lachrymaque earum in Electrum durare dicuntur, Heliadēsque appellatae. ipsa autem nomina habuisse, Merope, Helie, Aegle, Aegiale, Petre, Phæbe, Charie, Dioxippe. Cynus quoque rex Liguria Phaethontis propinquus dum fletet, in Cynum conuersus est, id quoque monens flebile canit. A quibusdam vero Nilus, qui & Gion existimatur, & ideo inter sidera collocatus, quod à meridianis partibus cursum dirigit. Est autem sidus multarum stellarum luce adornatum, & subiacet ei stella qua vocatur Canopus, siue Ptolemaon splendens: tangitque temonem Navis. apparet autem humillima, eo quod circa terram esse videtur, & nullum sidus inferius apparet, ob quod terrestris vocatur. Habet autem stellas, in primo flexu quatuor, in secundo tres, in tertio tres, vsque ad nouissimum septem, quas dicunt in ore Nili fluuij esse. sunt omnes XVII.

PISCIS.

37 INFIMVS Hydrochoos sed quæ vestigia figit,
 Sunt aliæ stellæ, quæ caudam bellua fleatit,

Q

Quaq;

Quaque caput Piscis, media regione locatæ:
 Nullum nomen habent, nec causam nominis ullam:
 Sic tenuis cunctis iam pene evanuit ardor:
 Nec procul hinc dextra diffundit Aquarius vndas,
 Atque imitata cadunt errantis signa liquoris.
 Equibus vna magis sub cauda flamma relucet
 Squammigeræ pistris: pedibus subit altera signi
 Fundentis latices: est & sine honore corona,
 Ante Sagittiferi multum pernicia crura.

37 PISCIS magnus, cuius nepotes dicuntur Pisces, qui in circulo zodiaco constituti sunt, dicitur in astra collocatus, eo quod decidens in Boeth stagno, Phacelis filia Veneris, in Piscem sit transfigurata, quæ Syri deam nominauerunt. Quidam autem dicunt quod de stagno filiam Veneris saluauerit. Vnde vsque hodie Syri Pisces argenteos in templo sacrauerunt. Est autem signum in parte australi, quod Piscibus orientibus oritur, quem Piscem dicunt Aquarij vna habere effusionem. Habet autem stellas XII. e quibus vna fertur esse sub pedibus Aquarij, & tres in brachijs eius. ipsa autem clariores esse cæteris noscuntur. inter hæc sunt astra siue signa quæ Planeta appellantur.

38 OCEANVM occasu tangit tanto & magis arte,
 Thuribulum metæ vim cœlo suscipit, & iam
 Præcipiti tractu vastis dimittitur vndis.
 Multa dedit natura homini rata signa salutis,
 Venturamque nouis cladem depellere suasit.
 Inter certa licet numeres sub nocte cauenda,
 Thuribulum. nam si sordebunt cætera cœli
 Nubibus obductis, illo splendore timeto,
 Ne pacem pelagi soluat violentior auster:
 Tunc mihi siccentur astricto cornua velo,
 Erigat, emittatque latus per inane rudentes.
 Quod si deprensa turbauit lintea puppis,
 Incubuitque sinu laxo, vel mergitur vndis
 Prona ratis, soluétque inimicum Nerea prora:
 Vel si perspexit seruator Iuppiter æger,
 Vltima persoluunt iactatæ vota salutis:
 Nec metus ante fugit, quàm pars effluxerit orbis,
 Quæ boream cœlum spectantibus indicet ortum.

39 SACRARIVM qui & Pharus dicitur, est signum nauigantibus semper contrarium, quod sequitur Scorpionis caudam. Quod quidam locatum inter astra dicunt, quod in eo dii. primum mutuo coniurationem fecerunt, cum iupiter contra Saturnum fecit, quod memoria non solum astris illatum, sed etiam hominibus hoc haberet institutum, quia in agonibus & ludis quinquennialibus corona habentur, & sacerdotibus testes adhibentur, itemque vates per quos futura respondentur in Symposijs domibus consecrantur, & iure Iupiter igneum sibi velamen, ne eius fulminum potentia deprehenderetur adhibuit. Habet stellas quatuor, duas in superficie, in qua pruna fuisse dicuntur, duas in vase eius.

CENTAVRVS.

39 INDE per ingentes costas, per crura, per armos,
 Nauscitur intacta Sonipes sub Virgine dextra,

Seu

Seu prædam è filuis portat, seu dona propinqua
 Placatura deos, cultor Iouis admouet aræ
 Hic erit ille pius Chiro, tutissimus omnes
 Inter nubigenas, & magni doctor Achillis.
 Hic humero medium scindens iter ætheris alti,
 Si tenuem traxit nubem stellâsve recondit,
 Toto clarus equo, venientes nunciat euros.

39 CENTAURVS dicitur Saturni & Philyræ filius. nam Saturnus cum Ionem filium quæreret in Thracia, cum Philyræ Oceani filia in equum versus dicitur concubuisse, & ex ea Chironem Centaurum natum artis medicina inuentorem, ipsamque in arborem Φιλυρα, hoc est tiliam versam esse, & habitasse Chironem in Pelio monte inter homines aquisimum, à quo Aesculapius medicina, Achilles cithara, in astrologia Hercules literis instructi sunt: cuius hospitio cum Hercules vteretur, sicut Aristhenes dicit è pharetra sagitta lapsa dicitur pedem eius vulnerasse, acceptoque vulnere illum animam exhalasse, & ab Ioue astris illatum. est autem signum ad aspectum Sacrarij. Vnde & ad idem Sacrarium sacrificare videtur. Habet stellas, in capite obscuras tres, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in medio pectore vnam, in spina duas, in ventre splendidas duas, in dextro lumbo claram vnam, in cauda tres, in singulis genibus retrorsus duas, in utroque armo vnam, in utrisque pedibus anterioribus singulas. sunt omnes XXXIII. Quidam arbitrantur tenere in sinistra manu arma & Leporem: in dextera vero bestiolam quæ Δυρίον appellatur, & Βύρρα, id est yrem vini plenum, in quo libabat dñs in Sacrario. Habet autem stellas bestiola, in capite vnam, in spina claram vnam, in cauda duas, in summo pede posteriore claram vnam, in anteriori pede vnam claram, in thyrso tres. sunt omnes XXXIII.

HYDRA.

40 HIC primos ortus Crater premit vltioris,
 Vocalis rostro Corui, super Hydrâque lucet.

40 HYDRA, super cuius caudam Coruum sedere dicunt, & in medio Vrnæ aserunt, est signum in parte australi, caput deflexum habens ad Cancrum, cuius sinuosi corporis medietas est connexa sub Leone, caudam vero extendit ad Centaurum, supra quam sedet Coruus: qui Coruus ideo inter astra collocatus dicitur, eo quod fuerit in tutela Apollinis, à quo missus ad fontem, ut dñs ad libandum aquam deferret: cum vidisset arbores grossos ficos habentes, volans confedit in eis donec matura fierent, & aquam deferre distulit: post paucos autem dies peracto sacrificio, cum ille ficos comedisset, & se dñs peccasse sensisset, denuò ad fontem ut aquam hauriret rediit, & ab Hydra exterritus vas vacuum reportauit, dicens excessisse aquam, quæ fuerat in fonte. cognoscens Apollo sibi Coruum peccasse, prohibuit eum eo tempore aquam bibere, ut Aristoteles dicit in eo libro, qui de bestiis scribitur. Et Isidorus in naturalibus, vel in phisicis memoria tradidit, quod ipse peccati pœnas daret, qui & postea astris illatus est. Crater autem in medio angue positus est: caudam autem anguis Coruus appetit rostro, neque potest iuxta accedere ut bibat. Habet anguis stellas in capite, claras tres, in prima flexura sex, & vna ex eis obscura ad vltimum: in secunda flexura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam octo claras. sunt omnes XXVI. Paululum sub prima flexura Crater siue Vrna situs est, inclinatus ad genua Virginis. Habet stellas in labris obscuras duas, per singula latera tres, in fundo duas. sunt omnes X. Coruus autem qui est ad vltimam eius caudam, spectans ad occasum, habet stellas, in capite claram vnam, in ala duas, in cauda tres, in pedibus singulas ab vnguibus. sunt omnes sex. omnes simul sunt XXXIII.

AETHERIVM venit thalamum super imbribus atrum,
 Et tonitru, crebraque abscondit grandine terras.
 Temperat in Geminis annum, nec crede sereno,
 Nubila nec diuturna putes cum fidere Cancri
 Fons erit ardentis, tamen hoc in littore certum

Flagrantis placide lucens hic temperat annum.
 Cum posuit sedem Nemeæis finibus astrum,
 Virginæque & Libra, semper pendentia tantum
 Nubila continua magis in statione manebunt.
 Nunc quoque nulla fides cœlum cum Scorpion acer
 Stat super: incerta nanque omnia lege feruntur:
 Heu quantis terras tum Iupiter ignibus omnes
 Obruet, aut glomerata cadet quàm densa per astra
 Immitis grando cœlo, quàm sæpe sonabit,
 Cum spatium attigerit tendentis singulæque ignis,
 Non terris imbres, ponto non flamina deerunt,
 Et cœli terret sonitus mortalia corda,
 Cum sedem Aegoceri Cithereius attigit ignis.
 Horridus at gelidos portendit Aquarius ignes,
 Hibernæque cadunt pluuiæ, concretæque grando.
 Piscibus à geminis sub prima recurrerit astra,
 Hesperus, hæc tibi signa feret, cum lucifer ora
 Ingreditur Venus alma polû, sed vbi Hesperus ignes
 Prouocat ætherios, & noctem ducere terris
 Incipit, exoriens ecce hæc Citherea mouebit.
 Vere caueto imbres, & fulmina culmine ab alto,
 Phryxum rutilo pecus irradiauerit astro
 Nubila, commixtusque fragor pluuiaribus vndis,
 Flaminæque assiduo terris tum stantia pulsu.
 Ecœlo diri deiecti grandinis ictus,
 Vere magis nitido Tauri cum sidere fulsit.
 Appota Geminis eadem constantia præstat,
 Cum dederit soles, inducit nubila cœlo:
 Nubila cum fuerint, subitos mirabere soles:
 Et modo te vento gelido, modo protinus imber
 Lucens alterna superabit nube serena.
 Sin leuis ingressa est spaciosi sidera Cancri,
 Pacem mundus habet, non nulli corpore soles
 Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos
 Astringunt artus: alieno tempore lenis
 Omnia pacato tum sidere temperat aër.
 Ac rapidis idem ne solibus æstuet orbis,
 Efficient magni conspectu signa Leonis.
 Virgine erunt pluuiæ, plerique in nube fragores,
 Concaua quos reddunt incluso nubila vento.
 Detrahit autumnus pluuias, eadèmq; repellit,
 Nubibus assiduus, cœlûmq; ob frigora prima,
 Extremum autumnus superent glacialia terræ.

Scorpions

Scorpions at raris ne quis caua terra grauetur,
 Horrebit pluuijs. ad diros omnia nimbos,
 Continuósque ruit, cum per sinuosa tenetur
 Cornua Centauri rapida distincta sagitta.
 Aegoceros imbres, & crebro lumine ruptos
 Nubibus elidet sonitus, templóque nitore
 Flagrantis teli mortalia numina vincent.
 Hæc eadem fundens prædicit Aquarius imbrem.
 Extremis sæuis maria increbescere ventis,
 Ostendunt Pisces Veneris quos stella notarit.
 Et quoniam certis extat via cognita signis,
 Accipe quid moueat mundo Cyllenius ignis,
 Si modo Phœbei flammæ euaserit axis,
 Matutina ferens solitos per sidera cursus.
 Cum pecudum villis auratum fulserit astrum,
 Ventorúmque graues, & diræ grandinis iræ,
 Non intermisso patienti tempore surgent.
 Quin pluuias alias etiam in regione notabis
 Affore non omni: nanque est tunc imber in aruis.
 Ast ubi se Taurus sinuatis cornibus effert,
 Grandine significat. Geminis tranquilla sereni
 Et placidum nautis spondet cœlúmque fretúmque,
 Nubila atque imbres, æstus ac frigora miscet.
 Certior ardor erit, quanuis iuuet aura fauoni,
 Cum vasti calida radiabit sede Leonis.
 Templas sed ætherei simul ac possederit ignis,
 Omnia mixta feret, pluuias meditabitur ingens,
 Vndique grando venit, rumpuntur culmina nimbis.
 Centauri attigerit cum iam Cyllenius arcus,
 Aut ubi confurgit Capricornus & ipse biformis,
 Aut subitos cœlo deducet crebrius imbres
 Fulminis, aut iactu magnum perrumpit Olympum,
 Nullo serenato Capricornus nubila cœlo
 Comparat, aut gelidos flatus, cœlíque fragores.
 Non alio melius signo prædicere possis.
 Piscibus hæc eadem quanuis cognoscere fas sit,
 Quandoquidem exoritur mundo Cyllenius ignis.
 Quid faceret primum modo cum lumine Solis,
 Tempus & occasus moneat quoque discere Phœbi,
 Ver erit hibernis totum execrabile nimbis,
 Et crebro tonitru iunget florentia rura,
 Spēsque nouæ segetis quatientur grandinis ictu,
 Vretur cœlum, magni, cùm regna tonantis

Ingrediens pecudis ingreditur aurea terga,
 Hinc & Agenorei stellantia cornua Tauri,
 Quidve ferant Gemini, rapido quid fidere Cancer,
 Si penitus quæras: Taurum sæuire videbis,
 Grandine nec contra ferri ratione probanda,
 Aut Cancro, aut Geminis: calidus vestigia seruat
 Hic quo dicta Leo sæuisque caloribus ardet.
 Flatus at Geminis miscet tranquilla serenis,
 Spiciferæque manu tendenti libera nutu
 Dissentit diuæ, sed vt hæc ventura serena
 Nunciat, & ventis cessat mare, cessat & ær.
 Scorpios in pluuias rarus, sed nubibus atris
 Creber agit nimbos: & sæua tonitrua portat,
 Clara Sagittiferi tetigit cum lumina signi,
 A Egocero semper cœlo leuis excidit imber.
 Frigidus at rapidis horrebit Aquarius euris,
 Brumalésque dabit pluuias, atque igne perenni
 Cum sonitu quatiet nubes secura laboris,
 Non frustrans animum certo me limite ducat.
 Hæc eadem tibi signa dabunt non irrita Pisces.

SOLEM per seipsum constat moueri, non cum mundo verti, sed in zodiaci circuli obliquitate cursum paragrare, paulo superius diximus: qui cum per trecentos sexaginta quinque dies, & quadrantem zodiacum lustrat, & singula tricenis diebus denique horis ac semisse, id est dimidia hora, transcurrat incremento dimidiarum horarum quarto anno vnum diem complet, quem bisextum nuncupant, qui dies conficitur ex quadrantibus. Nam cum duodecies semis sex horas integras faciant, id est quadrantem, hic quadrans quater ductus viginti quatuor horas perficit, idem vnum diem cum sua nocte complet, & in quarto bisextum, vt præfati sumus, efficit. Sol interea dum igneus sit, præ nimio motu conuersionis sua amplius incalescit. cuius ignem dicunt philosophi aqua nutrire, & e contrario elemento virtutem luminis & caloris accipere, vnde videmus eum sæpius madidum atque rotantem. Tunc autem eclipsin patitur, quod Latine defectio dicitur, quoties Luna XXX, ad eandem lineam qua Sol vehitur, peruenit, eique se obijciens eum obscurat, vnde deficere nobis videtur, cum ei orbis Luna opponitur. Signa enim tempestatis vel serenitatis hoc modo astrologi mundi cognoscenda esse dixerunt. Virgilius nanque ait, si Sol in ortu suo maculosus sit, atque sub nube latens: aut si dimidia pars eius apparuerit, imbres futuros. item Varro ait, Si exoriens concavus videtur, ita vt e medio fulgeat, & radios faciat, partim ad aquilonem, partim ad austrum, tempestatem humidam & ventosam futuram innuit: item, si Sol, inquit, rubeat in occasu, sincerus dies erit: si palleat, tempestatem significat. Nigidius quoque ait, Si pallidus Sol in nigras nubes occidat, aquilonem ventum significat. Hunc etiam Græci Apollinem appellauerunt, à quo se spiritum accipere arbitrantur. ἀπόλλων enim Græce, Latine perdens dicitur, quod feruore suo omnem succum viventium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis deum esse voluerunt, siue quod Sol omnia obscura manifestat in luce, siue quod in suo processu, & occasu eius orbita multimodos significationum monstrat effectus. Sol dicitur, aut ex eo quod solus sit, aut quod solito per dies surgat & occidat. Hunc etiam si ne barba pingunt, quia occidendo & nascendo semper est iunior, siue quod nunquam in sua virtute deficiat, vt Luna qua crescit aut minuitur. Huic quoque illam ob causam, quod aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat, id est verni, æstatis, autumnii, & hiemis: aut quod quadripartito limite diei metitur spacium. Vnde & ipsi equis condigna nomina posuerunt, id est Erytraeus, Aethon, Lampros, & Philogæus. Erytraeus Græce ruber dicitur, quod à matutino lumine rubicundus exurgat. Aethon lucidus dicitur, quod tertia hora instante lucidior fulgeat. Lampros verò lucens vel ardens dicitur, quod sit dum ad umbilicum diei contra arcticum conscenderit circulum. Philogæus Græce terram amans dicitur, quod hora nona procliuor vergens occasui pronus incumbat.

LUNA terris vicinior est quam Sol, siue quam cetera errantia sidera. Vnde & breuiore orbe celerius peragit cursum suum. Nam iter quod Sol trecentis & sexaginta quinque diebus & sex horis peragit, Luna vigintiseptem diebus & octo horis percurrit. singula verò signa Sol tricenis diebus & denis horis ac semise. Luna autem binis diebus, & semia hora, besse vnus, perlabitur. Vnde fit vt quantum spatij in zodiaco Luna percurrit, tantum Sol tredecim diebus expleat. Hanc quidam philosophorum dicunt proprium lumen non habere, globique eius vnā partē esse lucifluam, aliam verò obscuram & paulatim se vertendo diuersas formas efficere. Alij contra aiunt, Lunam globum suum habere, sed ignem à Sole concipere, & quantum percutitur ardescere, & quantum à Sole discedit augeri, Cū vero contrā steterit, feritur ex aduerso & velut speculum, non vim, sed imaginem reddit, vnde & defectum patitur, si inter ipsam & Solem vmbra terra interueniat. Hac enim crescente vniuersa gignentia pubescunt, tenuescēte tenuantur: humor etiam & spiritus omnis augecit. tumescit oceanus. quod diuerso cœli & vagantium stellarum temperatur, atque deteritur & infra fluit, id excipit Luna & Sol tradit. quo & animalia vigescunt, & humus quodammodo animatur genitāli calore, & vt ita dixerim, viua plurimum valent in originibus quam in ortu sunt: languent in occasu. Ortum facit in stella quam Sol praterit, deinde statione maturina cum à quinto loco Solis steterit, in eodem manet signo, donec ab eodem Sole moueatur, quæ contraria est Soli. mane occidit, oritur simul nocte, & vocatur Chironicos. Deinde rursus altero latere, à quinto signo deprehensi postmeridiana, stationem facit, donec ingresso Sole idem signum sub radijs eius delitescens in totum occidat. Aspiciunt inter se stella ex tertio signo quod dicitur Trigonū, & habent maxime confusionem: item à quarto signo, quod Tetragonon & Centrum vocatur, & in alterutrum maxime præstant effectum, item ex contrario, quod est septimum signum & Diametron vocatur, quæ maxime aduersum cetera disident. Vel leniter aspiciunt, vt sextum quod dicitur Hexagonon. Signa tropica peregrinis nationibus præstant, & omnino moribus & consilijs subinde variantur, atque permutantur. Bisformia generatione rerum omnium repetitionem significant, & interim dilationem. Solida vehementer & instanter efficiunt, & ad exitum vel prospera vel aduersa perducant, sicut aspiciuntur à stellis, vel fauentibus, vel repugnantibus. Iam verò quia de eius cursu vel ordine sub breuitate diximus, restat vt quid de ea Gentiles senserint edicamus. Lunam gentiles Dianam germanam Solis quem Apollinem nuncupabant, fuisse dixerunt, & sicut à Sole spiritum, ita se à Luna corpus accipere arbitrabantur: Dicebant enim eam viarum præsidem, & virginem, eo quod in via nihil pariat. idcirco igitur ambo sagittas habere dicuntur, quod ipsa duo sidera de cœlo radios vsque ad terram emittant, ideo faces, quia Luna illuminat, Sol & illuminat & exurit. ideo bigam Luna dicitur habere, siue propter velocitatem. siue pro eo quod nocte & die apparet. ideo vnum equum album & alium nigrum dicitur habere, eo quod hie me & æstate plus luceat quam vere & autumno. Diana autem Luna dicta est, quasi diana, eo quod die ac nocte apparet ipsa, & Luna eo quod luceat, & Triuia eo quod tribus fungatur figuris, de qua Vergilius ait, Tria virginis ora Diana. nam eadem Luna, eadem Diana, eadem Proserpina vocatur, id est cœlestis, terrestris, & infernalis. De qua quidam, Denique cum Luna est, sublustri splendet amictu: Cum succincta iacet calami, Latonia virgo est. Lunam voluerunt etiam apud inferos Proserpinam, seu quod nocte luceat, siue quod humilior currat & terris præsit: vnde bigam boni habere dicitur, illo videlicet pacto quod detrimenta & augmenta non solum terra, sed & lapides vel cerebra animantium, & quod magis incredibile sit, etiam latamina sentiunt, quæ in Luna incrementis eiecta vermiculos parturiunt. Ipsam Dianam ortam nemoribus volunt, simili modo quod arborum ac fruticum succo augmenta inducat. Denique clementis Luna abscissa ligna fursuraceis tinearum terebraminibus fistulasunt. Nemoribus quoque adesse dicitur, quod omnis venatio plus nocte quam die dormiat. Endymionem verò pastorem amasse dicitur, duplo scilicet modo: seu quod primus hominum Endymion cursum Lune inuenerit, vnde & triginta annos dormisse dicitur: quia nihil aliud in vita sua, nisi huic reperiioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradidit. siue quod Endymionem amasse fertur, quia nocturni roris humor, qui est siderum, quique ipsius Lune animandus herbarum succus insudetur, & pastoralibus proffit successibus. Præterea signa tempestatu vel & serenitatis in ea videri posse antiqui dixerunt. Nigidius ait, si Luna in summo circulo maculas nigras habuerit in primis partibus mensis, imbres futuros significat. Si in medio, tunc cum plena sint in eo cornicula, serenitatem. Ceterum si rubet quasi aurum, ventos ostendit. sit enim ventus ex aëris densitate, quæ obducti Sol & Luna rubescunt. item si cornua eius terra fuerint nebula, tempestas futura est. Aratus autem dicit, Si aquilonium cornu Luna est porrectius, aquilonium imminere. Item si cornu australe sit erectius, notum imminere. Quarta autem Luna index futurarū certissima habetur auratum. Vnde & Vergilius, Si in ortu quarto: nanque u certissimus auctor.

A BRVM A infauoniū CAESARI nobilia sidera, significat. III. cal. Ianua. matutino Canis occidēs

quo die Attica & finitimis regionibus Aquila vespere occidere traditur. Pridie nonas Ianuarias Casari Delphinus matutino exoritur, & postero exoritur Fidicula, quando Sagitta vesperi occidit. Item quinto idus Ianuarias eiusdem Delphini vespertinus occasus & continui dies hiemis Italia, cum Sol in Aquarium sentitur transire, quod fere XVIII. cal. Febr. euenit. VIII. Febr. Regia stella appellata Tuberoni, in pectore Leonis occidit matutino, & pridie non. Febr. Fidicula vesperi occidit.

A Faunio in aequinoctium Casari significant III. calend. Mart. quadriuum varie, & VIII. calen. Mart. hirundinis visus, & postero die arcturi exortus vespertinus. Item nonas Mart. Casar. Cancrī exortu id fieri obseruauit. VIII. Idus Mart. aquilonis Piscis exortus, & postero die Orionis exortus, & in Attica Miluus apparere obseruatur. Idibus Martijs Casar ferales sibi notauit Scorpionis occasus. III. calend. Aprilis Italia Miluus ostenditur. XII. cal. Apriles Equus occidit matutino.

Aequinoctium vernum VIII. cal. Aprilis peragi videtur. Ab eo ad Vergiliarum exortum matutinum Casari significant. III. non. April. in Attica Vergilia vespere occultantur. Item post pridie nonas Apriles in Boetia & Chaldaeis Orion & gladius eius incipiunt abscondi. Casari VI. Idus Aprilis significat imbres Librae occasus. XIII. cal. Maias succula occidunt vespere, sidus vehemens, & terra marique turbidum. XVI. cal. Maias, in Attica occidunt vesperi, Casari. XV. cal. Mai. quadriuum significant, XII. calen. Mai. Asyrijs succula occidunt vesperi, quod vulgo appellatur sidus parilicium, quoniam XI. calen. Maias vrbs Roma natalis habetur, quo fere serenitas redditur. claritatem obseruationis membrorum augmento, Hyadas appellantibus Græcis, quod nostri à similitudine cognominis vocabulum eis stellis propter succos impositum arbitrantur: imperiti appellauere Succidas. Casari VIII. calen. Maias notantur dies. VII. calen. Mai. Aegypto Hædi exoriuntur. VI. cal. Mai. Boetia & Attica Canis vespere occultatur, & Fidicula mane oritur. X. cal. Maias, Asyrijs Orion totus absconditur. Quarto autem cal. Maias Asyrijs Canis.

VI. non. Maias Casari Succula matutino exoriuntur, & VIII. Idus Mai. Capella pluuialis. Aegypto autem eodem die Canis vesperi occultatur. Sic fere in VI. Idus Mai. qui est Vergiliarum exortus, decurrunt sidera.

A Vergiliarum exortu significant Casari post pridie Idus Mai. Arcturi occasum matutinum. III. idus Mai. Fidicula exortus. XII. calen. Iunias Capella vesperi occidit. & in Attica Canis. XI. cal. Iunias Casari Orionis gladius occidere incipit. III. no. Iunias Asyrijs Aquila oritur vesperi. VII. idus Iunias Arcturus matutino occidit Italia. III. idus Iunias Delphinus oritur in Aegypto. XI. cal. Iulias eiusdem Orionis gladius Casari occidere incipit. VIII. cal. Iulias, longissimus dies totius anni, & nox breuissima Solstitium conficit.

A Solstitio ad Fidiculæ occasum, VI. cal. Iulias Casari Orion exoritur. Zona autem eius Asyrijs, III. no. Iulias, Aegypto verò eadem die Procyon astuosus matutino oritur, quod sidus apud Romanos non habet nomen, nisi Canicula, quam volumus intelligere minorem Canem, ut in astris pingitur ad astum maxime pertinens, sicut paulo post docebimus. III. non. Iulias Chaldaei corona occidit matutino. Attica Orion totus eadem die exoritur. Pridie idus Iulias, Aegypto Orion desinit exoriri. XV. cal. Augustas, Asyrijs Chiron exoritur. Deinde post triduum fere vbique confusum inter omnes sidus, indicans quod Canis ortus vocatus, Sole partem primam Leonis ingresso cum sit solstitium, quod sidus accendit solem & magnam aestus obtinent causam. XVI. cal. August. Aegypto Aquila occidit matutino, Etesiarumque Prodromi flatus incipiunt, quod Casar X. cal. August. sentire Italiam existimauit. Aquila Attica matutino occidit. VIII. idus Aug. Arcturus medius occidit.

III. idus Aug. Fidicula occasu suo autumnum inchoat, aut annotat, sed vera ratio id fieri inuenit pridie idus Aug. Equus oritur vesperi, & Casari. Aegypto Delphinus occidit. XI. cal. septembres Asyrijs st. el la, qua Anteuindemiatore appellatur, exoriri mane incipit, vindemia maturitatem promittens, cuius argumeto erunt agni colore mutati, & Asyrijs quinto cal. Septemb. Sagitta occidit, Etesiaque desinunt. Anteuindemiatore Aegypto nonis Septembribus oritur. Attica Arcturus matutino, & Sagitta occidit mane. V. idus Septemb. Casari Capella oritur vesperi. Arcturus verò pridie idus Septemb. imbres vehementissimos significat, terra marique. Ratio eius hæc traditur, si Delphino occidente imbres fuerint, non defuturi sunt per Arctu. eius signi ortum seruat hirundinum habitus. namque deprehensa intereunt, XVI. cal. Octo. Aegypto Spica quam tenet Virgo, oritur matutino, Etesiaque desinunt. XI. cal. Octobres commissura Piscium occidit, ipsumque Equi sidus VIII. cal. Octob. III. cal. Octobr. Hædi oriuntur. cal. Octobribus Capella matutino exoritur. VI. nonas Octob. Attica Corona exoritur mane. V. nonas Octob. Heniochus occidit matutino. III. non. Octob. Casari Corona exoriri incipit, & pridie non. occidunt, Hædi vesperi. VIII. idus Octob. Casari fulgens in Corona stella exoritur, & tertio idus Vergilia vesperi exoriuntur. XVIII. cal. Nouember succula vesperi oriuntur. Pridie cal. Nouembr. Casari Arcturus occidit, & Succula exoriuntur

cum Sole. quarto nonas Nouembr. Arcturus occidit vesperti, & idus Nouembr. Attica Vergilia occasu suo hiemem inchoant. Quinto idus Orionis gladius occidere incipit. Deinde III. idus Vergilia occidunt, occasum matutinum Vergiliarum Hestodes. natura huius quoque nominis Hestodus astrologiam tradidit fieri.

IN aequinoctio autumni confiteretur quod Thales XXV. die ab aequinoctio, Anaximander, XXXI. Eudemon XLVIII. nos autem sequentes observationem Caesarum, XLV. die ab aequinoctio dicimus fieri.

ANTE omnia autem duo esse nomina caelestis iniuria meminisse debemus Vnum quod Tempestates vocamus, in quibus grandines, procellae, ceteraque similia intelliguntur, quae cum plenilunio acciderint, vi maiore impelluntur. Haec ab horridis sideribus exeunt (ut saepius diximus) veluti Arcturo, Orione, Hestodis. Alia sunt illa quae silentio calido, serenis noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt publica: & magna sunt differentia à prioribus, alijs rubiginem, alijs vredinem, alijs caliginem impellentibus: omnibus vero sterilitatem. De his nunc dicemus, quae ante nos à nullo sunt prodita. Prius causas reddemus eorum quae sunt praeter lunarem, & quae paucis caeli locis constant. Namque Vergilia primatum tenent ad fructus quarum exortu estas incipit, occasu hiems semestri spacio intra se, & menses vindexiasque, & omnium maturitatem amplexantur. Est praeterea in caelo qui vocatur Lacteus circulus, etiam visu facilis: huius defluvio velut ex vberibus aliquo sat a cuncta lactescunt, duorum siderum observatione: Aquila in septentrionali parte, & in austrina Canicula, cuius mentionem suo loco fecimus. Ipse circulus fertur per Sagittarium & Geminos, solis centrum infra aequinoctialem circulum secans, commissuras eorum obtinente, hinc Aquila, illinc Canicula ideo effectus utriusque ad omnes frugiferas pertinet terras, quoniam in his tantum locis solis terraeque centra congruunt. Igitur horum siderum diebus si puerus atque missus aer genitalem illum lacteumque succum transmiserit in terras, latae adsurgunt satia: si luna quae dictum est ratione roscidum frigus asperferit admixta amaritudo, ut in lacte puerperium necat. Modus in terris huius iniuria, quam fecit in quacunque conuexitate comitatus utriusque causa, & ideo non pariter in toto orbe sentitur, ut nec dies. Aquilam diximus in Italia exoriri XIII. calend. Ianuarias: nec patitur ratio natura quicquam in satia ante eum diem sperare esse certa. Si vero interlunium incidat, omnes hibernos fructus ladi necesse est. Rudis fuit priscorum vita, atque sine literis, non minus tamen ingeniosam fuisse in illis observationem apparebit, quam nunc esse rationem. Tria namque tempora fructibus meruebant, propter quod instituerunt ferias, diesque festos: Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa constituit anno regni sui XI. quae nunc aguntur, ad VII. cal. Maij. quoniam tunc fere segetes rubigo occupat. Hoc tempus Varro determinat, Sole Tauri partem decimam obtinente, sicut tunc ferebat ratio: sed vera causa est, quod post dies XIX. ab Aequinoctio verno, per id quadriduum varia gentium observatione. In quarto calend. Maij Canis occidit, sidus & per se vehemens, & cui praecidere Caniculam necesse sit idem itaque Floralia quarto calend. eiusdem instituerunt, vrbis anno, D. XVI. ex oraculis Sibyllae, ut omnia bene deflorescerent. Hunc diem Varro determinat, Sole Tauri partem quartamdecimam obtinente. Ergo si in hoc quadriduum inciderit plenilunium, fruges & omnia quae floreant ladi necesse erit. Vinalia priora quae ante hos dies sunt, IX. calend. Mart. degustanda vini instituta, nihil ad fructum attinent, nec quae adhuc diximus, ad vitis oleasque, quoniam earum conceptus exortu Vergiliarum incipit, ad sextum Idus Maij, ut docuimus. Aliud hoc quadriduum est, quod neque rore sordere velint. exhorrent enim frigidum sidus Arcturi postridie occidens, & multominus plenilunium incidere. Quarto nonas Iulias iterum Aquila exoritur vesperti, decretorio die florentibus oleis vitibusque, si plenilunium incidat in eum, equidem & solstitium octavo calend. Iulias in simili casu dixerim & Canis ortum post dies à solstitio XXXIII. sed interlunio accidente, quoniam vapore constat culpa, acmque praeconquuntur in callum. Rursus plenilunium nocet ad quartum nonas Iulias, cum Aegypto Canicula exoritur, vel certe XVI. calend. Aug. cum Italia item quarto calend. Aug. cum Aquila occidit usque in X. calend. eiusdem. Extra has causas sunt Vinalia altera quae aguntur XIII. calend. Septemb. & Varro, à Fidicula incipiente occidere mane determinat: quod vult initium autumnis esse & hunc diem festum tempestatibus leniendis esse institutum. Nunc Fidiculam occidere sexto Idus Aug. observatur. Intra hac constat caelestis sterilitas: neque negauerim posse eam permutari arbitrio legentium locorum aestimantium naturas sed à nobis rationem esse demonstratam satis est: reliqua observatione cuiusque constabunt. Alterutrum quidem fore in causa, hoc est plenilunium, aut interlunium, non erit dubium, & in hoc mirabilem admirari benignitatem Naturae succurrit iam: primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non posse, propter statum siderum cursus, nec nisi paucis noctibus anni: idque quando sit futurum facile nosci, ac ne per omnes menses timeretur, earum quoque lege diuisum astate interlunium, praeter quam biduo secuta esse hieme plenilunia, nec nisi astius breuissimisque noctibus metui non diebus item valere. Praeterea tam facile intelligi, ut formica minimum animal interlunio quiescat, plenilunio & etiam noctibus operetur. Autem Peram oriente Sirio

ipso die non apparere, donec occidat, ediuerso Virionem prodire ipso Solstitij die. Neutrum verò Luna flatum noxium esse, ne noctibus quidem nisi serenis, & omni aura quiescente: quoniam neque in nube, neque in statu cadunt rores: sic quoque non sine remedio. Sarmenta aut palearum acervos, & euulsas herbas, fruticesque per vineas camposque cum timebis, incendio fumus medebitur: hic è paleis & contra nebulas auxiliatur, ubi nebulæ nocent. Quidam tres caneros viuos cremari iubent in arbusis, ut carbunculi non noceant. Alij siluri carnem leuiter vri à vento, ut per totam vineam fumus dispergatur. Varro auctor est, quòd si Fidicula occasu, quod est initium autumnus, vna pica consecratur inter vites, minus nocere tempestates. Archibius ad Antiochum Syria regem scripsit, si fictili nouo obsecrata obruatur rubeta rana in media segete, non esse noxias tempestates.

VERTICES sex extremos circa quos cæli sphaera vuluitur, Polos nuncupauere, & quibus vnus est septentrionalis, qui boreus appellatur, qui nunquam occidit. Alter australis, qui terra obiectus à nobis nunquam videtur. Et austronotus dicitur, quam quidam dicunt esse Tetbyn Oceani vxorem, niuricem Innonis, qua fingitur in Oceano prohiberi occidere. Hac habet stellas, in capite septem non claras, in vitæque aure duas in crino vnam, in pectore claram vnam in pede priori vnam, in femore posteriori duas, in pede extremo posteriori duas, in cauda tres. Sunt omnes XX.

IN GERMANICI ARATO, ET IN

EVM COMMENTARIIS OBSERVATIONES

Pag. 101. ARATI PHAENOMENA. Aldus hunc titulum libro fecit, FRAGMENTA Arati Phanomenon per Germanicum, in Latinum versum cum commento nuper in Sicilia reperto. Versuum & commentariorum auctorem agnoscit Germanicum, Lactantius, ut posthac dicitur. Iulius Firmicus non Germanicum, sed Iulium Casarem scriptorem facit, his verbis, lib. II. Astronomicon: Sed nec aliquis pene Latinorum de hac arte Institutionis libros scripsit, nisi paucos versus Iulius Cesar, & ipsos tamen de alieno opere mutatus. M. verò Tullius princeps ac decus Romana eloquentia, ne quid intentatum relinqueret, quod non fuisset diuinum eius ingenium assecutum, versibus Heroicis, etiam ipse de Institutione pauca respondit.

IN his longitudo latitudinisque porrectus. Quidam emendant, Latitudoque, & Porrectus participium putant. nihil mutandum censui, & Porrectus nomen arbitror, pro porrectione.

CANOPHORA. Vide num legendum sit, Anaphora.

102 VJ Homerus. Aldus, Homero, quod cum sequentibus iungit.

IN Mimo qui nuncius inscribitur. Vide num sit legendum, Qui γυωσχεός inscribitur, hoc enim nomine Athenæo Sophronis Mimi citantur.

DEI igitur aduersus delicta lenem esse, est. Ald. Deo legit, & Delicata. quidam adiecerant, Proprium est.

AXIS at immotus. Alij, Axis stat, motus semper vestigia seruat. Exigua mutatione verum attigerimne, docti iudicent.

GEMINVS determinat axem. In alijs codicibus Geminus legitur, nullo sensu. Geminus, inquit, polus, quæ ita dixere Graij, terminat axem. δὲ ω πὸ λω Aratus. Cic. Extrema ora & determinatio mundi.

SIVE Arcti, seu Romani. Alij, Romana cognominis Vrsæ plaustrum, vel facies stellarum proxima vero.

103 QVOD fidei comites. Ald. habebat.

Quod fidei comites prima incunabula magni

Fuderunt Iouis attonita, cum furta parentis.

DICTAEI exercent. Ald. Dictæ exercere domina. quod quidam correxere, Dictæi exercerent.

SEPTEM quam Cresia flammis. Ald. Septem qua Cresia flammis. Sensus est, Nulla stella magis micat in celo, quam Helice septem flammis illustris.

HAS inter medias, abrupti fluminis instar. Vitiose alij habent, Luminis. Aratus enim habet, οἱ ποταμοὶ ἄπορρῶξ.

104 DVAE sunt Arcti. Ald. Duo sunt arcturi quorum maiorem vocant, &c. & mox, Alterutra quidem horum, quod in nostro codice scribendum fuit, Harum.

PORRO Arctus minor. Eodem errore Aldinus codex, Porro Arcturus minor. Notum est Arcturum Bootem appellari, non quas Latini Septentriones, Vrsas, seu Plaustrum appellant. quæ autem sequuntur verba, A Græcis Arctophylax, videntur abundare: aut legendum, A Græcis κοινόνομος, quam lectionem verba proxime sequentia confirmant.

AGATHOSTHENES. Hunc eundem auctorem Hyginus, Aglaosthenem, alij Aglosthenem nuncupant. quae eadem varietas & in Graecis legitur. Nam Agasthenes Athenaeo, Aglosthenes Iulio Polluci, Naxicorum scriptor citatur.

IN CRETAE oppido Hystae. Sic etiam Hygini vetusti codices manu exarati habebant, cum in impressu sit, Hestica.

HVNC Pherecydes dicit inter astra collocatum. Aldus habet genere feminino, Hanc collocatam: quod cum manifesto de Dracone, quem maximum supra dixit, intelligatur ferri non potuit.

HAVD procul effigies inde. Aldus corrupte, Efficiens, unde effigiem enim dicit quam Aratus εἰδωλον & versu sequenti, Non illi numen, cum ex Arato constet Nomen legendum esse. τὸ μὲν οὐ τις σπῖσά-
του ἀμφαδὺν ἐπῆν.

ET ICCIRCO inter astra à Ioue. Videtur legendum, Iupiter, ut sit, Et iccirco inter astra Iupiter hunc laborem memoria dignum fertur honorasse.

SVNT omnes viginti quatuor. Viginti dua hic tantum enumerantur. Si ex Hygino addas, In utraque latere singulas, XXIIII. habebis.

105 TERGA nitens stellis. Aldus hunc & consequentem versum Corona affixerat, itaque scripserat.

Terga nitet stellis, à quo se vertice tollit
Succidui genibus lapsum & miserabile.

Ad quam si dorso. Ald.

Ad quem se dorso pervadet lubricus anguens.

QVI cum medicine arte vteretur. Ab Aldino codice abest particula, Cum possetque abesse, si ita locus interpungeretur, Aesculapius filius Apollinis, qui medicina arte vteretur. Mortuos fertur suscitasse: quamobrem iratus in eum. quod mox sequitur, Iupiter domum eius cum ipso fulminis ictu percussit, Aldus cuderat, Iouis, domum eius cum ipso fulminis ictu percussit. Ita verò saepius in his commentarijs Iouis pro Iupiter scriptum reperi, quod non mirassem, ut esset rectius casus, nisi alij plures loci Iupiter habuissent. Mendum fecit fortassis nota adscriptio, quae astrologi Iouem significant: quam imperitum libratum pro ratione orationis explicare non potueris.

SVNT omnes XVII. Ald. XXVII.

BACVLOQUE minatus. Aldus, Minatur.

106 SEV genus Astrae. Aldus hos duos versus ita cudit,
Sive illi astra genus fuerit, quem fama parentem
Tradidit Astrorum, se vero intercipit auro.

NEC dedignata subire. Ald. Designata.

DISCORDIA nota. Alia lectio, Discordia nata. Vide Lactant. lib. 5. de Iustitia cap. 5. Vbi hunc locum Germanici citat.

NAVE petebat diuitias, fructusque. Aldina editio habet, Naue petebant diuitias fructusque.

107 RARIVS inuisit. Inuasit, scripsit Aldus.

INCREPAT, O patrum soboles. Aldus habet.

Increpito partum soboles oblit priorum.

Degeneres habuit semperque habitura minores.

ARTIBVS indomitis tradent. Tradant, Aldus. & versu sequenti, vbi est, Super montes, habebat ille, Super monitus.

VATIBVS ignota. Aldus legit, Ignotis.

SED postquam diminusi homines à quietate quieuerunt. Vide num sit legendum, ab equitate: vel, a pietate.

108 AT capiti suberunt Gemini. Aldinus codex habet, Ancipitis suberit gemini quae posterior pes. posteriora verba, Quae posterior pes, ut ad Leonem referrem Arati verba fecerunt, itaque cuderem ut nunc habes.

ALTER qui Propus appellatur. Aldinus codex habet, Alter qui tripus, & mox, Quae vocatur propus. Ex Hygino correxi, cuius verba sunt cum geminorum stellas enumerat: In pedibus utrisque singulas, & infra sinistrum pedem vnam quae τριπόσις appellatur.

SVNT in hoc signo aliae stellae quas Graeci ὄνοις dicunt. Graecum verbum ὄνοις, Aldinus codex non habet.

AD occursum Dodonae Iouis. Aldus, Ad oceanus.

109 VNA putatur. Lactant. lib. 1. De falsa religione, Ipsius autem, inquit, Cretici Iouis sacra, quid aliud quam quomodo sit aut subtractus patri, aut nutritus, ostendunt? Capella est Amalthea nympha, quae ubi-
ribus suis aluit infantem: de qua Germanicus Caesar in Arateo carmine sic ait, - Illa putatur

Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans
Vbera Cretæa mulsit fidissima capræ,
Sidere qua claro gratum testatur alumnus.

QVEM Iupiter miratur. Ald. Quem Iouis miratur, de qua emendatione supra.

110 QVEM Iupiter Sidonem misit. Aldus, Quem Iouis.

111 CLARA etiam pernox. Aldus. Pernix.

VT traderetur Ceto. Ald. Cerui, & mox isidem bis, vt inflexionis quartæ nomen sit.

112 ALVO, Fulget equus. Aldus scripserat, Albo, corrupte. Aras enim habet, γὰρ ἔτι νεύει.

QVIDAM pro eo quod Iupiter. Aldus, Iouis.

INQVE ouem conuertit. Aldus, Inque Iouem conuertit.

113 HINC Aries. Ald. Hunc Aries. isidem de piscibus, Hunc ultra gemini pisces.

NODVM stella premit. Aldinus codex legit,
Nondum stella premit piscis qui respicit auras,
Threicia dextram Andromeda cernuntur ad vlnam.

ATQVE ita columbam. Aldus, Atque ita Cobam.

MAXIMAEQVAE. Aldus, Maximæque. itaque citat Gyraldus de Dijs gentium. lib. 1.

114 QVAM pater à Ioue vt vitiatam cognouit. Alij, Vt, non habent.

ACCEPTIS à Mercurio talaribus. In alijs libris est. Accepta à Mercurio talaria.

ALCYONE, ex qua Herus. Sic & Aldus: legendum autem, ex qua Hyreus, ex Apollodori Bibliotheca.

CONTRA spectat autem. Tres hi versus in alijs codicibus cum superioribus de Lyra coniuncti erant, qui mihi ad Cynum pertinere visi sunt.

HAVD medijs fulgoris. Aldinus codex & Germanicus,

Aut medijs fulgoris erunt penna utraque lata

EVOLAUERIT in ramum Attica regionis. Sic uterque codex ille. Arbitror autem legendum, Rhamnum, qui pagus est Attica regionis, à quo & Nemesis Rhamnusia dicta est.

ET cum terrores auget nox atra. Ald. Mox atra, vitiose: vt & versu sequenti, pro Aspectauerit, Aspectauerit.

116 QVOD Dicolon. In alijs libris ita quoque scriptum est. Arbitror autem legendum, Quod Cochlone inuenisset in mari. ait enim Hyginus de hoc eodem Capricorno, Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obiecit hostibus timorem, qui Panicos appellatur, vt ait Eratosthenes: hac etiam de causa eius inferiorem partem piscis esse formationem, quod muricibus, id est maritimis conchylijs, hostes sit iaculatus pro lapidum iactatione. Vide & Miscellan. Politiani cap. XXVIII. vbi & hos commentarios Germanici agnoscit.

QVO tempore Typhon. Alij codices pro hoc nomine per totam hanc fabulam Phytionis nomen habent.

COLVNTQVE Aegyptij, & cum venit, Typhoni. Aldina lectio est, Coluntque Aegyptij, & conuenit Phytioni neminem decorum aduersari sibi met vacuum cognouit dominantibus.

117 EVPHEMES musarum nutricis. Alij codices Eufhemis. Hyginus Euphemes legit.

AGLAOSTHENES dicit Iouem. Hunc locum Lactan. lib. 1. de falsa Religione. sub Caesaris nomine profert his verbis: Nec hic tantum sacrificasse Iupiter inuenitur: Caesar quoque in Arato refert Aglaosthenem dicere Iouem cum ex insula Naxo aduersus Titanas proficisceretur, & sacrificium faceret in litore, aquilam ei in auspiciu aduolasse: quam victor bono omine acceptam tutela sua subiugarit. Lilius Gyraldus scribit de Dijs gentium lib. VII. hac in Aratum Latina commentaria sic enim appellat in Bassum à quibusdam referri.

118 TELA, caput, magnisque humeris. Orationis consequentia postulat, Magnisque humeros.

ARISTHOMACHVS autem dicit Erythra quenda. Aldinus & Germanicus codex habet, Cambisani. Ex Hygino Erythra substitui.

AD quem Iupiter, Mercurius. Ald. Ad quem Iouis, eodem errore quo supra.

QVIDAM autem dicunt Vrionem Met hymneum. Sic habent codices omnes. Arbitror autem Arionem legendum cuius hanc historiam isdem prope verbis Herodotus lib. 1. scribit. quod si verum est, vt verum est, postea pro Orion Arion, & pro Orione & Orionem, Arione & Arionem legendum est.

REX Corinthiorum Pyranthus nomine. Puto legendum Perianthus nomine, vt etiam in tota hac historia. sic enim habet Herodotus quod autem Perianthus pro Periander veteres dixerint, ex multis Hygini & huius auctoris constat.

119 APVD Musaum Bistoniorum regem. In Hygini fabulis, Hyrsens dicitur.

ICARIVS. Ald. & Germanicus codex, Icarus. Graci scriptores omnes Icarium appellant. Latini variant. nam & Tibullus hunc eundem Icarum appellat. ait enim lib. IIII.

- & cunctis Baccho iucundior hospes

Icarus, ut puro testantur sidera caelo,

Erigonéque, Canisque, neget ne longius atas. quod idem apud Ovidium reperitur aliquoties.

MAERA nomine. Alij codices, Neera. Nostra lectio cum Aeliano consentit & cum Hygino.

120 LEPVS sub pedibus Antecanis. Aldus & alij, Anticanis. Cicero *ἄντεκανίς* Antecanis vertitur.

IN insula Lero. Aldus, Hiero.

PERVIVM nautis ingenio fecit. Alij, Naualis ingenio. Si Nautis non placet, lege Nauali.

121 AVSTER pistris agens. In alijs codicibus est, Agit.

HVIC Ceto. Alij, Cetui, de quo antea etiam dixi.

PROCVL a motis. Alias, Amotis.

MEROPE, Helie. In Hygini fabulis his nominibus nuncupantur. Merope, Helie, Aegle, Lamperie, Phæbe, Aetheria, Dioxippe.

ID quoque monens. Apud Hyginum est, Moriens.

122 ANTE Sagittiferi multum pernicia. Alij nullum pernicia.

THVRIBVLVM. Alij, Thuribulo. & versu sequenti, precipit i tactu. item versu ab hoc octavo, Ergat emittantque latus.

SACRARIVM. Alij vitiose, Sacrarium qui & Pharus dicitur.

SI tenuem traxit nubem. Alij codices, Sic tenuem.

123 FIVNT omnes XXXIII. Ex Hygino legendum est, XXIII. quod etiam confirmat numerus qui mox sequitur. advertendum quoque pro eo quod hic est, In dextro cubito vnam, Hyginum habere, In sinistro. & mox vbi est, In spina duas, Hygini codicem habere, In interscapilio quatuor: ut plenum habeas numerum stellarum viginti quatuor.

CVM vidisset arbores. Alij inutiles repetitione habent, Qui cum vidisset arbores.

SVNT omnes sex. Legendum, Septem, ut & Hyginus habet, & summa postulat.

127 HORRIDVS at gelidos. Alij codices, ad gelidos.

CONSPECTV signa Leonis. aldinus codex, Conspecta.

124 CONTINIVOSQVEruit. alias, Continuisque.

126 HVNC etiam Graci. apud Fulgentium Mythologiarum lib. I. hac verba & quae tota reliqua pagina continet, reperi: siue illinc huc inter Germanici verba sint adiecta: siue hinc ille in usum suum descripserit. Ex collatione autem ista, ita locum qui mox sequitur corrigendum arbitror. habet autem in hunc modum, Huic quoque illam ob causam &c. sic igitur emenda, Huic quoque quadrigam adscribunt, illam ob causam, &c. aut quod quadripartito (quadrifido Fulgentius habet) limite diei metiatur spatium: unde & ipse, equis &c. aliae varietates sunt, quas è libris Fulgentij petas licet.

ERTHRAEVS. AETHON. Alij codices, Acteon, & mox quoque, itemque apud Fulgentium. Ut pro Acteon, Aethon scripserim, fecerunt praeter interpretationem vocabuli, versus Ovidiani, II. Metamorp.

Interea volucres, Pyrois. Eous & Aethon,

Solis equi. & Martialis,

Quid cupido Titana tenes? iam Xanthus & Aethon

Frana volunt. Nam qui hic Erythraeus, Martialis Xanthus: qui Philogaus, Ovidio Eous: qui Lampros. Pyrois nuncupatur.

127 QVO & animalia vigeſcunt. In Aldino codice est, Rugeſcunt: in Germanico, Rigeſcunt.

LVNAM voluerūt. Est & hic locus totus apud eundem Fulgentium lib. II. cuius ope non pauca hic emendata sunt.

DETRIMENTA eius & augmenta. Posterior pars deerat in aldinio codice & in Germanico,

IPSAM Dianam Ortam nemoribus volunt. Aldus, Dictam: apud Fulgentium scribitur. Ortis ipsam etiam Dianam nemoribus, ut neutra lectio probari potuerit, veram monstrare potuerit.

PLVS nocte quam die dormiat. In Fulgentij libro est, Plus nocte pascatur, dieque dormiat.

QVI A nocturni roris humor. Fulgentius habet, Quia nocturni roris humor, quem ἀνρόρ' οἶα fidei rum atque ipsius Lune animandis herbarum succis insudat, pastoralibus proſit ſucceſſibus.

A BRVMA in fauoniū. Quae sequuntur ferè omnia apud Plinium reperiuntur lib. XVIII. naturae hysto. unde & multa hic corrigenda deprehendi. Nam primum praepositio A, hic deerat

128 ET postero exoritur. Plinius addit, Die.

QVANDO Sagitta. Plinius, Quo Aegypto Sagitta.

ITEM quinto idus Ianuarias. Plin. Ad VI. Idus Ianuarij eisdem Delphini vespertino occasu continui dies hiemant Italia.

XVIII cal. Febr. Plinius, XVI.

A Fauonio in Aequinoctium. Plinius addit, Vernal.

III. cal. Mart. quadrimum. Plin. XVII. cal. Martij triduum.

ITEM nonas Martij. Plinius, III. nonas Martij.

AQVILONIS Piscis. Plin. Aquilonij.

IDIBVS Martijs. Plin. Cesar & Idus Martias feriales sibi annotavit Scorpionis occasu. XV. verò cal. Aprilis Italia milium ostendi.

AB eo ad Vergiliarum exortum matutinum Casari significant. Plin. Addit cal. Aprilis.

ITEM post pridie. Plin. Eadem postridie in Bæotia: Casari autem & Chaldaei nonis: Aegypto Orion, &c.

XIII. cal. Plin. Habet præterea, Aegypto.

CAESARI XV. Plin. XV. Casari, continuoque triduo significat.

SIDVS parilicium. Ex Plinio legendum est, Palilicium.

CLARITATEM observationis. Longe aliter Plinius, huncque in modum, Claritatem observationi dedit, nimborum argumento, hyadas appellantibus Græci has stellas, quod nostri à similitudine cognominis Græci, propter sues impostum arbitantes, imperitia appellauere Suculas.

NOTANTVR dies. Plinius in numero vnitas, Notatur dies.

POST pridie Idus. Plin. Postridie. nec addit, Idus Mai.

ASSYRIIS aquila oritur. Plin. insuper habet, Casari & Assyrijs.

VII. Idus Ianias. Plin. VIII. Idus Arcturus matutino occidit, Italia sexto & III. Idus, Delphinus vespere exoritur. XVII. cal. Iulij gladius Orionis, quod Aegypto post quadrimum XI. cal. eiusdem Orionis, &c.

NISI Canicula, quam. Plin. Nisi caniculam hanc velimus intelligi, hoc est minorem canem: sanè ut in astris pingitur. nam quod sequitur. Est autem magnopere pertinens, corruptum videtur in Plinij co dicibus, itaque ut Germanicus habet, corrigendum.

III. non. Iulias Chaldaei, Plin. III. non.

XV. cal. Augustas. Plin. XVI. cal. Assyria Procyon exoritur. Dein postridie ferè vbique confesum inter omnes sidus iudicans, quod canis ortum vocamus, Sole partem primam Leonis ingresso. Hoc fit post solstitium XXIII. die.

XVI. cal. August. Plin. XVIII.

INCHOAT, aut annotat. Plin. Inchoat, uti is adnotat: sed ut vera ratio id fieri inuenit, sexto Idus eiusdem.

QVÆ Anteindemiat or. Plin. Vindemiat or, ut & mox.

AGNI colore mutari. Legendum ex Plinio, Acini.

PER Arctum. Lege, Per Arcturum. Eius signi ortum seruat hirundinis abitus. Plin. habet, Signum orientis eius fideris seruetur hirundinum abitus.

XI. cal. Octob. commissura piscium. Plin. XI. cal. Casari commissura piscium occidens, ipsamque equinoctij fidus, &c.

III. cal. Octob. Plin. III. calend.

V. Nonas Octob. Heniochus. Plin. Asia & Casari V. calend. Heniochus.

III. nonas Octob. Plin. Terrio calen. Casari corona exoriri incipit, & postridie occidunt.

VERGILIAE vespere exoriuntur. Plin. Vergiliae vespere. Idibus corona tota. Sexto calen Nouemb.

129 OCCASVM matutinum Vergiliarum Hesiodus. Locus hic deprauatissimus, hunc in modum mihi restituendus ex Plinio videtur, Occasum matutinum Vergiliarum Hesiodus (nam huius quoque nomine extat astrologia) tradidit fieri, cum aequinoctium autumni conficeretur: Thales, XXV. die ab aequinoctio: Anaximander, XXIX. Euclemon, XLVIII. nos autem sequentes, &c.

ANTE Omnia autem duo esse nomina. Est & hic locus apud Plin. eodem lib.

DVO esse nomina, Plin. Duo genera esse.

QVÆ cum plenilunio acciderint. Plin. non habet, Plenilunio. sic enim legit, Quæ cum acciderint, vbi maior appellatur.

NISI cum facta sunt. Hac in hunc modum interpungenda sunt ex Plinio, Nisi cum facta sunt. Pub lica hac & magna sunt differentia.

ALIIS caliginem impellentibus. Plin. Alijs carbunculum appellantibus.

NANQUE Vergilia primatum tenent ad fructus. Plin. Nanque Vergilia priuatim attinent ad fructus, ut quarum exortu aestas incipiat occasu hiems, semestri spacio intra se menses, vindemiâsque & omnium maturitatem complexa.

129 *SOLIS CENTRVM. Plin. Solis centro bis equinoctialem, &c.*

OMNES hibernos fructus. Addit Plinius, Et precoces.

IX. cal. Mart. Plin. IX. calend. Maij.

OCTAVO cal. Iunias. Plin. VIII. cal. Iulij.

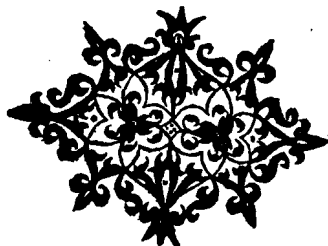
ITEM quarto cal. Augu. Plin. XIII.

BENIGNITATEM Natura succurrit iam: primum. Plin. Natura succurrit: iam primum.

AVEM param. Plin. Parram & mox, Vireonem.

VNA pica. Plin. Vna cicta.

DESCRIBEBAT, AC TYPIS MANDABAT THEODORVS GRAM-
NAEVS COLONIAE AGRIPPINAE M. D. LXIX
CALEND. FEBRVARIJ.

136
M. T. CICERONIS ARATVS.
PHAENOMENA.

BIOVE musarum primordia.

*

Ergo ut oculis assidue videmus, sine ulla mutatione aut varietate.

3 Cætera labuntur celeri cælestia motu,
Cum cælóque simul noctésque diésque feruntur.

*

4 Extremúsque adeo duplici de cardine vertex
Dicitur esse Polus.

*

Hunc circum Arcti due feruntur, nunquam occidentes:

Ex his altera apud Graios Gynofura vocatur,
Altera dicitur esse Helice.

*

6 Cuius quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus,
Quas nostri Septem soliti vocitare triones.

Paribúsque stellis similiter distinctis, eundem cæli verticem lustrat parua Cynosura.

*

Hæc fidunt dūce nocturna Phœnices in alto.

Sed prior illa, magis stellis distincta refulget,

Et late prima confestim à nocte videtur.

Hæc verò, parua est, sed nautis vsus in hac est:

Nam cursu interiori breui conuertitur orbe.

Et quo sit earum stellarum admirabilior aspectus.

*

7 Has inter, veluti rapidò cum gurgite flumen
Toruus Draco serpit subter superaque reuoluens
Sese, conficiensque sinus è corpore flexos.

Eius cum totius est praeclara species, in primis suspicienda est figura capitis atque ardor oculorum.

Huic non vna modo caput ornans stella relucet,

Verum tempora sunt duplici fulgore notata,

E trucibúsque oculis duo feruida lumina flagrant,

Atque vno mentum radianti sidere lucet:

Ostipum caput & teriti ceruice reflexum

Obtutum in cauda maioris figere dicas.

Et reliquum quidem corpus Draconis totis noctibus cernimus.

*

Quod caput hic paulum sese subitòque recondit,

Ortus vbi atque obitus partem miscentur in vnam.

7

Id autem caput

*

Attingens defessa velut mœrentis imago.

Vertitur

quam quidem Græci

Ερύονον vocitant, genibus quod nixa feratur.

8 Hic illa eximia posita est fulgore corona.

Atque

Atque hæc quidem à tergo

9 * propter, caput Anguitenentis
 Quem claro perhibent *ὀφιοδρόν* nomine Graij.
 Huic supera duplices humeros affixa videtur
 Stella micans tali specie, talique nitore.
 Hic pressu duplici palmarum continet Anguem
 Eius & ipse manet religatus corpore toto.
 Nanque virum medium Sérpens sub pectora cingit
 Ille tamen nitens grauiter vestigia ponit,
 Atque oculos vrget pedibus pectusque Nepai.

10

Septentriones autem sequitur

Arctophylax vulgo qui dicitur esse Bootes,
 Quòd quasi temone adiunctam præ se quatit Arcton.

Huic Booti enim

* Subter præcordia fixa tenetur
 Stella micans radijs, Arcturus nomine claro.

11

Cui subiecta fertur

Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo.

*

Malebant tenui contenti viuere cultu.

*

Ferreatum verò proles exorta repente est:
 Ausaque funestum prima est fabricarier ensem,
 Et gustare manu victum domitumque iuuenicum.

*

13 Et natos Geminos inuises sub caput Arcti
 Subiectus mediæ est Cancer: pedibusque tenetur
 Magnus leo tremulam quatiens è corpore flammâ.

*

Nauibus assumptis fluitâtia quærere a plustra

*

14

Auriga

Sub leua geminorum obductus parte feretur,
 Aduersum caput huic Helice truculenta tuetur.
 At Capra læuum humerum clara obtinet.
 Verum hæc est magno atqui illustri prædita signo.
 Contrà, hædi exiguum iaciunt mortalibus ignem.

15

Cuius sub pedibus

Corniger est valido connixus corpore Taurus.

*

Eius caput stellis conspersum est frequentibus:

Has Græci stellas *ὡάδας* vocitare fuerunt.

16

** Minorem autem Septentrionem Cepheus passu palmis à tergo subsequitur.*

Nanque ipsum ad tergum Cynosuræ vertitur arcti.

17

Hunc antecedit

Obscura specie stellarum Cassiopeia.

*

S

18 Hanc

18 Hanc autem illustri versatur corpore propter
 Andromeda, aufugiens aspectum mœsta parentis.
 19 Huic Equus ille iubam quatiens fulgore micanti
 Summa contingit caput aluo, stellâque iungens
 Vna tenet duplices communi lumine formas,
 Aeternum ex astris cupiens connectere nodum.

*

20 Ex in contortis Aries cum cornibus hæret.

*

Equibus hinc subter possis cognoscere fultum.
 Iam cœli mediam partem terit, vt prius illæ
 Chelæ, cum pectus quod cernitur Orionis.
 21 Et prope conspicias paruum sub pectore claro
 Andromedæ signum, *Δελτωτόν* dicere Graij
 Quod soliti, simili quia forma littera claret.
 Huic spacio ductum simili latus extat vtrunque,
 At non tertia pars lateris. nam non minor illis,
 Sed stellis longe densis præclara relucet.
 Inferior paulo est Aries, & flamen ad austri
 22 Inclinator. Atque etiam vehementius illi
 Pisces, quorum alter paulo prolabitur ante,
 Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis.
 At quæ horum è caudis duplices velut esse catenæ
 Dicuntur, sua diuersæ per limina serpunt,
 Atque vna tandem in stella communiter hærent,
 Quem veteres soliti cœlestem dicere Nodum.
 Andromedæ læuo ex humero si quæsere perges,
 Adpositum poteris supera cognoscere piscem.
 23 E pedibus natum summo Ioue Persea vises,
 Quos humeris retinet defixo corpore Perseus,
 Quâ summa ab regione Aquilonis flamina pulsan.
 Hic dextram ad sedes intendit Cassiopeïæ,
 Diuersosque pedes victos talaribus aptis,
 Puluerulentus vti de terra lapsus repente,
 In cœlum victor magnum sub culmina portat.
 24 At propter leuum genus omni ex parte locatas
 Paruas Vergilias tenui cum luce videbis.
 Hæ septem vulgo perhibentur more vetusto
 Stellæ, cernuntur verò sex vndique paræ:
 At non interiisse putari conuenit vnam,
 Sed frustra temerè à vulgo ratione sine vlla
 Septem dicier, vt veteres statuere poetæ,
 Aeterno cunctas æuo qui nomine dignant:

Alcyone,

Alcyone, Meropéque, Celeno, Taygetéque,
 Electra, Steropéque, simul sanctissima Maia.
 Hæc tenues paruo labentes lumine lucent,
 At magnum nomen signi clarúmque vocatur,
 Propterea quòd ad æstatis primordia claret,
 Et post hiberni præpandens temporis ortus,
 Admonet vt mandent mortales semina terris.
 35 Inde Fides leuiter posita & conuexa videtur,
 Mercurius paruus manibus quam dicitur olim
 Infirmis fabricatus, in alta sede locasse.
 Hæc genus ad læuum Nisi delapsa resedit,
 Atque inter flexum genus & caput Alitis hæsit.
 26 Nanque est Ales auis, lato sub tegmine cœli
 Quæ volat, & serpens geminis secat aëra pennis.
 Altera pars huic obscura est & luminis expers,
 Altera nec paruis nec claris lucibus ardet,
 Sed mediocre iacit quatiens è corpore lumen.
 Hæc dextram Cephei dextro pede pellere palmam
 Gestit. iam verò clinata est vngula vehemens
 Fortis Equi, propter pennati corporis alam.
 27 Ipse autem labens geminis Equus ille tenetur
 Piscibus. huic ceruix dextramulcetur Aquari.
 •Sirius hæc obitus terrai iussit equinis,
 Quàm gelidum valido de corpore frigus anhelans
 Corpore semifero magno Capricornus in orbe
 Quem cum perpetuo vestiuit lumine Titan,
 Brumali flectens contorquet tempore cursum,
 Hoc caue te ponto studias committere mense:
 Nam non longinquum spatium labere diurnum:
 Non hiberna cito voluetur curriculo nox:
 Humida non sese vestris aurora querelis
 Ocyus ostendet, clari prænuncia solis:
 At validis æquor pulsabit viribus auster:
 Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus:
 Sed tamen anni iam labuntur tempore toto,
 Nec cui signorum cedunt, neque flamina vitant,
 Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus.
 28 Atque etiam supero naui pelagóque vagato,
 Mense, Sagittipotens solis tum sustinet orbem.
 Nam iam, cum minus exiguo lux tempore præsto est,
 Hoc signum veniens poterunt prænoscerè nautæ.
 Iam prope præcipiti ante licebit visere nocti,
 Vt sese ostendens emergat Scorpius alte.

Posteriore trahens flexum vi corporis Arcum.
 Iam superà cernes Arcti caput esse minoris,
 Et magis erectum ad summum versarier orbem.
 Tum sese Orion toto iam corpore condit
 Extrema propè nocte, & Cepheus conditur ante
 Lumborum tenuis à palma depulsus ad vndas,
 Hic missore vacans, fulgens iacet vna sagitta,
 Quam propter nitens penna conuoluitur ales,
 Et clinata magis paulo est Aquilonis ad auras.
 29 Ad propter se Aquila ardenti cū corpore portat,
 Igniferum mulgens tremebundis æthera penis,
 Non nimis ingenti cum corpore, sed graue mœstis
 Ostendit nautis perturbans æquora signum.
 30 Tum magni curuus Capricorni corpora propter
 Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore,
 Præter quadruplices stellas in fronte locatas,
 Quas interuallum bïnas determinat vnum:
 Cætera pars latè tenui cum lumine serpit.
 Illæ quæ fulgent luces ex ore corusco,
 Sunt inter partes gelidas aquilone locatæ,
 Atque inter spacium & læti vestigia solis.
 At pars inferior Delphini fusca videtur
 Inter solis iter, simul inter flamina venti,
 Viribus erumpit quæ summi spiritus Austri.
 31 Exinde Orion obliquo corpore nitens,
 Inferiora tenet truculenti corpora Tauri.
 Quem qui suspiciet in cœlum nocte serena,
 Latè dispersum non viderit, abdita verò
 Cætera se speret cognoscere signa potesse.
 32 Nanque pedes subter, rutilo cum lumine claret
 Feruidus ille Canis, stellarum luce refulgens.
 Hunc tegit obscurus subter præcordia vesper.
 Nec toto spirans rabido de corpore flammam,
 Aestiferos validis erumpit flatibus ignes:
 Totus ab ore micans iacitur mortalibus ardor.
 Hic vbi se pariter cum sole in culmina cœli
 Extulit, haud patitur foliorum tegmine frustra
 Suspensos animos arbuta ornata tenere.
 Nam quorum stirpes tellus amplexaprehendit,
 Hæc augens anima vitali flamine mulcet:
 At quorum nequeunt radices findere terras,
 Denudat folijs ramos, & cortice truncos.
 33 Hunc propter, subtérq; pedes quos diximus ante,

Oriona,

Oriona, iacet leuipēs Lepus: hic fugit, iētus
 Horrificos metuens rostri tremebundus acuti:
 Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu,
 Præcipitantem agitans, oriens iam denique paulum
 Curriculum nunquam defesso corpore sedans.

43 At Canis ad caudam serpens prolabitur Argo,
 Conuersam præ se portans cum lumine puppim:
 Non aliæ aues vt in alto ponere proras
 Ante solent, rostro Neptunia prata secantes,
 Sed conuersa retro cœli semper loca portat,
 Sicut cum cœptant tutos constringere portus,
 Obuertunt nauem magno cum pondere nautæ,
 Aduersamq; trahunt optata ad littora puppim:
 Sic conuersa vetus super æthera vertitur Argo,
 Atque vsque à prora ad celsum sine lumine malum,
 A malo ad puppim cum lumine clara videtur,
 Inde gubernaculum disperso lumine fulgens,
 Clari posteriora Canis vestigia condit.

35 Exin semotam procul in tutoque locatam
 Andromedam, tamen explorans fera quæfere Pistrix
 Pergit, & vsque sitam validas aquilonis ad auras
 Cærulea vestigat, finita in partibus austru.

Hanc Aries tegit, & squammosi corpore Pisces,
 Fluminis illustris tangentem corpore ripas.

36 Nanque etiam Eridanum cernes in parte locatū
 Cœli, funestum magnis cum viribus amnem,
 Quem lachrimis mœstæ Phaetontis sæpe sorores
 Sparserunt, letum mœerenti voce canentes.

Hunc Orionis sub læua cernere planta
 Serpentem poteris: proceraque Vincla videbis
 Quæ retinent Pisces, caudarum parte locata,
 Flumine mixta retro ad Pistricis terga reuerti.

Hic vna stella nectuntur, quam iacit ex se
 Pistrix è spina valida cum luce refulgens.

Exinde exigua tenui cum lumine multæ
 Inter Pistricem fusæ sparsæque videntur

Atque gubernaculum stellæ, quas contegit omneis
 Formidans acrem morsum Lepus. his neque nomen,
 Nec formam veteres certam statuisse videntur.

Nam quæ sideribus clavis Natura poliuit,
 Et vario pinxit distinguens lumine formas,
 Hæc ille astrorum custos ratione notauit,
 Signaque signauit cœlestia nomine vero:

Has autem quæ sunt paruo sub culmine fusæ,
 Consimili specie stellas parilique nitore,
 Non potuit nobis nota clarare figura.

37 Exinde, Australem soliti quem dicere Piscem,
 Voluitur inferior Capricorno versus ad austrum,
 Pistricem obseruans, procul illis piscibus hærens:
 At prope conspicias, experteis nominis omnes,
 Inter Pistricem, & Piscem quem diximus Austri,
 Stellas sub pedibus stratas radiantis Aquari.
 Propter Aquarius obscurum dextra rigat amnem,
 Exiguo qui stellarum candore nitescit.

E multis tamen his duo latè lumina fulgent.
 Vnum sub magni pedibus cernetur Aquari:
 Quod superest, gelido delapsum lumine fontis,
 Spumiferâ subter caudam Pistricis adhæsit.
 Hæ tenues stellæ perhibentur nomine Aquai.
 Hic alia volitant paruo cum lumine claræ,
 Atque priora pedum subeunt vestigia magni
 Arcitenentis, & obscuræ sine nomine condunt.

38 Inde Nepæ cernes propter fulgentis acumen,
 Aram, quam flatu permulcet spiritus austri,
 Exiguo superùm quæ lumina tempore tranat:
 Nam procul Arcturo est aduersa parte locata.
 Arcturo magnum spacium superâ dedit, orbem
 Iuppiter hunc paruum inferiori in parte locauit.
 Hæc tamen æterno inuisens loca curriculo Nox,
 Signa dedit nautis, cuncti quæ noscere poscent,
 Commiserans hominum metuendos vndiq; casus.

Nam cum fulgentem cernes sine nubibus atris
 Aram sub media cœli regione locatam,
 A summa parte obscura caligine tectam,
 Tum validis fugito deuitans viribus austrum.
 Quem si prospiciens vitaueris, omnia caute
 Armamenta locans, tuto labere per vndas:
 Sin grauis inciderit vehementi flamine ventus,
 Perfringet celsos defixo robore malos:
 Vt res nulla feras possit mulcere procellas,
 Ni parte ex aquilonis opacam pellere nubem
 Cœperit, & subitis auris diduxerit Ara.
 Sin humeros medio in cœlo Centaurus habebit,
 Ipseque cærulea contactus nube feretur,
 Atque Aram tenui caligans vestiet umbra,
 Ad signorum obitum vis est metuenda fauoni.

- 39 Ille autem Centaurus in alta sede locatus,
 Qua sese clarum collucens Scorprios infert,
 Hac subter, partem præportans ipse virilem,
 Cedit, equi partes properans coniungere Chelis.
 Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta tenetur,
 Quam nemo certo donavit nomine Graiûm,
 Tendit, & illustrem truculentus cedit ad Aram.
- 40 Hic sese infernis de partibus erigit Hydra,
 Præcipiti lapsu flexo cum corpore serpens.
 Hæc caput atque oculos torquens ad terga Nepai,
 Conuexoque sinu subiens infetna Leonis,
 Centaurum leni contingit lubrica cauda.
 In medióque sinu fulgens Cratera relucet:
 Extremum nitens plumato corpore Coruus,
- 41 Rostro tundit. Et hic, Geminis est ille sub ipsis
 Ante canem, Graio Procyon qui nomine fertur.
 Hæc sunt quæ visens nocturno tempore signa,
 Legitimo cernes cœlum lustrantia cursu.
- 42 Nam quæ per bis sex Signorum labier orbes
 Quinque solent stellæ, simili ratione notari
 Non possunt: quia quæ faciunt vestigia cursu,
 Non eodem semper spacio portata teruntur.
 Sic malunt errare vagæ per nubila cœli,
 Atque suos vario motu metirier orbes.
 Hæc faciunt magnos longinqui temporis annos.
 Cum redeunt ad idem cœli sub tegmine signum.
 Quorum ego nunc nequeo totoseuoluere cursus:
 Verum hæc quæ semper certo voluuntur in orbe
 Fixa simul magnos edam * gentibus orbes.
- 43 Quatuor æterno lustrantes lumine mundum,
 Orbes stelligeri portantes signa feruntur,
 Amplexi terra cœli sub tegmine fulti,
 Equibus annorum volitantia lumina nosces,
 Quæ densis distincta licebit cernere signis:
 Tum multos orbes magno cum lumine latos
 Vincitos inter se, & nodis cælestibus aptos:
 Atque pari spacio duo cernes esse duobus.
- 44 Nam si nocturno cognoscens tempore cœlû,
 Cum neque caligans deterisit sidera nubes,
 Nec pleno stellas superauit lumina Luna,
 Vidisti magnum cadentem serpere Circum,
 Lacteus hic nimio fulgens candore notatur.
 Hic non perpetuum detexens conficit orbem,

Sed spacio multum superis præstare duobus
Dicitur, & latè cœli lustrare cauernas.

45 Quorum alter tangēs aquilonis vèrtitur auras
Ora petens Geminorum: illustratum genus ardens
In sese retines Aurigæ portat vtrunque.
Hunc sura læua Perseus humeroque sinistro
Tangit. ad Audromedam hic dextra de parte tenetur
Imponitque pedes duplices Equus, & simul ales
Ponit Avis caput, & clinato corpore tergum:
Anguitenens humeris connititur: illa recedens
Austrum consequitur deuittans corpore Virgo.
At verò totum spacium conuestit & orbis
Magnus Leo, & claro collucens lumine Cancer,
In quo consistens conuertit curriculum Sol
Aestiuus, medio distinguens corpore cursus.
Hic totus medius circo disiungitur ipso:
Pectoribus validis atque aluo possidet orbem.

*

Hunc octo in partes diuistum noscere circum,
Si potes, inuenies supero conuertier orbe
Quinque pari spacio partes treis esse relictas,
Tempore nocturno quas vis inferna frequentet:
Alter ab infernis cancro connectitur austris.
46 Distribuens mediū subter secant hic Capricornū,
Atque pedes gelidum riuum fundentis Aquari,
Cæruleæque feram caudam Piscicis, & illum
Fulgentem Leporē, inde pedes Canis, et simul amplā
Argolicam retinet crebro cum lumine Nauem:
Tergaque Centauri, atque Nepai portat acumen:
Inde Sagittari defixum possidet arcum.
Hunc à clarifonis auris aquilonis ad austrum
Condens postremum tangit rota feruida Solis:
Exinde in superas brumali tempore flexu
Se recipit sedes. huic orbi quinque tributæ
Nocturnæ partes, supera tres luce dicantur.
47 Hosce inter, mediā in partem retinere videtur
Tantus quantus erit collucens Læteus orbis,
In quo autumnali atque iterum sol lumine verno
Exequat spacium lucis cum tempore noctis.
Hunc retinens Aries subluccet corpore totus,
Atque genu flexo Taurus connititur ingens:
Orion claro contingens pectore fertur,
Hydra tenet flexu Crateram, Coruus adhæret,

Et

Et paucae Chelis stellae, simul Anguitenentis
Sunt genua, & summi Iouis ales nuncius instat:
Propter Equus capite & ceruicem lumine tangit.
Hosce æquo spacio deiunctos sustinet axis,
Per medios summo cœli de vertice tranans.

48 Ille autem claro quartus cum lumine Circus,
Partibus extremis extremos continet orbes,
Et simul à medio media de parte secatur,
Atque obliquus in his nitens cum lumine fertur:
Ut nemo cui sancta manu doctissima Pallas
Solertem ipsa dedit fabricæ rationibus artem,
Tam tornare catè contortos possiet Orbes,
Quàm sunt in cœlo diuino lumine flexi,
Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
Culmine transuerso retinentes sydera fulta.
Quattuor hi motu cuncti voluntur eodem:
Sed tantum supera terras semper tenet ille
Curriculum, oblique inflexus tribus Orbibus vnus:
Quanto est diuisus Cancer spacio à Capricorno,
Ac subter terras spacium par esse necesse est.
Et quantos radios iacimus de lumine nostro,
Queis lunæ conuexum cœli tangimus orbem,
Sex tantæ poterunt sub eum succedere partes,
Bina pari spacio cœlestia signa tenentes.

45 Zodiacum hunc Græci vocitant, nostriq; Latini
Orbem Signiferum perhibebunt nomine vero:
Nam gerit hic voluens bis sex ardentia signa.
Aestifer est pandens feruentia sidera Cancer:
Hunc subter fulgens cedit vis torua Leonis,
Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo.
Exin proiectæ claro cum lumine Chelæ,
Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai.
Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum.
Post hunc ore fero Capricornus vadere pergit.
Humidus inde loci collucet Aquarius orbem.
Exin squammiferi serpentes ludere Pisces:
Quies comes est Aries obscuro lumine labens,
Inflexoque genu proiecto corpore Taurus,
Et Gemini clarum iactantes lucibus ignem.
Hæc Sol æterno conuestit lumine lustrans,
Annua conficiens vertentia tempora cursu.

30 Hic quantum terris conuexus pellitur orbis,
Tantundem ille patens superà mortalibus extat.

Sex omni semper cedunt labentia nocte:
 Tot cœlum iussu fugientia signa reuisunt:
 Hoc spacium tranans cæcis nox conficit vmbris,
 Quod supera terras prima de nocte relictum est,
 Signifer ex orbe & signorum ordine fultum.
 51 Quod si Solis aues certos cognoscere cursus,
 Ortus signorum nocturno tempore vifes:
 Nam semper signum exoriens Titan trahit vnum,
 Sin autem efficiens signis mons obstruet altus,
 Aut adiment lucem cæca caligine nubes,
 Certas ipse notas cœli de tegmine fumes,
 Ortus atque obitus omneis cognoscere possis.
 Quæ simul existant cernas, quæ tempore eodem
 Præcipitent obitum nocturno tempore nosces.
 52 Iam simul vt supero se toto lumine Cancer
 Extulit, exemplo cedit delapsa Corona.
 Et loca conuisit cauda tenus infera Piscis.
 Dimidiam retinens stellis distincta Corona
 Partem etiam supera, atque alia de parte repulsa est:
 Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad vmbras
 Tractus, sed supero contactus corpore cedit.
 Atq; humeros vsque à genibus Cancrumq; recondit
 Anguitenens, validis magnum à ceruicibus Anguē.
 Iam vero Arctophylax non æqua parte fecatur.
 Nam breuior clara cœli de parte videtur,
 Amplior infernas depulsus possidet vmbras.
 Quattuor hic obiens secum deducere signa
 Signifero solet ex orbi, tum serius ille,
 Cum supera sese fatiauit luce, recedit,
 Post mediam labens claro cum corpore noctem.
 Hæc obscura tenens conuestit sidera tellus:
 At parte ex alia claris cum lucibus errat
 Orion humeris & lato pectore fulgens,
 Et dextra retinens non cassum luminis Ensem.
 53 Sed cum de terris vis est patefacta Leonis,
 Omnia quæ Cancer præclaro detulit ortu,
 Cedunt obscurata, simul vis maior Aeti
 Pellitur: ac flexo confidens corpore Nisus
 Iam supero ferme depulsus lumine, cedit:
 Sed læuum genus atque illustrem linquit in altum
 Plantam, tum contra exoritur claram caput Hydræ,
 Et Lepus, & Procyon, qui sese feruidus infert
 Ante canem: inde Canis vestigia prima videntur.

54 Non pauca è cœlo depellens signa repente
 Exoritur candens illustria lumina Virgo.
 Cedit clara Fides Cyllenia: mergitur vnda
 Delphinus, simul obtegitur depulsa Sagitta:
 Atque Avis ad summam caudam, primasque recedit
 Pinnae, & magnus pariter delabitur Amnis.
 Hic Equus à capite & longa ceruice lateſcit.
 Longius exoritur iam claro corpore Serpens,
 Crateraque tenus lucet mortalibus Hydra.
 Inde pedes Canis ostendit iam posteriores,
 Et post ipse trahit claro cum lumine puppim:
 Insequitur labens per cœli numina Navis:
 Hæc medium ostendit radiato stipite malum:
 Et iam iam toto processit corpore Virgo.

55 At cum procedunt obscuro corpore Chelæ,
 Existit pariter larga cum luce Bootes,
 Cuius in aduersum est Arcturus corpore fixus,
 Totaque iam superà fulgens prolabitur Argo,
 Hydræq; quod latè cœlo dispersa tenetur,
 Nondum tota latet, non caudam contegit vmbra.
 Iam dextrum genus, & decoratam lumine suram
 Erigit ille vagans vulgato nomine Nifus
 Quem nocte extinctū atq; exortum vidimus vna
 Persæpe, vt paruum tranans geminauerit orbem.
 Hic genus & suram cum Chelis erigit alte:
 Ipse autem præceps obscura nocte tenetur
 Dum Nepa & Arcitenens inuisant lumina cœli.
 Nam secum medium pandet Nepa, tollere verò
 In cœlum totum exoriens conabitur Arcus.
 Hic tribus elatus cum signis corpore toto
 Lucet: at exoritur media de parte Corona,
 Caudaque Centauri extremo candore refulget.
 Hic se iam torum cæcas Equus abdit in vmbrae,
 Quem rutila fulgens pluma præteruolat Ales:
 Occidit Andromedæ clarum caput, & fera Pistris
 Labitur horribiles epulas funesta requirens.
 Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas.
 Illa vsque ad spinam mergens se cærulea condit:
 At Cepheus caput atq; humeros, palmasq; reclinat.

56 Cum verò vis est vehemens exorta Nepai,
 Latè fusa volat. per terras fama vagatur,
 Vt quondam Orion manibus violasse Dianam
 Dicitur excelsis errans in collibus amens,

Quos tenet, Aegæo defixa in gurgite Echineis,
 Brachia cui viridi conueſtit tegmine vitis.
 Ille feras vecors amenti corde necabat,
 O Enopionis auenſe pulas cœnare nitentes:
 At verò pedibus ſubitò percuſſa Dianæ
 Inſula diſceſſit, diſſiectaque ſaxa reuellens
 Perculit, & cæcas luſtrauit luce lacunas:
 Equibus ingenti exiſtit cum corpore præ ſe
 Scorpios infeſtus præportans flebile acumen.
 Hic valido cupidè venantem perculit ictu,
 Mortiferum in venas figens per vulnera virus:
 Ille graui moriens conſtrauit corpore terram.
 Quare cùm magnis ſeſe Nepa lucibus effert,
 Orion fugiens commendat corpora terris.
 Tum verò fugit Andromeda, & Neptunia Piſtrix
 Tota latet, cedit conuerſo corpore Cepheus,
 Extremas medio contingens corpore terras,
 Hic caput & ſuperas potis eſt demergere partes,
 Infra lumborum nunquam cõueſtiet vmbra:
 Nam retinent Arcti luſtrantes lumine furas.
 Labitur illa ſimul gnata lachrymoſa requirens
 Caſſiopeia, neque ex cœlo depulſa decorè
 Fertur: nam verſo contingens vertice primùm
 Terras, poſt humeros euerſa ſede refertur.
 Hanc illi tribuunt poenam Nereides almæ
 Cum quibus, vt perhibent, auſa eſt cõtendere forma.
 Hæc obit inclinata: at pars exorta Coronæ eſt
 Altera, cum caudâq; omnis iam panditur Hydra.
 At caput & totum ſeſe Centaurus opacis
 Eripit è tenebris, linquens veſtigia parua
 Antepedum contecta: ſimul cum lumina pandit
 Ipſe feram dextra retinet. Prolabitur inde
 Anguitenès capite & manibus: profert ſimul Anguis
 Iam caput & ſummum flexo de corpore lumen.
 Hic ille exoritur conuerſo corpore Niſus,
 Aluum, crura, humeros, ſimul & præcordia luſtrans,
 Et dextra radios læto cum lumine iactans.
 57 Inde Sagittipotens ſuperas cum viſere lucas
 Inſtitit, emergit Niſi caput: & ſimul effert
 Seſe clara Fides, & promit corpore Cepheus.
 Feruidus ille Canis toto cum corpore cedit,
 Abditur Orion, obit & Lepus abditus vmbra.
 Inferiora cadunt Aurigæ lumina lapſu.

58 Inde obiens Capricornus ab alto, lumine pellit
Aurigam, instantemq; Caprã, paruos simul Hædos,
Et magnam antiquo depellit nomine Nauem,
Crus dextrumq; pedem linquens, obit infra Perseus
In loca, tum cedens à puppi linquitur Argo.
Obruitur Procyon, emergunt Alites vna,
Et volucris terris existit clara Sagitta.

73

*

PROGNOSTICA.

*

Vt cum

Luna means Hyperionis officit orbi,
Stinguuntur radij cæca caligine tecti.

*

76 Ast autem tenui quæ candent lumine Phantæ

*

77 Atque etiam ventos præmonstrat sæpe futuros
Inflatum mare, cum subito penitusque tumescit,
Saxaque cana salis niueo spumata liquore,
Tristificas certant Neptuno reddere voces:
Aut densus stridor cum celso è vertice montis
Ortus adaugefcit scopulorum sæpe repulso.

78 Cana fulix itidem fugiens è gurgite ponti,
Nunciat horribiles clamans instare procellas,
Haud modicos tremulo fundens è gutture cantus.

*

81 Vos quoque signa videtis aquai dulcis alumnæ
Cum clamore paratis inanes fundere voces,
Absurdoque sono fontes & stagna cietis.

Quis est qui ranunculos hoc videre suspicari possit?

Sæpe etiam per triste canit de pectore carmen,
Et matutinis acredula vocibus instat,
Vocibus instat, & assiduas iacit ore querelas,
Cum primùm gelidos rores aurora remittit.
Fuscæque nonnunquam cursans per littora cornix,
Demersit caput, & fluctum ceruice recepit.

82 Mollipedesque boues spectantes lumina cœli
Naribus humiferum duxere ex aëre succum.

*

91 Iam verò semper viridis semperque grauata,
Lentiscus triplici solita grandescere foetu,
Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.

Ne hoc quidem quero, cur hac arbor vna ter floreat, aut cur arandi maturitatem ad signum floris ac commodet.

CAETERA DESIDERANTVR.

F. 136 AB IOVE. Cic. ii. de legibus, Ordire igitur nam hunc tibi totū dicamus diem: Ab Ioue musarū primordia, sicut in Arati carmine orsi sumus. Haud scio, ad huncne locum referri debeant versus quos Priscianus lib. 10. citat his verbis: Cicero tamen in arato stinguens participio vsus est, quod à verbo stinguo nascitur.

Quem neque tempestas perimet, neque longa verustas
Interimet Stinguens praelata insignia cœli.

Nu. 3 CAETERA. Ex ii. lib. de Natura deorum hac & qua ad numerū 20. sequuntur, paucū exceptū, sumpta sunt. sic enim illic scribitur, atque hoc loco me intuens, Vtar, inquit, carminibus Arati, eisque à te admodum adolescentulo conuersa, ita me delectant, quia Latina sunt, ut multa ex ijs memoria teneam. Ergo ut oculis assidue videmus, sine vlla mutatione, aut varietate. Cetera labuntur, &c.

6 QVAS NOSTRI. Citatur & hic locus, Ciceronis Acad. ii. qui & Lucullus dicitur, his verbis, Ego vero ipse & magnus quidem sum opinator: non enim sum sapiens, & meas cogitationes sic dirigo: non ad illam paruulam Cynosuram.

Qua fidunt duce nocturna Phœnices in alto, ut ait Aratus, eoque directius gubernant, quod eam teneant,

Qua cursu interiore breui conuertitur orbe: sed ad Helicen & clarissimos Septentriones, id est, rationes has latiore specie, non ad tenue elimitas.

TORVVS. Est & hic locus apud Priscianum lib. 14. Quadam etiam (de Prepositionibus loquitur) syncopam passa sunt, ut Supra pro supera, & Infra pro infera, & Extra pro extera. Nam antiqui trifyllaba ea proferebant, ut Cicero in Arato,

Torvus Draco serpit, subter superaque retorquens

Se se. Idem Priscianus eodem extremo libro, sic super tamen & Supra à supera, illud per apocopā, hoc per syncopam, facta sunt: sic enim antiqui frequenter protulerunt, & maxime Cicero in poematibus suis, ut in arato,

Torvus Draco serpit subter superaque retorquens

Se se. Idem in eodem,

Huic supera duplices humeros adfixa videtur
Stella micans tali specie, talique nitore.

Ceterum, quod Priscianus legit, Serpit, & Superaque retorquens, alij scribunt, Repit: &, Supraque reuoluens illud, quod nescirent, S liquefcere in Toruus: hoc, quod Supera insolens esset. Nam extremum, Reuoluens scribitur. ii. de Natura deorum.

QVOD CAPVT. Alias, Hoc caput. Huius quoque loci, Hyginus lib. 4. meminit, sed paululum alijs verbis, ubi prolatus Græcis Arati versibus, Item, inquit, Cicero dicit,

Quod caput hic paulum sese subitoque recondit,

Ortus ubi atque obitus parte admiscetur in vna.

7 ENGONAZIN. Alias,

Εγγοναζιν dicunt genibus quia nixa feratur.

F. 137 9 HVIC SVPERA. Versus qui duo sequuntur, restituti sunt ex Prisciani lib. 14. ijs verbis, quæ nu. 6. recitavi. Paulo post alij codices habent,

Atque eo ipse manet religatus corpore toto:

Nanque virum medium serpens sub pectore cingit.

11 SPICVM. Seruius in Georg. lib. 1. Dicimus autem hic spicus, & hoc spicum, Cic. in Arato, Spicum illustrè gerens insigni corpore Virgo. sed in mas genere habet utrunque numerum: in neutro, singularem tantum.

MALEBANT. Lactan. lib. 5. Diuinarum institutionum, de institia loquens, primis seculis & posterioribus.

Malebant tenui contenti viuere cultu, ut Cicero in suo ait arato, quod est propriū nostra religionis.

Ne signare quidem, aut partiri limite campum

Fas erat, in medium quarebat. qui posteriores versus de arateu esse non videntur.

FERRÆ. Cicero extremo secundo de Natura deorum. Quid de bubus, inquit Balbus, loquar? sequitur mox, Quibus cum terra subigerentur fissione glebarum ab illo aureo genere, ut poeta loquuntur, vix nulla vnquam afferebat ur.

Ferrea tum verò proles, &c. sequitur, Tanta putabatur vtilitas percipi ex bubus, ut eorum visceribus vesci

positi scelus haberetur.

18 SVBIECTVS. Alij codices Subiectus medio: alij, Media.

NAVIBVS. Versus hic apud Priscianum est lib. 7. Et aplustra enim, inquit, & aplustria antiqui protulisse inueniuntur. Cic. in Arato,

Nauibus assumptis fluitantia querere aplustra. Caesar in Arato.

Fulgent Argoa stellis aplustria puppis.

19 ANDROMEDA. Alias, Andromede fugiens, eodem sensu.

20 EQVIBVS HINC. Hinc inchoant quae feruntur Arati Ciceronis fragmenta, ab Aldo scorsim cusa. Hoc autem initium ita quidam sua auctoritate immutarunt,

Paulum hanc subter: verum in hac mutilatione quid Cic. scripserit, haud facile est conijcere. Idem mox legunt, Ut prius alta Chela, tum pectus.

22 ATQVAE HORVM E. Aldus legit,
Atque horum & caudis duplices esse catena
Dices aut diuersa per lumina serpunt.

ANDROMEDAE. Ex Aldina lectionis vestigijs hos quatuor versus corrigere conatus sum: habet autem hunc in modum:

Andromeda lauo ex humero si qua exere perges

Adpositum poteris supra cognoscere piscem.

E pedibus vatum summo Ioue Perseus es,

Quos humeros retinet de fixo corpore Perseus.

Quasere pro querere veteres dixisse, notat Festus.

24 AT PROPTER. Hunc locum & alios aliquot Priscianus citat lib. 6. Cicero tamen, inquit, in Arato hoc genus pro Genu protulit.

Tertia sub caudam ac genus ipsum lumina pandit. In eodem,

Ac propter laeum genus omni ex parte locatas

Paruas Vergilias tenui cum luce videbis. In eodem,

Hac genus ad laeum nixi de lapsa resedit,

Atque inter flexum genus & caput alitis haesit.

Primum versum ubi collocem, nondum reperi. Postremi duo, mox sequuntur Num. 25.

26 NANQVE EST ALES. Lib. 11. de Natura deorum, Inde est ales.

27 IPSE AVTEM. Versus hi quas norme deprauati sunt. Ut autem cuique coniectandi locus relinquatur, adscribam ut Aldus cudit:

Ipsae autem labens multum equus ille tenetur,

Piscibus, huius ceruix dextra mulcet aquarum

Serius hac obitus terrae insit equinis,

Quam gelidum valido de corpore frigus anhelans.

Quidam tertium carmen reiecit, itaque, Tum gelidum, legit versu sequenti.

Pro multis, legendum putavi, Geminis, aut etiam, Bini. habet enim Aratus, δὲ ἰχθύες. Reliqua auctorioribus relinquo expendenda.

CORPORE. Pro Magno, Aldus, Nam. Priscianus, lib. 6. Capricornus, inquit, secunda inuenitur declinationis. Cicero in Arato,

Corpore semifero magno Capricornus in orbe. Idem in eodem,

Tum magni curuus Capricorni corpore propter

Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore. quanquam pro Curuus, ibi coruus legatur. & mox apud eundem, Curuus, qui duo loci me admonuerunt ut Currens, qui in his versibus, num. 30. scriberetur, in Curuus commutarem.

28 VT SESE. Alij libri, Ut sese emergens ostendat.

HIC MISSORE. Hanc lectionem elicui e scriptura antiqua quam Aldus expressit:

Hic misso reuocans, fulgens iacet vna sagitta.

Misore enim & vacans legendum censui, quod Arateus huic respondet, οὐτὸς ἄταρ τόξα.

HVNC TEGIT. Aldus legit,

Hunc tegit obscurus subter praecordia vesper.

Ver toto spirans, &c. Ut pro Ver, Nec legerem, admonuit me vir doctissimus, cuius indicio mihi standum esse reor.

34 AT CANIS. Locus hic apud Hyginum lib. Fabularum, fab. 14. profertur his verbis, Hae est, nauis Argo, quam

quam Minerva in fidele m circulum retulit, ob hoc quod ab se esset adificata: ac primum in polagus ducta est hac naus, in astra apprensus à gubernaculo ad velum. Cuius speciem ac formam Cic. in Phenomenis exponit his versibus:

At canis ad caudam serpens pralabitur Argo,
Conuersam pra se portans cum lumine puppim.
Non alia naues vt in alto ponere proas
Ante solent, rostris Neptunia prata secantes:
Sic ut cum ceptant riuos contingere portus,
Obuertunt nauem magno cum pondere nauta,
Aduersamque trahunt optata ad litora puppim:
Sic conuersa vetus super aethera labitur Argo.
Inde gubernaculum tendens à puppe volante
Clari posteriora canis vestigiat angit.

CONVERSAM. Aldus Conuexam, & mox, In alto pondere: item, Sed conuexa.

ATQVE VSQVE. Aldus & alij ad caelum, Ad Caelum malimus, vt Num. 38. Perfringet celos defixo robore malos.

36 HIC VNA. Aldus,

Hanc vna stella nectuntur quam iacet ex se
Pistricis spina valida cum luce refulgens.

37 EXINDE. Versus hic quibusdam improbasus est; quod vetus scriptura deprauata esset. sic enim Aldus,

Exinde australem solis i conuincere piscem
Voluitur inferior capricorno versus ad austrum.

Vt correxi, apte redditur quod ait Aratum, νότον δὲ ἀνελάνθοισι.

STELLAS. Alij pro Stratas, Spasas.

HAE TENUES. Aldus corrupte,

Etenus stella perhibentur nomine Aquarj. quidam corrigunt, Ast omnes.

39 CEDIT EQVI. Hos versus ita Aldus scribit,

Cedite qui partem properas coniungere cheli.
Hic dextram pergens quadrupedes qua vasta tenentur.

40 HAEC CAPVT. Quod Cic. ait, Ad terga Nepai, Aratum, ὑπὸ μέσων νεπίων, Nepa ergo etiam Scorpius dicitur, aut hallucinatus est Cicero, qui Tergora cancri, dicere debuerit.

EXTREMVM. Aldus, Extrema. Alij, Extremo, Extremum finem intelligo, quem rostro Coruus tundat. finem autem Extremam, Hydram accipies.

42 QVORVM EGO. Aldus, Quare ego. & mox, Fixa simul magno sedem gentibus orbes. quidam legunt, Magnos similes vertentibus orbes.

44 CVM NEQVE caligans deterfit. Aldus, Detergit, & versus qui sequitur. Superaret: & inde quarto, Superest prestare duobus.

45 HVNC supra laua. Aldus legit,
Hunc supra laua. Grace est, λατὶ δὲ κνήμην,

AT VERO. Versus hic reiectus est à quibusdam, qui & sequentem sic inchoant,
Inde leo.

ALTER ab infernis. Aldus cudit,

Alter ab infernis austri conuertitur auris.

46 DISTRIBVENS. Quidam corrigunt,

Ast alter, quod vt longius à veteri scriptura remotum, non valde placet.

53 CEDVNT obscurata simul vis. Pro Aeti, Aldus vitiose, Aquarj.

56 QVOS TENET. Pro Echinch, Aldus Echinus, quod alij vt adulterinum reijcientes, nihil substituerunt.

ANTEPEDVM. Versus hic reiectus est à quibusdam. Aldus autem male distinctum habet:

Ante pedum contacta simul cum lumine pandit.

Vno verbo audaciusculè Ciceronem dixisse putem Antepedes, quos Arum ποτάμους ποδάς & alij ποπόδας vno item verbo.

57 INDE Sagittipotens. Aldus vitiose, Conuifere luces Instat & mergit. & mox,
Abditur Orion, obijt simul abditus umbra est,

Inferiora

Inferiora cadunt auriga lumina lapsam.

72 VT CVM Luna means. Ex Prisciani lib. 10. Idem (Cicero) inquit, passim eiuſ verbi in Prognosticis protulit, Vt cum Luna means &c.

76 AST AVTEM. Idem Priscianus extremo 16. libro, Hoc quoque non est pratermittendum, quod coniunctiones sibi prepositæ inveniuntur, tam eiusdem potestatis cum sint, quàm alterius: vt Cicero in Prognosticis.

Ast autem tenui quæ cadent lumine phœna. Idem repetit libro 18. vbi de Constructione disserit.

77 ATQVE etiam ventos. Versu hic qui sequuntur, ex libro 1. de Divinatione desumpti sunt omnes.

TYPIS MANDABAT THEODORVS GRAMINAEVS COLONIAE
AGRIPPINAE. M. D. LXIX. CALEND. MARTII.

C. IVL. HYGINI POETICON ASTRONOMICON, DE MVNDI ET SPHAERAE AC VTRIVS-
que partium declaratione.

HYGINVS M. FABIO PLVRIMAM SALVTEM.

TSI te studio grammaticae artis inductum, non solum versuum moderatione, quam pauci perviderunt, sed historiarum quoque varietate, qua scientia rerum perspicitur, praestare video, qua facilius etiam scriptis tuis perspicui potest, desiderans potius scientem quam liberalem iudicem: tamen quo magis exercitatus, & nonnullus etiam sapius in his rebus occupatus esse videar, & ne nihil in adolescentia laborasse diceret, & imperitorum iudicio, desidia subirem crimen, hoc velut rudimento scientiae nixus, scripsi ad te, non ut imperito monstrans, sed ut scientissimum commonens:

- 1 Sphaera figurat ionem, circuloꝝque qui in ea sunt notationem, & quae ratio fuerit ut non aequi partibus diuiderentur.
- 2 Praeterea terra marisque definitionem: & quae partes eius non habitantur, ut multis iustisque de causis hominibus catere videantur, ordine exposuimus.
- 3 Rursusque redeuntēs ad sphaeram, duo & quadraginta signa nominatim pernumerauimus.
- 4 Exinde vniuscuiusque signi historias & causamque ad sidera perlationis ostendimus.
- 5 Eodem loco nobis utile visum est, persequi eorum corporum deformationes, & in his numerū stellarū.
- 6 Nec praetermissimus ostendere ad septem circuloꝝ notationem, quae corpora aut partes corporum peruenirent, & quemadmodum ab his diuiderentur.
- 7 Diximus etiam in aetherei circuli definitione, quærentes quare non idem hyemalis vocaretur: & quid eos fefellerit, qui ita senserint: & quid in ea parte sphaera solū efficiat cursus.
- 8 Praeterea, quare circulos in octo partes diuideremus, ordine exposuimus.
- 9 Scripsimus etiam quo loco circulus aequinoctialis foret constitutus, & quid efficere ad eū perueniēs sol.
- 10 In eiusdem circuli demonstratione ostendimus, quare Aries inter sidera celerissimus diceretur.
- 11 Pauca praeterea de hyemali circulo diximus.
- 12 Exinde zodiacum circulum definiuimus, & eius effectus: & quare potius duodecim signa quam undecim numerarentur, quid etiam nobis de reliquiis circulis videretur.
- 13 His propositis rebus, ad id loci venimus, ut exponeremus, utrum mundus ipse cum stellis suis verteretur, an mundo stante, vagae stellae ferrentur: & quid de eo nobis & compluribus videretur, & quae ratione ipse mundus verteretur.
- 14 Praeterea quare nonnulla signa celerius exorta, serius occiderent: nonnulla etiam ceteris tardius exorta, citius ad occasum peruenirent: quare etiam quae signa pariter orientur, non simul occidant.
- 15 Eodem loco diximus, quare non essent in sphaera superiora interioribus hemicycli aequalia: & quot modis stellas videre non possumus.
- 16 Praeterea scripsimus in duodecim signorum ortu, quae de reliquiis corpora exoriri, & quae eodē tempore occidere viderentur.
- 17 Deinde ordine perscripsimus, sol utrum cum mundo fixus verteretur, an ipse per se moueretur: & cū ipse per se moueatur, & contra duodecim signorū ortus eat, quare videatur cū mundo exoriri & occidere.
- 18 Deinde proximus de Luna cursu pauca proposuimus: & utrum suo, an alieno lumine uteretur. Eclipses Solis & Luna quomodo fieret: quare Luna per eundem circulum iter faciens, celerius sole currere videatur: & quid fefellerit eos, qui ita senserint.
- 19 Quinque stella quantum habeant intervallum: & utrum quinque sint an septem: & utrum quinque certē errent, an omnes, & quinque quomodo currant.

20 Diximus etiam qua ratione priores astrologi non eodem tempore signa & reliquis stellis reuerri dixerint: & quare metam diligentissime obseruasse videantur, & quid reliquos fefellerit in eadem causa. In his igitur tam multis & varijs rebus, non erit mirum aut pertimescendum, quod tantum numerum versuum scripserimus: neque enim magnitudinem voluminis, sed rerum multitudinem peritos conuenis spectare. Quod si longior in sermone visus fuero, non mea facunditate, sed rei necessitate factum existimato: nec si breuius aliquid dixerem, minus idem valere confidito, quam si pluribus esset audiendum verbum. Etenim prater nostram descriptionem sphaera, quae fuerunt ab Arato obscurius dicta, persecuti planius ostendimus: ut penitus id quod coepimus, exquisisse videremur. Quod si vel optimi vsus auctoribus effecti, ut neque breuius neque verius disceret quisquam, non immerito fuerim laudari dignus a vobis, quae vel amplissima laus hominibus est, doctis: si minus, non deprecamur in hac conscriptione nostram scientiam ponderari. Ideoque maioribus etiam niti laboribus cogitamus, in quibus & ipsi exerceamur, & in quibus volumus nos probare quid possimus. etenim necessarias nostris hominibus scientissimis maximas res scripsimus: non leuibus occupari rebus, populi captamus estimationem. Sed ne diutius de eo quod negligimus loquamur, ad propositum veniemus, & initium rerum demonstrabimus.

1 MVNDVS appellatur is, qui constat ex sole, & luna, & terra, & omnibus stellis.

SPHAERA est species quadam in rotundo conformata, omnibus ex partibus equalis apparens, vnde reliqui circuli finiuntur. Huius autem sphaera neque exitus, neque initium potest definiri, ideo quod in rotundo omnes tractus & initia & exitus significari possunt.

CENTRVM est, cuius ab initio circūductio sphaera terminatur, ac terra positio constituta declaratur.

DIMENSIO, quae totius ostenditur sphaera, est cum ex utrisque partibus eius ad extremam circūductionem recte ut virgula perducuntur: quae dimensio à compluribus Axis est appellata. Huius autem cacumina, quibus maxime sphaera nititur, Poli appellantur: quorum alter ad aquilonem spectans, Boreus alter oppositus austro, Notius est dictus.

SIGNIFICATIONES quadam in circūductione sphaera circuli appellantur. E quibus Paralleli dicuntur, qui ad eundem polum constituti finiuntur. Maximi autem sunt, qui eodem centro quo sphaera, continentur. Horizon appellatur is, qui terminat ea quae perspicui aut non videri possunt: hic autem incerta ratione definitur: quod modo polo subiectas, & circuli his qui Paralleli dicuntur: modo duobus extremis & aequalibus nixus: modo alijs partibus adiectus terra, peruidetur ita, ut cunq; fuerit sphaera collocata.

POLVS is qui Boreus appellatur, peruideri potest semper: Notius autem ratione dissimili, semper est à conspectu remotus. Naturalis autem mundi statio, Quotidiana dicitur. Est ea in Boreo polo finita, ut omnia à dextris partibus exoriri, in sinistris occidere videantur. Exortus enim est, subita quadam species obiecta nostro conspectui: Occasus autem pari de causa, ut erepta ab oculis visa.

IN finitione mundi, circuli sunt Paralleli quinque, in quibus tota ratio sphaera consistit, prater eum qui Zodiacus appellatur: qui quod non ut ceteri circuli, certa dimensione finitur, & inclinatio alijs videtur, λόγος à Graecis est dictus. Quinque autem quos supra diximus, sic in sphaera meriuntur, initio sumpto à polo qui Boreus appellatur, ad eum qui Notius & Antarticus vocatur. In triginta partes unumquodque hemisphaerium diuiditur, ita ut dimensio significari videatur in tota sphaera per sexaginta partes factas. Deinde ab eodem principio Boreo sex partibus ex utraque finitione sumptis, circulus ducitur, cuius centrum ipse est Polus finitus: qui circulus, Arcticus appellatur, quod intra eum Arctici simulacra ut in clausa perspiciuntur: quae signa à nostris vsarum specie ficta, Septentriones appellantur.

Ab hoc circulo de reliquis partibus quinque sumptis, eodem centro quo supra diximus, circulus ducitur, qui Σεπτόντος appellatur, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, aestatem efficit eis qui in aquilonis finibus sunt: hiemem autem eis quos austris latibus oppositos ante diximus. Prater ea, quod ultra eum circulum sol non transit, sed statim reuertitur, Σεπτόντος est appellatus.

Ab hac circuli significatione quatuor de reliquis partibus sumptis, ducitur circulus Equinoctialis, à Graecis ἰσημερινός appellatus, ideo quod sol cum ad eum orbem peruenit, aequinoctium conficit. Hoc circulo facto, dimidia sphaera pars constituta perspicitur.

E contrario item similiter ratione à Notio polo sex partibus sumptis, ut supra de Boreo diximus, circulus ducitur ἀνταρκτικός vocatur: quod contrarius est ei circulo, quae Arcticus supra definiuimus.

Hac definitione sphaera, centroque poli qui Notius dicitur, quinque partibus sumptis circulus ἡμερινός τεπτόντος insituitur. à nobis Hiemalis, à nonnullis etiam Brumalis appellatus, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, hyemem efficit his qui ad aquilonem spectant: astatem autem, his qui in austris partibus domicilia constituerunt. Quamvis enim abest longius ab illis qui in aquilonis habitant finibus, hoc hieme maiore consistantur: astate autem, quibus sol appositus peruidetur: itaque Aethiopes sub utroque orbe necessario sunt.

Ab hoc circulo ad æquinoctialem circulum, reliqua sunt partes quatuor, ita uti sol per octo partes sphaera currere videatur. Zodiacus autem circulus sic vel optime definiri poterit, ut signis factis, sicut possea dicemus, ex ordine circulus perducatur.

Qui autem Læteus vocatur, contrarius æquinoctiali, ibi oportet ut eum medium dividere, & huius ad eum pervenire videatur: semel in eo loco ubi aquila constituitur: iterum autem ad eius signi regionem, quod ὀψώνιον vocatur. Duodecim signorum partes sic dividuntur: Quinque circuli, de quibus diximus supra, ita finiuntur, ut unusquisque eorum dividatur in partes duodecim, & ita ex eorum punctis lineae perducantur, quae circulos significant factos, in quibus duodecim signa describantur. Sed à nonnullis imperitoribus queritur, quare non aequis partibus circuli finiantur, hoc est, ut de triginta partibus quinque partes dividantur, & ita circuli parti ratione ducantur: id facillime defendi posse confidimus. Cum enim media sphaera divisa est, eius circuli nullus potest aequalis esse: qui quantum proxime eum accedat, tamen minor esse videatur. Itaque qui primum sphaeram fecerunt, cum vellent omnium circulorum aequas rationes esse, pro rata parte voluerunt significare, ut quanto magis à polo discederetur, eo minorem numerum partium sumerent in circulis metiendus, quo erat necesse huius maiorem circulum definire. Quod etiam ex ipsa sphaera licet intelligere: quanto magis à polo discedes, eo maiores circulos fieri necesse est: & hac re minorem numerum duci, ut partes eorum videantur effectus. Et si non in triginta partes unumquodque hemisphaerium dividatur, sed in alias quotlibet finitiones, tamen eò ratio pervenit eius, ac si triginta partes fecisset. Zodiacus circulus tribus huius subiectus, de quibus supra diximus, ex quadam parte contingit æstivum & hiemalem circulum, æquinoctialem autem medium dividit. Itaque sol per Zodiacum circulum currens, neque extra eum transiens, necessario cum huius signis quibus innixus iter conficere videtur, pervenit ad eos quos supra diximus orbes, & ita quatuor tempora definit. Nam ab Ariete incipiens, per ostendit: & Taurum & Geminos transiens, idem significat. Sed iam caputibus Geminorum circulum æstivum tangere videtur, & per Cancrum & Leonem transiens & Virginem, æstivum efficit. Et rursum à Virgine contraria parte transire ad æquinoctialem circulum perficitur. In Libra autem æquinoctium conficit, & autumnum significare incipit, ab hoc signo transiens ad Scorpionem & Sagittarium. Deinde protinus incurrit in hiemalem circulum, & à Capricorno, Aquario, Piscibus, hiemalem transigit. Itaque ostenditur non per tres ipsos circulos currere, sed Zodiacum transiens ad eos pervenire. Sed quoniam de huius rebus diximus, nunc Terra positionem definimus, & Mare quibus locis interfusum videatur, ordine exponemus.

2 T E R R A mundi media regione collocata, omnibus partibus aequali distans intervalla, centrum obtinet sphaera. Hanc mediam dividit Axis in dimensione totius terrae: Oceanus autem regione circumductionis sphaera profusus, prope totius orbis altius fines. Itaque & signa occidentia in eum decidere existimantur: sic igitur & terras contineri, poterimus explanare. Nam quaecunque regio est quae inter Arcticum & Aestivum finem collocata est, ea dividitur trifariam, e quibus una pars, Europa: altera, Asia, tertia, Africa vocatur. Europam igitur ab Africa dividit mare ab extremis Oceani finibus & Herculis columnis. Asiam vero & Libyam cum Aegypto determinat os Nili fluminis quod Canopicon appellatur. Asiam ab Europa Tanais dividit, bifariam se coniiciens in paludem qua Maeotis appellatur. Hac igitur definitione facile pervidetur, mare omnibus adiectum finibus terra.

Sed na videatur nonnullum mirum, cum sphaera in sexaginta partes dividatur, ut ante diximus, quare de finibus ab æstivo circulo ad arcticum finem duntaxat habitari: sic vel optime defendimus. Sol enim per mediam regionem sphaera currens, nimium huius loci efficit fervorem. Itaque quae finis est ab æstivo circulo ad hiemalem, ea terra à Graecis διωκενικὴν vocatur: quod neque fruges propter exustam terram nasci, neque homines propter nimium ardorem durare possunt: extrema autem regionis sphaera duorum circulorum, quorum alter Boreus, alter Notius vocatur, sine Arctici circuli & eius qui Ant arcticus vocatur, non habitantur, ideo quod sol ab huius circulis semper est longe, venti quoque æstivos habens flatum. Quamvis enim sol perveniat ad Aestivum circulum, tamen longe ab Arctico videbitur sine: id ita esse hinc quoque licet intelligere. Cum enim sol pervenit ad eum circulum qui Hiemalis vocatur, & efficiat nobis qui prope eum sumus constituti, nimium frigus, quid arbitramur eum loci frigoris esse, qui longius etiam absunt à nobis? Quod cum in hac parte sphaera fiat, idem in altera parte definitum putabimus, ideo, quod similes eius sunt effectus. Præterea hinc quoque intelligimus illic maximum frigus, & in æstivum circulum calorem esse: quod quae terra habitatur. Eos tamen videmus qui proxime sint Arcticum finem, uti braccii & eiusmodi vestitu: qui autem proximi sint æstivo circulo, eos Aethiopes & perusto corpore esse. Habitat autem sic temperatissimo caelo, eum inter æstivum circulum & Arcticum finem hac perveniat temperatio: quod ab Arctico circulo frigus, ab æstivo fervor exortus in unum concurrere efficit: media finem temperatam, quae habitari possit. Itaque cum sol ab eo loco discescit, hieme necessario constitua-

mur,

nam, quiddam ventum exorientem non reuerberat sol. Quod cum veniat in hac definitione, illud quoque fieri posse videmus, ut Hiemali circulo nobis ad Antarctici finem habitari possit: quod pares eodem perueniant casus. Certum quidem esse nemo contendit, neque peruenire eo potest quisquam propter interiectum terram, qua propter ardorem non habitatur. Sed cum videmus hanc regionem sphaera habitari, illam quoque in simili causa posse constitui suspicamur.

3 SED quoniam qua nobis de terra positione dicenda fuerunt, & sphaeram totam definiuimus, nunc qua in ea Signa sint, singulatim nominabimus, E quibus igitur primum duas Arctos, & Draconem: deinde Arctophylacam cum Corona dicimus: Ceterum, qui Engonasin vocatur. Exinde Lyram cum Olore, & Cepheam, & cum vxore Cassiopeia, filiaque Andromeda, & genero Perseo: dicimus etiam protinus Aurigam & Graeci $\alpha\upsilon\tau\omicron\chi\omicron\nu$ appellatum: Ophiuchum praeterea cum Sagitta & Aquila, paruoque Delphine. Inde Equum dicimus, cum eo fidere quod Deltoton vocatur. His corporibus enumeratis, ad duodecim Signa peruenimus. Ea sunt haec, Aries, Taurus, Gemini: deinde Cancer cum Leone & Virgine: praeterea Libra, dimidia pars Scorpionis, & ipse Scorpion cum Sagittario & Capricorno: Aquarius autem cum Piscibus reliquas habet partes. His enumeratis, suo ordine est Cetus cum Eridano flumine, & Lepore. Deinde Orion cum Canem, & eo signo quod $\pi\epsilon\rho\upsilon\upsilon\alpha\nu$ dicitur. Praeterea est Argo cum Centauro, & Ara: deinde Hydra cum Pisce qui Notius vocatur. Horum omnium non inutile videtur historias proponere: quae certe aut utilitatem ad scientiam, aut iocunditatem ad delectationem afferent lectori. Igitur, ut supra diximus, initium est nobis Arctos maxima.

4 HANC autem Hesiodus ait esse Callisto nomine, Lycaonis filiam, eius qui in Arcadia regnavit: eamque studio venationis inductam, ad Dianam se applicuisse: a qua non mediocriter esse dilectam, propter veriusque consimilem naturam. Postea autem ab Ioue compressam, veritam Diana suum dicere euentum, quod diutius celare non potuit: nam iam utero ingrauescente, propediem partus in flumine corpus exercitationis desessum cum recrearet, a Diana cognita est non conseruasse virginitatem: cui dea pro magnitudine suspicionis non minorem retribuit poenam: erepta enim facie virginali, in vrsam speciem est conuersa, quae Graeci $\alpha\upsilon\pi\tau\omicron\varsigma$ appellatur. In ea figura corporis Arcadia procreauit. Sed, ut ait Amphibionides scriptor, Iupiter simulatus effigie Diana, cum virginem venantem ut adiutans persequeretur, amantem conspectu aliarum compressit: quarerogata a Diana quid ei accedisset, quod tam grandi viro videretur, illius peccato id euenisse dixit: ut aque propter eius responsum, in quam figuram supra diximus, eam Diana conuerterit. Quae cum in silua ut fera vagaretur, a quibusdam Aetolorum capta, ad Lycaonem promanere in Arcadiam cum filio est deducta. Ibi dicitur inscia legi, in Iouis Lycas templum se coniecisse: quam confestim filium esse secutus. Itaque cum eos Arcades insecuti, interficere conarentur, Iupiter memor peccati, ereptam Callisto cum filio inter sidera collocauit, eamque Arctum, filium autem Arctophylacam nominauit, de quo postea dicemus. Nonnulli etiam dixerunt, cum Callisto ab Ioue esset compressa, lunonem indignatam in vrsam eam conuertisse, quam Diana venanti obuiam factam, ab ea interfecit, & postea cognitam inter sidera locatam. Sed alij dicunt, cum Callisto Iupiter esset in siluam persecutus, lunonem suspicantem id quod euenit, contendisse ut eum manifesto diceret deprehendisse. Iouem autem quod facilius suum peccatum tegeretur, in vrsa speciem conuersam reliquisse: lunonem autem in eo loco pro virgine vrsam inuenisse, quam Diana venanti, ut eam interficeret, demonstrasse: quod factum ut perspicere Iouem agre tulisse, effigiem vrsa stellis figuratam constituisse. Hoc signum ut complures dicunt non occidit. Qui volunt aliqua de causa esse institutum, negant Tethyn Oceani vxorem id recipere, cum reliqua sidera eo perueniant in occasum: quod Tethys Iunonis sit nutrix, cui Callisto succubuerit ut pellex. Arietibus autem Tegeates historiarum scriptor, non Callisto sed Megisto dicit appellatam: & non Lycaonis, sed Cetei filiam, Lycaonis neptem. Praeterea Cetea ipsam Engonasin nominari. Reliqua autem superioribus conueniunt: quae res in Nonacri monte Arcadia gesta demonstratur.

ARCTOS MINOR. Hanc Aglaophenes qui Naxica conscripsit, ait Cynosuram esse vnam de Iouis nutricibus ex Idaeis nymphis: ab eius quoque nomine & urbem quae Hestica vocatur, a Nuostrato & soldalibus eius constitutam, & portum qui ibi est, & agri maiorem partem Cynosuram appellatam. Hanc autem inter Curetas fuisse, qui Iouis fuerunt administri. Nonnulli etiam Helicen & Cynosuram nymphas esse Iouis nutrices dicunt: & hac re etiam pro beneficio in mundo collocatas, & utraque Arctos appellatas esse, quas nostri Septentriones dixerunt: sed maiorem arcton complures plauistro similem dixerunt, & $\alpha\mu\phi\alpha\chi\alpha\pi$ Graeci appellauerunt. Cuius hac memoria prodita est causa: In initio qui sidera perconsiderunt, & numerum stellarum in vnaquaque specie corporis constituerunt, & non Arctum, sed Plaustrum nominauerunt. Ex septem stellis, duae quae pariles & maxime in vno loco viderentur, pro bobus haberentur: reliqua autem quinque figuram plauistri simularent. Itaque & quod proximum huius est signum

Boitem nominari voluerunt, de quo posterius plura dicemus. Aratus quidem non hac re Bootem, nec ipsud Plaustrum dicit appellari, sed quod Arctos videatur ut Plaustrum circa polum, qui Botem appellatur, versari: & Bootes agitare eam dicatur. In quo non mediocriter videtur errare. Postea autem de septem stellis, ut Parmeniscus ait, quinque & viginti sunt à quibusdam astrologis constituta, ut Vrsa species, non septem stellis persiceretur. Itaque & ille qui antea Plaustrum sequens, Bootes appellabatur, Arctophylax est dictus, & iisdem temporibus quibus Homerus fuit, hac Arctos est appellata. de Septentrionibus ille enim dicit, hanc utroque nomine, & Arcton & Plaustrum nominari: Bootem autem nusquam meminit Arctophylax nominari. Incidit etiam compluribus erratio, quibus de causis minor Arctos Phœnice appellatur: & illi qui hanc observant, verius & diligentius navigare dicantur. & quare si hac sit certior quidam maior, non omnes hanc observent: qui non intelligere videntur de qua historia sit profectà ratio, ut Phœnice appelletur. Thales enim qui diligenter de his rebus exquisuit, & hanc primum Arcton appellavit, ratione fuit Phœnix, ut Herodotus Milesius dicit. Igitur omnes qui Peloponnesum incolant, priore utuntur Arcto. Phœnices autem quam à suo inuentore acceperunt, observant: & hanc studiosius perspicendo diligentius navigare existimantur, & verè eam ab inuentoris genere Phœnicem appellant.

SERPENS. Hic vasto corpore ostenditur inter auras Arctos collocatus: quid dicitur aurea mala Hesperidum custodisse, & ab Hercule interfectus, ab Iunone inter sidera collocatus: quod illius opera Hercules ad eum est profectus, qui hortum Iunonis rueri solitus existimatur. ait enim Phercydes, Iunonem cum duceret Iupiter uxorem, Terram inuenisse ferentem aurea mala cum ramis: qua Iunonem admiratam, petisse à Terra, ut in suis hortis seceret, qui erant usque ad Atlantem montem. Cuius filia cum sapiens de arboribus mala decerperent, Iuno dicitur hunc ibi custodem posuisse: hoc etiam signi erit, quod in sideribus supra eum Draconem, Herculis simulacrum ostenditur, ut Eratosthenes demonstrat: quare licet intelligere, hunc maxime Draconem dici. nonnulli etiam dixerunt hunc Draconem à gigantibus Minerva obiectum esse, cum eos oppugnaret: Minervam autem arreptum draconem contortum ad sidera iecisse, & ad ipsum axem caeli fuisse: itaque eum adhuc implicato corpore videri, ut nuper ad sidera perlatusum.

ARCTOPHYLAX. De hoc fertur, ut sit Arcas nomine, Callistus & Iouis filius, quem dicitur Lycaon, cum Iupiter ad eum in hospitium venisset, cum alia carne concisum pro epulis apposuisse. studebat enim scire, si deus esset qui suum hospitium desideraret. Quo facto non minore poena est affectus: nam statim Iupiter mensa proiecta, domum eius fulmine incendit: ipsum autem in lupi figuram convertit: at pueri membra collecta & composita in unum, dedit cuidam Aetolorum alendum, qui adolescens factus, in filius cum venaretur, inscius vidit matrem in vrsa speciem conversam, quam interficere cogitans, persecutus est in Iouis Lyci templum: quod & qui accessisset, mors poena erat Arcadum lege. Itaque cum utrumque necesse esset interfici, Iupiter eorum miseris, ereptos inter sidera collocavit, ut ante diximus. Hic autem è facto sequens Vrsa perspicitur, & Arctum servans Arctophylax est appellatus. Nonnulli hunc Icarium Erigones patrem dixerunt, cui propter iustitiam & pietatem existimatur Liber pater vinum & vitem & vnam tradidisse, ut ostenderet hominibus quomodo seceretur, & quid ex eo nasceretur: & cum esset natus, quomodo eo uti oporteret. Qui cum scivisset vitem, & diligentissime administrando floridam facile fecisset, dicitur hircus in vineam se coniecisse, & qua ibi tenerrima folia videret, decerpisset: quo facto, Icarium irato animo tulisse, eumque interfecisse, & ex pelle eius vitem fecisse, ac vento plenum praligasse, & in medium proiecisse, subque sodales circum eum saltare cœgisse. Itaque Eratosthenes ait: Ἰκαρίου τοῦ ἀρκτοφύλακος τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ ἀρκτοφύλακος. Alij dicunt Icarium cum à Libero patre vinum accepisset, statim vites plenos in plaustrum imposuisse: hac re etiam Bootem appellatum: qui cum perambulans Atricorum fines pastoribus ostenderet, nonnulli eorū aviditate pleni, novo genere potionis inducti somno consopiantur: atq; alius aliam se in partem rejiciunt, ut semimortua mēbra iacentes, alia ac decebat loquebantur. Reliqui eorum arbitrari venenum ab Icario datum pastoribus, ut eorū pecora abigeret in suos fines, Icarium interfectum in puteū deiecerunt: sed ut alij demonstrant, secundum arbore quendam defoderunt. Qui autem obdormierant experrecti, cum se nunquā melius quiesce facerentur, ac requirerent Icarium, ut pro beneficio inuneraretur, interfectores eius animi conscientia permoti, statim se fugæ mandaverunt, & in insulam Aetolorum pervenerunt: à quibus ut hospites recepti, domicilia sibi constituerunt. At Erigone Icarij filia permota desiderio parentis, cum eum non redire videret, ac persequi conaretur, canis Icarij, cui Mera fuerat nomen, ululans ut videretur obitum domini lachrimari, rediit ad Erigonen, cui non minimam cogitata mortis suspensionem ostendit: neq; enim puella timida suspicari debebat nisi patrem interfectum, qui tot dies ac menses abesset. At canis vestem eius tenens dentibus, perduxit ad cadaver. Quod filia simul ac vidit, desperata spe, solitudine ac pauperie oppressa, multis miserata lachrimis, in eadem arbore qua parens sepultus videbatur, suspensio sibi mor-

reus conficiat. Cui canis mortua spiritu suo patentis: nonnulli enim hunc in puteum se deieciſſe dixerunt. Amygrum nomine: quare poſtea nemiſſe ex eo puteo biſſe, memoria tradiderunt. Quorum caſum Iuppiter miſeratus, in aſtris corpora eorum deformauit. Itaque complures Icarium, Bootem: Erigonem, Virginem nominauerunt, de qua poſterius dicemus: Canem autem ſua appellatione & ſpecie Caniculam dixerunt: quia à Gracis, quod ante maiorem Canem exoriſſe, & ποικύων appellatur. Alij hos à Libero patre figuratos inter ſidera dicunt. Interim cum in ſinibus Athenienſium multa virgines ſine cauſa ſuſpendio ſibi mortem conſciſcerent, quod Erigone moriens erat precata, vt eodem leto filia Athenienſium aſſicerentur quo ipſa foret obitura, niſi Icarij mortem perſecuti, & eum forent vlti. Itaque cum id eueniſſet, vt ante diximus, penitentibus eiſ Apollō dedit reſponſum: Si vellent euentu liberari, ſatiſfacerent Erigona. Qui quoddam ſe ſuſpenderat, inſtituerunt, vt tabula interpoſita pendente, ſunibus ſe iactarent, vt qui pendens vento mouetur: quod ſacrificium ſolenne inſtituerunt. Itaque & priuatim & publice faciunt, & id Aleidas appellant: quod eam patrem perſequentem cum cane, vt ignotam & ſolitaria oportebat, mendicam appellabant, quas Graci ἀλκίδας nominant. Præterea Canicula exoriens, aſtu eorum loca & agros fructibus orbabat: & ipſos morbo affectos, pænas Icario cum dolore ſuſferre cogebat, eo quod latrones recepiſſent. Quorum rex Ariſtem Apolliniſ & Cyrenes filium, Actæonius pater, petiſ à parente, quo factō à calamitate ciuitatem poſſet liberare: quem deus iubet mutū hoſijs expiare Icarij mortem, & ab Ioue petere, vt quo tempore Canicula exoriretur, dies quadraginta ventum daret qui aſtu canicula mederetur. Quod iuſſum Ariſtem conſecit, & ab Ioue impetravit vt Eteſia ſtarent: quas nonnulli Eteſias dixerunt, quod quos annu certo tēpore: exoriūtur ἔτος enim Græce, annus eſt Latino. Nonnulli etiam Eteſias appellauerunt, quod expoſtulatæ ſunt ab Ioue, & ita cōceſſe. Sed de hoc in medio reliquamus, ne nos omnia præripuiſſe exiſtimemur. Sed vt ad propoſitum reuertamur, Hermippus qui de ſideribus ſcripſit, ait, Cererem cum Iaſione Thuſci filio concubiſſe: quamobrem fulmine percuſſum complures cum Homero dixerunt. Ex hiſ, vt Petellides Gnoſius hiſtoriarum ſcriptor demonſtrat, naſcuntur filij duo, Philomelus & Plutus: quos negant inter ſe conueniſſe: nam Plutem qui diſior fuerat, niſi ſi fratri ſuo de bonis concepiſſe: Philomelum autem neceſſario adductum, quodcumque habueroit, ex eo bonos duos emiſſe, & ipſum primum pluſtrum fabricatum eſſe: itaque arando & colendo agros, ex eo ſe aluiſſe, cuius matrem inuentum miratam, vt arantem eum inter ſidera conſtituiſſe, & Bootem appellare. Ex hoc autem Pareanta demonſtrant naſum, qui de ſuo nomine Patios, & oppidum Paton appellauit.

CORONA. Hac exiſtimatur Ariadnes fuiſſe, à Libero patre inter ſidera collocata. Dicitur enim in inſula Dia cum Ariadne Libero nuberet, hanc primum coronam muneri à Venere & Horis accepiſſe, cum omnes dij in eius nuptijs dona conferrent. Sed (vt ait qui Cretica conſcripſit) quo tempore Liber ad Minoa venit, cogitans Ariadnen comprimere, hanc coronam ei muneri dedit: qua delectata, non recuſauit conditionem ſupri. Dicitur etiam à Vulcano facta ex auro & Indiciſ gemmis, per quas Theſeus exiſtimatur de tenebris Labyrinthi ad lucem veniſſe. quod aurum & gemma in obſcuro fulgorem luminis efficiebant. Qui autem Argolica conſcripſerunt, hanc aſſerunt cauſam: Quod Liber cum impetraſſet à parente vt Semelem matrem ab Inferis reduceret, & quærent ad eos deſcenſionem, ad Argiuorum fines perueniſſet, obuiam ei quendam factum nomine Hypolipnum, hominem dignum eius ſeculi, qui petenti Libero deſcenſionem monſtraret. Hunc autem cum vi-diſſet Hypolipnus puerum ætate miranda corporis pulchritudine reliquis præſtantiſſe, mercedem petiſſe ab eo qua ſine detrimento eiſ daretur. Liberum autem matris cupidum, ſi eam reduxiſſet, iuraſſe, quod vellet, ſe facturum: ita tamen, quod deus homini non pudenti iuraret: pro quo Hypolipnus deſcenſum monſtrauit. Igitur cum Liber ad eum locum veniſſet & vellet deſcendere, coronam quam à Venere muneri acceperat, depoſuit in eo loco, qui σέφαρος eſt & factō appellatus, noluit enim ſecum ferre, ne immortale donum mortuorum tactu coſquinaretur. Qui cum matrem incolumem reduxiſſet, Coronam dicitur inter aſtra collocaſſe, vt æterna memoria nominis efficeretur. Alij dicunt hanc Coronam Theſei eſſe, & hac re propter eum collocatam. Nam qui in aſtris dicitur Engonaſin, in Theſeum eſſe exiſtimatur, de quo poſterius plura dicemus. Dicitur enim, cum Theſeus Cretam ad Minoa cum ſeptem virginibus & ſex pueris veniſſet, Minoa de virginibus Eriboeam quendam nomine, candore corporis inductum, comprimere voluiſſe: quod cum Theſeus ſe paſſurum negaret, vt qui Neptuni filius eſſet, & valeret, contra tyrannum pro virginis incolumitate decertare. Itaque cum iam non de puella, ſed de genere Theſei conſtrouerſia facta eſſet, vtrum in Neptuni filius eſſet necne, dicitur Minos aureum annulum de digito ſibi detraxiſſe, & in mare proieciſſe: quem referre iubet Theſeum ſi vellet ſe credi Neptuni filium eſſe: ſe enim ex Ioue procreatum facile poſſe declarare. Itaque comprecatus partem petiſſe aliquid ſigni, vt ſatiſfaceret ſe ex eo natum: ſtatimque tonitruo

Et fulgere cæli, indicium significationis fecisse. Simili de causa Theseus sine ulla precatone aut religione parentis, in mare se proiecit: quem confestim delphinum magna multitudo mari prouoluta, lenissimis fluctibus ad Nereidas perduxit: a quibus annulū Minos, Et à Thetide coronam, quam nuptijs à Venere muneris acceperat, retulit, compluribus lucentem gemmīs. Alij autem à Neptuni vxore accepisse dicunt. Coronam Ariadna Theseus dono dicitur dedisse, cum ei propter virtutem Et animi magnitudinem vxor esset concessa: hanc autem post Ariadnes mortem, Liberum inter sidera collocasse.

EN GONASIN. Hunc Eratosthenes Herculem dicit, supra draconem collocatum, de quo antè diximus, cumque paratum ut ad decertandum, sinistra manu pellem leonis, dextra clauam tenentem. Conatur interficere draconem Hesperidum custodem, qui nunquam oculos operuisse somno coactus existimatur, quo magis custos appositus esse demonstratur. De hoc etiam Panyasis in Heraclea dicit. Horum igitur pugnam Iupiter admiratus, inter astra constituit. Habet enim draco caput erectum: Hercules autem dextro genu nixus, sinistro pede capitis eius dextram partem opprimere conatur: dextra manu sublata ut feriens, sinistra proiecta cum pelle leonis, ut quam maxime dimicans appareat: etsi sit, qui negat hoc quengquam (ut Aratus) posse demonstrare: tamen conabimur, ut aliquid verisimile dicamus. Aristotus autem, ut antè diximus, hunc Cetea Lycaonis filium, Megistum patrem dicit, qui videtur ut lamentans filiam in vrsa figuram conuersam, genu nixus palmas diuersas tendere ad cælum, ut eam sibi dii restituant. Hegesianax autem Thesea dixit esse, qui Træzene saxum extollere videtur: quod existimatur Aegens sub eo saxo Ellopium enssem posuisse, Et Athra Thesei matri pradixisse, ne antè eum Arbenas mitteret, quam sua virtute lapide sublato, potuisset gladium patri referre. Itaque niti videtur, ut quam altissime possit lapidem extollat. Hac etiā de causa nonnulli Lyram, qua proxima ei signo est collocata, Thesei esse dixerunt: quod ut eruditus omnis genere artium, Lyram quoque didicisse videbatur. Idque Et Anacreon dicit: ἀγχοῦ δὲ τοῦ αἶβο θυοῖος ἐστὶ λύρα. Alij autem Thamyryn à musis excacatum, ut supplicem ad genua iacentem dicunt. Alij Orphea à Thracijs mulieribus interfici, quod viderit Liberi patris initia. Aeschylus autem in fabula qua inferibitur, Ὀρφεὺς τοῦ Λυόμαχος, Herculem ait esse, non cum dracone, sed cum Liguribus depugnantem. Dicit enim, quo tempore Hercules à Geryone boues abduxerit, iter fecisse per Ligurum fines, quos conatos ab eo pecus abducere, manus contulisse, Et complures eorū sagittis confixisse. Sed postquam Herculem tela deficerent, multitudine barbarorum Et inopia armorum defessum, se ingenuculasse, multis iam vulneribus acceptis: Iouem autem misertum filij curasse ut circa eum magna lapidum copia esset: quibus se Herculem defendisse, Et hostes fugasse. Itaque Iouem similitudinem pugnantis inter sidera constituisse. Hunc etiam nonnulli Ixiona brachijs vinctis esse dixerunt: quod vini Iunoni voluerit asferre. Alij Promethea in monte Caucaaso vinctum.

LLIRA. Inter astra constituta est, hac, ut Eratosthenes ait, de causa: quod initio à Mercurio facta de testudine, Orpheo est tradita, qui Calliopes Et Oeagri filius, eius rei maxime studiosus. Itaque existimatur suo artificio feras etiam ad se audiendum allicuisse: qui querens vxoris Eurydices mortem, ad Inferos descendisse existimatur, Et ibi deorum progeniem suo carmine laudasse, prater Liberum patrem: hunc enim obliuione ductus pratermisit, ut Oenem in sacrificio Dianam. Postea igitur Orpheus, ut complures dixerunt, in Olympo monte, qui Macedoniam diuidit à Thracia: sed, ut Eratosthenes ait, in Pangeo sedens, cum cantu delectaretur, dicitur Liber ei obiecis Bacchas, qua corpus eius discerperent interfecti. Sed alij dicunt, quod initia Liberi sit specularatus, id ei accidisse: musas autem collecta membra sepultura mandasse, Et lyram qua maxime potuerant beneficio, illius memoria causa figuratam stellis inter sidera constituisse Apollinis Et Iouis voluntate: quod Orpheus Apollinem maxime laudaret, Iupiter autem filio beneficium concessit. Alij autem dicunt Mercurium, cum primum lyram fecisset, in Cyllene monte Arcadia, septem chordas instruisse ex Atlantidum numero: quod Maia vna ex illarum numero esset, qua Mercurij est mater. Deinde postea cum Apollinis boues abegisset, deprehensus ab eo quo sibi facilius ignosceret, petenti Apollini ut liceret dicere se inuenisse lyram, concessit, Et ab eo virgulam quandam muneri accepit: quam manu tenens Mercurius, cum proficisceretur in Arcadiam, Et vidisset duos dracones inter se coniuncto corpore, alium, alium appetere, ut qui dimicare inter se viderentur, virgulam inter vtrumque subiecit, itaque discesserunt: quo facto eam virgulam pacis causa dixit esse constitutam. Nonnulli etiam cum faciunt Caduceos, duos dracones implicatos virgula faciunt: quod initium Mercurio fuerat pacis. Eius exemplo Et athleta, Et in reliquis eiusmodi certationibus virgula vtruntur. Sed ut ad propositum reuertamur, Apollo lyra accepta dicitur Orphea docuisse: Et postquam ipse citharam inuenerit, illi lyram concessisse. Nonnulli etiam dixerunt, Venerem cum Proserpina ad iudicium Iouis venisse, cui earum Adonem concederet: quibus Calliopen ab Ioue datam iudicem, qua musa Orphei est mater. Itaque iudicasse, vti dimidiam partem anni earum vnaquaque possideret. Venerem autem indignatam, quod non sibi propriū concessisset, obiecis omnibus qua in Thracia essent mulieribus, ut Orphea amore inducta, ita sibi quæque appeteret,

appeteret, ut membra eius discernerent: cuius caput in mare de mōte prelatum, fluctibus in insulam Lesbō est reiectum: quod ab hū sublatum & sepultura est mandatum: pro quo beneficio ad musicam artem ingeniosissimi existimantur esse. Lyra autem à musis, ut antè diximus, inter astra constituta est. Nona nulli aiunt, quod Orpheum primus puerilem amorem induxerit, mulieribus visum contumeliam fecisse illū, ab hac re interfectum.

O L O R. Hunc Graci *Ὠλύριον* appellant, quem complures propter ignotam illi historiam, communi genere auiam *Ὠλύριον* appellauerunt: de quo hac memoria prodita est causa: Iupiter cum amore inductus, Nemesein diligere cōpisset, neque ab ea ut secum concūberet impetrare potuisset, hac cogitatione amore est liberatus: iubet enim Venerem aquila similatā, se sequi, seseque ipse in olem conuertit, & ut aquilā fugiens ad Nemesein confugit, & in eius gremio se collocauit: quem Nemesis non aspernata, amplexū tenens, summo est consopita: quam dormientem Iupiter compressit, ipse autem auolauit: & quod ab hominibus alit̄ volans cōlo videbatur, inter sidera dictus est esse constitutus: quod ne falsum diceretur, Iupiter ē factū eum volantem, & aquilā sequentem, collocauit in mundo. Nemesis autem, ut quā autū generi esset iuncta, mensibus actis, ouum procreauit: quod Mercurius auferens, detulit Spartā, & Leda sedenti in gremio proiecit, ex quo nascitur Helena, ceteras corporis specie praestans, quam Leda suam filiam nominauit. Alij autem cum Leda Iouem concubuisse in olem conuersum, dixerunt: de quo in medio relinquitur.

C E P H E V S. Hunc Euripides cum ceteris, Phœnicis filium, Aethiopum regem esse demonstrauit, Andromeda patrem, quam Ceto proposita notissima historia dixerunt: hanc autē Perseum à periculo liberatam, uxorem duxisse. Itaque ut totum genus eorum perpetuo maneret, ipsum quoque Cephea inter sidera superiores numerasse.

C A S S I E P E I A. De hac Euripides & Sophocles & alij complures dixerunt, ut gloriata sit se forma Nereidas praestare: pro quo factū inter sidera sedens in siliquaastro constituta est: quā propter impietatem vertente se mundo resupinato capite ferri videtur.

A N D R O M E D A. Hac dicitur Minerva beneficio inter astra collocata, propter Persei virtutem, quod eam Ceto propositam à periculo liberaret: nec enim ab ea minorem animi beneuolentiam pro beneficio accepit. Nam neque pater Cepheus, neque Cassiepeia mater ab ea potuerunt impetrare, quin parentes & patriam relinquens Persea sequeretur. Sed de hac Euripides hoc eodem nomine fabulam commodissime scribit.

P E R S E V S. Hic nobilitatis causa, & quod inusitato genere cōcubitionis esset natus, ad sidera dicitur peruenisse: qui missus à Polydecte Magnetis filio ad Gorgonas, à Mercurio qui eum dilexisset existimatur, talaria & petasum accepit, praeterea & galeam, quā indutus ex aduerso non poterat videri. Itaque Graci *ἄλδος* galiam dixerunt esse: non ut quidam inscientissime interpretantur, eum Oris galea usum: quares nemini docto potest probari. Fertur etiam à Vulcano falcem accepisse ex adamante factā, quā Medusam Gorgonem interfecit: quod factum nemo conscripsit. Sed ut ait Aeschylus Tragediarū scriptor in Phorcys, Grae fuerunt Gorgonū custodes: de quo in primo libro Genealogiarum scriptum, quā utraque vno oculo vsa existimantur, & ita suo quaque tempore accepto oculo vigilas egisse. Hunc Perseus vna earum tradente, exceptum in paludem Tritonida proiecit. Itaque custodibus excacatis, facile Gorgonem somno consopitam interfecit: cuius caput Minerva in pectore dicitur habere collocatum. Euhemerus quidem Gorgonem à Minerva dicit interfectam: de quo alio tempore plura dicemus.

H E N I O C H V S. Hunc nos Aurigam Latine dicimus, nomine Erichthonium, ut Eratosthenes monstrat: quem Iupiter cum vidisset primum inter homines equos quadrigis iunxisse, admiratus est ingenium hominū, ad Solis inuenta accessisse: quod is princeps quadrigis inter deos est vsus: sed Erichthonius & quadrigas, ut antè diximus, & sacrificia Minervae, & templum in arce Atheniensium primus instituit: de cuius progenie Euripides ita dicit: Vulcanum Minerva pulchritudine corporis inductum, petisse ab ea ut sibi nuberet, neque impetrasse: & cepisse Mineruam sese occultare in eodem loco, qui propter Vulcani amorem Hephaestus est appellatus: quo persecutum Vulcanum, ferunt cepisse ei vim asserre: & cum plenus cupiditatis ad eam ut complexui se applicaret repulsus, effudit in terram voluptatem. Quo Minerva pudore permota, pede puluerem iniecit. Ex hoc autem nascitur Erichthonius anguis, qui ex terra & eorum disensione nomen possedit. Eum dicitur Minerva in cistula quadam ut mysteria cōtectum, ad Erichthoni filias detulisse, & his dedisse seruandum: quibus interdixit, ne cistulam aperirent. Sed ut hominum est natura cupida, ut eō magis appetant quod interdicitur: saepius virgines cistulam aperuerunt, & anguem viderunt: quo factū insania à Minerva iniecta, de arce Atheniensium se praecipitauerunt: anguis autē ad Minervam clypeum confugit, & ab ea est educatus. Alij autem anguina tantum crura habuisse Erichthonium dixerunt, eumque primo tempore adolescentiae ludos Minerva Panathenaea fecisse, & ipsum quadrigis con-

gū concurrere pro quibus factis inter sidera dicitur collocatus. Nonnulli etiam qui de sideribus scripserunt, hunc natione Argeum, Orsilochum nomine, primum quadrigarum inuentorē esse dixerunt, & pro inuentione siderum locum possidere. Alij autem hunc Mercurij filium ex Elicia natum nomine Myrtilum, Oenomai aurigam desinerunt, cuius post notam omnibus mortem apparens corpus in mundo constituisse existimatur. Huius in humero sinistro Capra instare & in manu sinistra Hædi videntur formati: De quibus nonnulli ita dicunt: Olenum quendam fuisse nomine Vulcani filium: ex hoc duas nymphas Aegæ & Helicen natas, quæ Iouis fuerunt nutrices. Alij autem etiam ab his vrbes quasdam appellari dixerunt, & Olenon in Aulide, Helicen autem in Peloponneso, & Aegam in Aemonia ibi nominari: de quibus Homerus in Iliados secundo dicit. Parmeniscus autem ait, Melisea quendam fuisse Cretæ regem: ad eius filias Iouem nutriendum esse delatum, quæ quod lac non habuerint, capram ei admisisse, Amaltheam nomine, quæ eum dicitur educaſſe. Hanc autem geminos hædos solitam esse procreare, & ferè eo tempore peperisse, quo Iupiter nutriendus est allatus. Itaque propter beneficium matris & hædos quoque dicitur inter sidera collocasse. Hos autem Hædos Cleostratus Tenedius dicitur primus inter sidera ostendisse. Musæus autem dicit Iouem nutritum à Themide & Amalthea nympha, quibus eum mater Ops tradidisse existimantur: Amaltheam autem habuisse capram quandam ut in delijs, quæ Iouem dicitur aluisse. Nonnulli etiam Aegam Solij filiam dixerunt, multū candore corporis præstantem, cui contrarius pulchritudini horribilis aspectus existeret: quo Titanes perterriti perierunt à Terra ut eius corpus obscuraret: quam Terra specu quodam celasse dicitur in insula Cretæ: quæ postea Iouis fuisse nutritæ, ut ante ostendimus, demonstratur. Sed cum Iupiter fidens adolescentia, bellum contra Titanas apparatus: responsum est ei, si vincere vellet, ut ærÿos pelle tectus & capite Gorgonis, bellum administraret, quæ Aegida Græci appellauerunt. Itaque factō eo quod supra declarauimus, Iupiter Titanas superans regnum est adeptus, & reliqua ossa ærÿos caprina pelle contexta, anima donauit, & stellis figuratam memoria commendauit: & postea quibus ipse vicerat tectus, Minervæ concessit. Euhemerus ait Aegam quandā fuisse Panos uxorem: eam ab Ioue compressam peperisse: quem viri sui Panos diceret filium. Itaque puerum Aegipana, Iouem verò Aegiochum dictum: qui quod cum diligebat plurimum, inter astra capra figura, memoria causa collocauit.

OPHIVCHVS, qui apud nostros scriptores Anguitenens dictus est, supra Scorpionem constitutus, tenens manibus anguem medium corpus eius implicantem. Hunc complures Carnabonta dixerunt nomine, Getarum regem, qui sunt in Mysia regione, fuisse: qui eodem tempore regno est potitus, quo primum semina frugum mortalibus tradita esse existimantur. Ceres enim cum sua beneficia largiretur hominibus, Triptoleum, cuius ipsa fuerat nutritæ, in curru draconum collocatum (qui primus hominum quæ rota dicitur vsus, ne cursu moraretur) iussit omnium nationum agros circumuehentes semina partiiri: quò facilius ipsi posterique eorum à fero victu segregarentur. Qui cum peruenisset ad eum, quem supra diximus, Getarum regem, ab eo primum hospitaliter acceptus: deinde, non ut beneficium aduena & innocens, sed ut crudelissimus hostis insidijs captus, aliorum paratas producere, suam penè perdidit vitam. Carnabontis enim iussu cum draco vnus eorum esset interfectus, ne cum Triptolemus sensisset insidias sibi parari, curru præsidium sibi constituere speraret: Ceres eò venisse, & erepro adolescenti currum, dracone altero subiecto, reddidisse: regem pro capto maleficio pœna non mediocri affecisse. Hegesianæ enim dicit, Cererem memoria hominū causa ita Carnabonta sideribus figurasse, manibus tenentem draconem, ut interficere existimeretur: qui ita vixerat acerbè, ut iocundissimam sibi conscisceret mortem. Alij autem Herculem esse demonstrant, in Lydia apud flumen Sagarim anguem interficientem: qui & homines complures interfecit, & ripam frugibus orbat. Pro quo factō ab regina Omphala quæ ibi regnabat, multis ornatum muneribus Argos remisit: ab Ioue autem propter fortitudinem inter sidera collocatum. Nonnulli etiam Triopam Theſsalorum regem dixerunt esse: qui cum suum domicilium regere conaretur, Cereris ab antiquis collocatum diruit templum. Pro quo factō à Cerere fame obiecta, nunquam postea frugibus vllis saturari potuisse existimatur. Nouissime prope ad terminum vitæ dracone obiecto, mala plurima perpeſſus, aliquando mortem adeptus, inter astra Cereris voluntate est constitutus. Itaque adhuc videtur eum draco circumplexus æterna in ærentem afficere pœna. Polyzelus autem Rhodius hunc Phorbantæ nomine demonstrat, qui Rhodij auxilio maximo fuisse demonstratur. Nam cum eorum insulam serpentium multitudine occupatam, ciues Ophiussam appellarent, & in ea multitudine ferarum draco fuisset ingenti magnitudine, qui plurimos eorum interfecisset, & patria denique deserta carere cœgisset, dicitur Phorbæ Triopæ filius ex Hiscilla Myrmidonis filia natus, eò tempestate delatus, omnes feræ & eum draconem interfecisse: qui cum maxime Apollini dilectus esset, locatus inter sidera dicitur, ut interficiens draconem, laudis & memoria causa videretur. Itaque Rhodij quoriscunque à litore longius prodeunt, classes prius sacrificant Phorbantis aduentui, talis ut illis euentus inopinatæ virtutis

virtutis accidat cinibus, qualis inscium Phorbæa fusura laudis ad sidera gloria pertulit casus. Complures etiam astrologi hunc Aesculapiū finxerunt, quē Iupiter Apollinis causa inter astra collocauit. Aesculapius enim cum esset inter homines, & tantum medicina ceteris præstaret, ut non satis ei videretur hominum dolores leuare, nisi etiam mortuos reuocaret ad vitam, nouissime fertur Hippolytum, qui iniquitate nouerca, & inscientia parentis erat interfectus, sanasse, ita uti Eratosthenes dicit. Nonnulli Glaucum Minoi filium eius operam reuixisse dixerunt: pro quo ut peccato, Iouem domū eius fulmine incendisse: ipsum autem propter artificium & Apollinem eius patrem inter sidera anguem tenentem constituisse. Ut quidam dixerunt, hac de causa anguem dicitur tenere: quod cum Glaucum cogeretur sanare, conclusus quodam loco secreto, bacillum tenens manu, cum quid ageret cogitaret, dicitur anguis ad bacillum eius arrepsisse: quem Aesculapius mente commotus interfecit, bacillo fugientem feriens sapius. Postea fertur aliter anguis eodem venisse, ore ferens herbam, & in caput eius imposuisse: quo facto, utrosque loco fugisse: qua re Aesculapium vsū, & eadem herba Glaucum reuixisse. Itaque Anguis & in Aesculapī tnelam, & in astrū dicitur collocatus: qua consuetudine ducti posterī eius tradiderunt reliquias, ut medicis anguibz uterentur.

SAGITTA. Hanc vnam de Herculis telū esse demonstrant, qua Aquilā dicitur interfecisse, qua Prometheus iocinora fertur exedisse: de quo pluribus verbis dicere non inutile videtur. Antiqui cum maxima ceteronia deorum immortalium sacrificia administrarent, soliti sunt totas hostias in factorum consumere flamma. Itaque cum propter sumptus magnitudinem sacrificia pauperibus non obtingerent, Prometheus qui propter excellentiam ingenij miram, homines finxisse existimatur, recusatione dicitur ab Ioue impetrasse, ut partem hostiæ in ignem conijcerent, partem in suo consumerent victu: idque postea consuetudo confirmauit. Quod cum facile à deo, non ut ab homine auaro impetrasset, ipse Prometheus immolat taurōs duos, quorum primum iocinora cum in ara posuisset, reliquam carnem ex utroque tauro in vnum compositam corio bubulo texit: ossa autem quæ circa fuerunt reliqua, pelle coniecta in medio collocauit, & Iouis fecit potestatem, ut quam vellet eorum sumeret partem. Iupiter autem etsi non pro diuina fecit cogitatione, neque ut deum licebat, omnia quæ debuit antè providere: sed (quoniam credere insitumimus historijs) deceptus à Prometheus, utrunque putans esse taurum, delegit ossa pro sua dimidia parte. Itaque postea in solennibus & religiosis sacrificijs carne hostiarum consumpta, reliquias quæ pars fuit deorum, eodem igni comburunt. Sed ut ad propositum reuertamur: Iupiter cum factum rescisset, animo permoto mortalibus ignem restituere cogitabat. Itaque ceteris remotis, deuenit ad Ioui ignem: quo diminuto & in ferulam coniecto, læsus ut volare, non currere videretur, ferulam iactans, ne spiritus interclusus vaporis exstingeret in angustia lumen. Itaque homines adhuc plerumque qui læsitia sunt nuncijs, celerrimè veniunt. Præterea in certatione ludorū cursoribus instituerunt ex Prometheus consuetudine, ut currerent lampadem iactantes. Pro quo Iupiter factio mortalibus partem gratiæ referens, mulierem tradidit huius, quam à Vulcano factam deorum voluntate omni munere donauit, itaque Pandora est appellata: Prometheus autem in monte Scythia nomine Caucaſo ferrea catena vinctus: quē alligatū ad triginta milia annorum Aeschylus tragicorum scriptor ait. Præterea admisit ei Aquilam, quæ assidue noctu renaſcentia iocinora exeset. Hanc autem Aquilam nonnulli ex Typhone & Echidna natam: alij ex Terra & Tartaro: complures Vulcani factam manibus demonstrant, animamque ei ab Ioue traditam dicunt. Sed de eius solutione hæc memoria prodita est causa: Cum Iupiter Thetidis connubium pulchritudine corporis inductus peteret, neque à timida virgine impetraret, neque ea re minus efficere cogitaret, illo tempore Parca feruntur ceciniſſe sata, quæ perfici natura voluit verum: dixerunt enim, quicumque Thetidū fuisset maritus, eius filiū patre fore laude clariorem: quod Prometheus non voluntate, sed necessitudine vigilans audirum Ioui nunciauit: qui veritus id quod ipse Saturno patri fecisset in simili causa, ne patrii regno priuatus cogeretur, destitit Thetim velle ducere uxorem: & Prometheus pro beneficio meritam retulit gratiam, eūque vinculis liberauit: neque id quod fuerat iuratum, remisit vacuum omni alligationi futurum. Sed memoria causa ex utraque re, hoc est lapide & ferro, digigitum sibi vinciri iussit: qua consuetudine homines vsi, quo satisfacere Prometheus viderentur, annulos lapide & ferro conclusos habere cœperunt. Nonnulli etiam coronam habuisse dixerunt, ut se victorē impune peccasse diceret. Itaque homines in maxima læticia victorūque coronas habere instituerunt: id in exercitationibus & conuiuijs perspicere licebit. Sed, opinor, ad initium causa & interitum Aquila reuertamur. Hercules missus ab Euristheo ad Hesperidum mala, nescius via deuenit ad Prometheus, quem in Caucaſo monte vinctum fuisse supra diximus: à quo via demonstrata victoria, dum iter faceret, contendit ut & draconem, de quo ante diximus, interfectum diceret, & gratiam pro beneficio referret: nā confestim

honorem quem potuit, reddidit merenti. Qua dimissa homines instituerunt, ut hostijs immolatis iocinera consumerent in deorum altaribus, ut exsaturare eos pro visceribus Promethei viderentur. Ut Eratoſthenes autem de Sagitta demonstrat, hac Apollo Cyclops interfecit, qui sulmen Ioui fecerunt, quo Aesculapium interfectum complures dixerunt. Hanc autem sagittam in Hyperboreo monte Apollinem defodisse. Cum autem Iupiter ignouerit filio, ipsam sagittam vento ad Apollinem perlata cum frugibus, qua eo tempore nascebantur. Hanc igitur ob causam inter sidera demonstrant.

AQVILA. Hac est qua dicitur Ganymedem rapuisse, & amanti Ioui tradidisse: hanc etiam Iupiter primus ex auium genere sibi delegisse existimatur: qua sola tradita est memoria, contra solis exorientis radios contendere volare: itaque super Aquarium volare videtur. Hunc enim complures Ganymedem esse finxerunt. Nonnulli etiam dixerunt Meropem quendam fuisse, qui Coon insulam tenuerit regno, & a filia nomine Coon, & homines ipsos a se Meropas appellaret. Hunc autem habuisse uxorem quandam nomine Esthemeam, genere Nympharum procreatam: qua cum defierit colere Dianam, ab ea sagittis fagi capitis, tandemque a Proserpina viua ad inferos arrepta est: Meropem autem desiderio uxoris permotum, mortem sibi consciscere voluisse: lunonem autem misertum eius, in Aquilam corpus eius conuertisse, & inter sidera constituisse: ne si hominis effigie eum collocaret, nihilominus memoriam tenens, coniugis desiderio moueretur. Aglaosthenes autem qui Naxica scripsit, ait Iouem Creta surreptum, Naxum delatum, & ibi esse nutritum: qui postquam peruenisset, ad virilem aetatem, & voluerit bello lateſcere Titanas, sacrificanti ei Aquilam auspiciatam: quo auspicio usum esse, & eam inter astra collocasse. Nonnulli etiam dixerunt Mercurium alij autem Anapladem pulchritudine Veneris inductum in amorem incidisse: & cum ei copia non fieret, animum, ut contumelia accepta defecisse: Iouem autem misertum eius, cum Venus in Acheloo flumine corpus ablueret, misisse aquilam, qui soccum eius in Amythaoniam Aegyptiorum delatum Mercurio traderet: quem persequens Venus ad cupientem sui peruenit: qui copia facta, pro beneficio, Aquilam in mundo collocauit.

DELPHINVS. Hic qua de causa sibi in astra collocatus, Eratoſthenes ita cum ceteris dicit: Neptunum quo tempore voluerit Amphitritem ducere uxorem, & illa cupiens conseruare virginis aetatem, fugeret ad Arlanta, complures eam questum dimisisse: in his & Delphina quendam nomine, qui peruegitus insulas, aliquando ad virginem peruenit, eique persuasit ut nuberet Neptuno, & ipse nuptias eorum administravit: pro quo facto inter sidera Delphini effigiem collocavit. Et hoc amplius: qui Neptuno simul lacra faciunt, Delphinum aut in manu, aut sub pede eius constituere videmus, quod Neptuno gratissimum esse arbitrantur. Aglaosthenes autem qui Naxica conscripsit, Tyrrhenos ait fuisse quosdam nauicularios qui puerum etiam Liberum patrem receptum, ut Naxum cum suis comitibus transuectum, redderent nutriticibus nymphis: a quibus eum nutritum & nostri in progenie deorum esse, & complures Graeci dixerunt: Sed ut ad propositum reuertamur. Nauicularij spe prada ducti, nauem auertere voluerunt: quod Liber suspicatus, comites suos iuber symphoniam canere: quo sonitu inaudito Tyrrheni, cum usque adeo delatarentur, ut etiam in saltationibus essent occupati, cupiditate saltandi se in mare proiecerunt insciji, & ibi delphini sunt facti: quorum cogitationem cum Liber memoria hominum tradere voluisset, vnius effigiem inter sidera collocavit. Alij autem dicunt, hunc esse Delphina, qui Ariona citharedum ex Siculo mari Tanarum transuexit: qui cum ceteros artificio praestaret, & circum insulas questus causa vagaretur, seruuli eius arbitratu plus in perfidiosa libertate cominodi, quam in placida seruitute esse, cogitare coeperunt, ut domino in pelagus proiecto, bona eius inter se partirentur: qui cum cogitationem eorum sensisset, petijt non ut dominus a seruis, & innocens ab improbis, sed ut parens a filiis, ut se liceret ornare, qua saepe vicerat veste, quoniam nemo esset alius qui, ut ipse, suum questu prosequeretur euentum. Quod cum impetrasset, cithara sumpta, suam cepit deslere mortem: quo sonitu ducti delphines, e toto mari pronatant ad Arionis cantum. Itaque deorum immortalium potestate inuocata, super eos se deiecit: quorum vnus Ariona exceptum pertulit ad Tanarum litus. Cuius memoria causa, qua ibi statua est Arionis, in ea delphini simulacrum affixum videtur pro qua re inter sidera ab antiquis astrologis est figuratum. Serui autem, qui se putabant seruitute elapsos, tempestate Tanarum perducti, a domino comprehensi, non me diocri supplicio sunt affecti.

EQVVS. Hunc Aratus & alij complures, Pegasus Neptuni & Medusa Gorgonis filium dixerunt: qui in Helicone Boeotia monte ungula feriens saxum, fontem aperuit, qui ex eius nomine Hippocrene est appellatus. Alij dicunt, quo tempore Bellerophontes ad Prætum Abantis filium, Argiuorum regem deuenerit, Antiam regis uxorem hospitii amore inductam, petisse ab eo, ut sibi copiam faceret, promittens ei coniugis regnum. Qua cum impetrare non posset, veritate se ad regem criminaretur, occupat: eum sibi vim asferre voluisse Præto dicit. Qui quod eum dilexerat, noluit ipse supplicium sumere, sed quod equum esse sciebat, mittit eum ad Iobasem Antiae patrem, quam alij Stenobeam dixerunt: ut ille filia pudicitiam

riam defendens, Bellerophontem objiceret Chimære, qua eo tempore Lyciorum agros flamma vastabat. Unde victor profugiens, post fontis inuentionem cum ad cælū contenderet euolare, neque longe iam abesset, despiciens iam ad terram, timore permotus decidit, ibique perisse dicitur: equus autem subuolasse, & inter sidera ab Ioue constitutus existimatur. Alij non criminatū ab Antia, sed ne sapius audiret quod noller, aut precibus eius moueretur, profugisse Argis dixerunt. Euripides autem in Menalippa, Hippen Chironis centauri filiam Thean antea appellatam dicit: quæ cum aleretur in monte Pelio, & studium in venando maximum haberet, quodam tempore ab Aolo Hellenis filio Iouis nepote persuasam, concepisse: cumque iam partus appropinquaret, profugisse in syluam, ne patri, cum virginem speraret, nepotem procreasse videretur. Itaque cum parens eam persequeretur, dicitur illa perisse à deorū potestate, ne pariens a parente conspiceretur. Quæ deorum voluntate postquam peperit, in equam conuersa, inter astra est constituta. Nonnulli eam vetem dixerunt fuisse: sed quod deorum consilia hominibus sit enunciare solita, in equam esse conuersam. Callimachus autem ait, quod desierit venari & colere Dianam, in quam, supra speciem diximus, eam Dianam conuertisse. Hac dicitur etiam hac re non esse in conspectu Centauri, quem Chirona esse nonnulli dixerunt: & etiam dimidiam apparere, quod noluerit sciri, se feminam esse.

DELTON. Hoc sidus velut litera est Græca in triangulo posita, itaque appellatur: quod Mercurius supra caput Arietis statuisse existimatur ideo, ut obscuritas Arietis huius splendore, quo loco esset, significaretur: & à Iouis nomine, Græce Διός, primam literam deformeret. Nonnulli Aegypti positionem: alij, quæ Nilus terminaret Aethiopiam & Aegyptum dixerunt: alij Siciliam figuratam putauerunt: alij quod orbem terrarum superiores trifariam diuiserunt, tres angulos esse constitutos dixerunt.

ARIES. Hic existimatur esse, qui Phrixum transtulisse & Hellen dictus est per Hellepontum: quem Hesiodus & Pherecydes ait habuisse auream pellē: de qua alibi plura dicemus. Sed Hellen decidisse in Hellepontum, & à Neptuno compressam, Paona procreasse complures, nonnulli Hedonum dixerunt. Præterea Phrixum incolamem ad Actam petuenisse, arietem Ioui immolasse, pellem in templo fixisse, & arietis ipsius effigiem ab Nube inter sidera constitutā, habere tempus anni quo frumentum feritur: ideo quod hortum feuerit antea, quæ maximè fuge fuit causa. Et Eratosthenes ait, arietem ipsum sibi pellem aureā detraxisse, & Phrixo memoria causa dedisse, ipsum ad sidera peruenisse: quare, ut supra diximus, obscurum videatur. Hunc autem nonnulli dixerunt in oppido Orchomenio, quod est in Bæotia, natum. Alij in Salomonum Thesalia finibus procreatum. Alij dicunt Crethea & Athamantem cum alijs pluribus Aëoli filios fuisse. Nonnulli etiam Athamantis filium Salmonæ esse, Aëoli nepotem dixerunt. Crethea autem habuisse Demodice uxorem, quam alij Biadice dixerunt. Hanc autem Phrixus Athamantis filij corpore inductam, in amorem incidisse, neque ab eo ut sibi copiam faceret, impetrare potuisset: itaque necessario coactā, criminari eum ad Crethea cœpisse, quod diceret ab eo vim sibi pene illatam, & horum similia mulierum consuetudine dixisse. Quo factō Crethea ut uxoris amantem & regem decebat permotum, Athamanti ut de eo supplicium sumeret persuasisset. Nubem autem interuenisse, & ereptum Phrixum & Hellen eius sororem in Arietem imposuisse, & per Hellepontum quā longissimè posset, profugare iussisse. Hellen decidisse, & ibi debitum natura reddidisse, & ex eius nomine Hellepontum appellatum. Phrixum Colchos peruenisse, & ut ante diximus, Arietis interfecti pellem in templo fixisse: ipsum autem à Mercurio ad Athamantem esse reductum: qui patrie satius fecerit, eum innocentia confisum profugisse. Hermippus autem dicit, quo tempore Liber Africam oppugnavit, deuenisse cum exercitu in eum locū, qui propter multitudinem pulueris. Hammodes est appellatus. Itaque cum in maximum periculum deuenisset, quod iter necessario faciendum esse videbat, accessit eō, ut aqua maxima penuria esset: quo factō exercitus ad defectionem maximam venire cogeatur. Qui quid agerent dum cogitant, Aries quidam fortuito ad milites eorum errans peruenit: quos cum vidisset, fuga præsidium sibi parauit. Milites autē qui eum fuerant conspicati, & si puluere & astu pressi vix progrediebantur, tamen ut prædam, ex flamma petentes, arietem sequi cœperunt vsque ad eum locum, qui Iouis Hæmonis postea templo constitutus, est appellatus. Quo cum peruenissent arietem quem consecuti fuerant, nusquam inuenire potuerunt: sed quod magis huius fuerat optandum, aque magnā copiam in eo loco nacti sunt, corporibusque recuperatis Libero statim nuntiauerunt. Qui gaudens, ad eos fines exercitum deduxit, & Iouis Hæmonis templum cum arietinis cornibus simulacro facto constituit. Arietē inter sidera figurauit, ita, ut cum Sol in eius foret signo omnia nascentia recrearentur, quæ verū tēpore consunt: hac re maximè, quod illius fuga Liberi recreauit exercitū. Præterea XII signorū principē voluit esse: quod illius optimus exercitus fuerit ductor. Sed de Hæmonis simulacro, Leon qui res Aegyptias conscripsit, ait: Cum Liber Aegyptū & reliquos fines regno teneret, & omnia primus hominibus ostēdisse diceretur, Hæmonē quendā ex Africa venisse, & pecorū multitudine

ris aditum ad Liberū adduxisse, quo facilius & eius gratia uteretur, & aliquid primum inuenisse dicere-
runt. Itaque pro beneficio ei Liber existimatur agrum dedisse qui est contra Thebas Aegyptias: & qui firmā
lacra faciunt Hāmonis, capite cornuto institunt, ut homines memoria teneant, cum primū pecus ostē-
disse. Qui autē Libero factū voluerunt assignare, quod non petierit ab Hammone, sed ultro ad eū sit addu-
ctus, Liberi cornuta simulacra fecerunt, & Arietem memoria causa inter sidera fixum dixerunt.

T A V R V S. Hic dicitur inter astra esse constitutum, quod Europam incolamem transfluxerit Cretā,
ut Euripides dicit. Nonnulli aiunt, cum in bouem sit conuersa, ut Iupiter ei satius facere videretur, inter
sidera constituisse: quod eius prior pars appareat ut tauri, sed reliquum corpus obscurum videatur. Spe-
ctat autem ad exortum solem, cuius oris effigiem qua continent stella, Hyades appellantur. Has autem
Pherexydes Atheniensis Liberi nutrices esse demonstrat, numero septem, quas etiam antea Nymphas Do-
donidas appellatas. Harum nomina sunt haec, Ambrosia, Eudora, Pheyle, Coronis, Polyxo, Pheo, Thyene.
Hadicuntur à Lycurgo fugata, & praeter Ambrosiam omnes ad Tethyn profugisse, ut ait Asclepiades.
Sed ut Pherexydes dicit, ad Thebas Liberum perlatum Iunoni tradiderunt. Quam ob causam ab Ioue
gratia eis est relata, quod inter sidera sunt constituta. Pleiades autem appellatae sunt, ut ait Mna-
seas, quod ex Atlante & Pleione Oceani filia sint quindecim filiae procreatae, quarum quinque Hyades ap-
pellatas demonstrat, quod earum Hyas fuerit frater, à sororibus plurimum dilectus, qui cum venans à leo-
ne esset interfectus, quinque de quibus supra diximus lamentationibus assiduus permotus dicitur in-
terisse, quare eas, quod plurimum de eius morte laborarent, Hyadas appellatas. Reliquas autem decem
sorores delibasse de sororum morte, & earum septē sibi mortem conscisse, quare, quod plures idem sen-
serunt, Pleiadas dictas. Alexander autē Hyadas ait dictas, quod Hyantis & Bæotiae sunt filiae, Pleiadas
autem quod ex Pleione Oceani filiae, & Atlante sunt natae. Ha numero septem dicuntur: sed nemo am-
plius quam sex videre potest. Cuius causa prodicitur haec, quod de septem, sex cum immortalibus concu-
buerunt, tres cum Ioue, dua cum Neptuno, una cum Marte, reliqua autem Sisyphi fuisse vxor demonstra-
tur. Quarum ex Electra & Tora, Dardaniū: ex Maia, Mercurium: ex Taygere, Lacedaemona procrea-
tum: ex Alcinoe autem & Neptuno, Hyra: ex Celeno Lycum & Nyctemurum. Martem autem ex
Sterope Oenomaum procreasse, quam alij Oenomai dixerunt vxorem: Metopem autem Sisypho nuptam
Glaucum genuisse: quem complures Bellerophonis patrem esse dixerunt. Quare propter reliquas foro-
res eius inter sidera constitutam: sed quod homini nupserit, stellam eius obscuratam. Alij dicunt Ele-
ctram non apparere, ideo quod Pleiades existimentur choream ducere stellis. Sed postquam Troia sit ca-
pta, & progenies eius qua à Dardano fuerit, sit euersa, dolore permotam, ab huius seremouisse, & in circulo
qui Arcticus dicitur constituisse: & quidam longo tempore lamentantem capillo sparso videri, itaque è sa-
cto Cometem esse appellatam. Sed has Pleiadas antiqui astrologi scorsim à Tauro deformauerunt,
ut autē diximus, Pleione & Atlantis filiae: qua cum per Bæotiam cum puellis iter faceret, Oriona concu-
tatum voluisse ei vim asferre, illam fugere coepisse: Oriona autem secutum esse annis septem, neque eam in-
uenire potuisse. Iouem autem puellarum miserum, inter astra constituisse: & postea à nonnullis astro-
logis caudam Tauri appellatas. Itaque adhuc Orion fugientes eas ad occasum sequi videtur. Eas stellas
Vergilius nostri appellauerunt, quod post ver exoriuntur: & ha quidem ampliorem ceteris habent bono-
rem: quod in earum signo exoriente Sole, aestas significatur: occidente autem, hiems ostenditur, quod alijs
non est traditum signū.

G E M I N I. Hos complures astrologi Castorem & Pollucem esse dixerunt: quos demonstrant om-
nium fratrum inter se amantissimos fuisse: quod neque de principatu contenderunt, neque ullam rem sine
communi consilio gesserunt. Pro quibus officijs eorum Iupiter inter notissima sidera eos constituisse exi-
stimatur. Neptunum autem pari consilio muneraſſe: nam equis huius quibus utuntur, donauit: & dedis-
ſe potestatem naufragijs saluti esse. Alij dixerunt Herculem esse & Apollinem. Nonnulli etiam Triptole-
mum, quem supra diximus, & Iasona à Cerere dilectos, & ad sidera perlatos. Sed qui de Castore & Pol-
luce dicunt, hoc amplius addunt, ut Castor in oppido Ariadnis sit occisus, quo tempore Lacedaemonij cum
Atheniensibus bellum gesserunt. Alij autem cum oppugnarent Spartam Lynceus & Idas, ibi periſſe dixe-
runt. Pollucem ait Homerus concessisse fratri dimidiam vitam: itaque alternis diebus eorum quenque lu-
cere.

C A N C E R. Hic dicitur Iunonis beneficio inter astra collocatus: quod cum Hercules contra Hydrā
Lernaam confisisset, ex palude pedē eius mordicus arripuiſſet: qua de re Hercule permotum, eum interfe-
ciſſe: Iunonem autem inter sidera constituisse, ut esset cum duodecim signis, qua maxime solis cursu con-
tinentur. In eius deformationis parte sunt quidā qui Asini appellantur, à Libero in testa Cancri duabus
stellis figurati. Liber enim à Iunone furorē obiecto, dicitur mente captus fugiſſe per Theſprotiam, cogitās
ad Iouis Dodonai templum peruenire, vnde peteret reſponſum, quo facilius ad priſtinū ſtatū mentis per-
ueniret,

veniret, sed cum venisset ad quandam paludem magnam quam transire non posset, de quibusdam duobus asellis obuijs factis dicitur vnum deprehendisse eorum, & ita esse transuectus, vt omnino aquam non tetigerit. Itaque cum venisset ad templum Iouis Dodonæi, statim dicitur furore liberatus, & asellum gratiam retulisse, & inter astra eos collocasse. Nonnulli etiam dixerunt asino illi quo fuerat vectus, vocem humanam dedisse. Itaque postea eum cum Priapo de Natura contendisse, & victum ab eo interfectum. Pro quo Liberum eius miserum in sideribus annuerasse. Et vt sciretur id pro deo, non pro homine timido (quia Iunonem fugerit) fecisse, supra cancrum constituit, qui dea beneficio fuerat affixus astris. Dicitur etiam alia historia de Asellu, vt ait Eratosthenes. Quo tempore Iupiter bello gigantibus indicto, ad eos oppugnandos omnes deos conuocauit, venisse Liberum patrem, Vulcanum, Satyros, Silenos Asellu veteros, qui cum non longe ab hostibus abessent, dicuntur aselli percussisse, & ita pro se quisque magnum clamorem & inauditum gigantibus fecisse, vt omnes hostes eorum clamore in fugam se coniecerint, & ita sint superati. Huius similis est historia de buccina Tritonis. Nam is quoque fertur, cum concham inuentam excauisset secum ad gigantes tulisse, & ibi sonitum quendam inauditum per concham misisse. Hostes autem veritos de qua esset immanis fera ab aduersarijs adducta, cuius esset ille mugitus, fugam se mandasse, & ita victos in hostium potestatem peruenisse.

LEO. Hic dicitur a Ioue constitutus, quod omnium ferarum princeps esse existimatur. Nonnulli etiam hoc amplius dicunt, quod Herculi prima fuerit hac certatio, & quod eum inermis interfecerit. De hoc & Pisander & complures alij scripserunt: cuius supra simulacrum proximum est virgini. Sunt alia VII. Stelle ad caudam Leonis in triangulo collocata, quas crines Berenices esse Conon Samius mathematicus & Callimachus dicit: cum Ptolemaeus Berenicem Ptolemai & Aristonis filiam sororem suam duxisset uxorem, & paucis post diebus Asiam oppugnatam profectus esset, venisse Berenicem, si victor Ptolemaeus redisset, se de tonsuram crinem: quo voto damnatum crinem in Veneris Arfinoes Zephyri idu posuisse templo: eoque postero die non comparuisse: quod factum cum rex agere ferret, Conon mathematicus (vt ante diximus) cupiens inire gratiam regis, dixit crinem inter sidera videri collocatum: & quasdam vacuas a figura septem stellis ostendit quas esse fingeret. Crinem hanc Berenicem nonnulli cum Callimacho dixerunt equos alere, & ad Olympia mittere consuetam fuisse. Alij dicunt hoc amplius, Ptolemaum Berenices patrem multitudinem hostium perterritum fuga salutem petisse: filiam autem sepe consuetam, insilisse in equum, & reliquam exercitus copiam constituisse, & complures hostium interfecisse, reliquos in fugam coniecisse: pro quo etiam Callimachus eam magnanimam dixit. Eratosthenes autem dicit & virginibus Lesbys dotem quam cuique relictam a parente nemo polueret, iussisse reddi: & inter eas constituisse petitionem.

VIRGO. Hinc Hesiodus Iouis & Themidis filiam dicit: Aratus autem Astræ & Auroræ filiam existimari, quod eodem tempore fuerit cum aurea secula hominum, & eorum principem fuisse demonstrat: quam propter diligentiam & aequitatem, Iustitiam appellatam: neque illo tempore ab hominibus exteras nationes bello lacescit esse, neque nauigio quemquam usum esse, sed agris colendis vitam agere consueuisse. Sed post eorum obitum qui sint nati, eos minus officiosos, magis auaros cepisse fieri: quare minus Iustitiam inter homines fuisse conuersatam. Denique eam peruenisse usque ad æthra, dum diceretur. Heu heu genus hominum natum. Itaque iam non potuisse pari amplius, & ad sidera euolasse. Sed hanc alij Fortunam, alij Cereem dixerunt: & hoc magis non conuenit inter eos, quod caput eius nimium obscurum videtur. Nonnulli etiam Erigonem Icarij filiam dixerunt, de qua supra diximus. Alij autem Apollinis filiam ex Chrysotrochæ natam, & infantem Parthenon nomine appelleram: eamque quod parua interierit, ab Apolline inter sidera collocatam.

SCORPIVS. Hic propter magnitudinem membrorum in duo signa diuiditur, quorum vnus effigiem nostri Libram dixerunt. Sed omnino totum signum hac de causa statutum existimatur: quod Orion cum venaretur, & in eo exercitatus se esse consideret, dixisse etiam Dianam & Latonam, se omnia quæ ex terra exoriantur, interficere valere. Quare terram permotam, Scorpionem misisse, qui eum interficere demonstratur. Iouem autem vtriusque animum admiratum, Scorpionem inter astra collocasse, vt species eius hominibus documento esset, ne quis eorum de aliqua re sibi consideret. Dianam autem propter studium Orionis petisse a Ioue, vt idem illi beneficium daret petenti, quod Terra ultro tribuisset. Itaque cum consuetum, vt cum Scorpius oritur, Orion occidat.

SAGITTARIVS. Hunc complures Centaurum esse dixerunt. Alij autem hac de causa negauerunt, quod nemo Centaurus sagittis sit usus. Hic autem quaeritur, cur equinus cruribus sit deformatus, & caudam habeat vt Satyri. Dicunt enim nonnulli hunc esse Crotum nomine, Euphemus Musarum nutricius filium, vt ait Sositheus tragediarum scriptor: eum domicilium in monte Helicone habuisse, & cum Musis solitum delectari, nonnunquam etiam studio venationis exerceri. Itaque pro merita diligentia magnam laudem assecutum: nam & celerrimum in siluam, & acutissimum in musis factum esse. Pro quo studio illius pe-

tise Musas ab Ioue, vt in aliquo astrorum numero deformaretur. Itaque Iouem fecisse, vt cum omnia illius artificia vno corpore vellet significare, crura eius equina fecisse, quod equo multum sit vsum: & sagittas pro ingenio adiunxisse, vt ex his & aeuumen & celeritas esse videretur. Caudam satyricam in corpore fixisse, quod non minus hoc Musa, quam Liber Satyrus sit delectatus. Ante huius pedes stella sunt pauca in rotundo deformata, quas coronam eius vt ludentis abiectam, nonnulli dixerunt.

CAPRICORNVS. Huius effigies similis est Aegipani: quem Iupiter, quod cum eo erat nutritus, in fidebus esse voluit, vt Capram nutricem de qua ante diximus. Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obiecisse hostibus timorē qui *παιδῶς* appellatur, vt ait Eratosthenes: hac etiam de causa eius inferiorem partem piscis esse formationem, quod muricibus, id est maritimis conchylis, hostes sit iaculatus pro lapidum iactatione. Aegyptij autem sacerdotes & nonnulli poëte dicunt, cum complures dij in Aegyptum conuenissent, repente conuenisse eodem Typhona accerrimum giganta, & maximē deorum inimicum: quo timore permotos in alias figuras se conuertisse: Mercurium factam esse Ibin, Apollinem autem qua Threicia auis vocatur. Dianam merulam simulatam. Quibus de causis Aegyptios ea genera violari non fuisse demonstrant: quod deorum imagines dicantur. Eodem tempore Pana dicunt in flumen se deiecisse, & posteriorē partem corporis, effigiem piscis, alteram autem hirci fecisse, & ita a Typhone profugisse, cuius cogitatum Iouem admiratum, effigiem eius inter sidera fixisse.

AQVARIVS. Hunc complures Ganymedem esse dixerunt: quem Iupiter propter pulchritudinem corporis ereptum parentibus, deorum ministrum fecisse existimatur. Itaque ostenditur vt aquam aliquā infundens. Hegefanax autem Deucaliona dicit esse: quod eo regnante, tanta vis aqua se de caelo profuderit, vt catochismus factus esse diceretur. Eubulus autem Cecropem demonstrat esse, antiquitatem generis commemorans, & ostendens antequam vinum traditum sit hominibus, aqua in sacrificijs deorum vsos esse, & ante Cecropem regnasse, quā vinum sit inuentum.

PISCES. Diogenes Erythræus ait, quodam tempore Venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem venisse, & eodem tempore Typhona giganta, de quo supra diximus apparuisse. Venerem autem cum filio in flumen se proiecisse, & ibi figuram piscium forma mutasse: quo facto, periculo esse liberatos. Itaque postea Syros qui his locis sunt proximi, destitisse pisces esse: quod vereantur eos capere: ne simili causa aut deorum praesidia impugnare videantur, aut eos ipsos captare. Eratosthenes autē ex eo pisce natos homines dicit, de quo post dicemus.

CETVS. De hoc dicitur quod à Neptuno sit missus, vt Andromedam interficeret, de qua ante diximus. sed à Perseo sit interfectus, propter inhumanitatem corporis, & per illius virtutem inter sidera collocatus.

ERIDANVS. Hunc alij Nilum, complures etiam Oceanum esse dixerunt. Qui autem Nilum volunt vocari, propter magnitudinem eius & vtilitatem, aquisimū, esse demonstrans: praeterea quod infra eum quadam stella sit, clarius ceteris lucens, nomine Canopus appellata. Canopus autē insula flumine aluitur Nilo.

LEPVS. Hic dicitur Orionem Canem fugere venantis. Nam cum, vt oportebat, eum venatorem finxissent, voluerunt etiam hoc significare aliqua de causa: itaque leporem ad pedes eius fugientem sinxerunt: quem nonnulli à Mercurio constitutum dixerunt, eique datum esse praeter cetera genera quadrupedum, vt alios pareret, alios haberet in ventre. Qui autem ab hac causa disentiunt, negant oportere tam nobilem & tam magnum venatorem, de quo & ante in Scorpionis signo diximus, oportere fingi leporem venari: Callimachum quoque accusari, quod cum Diana scriberet laudes, eam leporum sanguine gaudere, & eos venari dixisset. Itaque Oriona cum Tauro decertantem fecerunt. Leporis autem hanc historiam memoria prodiderunt, apud antiquos in insula Lero nullum leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescentium quendam studio generis inductum, ab exteris finibus leporem feminā praequantem attulisse, & ad eius partum diligentissime ministrasse. Itaque cum peperisset, compluribus eius ciuitatis studium incidisse, & partim precio, partim beneficio mercatos, omnes lepores alere coepisse. Itaque non longo intervallo tantam multitudinem leporum procreatam, vt tota insula ab his occupata diceretur: quibus cum ab hominibus nihil daretur, in semina eorum impetu facto omnia comederunt. Quo facto incola calamitate affecti, cum fame forent oppressi, cōmuni consilio totius ciuitatis vix denique eos ex insula abegisse dicuntur. Itaque postea leporis figurā in astris constituisse, vt homines meminissent, nil esse tam exoptandum in vita, quin ex eo plus doloris quā letitiae capere posterius cogerentur.

ORION. Hunc Hesiodus Neptuni filium dicit, ex Euryale Minois filia natum. Concessum autem ei vt supra fluctus curreret, vt in terra: quemadmodū Iphiclo datum dicitur, vt supra aristas curreret, nec eas infringeret. Aristomachus autem dicit quendam Erythrae fuisse Thebū, Pindarus autē in insula Chio. Hunc autem cum Iouem & Mercuriū hospitio recepisset, petisse ab his vt sibi aliquid liberorū nasceretur.

Itaque

Itaque quo facilius petisum impetraret, bouem immolasse, & huius pro epulis apposuisse: quod cum fecisset, poposcisse Iouem & Mercurium, quod corium de boue fuisset detractum, & quod fecerant vrina in corium infudisse, & id sub terra poni iussisse: ex quo postea natum puerum, quem Erythrem è factio Vriona nomine appellaret: sed veritate & consuetudine factum est, ut Orion vocaretur. Hic dicitur Thebis Chium venisse, & Oenopionis filiam Metopem per vinum cupiditate incensus compressisse: pro quo factio ab Oenopione excasatus, & de insula eiectus. Existimatur autem Lemnum ad Vulcanum peruenisse, & ab eo quendam ducem Cedalionem nomine accepisse: quem collo ferens ad Solem venisse, & ab eo sanatus, ut se vlcisceretur, Chium reuertisse, Oenopionem autem à ciuibus sub terra custoditum esse. Quem postquam se inuenire posse desperaret Orion, in insulam Cretam peruenisse, & ibi venari cepisse cum Diana, & ei polliceri quae supra diximus, & ita ad sidera peruenisse. Nonnulli autem aiunt, Orionem cum Oenopione prope nimia coniunctum amicitia vixisse: & quod ei voluerit suum studium in venando probare, Diana quoque pollicitum quae supra diximus, & ita interfectum. Alij dicunt cum Callimacho, cum Diana vim voluerit asferre, ab ea sagittis esse confixum, & ad sidera propter venandi consimile studium deformatum. Ister autem dicit Orionem à Diana esse dilectum, & penè factum ut ei nupsisse existimaretur. Quod cum Apollo agrè ferret, & sapè eam obiurgans nihil egisset, natanti Orionis longe caput solum videri conspiciat, contendit cum Diana, eam non posse sagittam mittere ad id quod nigrum in mari videretur. Quacum se vellet in eo studio maxime artificem dici, sagitta missa caput Orionis traiecit. Itaque eum cum fluctus interfectum ad litus eiecisset, & se eum Diana percussisse plurimum doleret, multis eius obitum prosecuta lachrimis, inter sidera statuisse existimatur. Sed quae post mortem eius Diana fecerit, in eius historijs dicemus.

CANIS. Hic dicitur ab Ioue custos Europe appositus esse, & ad Minoa peruenisse, quem Procris Cephalus vxor laborantem dicitur sanasse, & pro eo beneficio Canem munere accepisse, quod illa studiosa fuerit venationis: & quod Canis fuerat datum, ne vlla fera praeterire eum posset. Post eius obitum Canis ad Cephalum peruenit, quod Procris eius fuerat vxor: quem ille secum ducens Thebas peruenit, ubi erat vulpes cui datum dicebatur, ut omnes Canes effugere posset. Itaque cum in vnū peruenissent, Iupiter nescius quid fateretur, ut ister ait, virosque in lapides conuertit. Nonnulli hunc Canem Orionis esse dixerunt, & quod studiosus fuerit venandi cum eo Canem quoque inter astra collocatum. Alij autem Icarij Canem esse dixerunt, de quo ante diximus: quae multa proposita suos habent auctores. Sed Canis habet in lingua stellam vnā, quae ipsa Canis appellatur: in capite autem alteram, quam Isis suo nomine statuisse existimatur, & Sirion appellasse, propter flammam candorem: quod eiusmodi sit, ut praeter ceteras lucere videatur. Itaque quo magis eam cognoscerent, Sirion appellasse.

PROCTON. Hic ante maiorem Canem exoriri videtur, sed à nonnullis Orionis esse existimatur: hac etiam de causa Procyon est appellatus, sed ijdem omnibus historijs, quibus superior Canis annumeratur.

ARGO. Hanc nonnulli propter coloniam Grace dixerunt Argo appellatam: alij, quod Argus eius fuerit inuentor. Hanc autem primam in mari fuisse complures dixerunt: & hac re maxime stellis esse figuratam. Hanc nauim factam Pindarus ait in Magnesia oppido, ~~et Domatias~~ est nomen. Callimachus autem in ijdem finibus ad Apollinis Actij templum, quod Argonautae proficiscentes statuisse existimantur in eo loco qui Pagasa vocatur, ideo quod nauis Argo ibi primum compacta dicitur, quod est Grace Παγασα. Homerus hunc eundem locum in Thessalia finibus esse demonstrat. Aeschylus autem, ut nonnulli aiunt, à Minerva quandam materiam loquentem eodem esse coniunctam. Sed huius non tota effigies inter astra videtur: diuisa enim est à puppi vsque ad malum: significans, ne homines fractis nauibus pertimescerent.

CENTAURVS. Hic dicitur nomine Chiron, Saturni & Philyræ filius esse: qui non modo ceteros Centauros, sed homines quoque iustitia superasse, Aesculapium & Achillem nutritum existimatur: pietate igitur & diligentia effecit, ut inter astra numeraretur. Apud hunc Hercules cum diuiceretur, & simul cum Chirone sedens sagittas consideraret, fertur vna earum decidisse supra pedem Chironis, & ita eum interfecisse. Alij autem dicunt Centaurum miratum, quod tam breuibus sagittis tam magna corpora Centaurorum interfecerit, ipsum contendere arcum conatum: itaque ex eius manu sagittam prolapsam, in pedem eius incidisse: pro qua re Iupiter eum misertus, inter sidera eum constituit cum hostia quā supra aram tenens immolare videtur. Hunc alij Pholon esse Centaurū dixerunt, eum qui aurospicio praeter ceteros plurimum valuisse: itaque ad aram cum hostia venire Iouis voluntate figuratum.

ARA. In hac primum dij existimantur sacra & coniurationem fecisse, cum Titanas oppugnare conarentur: eam autem Cyclopes fecisse. Ab ea consuetudine homines dicuntur instituisse sibi, ut cum aliqua rem efficere cogitarent, prius sacrificarent, quam agere inciperent.

HYDRA, in qua Coruus insidere, & Crater positus existimatur, de qua hanc habemus memoria praeditam

ditam causam: Coruus Apollini tutela usus, eo sacrificante missus ad fontem aquam puram petiturum, vidit arbores complures ficorum immaturas: eas expectans dum maturecerent, in arbore quadam earum consedit. Itaque post aliquot dies coctus ficiis, & a Coruo compluribus earum comestis, expectans Apollo Coruum, vidit eum cum Cratere pleno volare festinantem. Pro quo admisso eius dicitur, quod dia morasus sit Apollinem, qui coactus mora Corui, alia aqua est usus, hac ignominia eum affecisse, ut quandiu fici coquerentur, Coruus bibere non posset, ideo quod gustur habeat pertusum illis diebus. Itaque cum vellet significare sitim Corui, inter sidera constituit Cratera, & supposuit Hydram qua Coruum sitientem moraretur. videtur enim rostro caudam eius extremam verberare, ut tanquam sinat se ad Crateram transire. Ister autem & complures dixerunt, Coronida Phlegyas filiam fuisse: hanc autem ex Apolline Aesculapium procreasse: sed postea Ischyn Elari filium cum ea concubuisse. Quod cum videret Coruus, Apollini nunciasse: qui cum fuerit antea candidus, pro incommodo nuncio eum nigrum fecisse, & Ischyn sagittis confixisse. De Cratera autem hanc historiam Philarchus scribit: In Chersoneso qua confinis est Troiae, vbi Proteus filius pulchrum statutum complures dixerunt, urbs Phlagusa nomine dicitur, in qua Demiphon quidam cum regnaret, incidit eorum finibus repentina vastitas & civium internecio miranda: quare Demiphon a per motum ferunt misisse ad Apollinis oraculum, quarens remedium vastitatis. Responso autem dato, ut quotannis una de nobilium genere virgo dijs Penatibus eorum immolaretur: Demiphon omnium filias praeter suas sorte ductas interficiebat, usque dum cuidam civium loco nobilissimo eorum nato perdidit inceptum. Demiphonti: qui negare coepit de sua filia se passurum sortiri, nisi eodem regis filia essent coniecta. Quo facto rex permotus, illius filiam sine sorte ductam interfecit: quod Matusius nomine virginis pater instanti tempore simulavit se patria causa non agere ferre factum: potuisset enim postea sorte ducta nihilominus interire: quod paulatim dies regi in oblivionem perduxit. Itaque cum se propere amicissimum regi virginis pater ostendisset, solenne sacrificium se habere dixit, eumque & filias eius ad id consiciendum invitavit: qui nesciens futurum suspicatus, filias ante misit, ut ipse occupatus in re civili postea veniret. Quod cum exoptanti Matusio accidisset, filiarum sanguinem, & sanguinem earum cum vino in cratere mixtum advenienti regi pro portione dari iussit. Qui cum filias desideraret, & quid his factus esset rescisset, Matusium cum cratere in mare proijci iussit: quo facto mare quod ille est proiectus, memoria causa Matusium mare vocatum est: portus autem adhuc Crater appellatur: quem antiqui astrologi stellis deformaverunt, ut homines meminissent, Maleficcium neminem temere lucrari posse: neque oblivionem inimicitarum fieri solere. Nonnulli cum Eratosthenes dicunt, eum Cratera esse quo Icarium sit usus, cum hominibus ostenderet vinum. Alij autem dolium esse, quo Mars ab Etio & Ephesto sit coniectus.

PISCIS qui Notius appellatus. Hic videtur ore aquam excipere à signo Aquarii: qui laborantem quondam Iphis servasse existimatur: pro quo beneficio simulacrum Piscis, & eius filiorum, de quibus ante diximus, inter astra constituit. Itaque Syri complures pisces non esitant, & eorum simulacra inaurata pro dijs Penatibus colunt. De hoc & Hegesias scribit.

RELIOVA est nobis de quinque stellis, quas complures ut erraticas, ita πλανήτας Graci dixerunt. Quarum una est Iouis nomine Phaëton quem Heracides Ponticus ait, quo tempore Prometheus homines finxerit, hunc pulchritudine corporis reliquis praestantem fecisse, eumque suppressere cogitare, atque ut certum redderet Cupidinem, Ioui nunciasse. Quo facto missum Mercurium ad Phaëtonem, persuasisse ut ad Iovem veniret, & immortalis fieret: itaque eum inter astra collocatum.

SECUNDA stella dicitur Solis, quam alij Saturni dixerunt. Hanc Eratosthenes à Solis filio Phaëtonem appellatam dicit: de quo complures scripserunt, ut patris inscienter curru vectus, incenderit terras: quo facto ab Iove fulmine percussus, in Eridanum deiectus est, & à Sole inter sidera perlatum.

TERTIA est stella Martis, quam alij Hercules dixerunt, Veneris sequens stellam, hac (ut Eratosthenes ait) de causa: Quod Vulcanus cum uxorem Venerem duxisset, & propter eius observantiam Marti copia non fieret, ut nihil aliud assequi videretur, nisi sua stella Veneris sidus persequi à Venere impetravit. Itaque cum vehementer eum amor incenderet, rem significans, è facto stellam Piroënta appellavit.

QUARTA stella est Veneris, Lucifer nomine: quam nonnulli Iunonis esse dixerunt. Hunc eundem Hesperum appellari multis traditum est historiis. Hic autem omnium siderum maximus esse videtur. Nonnulli autem hunc Aurora & Cephalus filium esse dixerunt, pulchritudine multis praestantem: ex qua re etiam cum Venere dicitur certasse, ut etiam Eratosthenes docet, eum hac de causa Veneris appellari: ex oriente sole, & occidente videri: quare, ut ante diximus, iure hunc & Luciferum, & Hesperum nominatum.

QUINTA stella est Mercurij nomine Stilbon: sed hac est brevis & clara: hac autem Mercurio data existimatur, quod primus menses instituerit, & perverderit siderum cursus. Eubermus autem primam ait Venerem astra constituisse, & Mercurio demonstrasse.

PRAETEREA ostenditur circulus quidam in sideribus, candido colore, quem Lactæum esse nonnulli duxerunt. Eratosthenes enim dicit Mercurio infanti insciam puero Iunonem dedisse lac: sed postquam refecit Maia filium esse, reiecisse eum à se, & ita lactis profusi splendorem inter sidera apparere. Alij dixerunt dormienti Iunoni Herculem suppositum, & experrectam, id quod supra diximus, fecisse. Alij autem Herculem propter nimiam aviditatem, lactis multitudinem appetisse, neque in ore continere potuisse, quod ex ore eius profusum, circulum signasse. Alij dicunt quo tempore Ops Saturno lapidem pro partu attulit, inisse ei lac prabere: quia cum pressisset mammam, profuso lacte circulum deformatum, quem supra demonstravimus. Nos autem omnium corporum deformationem dicere instituemus.

IGITUR incipiemus à polo Boreo proximus dicere, quo utraque Arcti nix vehuntur, Arctico circulo clausa, & ita collocata, ut alternis unaquaque earum resupinata caput alterius tegere videatur, ita tamen, ut caput eius quod superior fuerit, ad caudam inferiorem contendat. Harum maior in extremo circulo pedes habet fixos. Præterea habet in capite stellæ VII. omnes obscuras, in utrisque auribus binas, in humero claram unam, in pede novissimo duas, in summo inter scapilio unam, in crure de posterioribus primo, unam: in pede priori duas, in cauda ipsa tres. Ita totius sideris stellæ sunt omnino XXI.

Minor autem habet in stationis unoquoque loco stellæ singulas clare lucentes, & supra caudam tres: omnino septem: sed in prioribus cauda stellæ una est infima quæ Polus appellatur, ut Eratosthenes dicit, per quem locum ipse mundus existimatur versari. Reliqua autem duæ $\chi\phi\phi\upsilon\tau$ ai dicuntur, quod circum polum versentur.

DRACO inter duas Arctos collocatus, videtur corporis sinu facto Arctici minorem ita concludere, ut pene pedes eius tangere videatur: cauda autem flexa, caput maiori attingere: & suo capite tanquam redacto, circulum Arcticum tangens, corpus ut in spheram complicari: & si quis diligentius attenderit, videre poterit caput Draconis ad maiori Vrsæ regionem cauda collocatum. Hic habet in utroque tempore stellæ singulas, in oculis singulas, in mento unam, & toto corpore reliquæ passim dispositas decem: ita ut omnino stellarum sit XV.

ARCTOPHYLAX. Huius manum sinistram circulus Arcticus includit ita, ut neque occidere neque exoriri videatur: ipse autem positus ab Arctico circulo ad Aëstivum definitur, inclinatus in longitudinem, dextro pede Aëstivo circulo nixus. Huius humeros & pectus à reliquo corpore dividit circulus, qui per utrosque polos transiens, tangit Arietem & Chelæ. Hic quidem cum Tauro, & Gemini, & Cancro, & Leone occidit: ideo serò occidere dicitur, quod magis erectus à pedibus pervenit ad terram: at exoritur citius quam Chelæ videtur. Habet autem in manu sinistra stellæ quatuor, quæ nunquam occidere dicuntur: in capite stellam unam: in utroque humero singulas, in utraque mamma singulas, sed clariorem dextram, & sub ea alteram obscuram, & in cubito dextro claram unam: in zona unam clariorem: in ceteris incertam: hæc stella Arcturus appellatur in utriusque pedibus singulas, quæ omnino sunt XIII.

CORONAM humero sinistro præpõe contingere Arctophylax videtur: quæ autem Engonasin dextri pedis calce coniungit, hæc Cancro & Leone exoriente occidere, & Scorpione exoriri perspicitur. Habet autem novem stellæ in rotundo dispositas: sed ex his tres clarius ceteris lucentes.

ENGONASIN. Hic positus inter duos circulos, Arcticum & Aëstivum, utrisque pedibus & dextro genu, quem ante diximus, Arcticum circulum finit, ita tamen, ut dextro pede prioribus digitis circulum terminet, sinistro autem toto caput Draconis opprimere conetur. Humeris autem velut sustinens circulum Aëstivum, & manu dextera proiicit tangens: laqueam autem à regione ad sinistram genu porrigens, aequali intervallo circuli Aëstivi & genu sinistri. Hic occidens capite prius quam reliquo corpore devenit ad terram: qui cum totus occidit, ut pendere pedibus ex Arctico circulo videatur: exoritur autem à pedibus quam reliquis membris. Habet autem in capite stellam unam, in sinistro brachio unam, in utroque humero singulas clare lucentes: in manu sinistra unam, in dextro cubito alteram: in utroque latere singulas sed clariorem in sinistro: in dextro femore duas, in genu unam, in poplite unam, in crure duas, in pede unam quæ dicitur clara, in sinistra manu quatuor, quas pellem Leonis esse nonnulli dixerunt.

LYRA. Hæc posita est contra regionem eius loci, qui est inter genu & manum sinistram eius qui Engonasin vocatur, cuius ipsa testudo spectat ad Arcticum circulum, summum autem cacumen ad polum Notium contendere videtur. Hæc Lyra Virgine exoriente occidere cum Sagittario exoriri perspicitur. Habet autem in ipsis testudinis lateribus singulas stellæ: in summis cacuminibus eorum, quæ in testudine ut brachia sunt collectæ, singulas: in medijs isdem, quos humeros Eratosthenes fingit, singulas in scapulis ipsius testudinis, unam, in ima Lyra, quæ ut basis totius videtur, unam.

OLOR. Huius una alia est ad circumductionem huius circuli qui Arcticus vocatur, contingens extremum pedem sinistram eius qui Engonasin vocatur: sinistram autem alam habet paululum extra circulum

AESTIUM, penè coniungens pedibus Pegasi. Aestius autem circulus rostrum eius à reliquo corpore diuidit. Cauda iungitur extrema cum capite Cephei. Hic cum Virgine & Cheli occidens, prius capite quàm reliquis membris deuenit ad terram: exoritur autem cum Capricorno. Hic habet in capite stellam clare lucentem vnam: in collo alteram pari fulgore, in vtrisque pennis quinas. supra caudam, vnam. Omnino habet stellas XIII.

CEPHEVS à tergo minoris Arcti constitutus, includitur Arctico circulo à pedibus ad pectus, ut praeter humeros & caput eius nihil occidere videatur: neque longe abest à flexu Draconis, què capite primum efficere videtur. Cepheus autem manibus vtrisque proiectis figuratus, tanto disidet intervallo à pedibus Arcti minoris, quantum spacium inter pedes Cephei videtur. Huius caput Scorpione exortu occidere, cum Sagittario exoriri perspicitur. Hic autem habet in capite stellas duas, in manu dextra vnam: item in cubito obscuram vnam, in sinistra manu & humero singulas, in dextro humero vnam: in zona qua medium eius diuidit corpus, tres stelle clare videntur, in latere dextro obscura vna: in sinistro genua dua, in vtrisque pedibus singula: supra pedes, stella quatuor. Hic totus omnino est stellarum XVIII.

CASSIOPEIA sedens in siliquaastro, collocata est, cuius sedili & ipsius Cassiopeia pedes positi in ipsa circumductione circuli qui Arcticum vocatur: effigies autem corporis ad Aestium circulum peruenit, quam capite & dextera manu tangit. Hanc propè mediam diuidit circulus is qui Lactem appellatur: proxime Cephei signum collocatum. Hic occidens Scorpione exoriente, capite cum sedili resupina ferri perspicitur exoriri autem cum Sagittario. Huius in capite stella ostenditur vna in vtroque humero vna, in papilla dextra, clara vna: in lumbis magna vna, in sinistro femore dua: in genu vna, in pede dextro vna, in quadrata quæ sella deformatur in anguli vtrisque singula clarius ceteris lucentes. Hic igitur est omnino stellarum XIII.

ANDROMEDA proxime Cassiopeiam, supra caput Persei breui intervallo disidente collocata perspicitur, manibus diuersis vincta, ut antiquis historijs est traditum. Cuius caput equi Pegasi ventri coniungitur: eadem enim stella & venter Pegasi & Andromeda caput appellatur. Huius medium pectus & manum sinistram circulus Aestius diuidit. Occidit autem cum Pisce de duobus secundo, quem Andromeda subiectum brachio supra diximus, exoriente Libra & Scorpione, capite prius quàm reliquo corpore perueniens ad terram. Exoritur autem cum Piscibus & Ariete. Hic, ut supra diximus, habet in capite stellam clare lucentem vnam: in vtroque humero vnam: in cubito dextro vnam, in ipsa manu vnam: in sinistro cubito vnam, in brachio vnam, in manu, alteram: in zona tres, supra zonam quatuor: in vtroque genu vnam, in pedibus autem binas. Ita omnino est stellarum XX.

PERSEVS. Huius sinistrum crus & humerum laeuum circulus Aestius à reliquo corpore diuidit. Ipse manu dextra Arcticum circulum tangit dextro pede, caput Auriga premere velut currrens videtur. Idem occidens Sagittario & Capricorno exortu, inclinat caput versus, xii Ariete & Tauri rectus exoritur. Habet aut in vtroque humero stellam vnam: in manu dextra clare lucentem vnam, qua falcem tenere dicitur, quo telo Gorgonem interfecit: in sinistra alteram, qua caput Gorgonis tenere existimatur. Habet praeterea in ventre stellam vnam, in lumbis alteram, in dextro femore vnam, in genu vnam, in tibia vnam, in pede vnam obscuram, in sinistro femore vnam, & in genu alteram: in tibia duas, in sinistra manu quod Gorgonis caput vocatur, stellas quatuor. Omnino est stellarum XVIII. Caput eius & falx sine sideribus apparet. Hic Aratus cum diceret inter sidera $\alpha\epsilon\tau\epsilon\rho\iota\sigma\mu\epsilon\upsilon\sigma$ figuratum, acceperunt complures, eum puluerulentum dicere: quod minime conuenit, posse inter sidera etiam puluerulentum apparere: quod si esset, dignior erat Orion, cui idem ascriberetur. Primum, quod assidue est venatus, & semper in terra fuit: denique, quod adhuc inter sidera venari videtur. Perseus autem qui assidue volaret, non potest puluerem habere. Quid igitur? Cum vellet Aratus eum currentem obscure significare, vsus Aetolorum consuetudine, eum $\alpha\epsilon\tau\epsilon\rho\iota\sigma\mu\epsilon\upsilon\sigma$ dixit: Aetoli enim cum volunt aliquem decurrere significare, $\alpha\epsilon\tau\epsilon\rho\iota\sigma\mu\epsilon\upsilon\sigma$ dicunt, id quod Aratus voluit demonstrare, non ut illum volentem assidue, puluerulentum dicat, quod à multis perperam est intellectum.

HENIOCHVS autem circulo Aestio genuum sine, praeterea ab humero sinistro vsque ad zonam diuiditur ab eo quem supra Lactem orbem diximus. Huius dexter pes Tauri sinistro cornu stella coniungitur vna, manibus ut lora tenens figuratur. Cuius in humero sinistro Capra, in manu autem duo Hædi duabus stellis formati dicuntur. Totus autem pedibus Persei subiectus, caput habens contra Vrsæ maioris aspectum. Hic occidere Sagittarii & Capricorni exortu videtur: exoriri autem Ophiuchi & Engonasin occidentibus. Habet praeterea in capite stellam vnam: in vtroque humero vnam, sed in sinistro clariorem, qua Capra vocatur, in vtroque cubito vnam, in manu duas, qua Hædi appellantur, stellæ propè occidentibus facti.

OPHIOCHVS inclinatus à capite, ut qui resupinari videtur, manibus anguem tenere figuratus. Huius autem humeri Aestio circulo diuiduntur à reliquo corpore. Ipse genuum sine ab Aequinoctiali circulo ter-

lo terminatur, pede sinistro premens oculos, dextro autem testudini Scorpionis innixum. Anguis autē qui ab eo tenetur, prope extremo ore Coronam contingit, medium ut præcingens Ophiuchum, à cauda brevior quàm superiori corpore, qua manu sinistra ipsius signi figuratur: ita tamen, ut extrema cauda circum Aequinoctialem cum Aquila cauda iungat. Occidens exortu Geminorum, Cancris & Leonis, pervenit ad terram: exortiens autem cum Scorpione & Sagittario, apparet. Hic habet in capite stellam unam, in utroque humero singulas, in sinistra manu tres, in dextera quatuor, in lumbis duas, in utroque genu singulas, in dextro crure unam, in utroque pede singulas, sed clariorem in dextro. Itaque est omnino stellarum XVII. Anguis autem habet in summo capite duas, sub capite quatuor vno loco omnes. Ad manū ipsius Ophiuchi sinistram, duas, sed quæ maxime ad corpus eius accedit, clariorem: & in dorso Anguis ad ipsam corporis coniunctionē quinque. Es in prima curvatura cauda quatuor, in secunda, caput versus, stellæ sex ita est omnino, trium & viginti stellarum.

SAGITTA inter duos circulos, Aëstium & Aequinoctialem, super Aquila signum posita, dividitur ab eo circulo qui utriusque polo subiectus ad Cancrum & Capricornū pervenit. Huius acumen ad Equipedum regionem spectat, altera pars ad humeros Ophiuchi tendit. Hæc occidit Virginis ortu: oritur autem cum Scorpione. Habet omnino stellæ quatuor, quarum una in principio materia, altera in medio, dua reliqua in eo loco quo ferrum solet affigi, diuersæ videntur.

AQVILA ala dextera non multum extra circulum Aequinoctialem prodire, sinistra autem non longe à capite Ophiuchi figurata videtur. Præterea rostrum eius à reliquo corpore dividit circulus quem supra diximus à Cancro ad Capricornum pervenire: media autem finitur ab eo quem supra Lacertum orbē demonstravimus esse. Hæc occidit exorto Leone. Exoritur autem cum Capricorno, habens in capite stellam unam, in utraque penna unam, in cauda unam.

DELPHIN non longe ab Aquila signo figuratus, in curvatione cauda novissima tangit Aequinoctialis circuli circumductionem, capite prope contingens equi Pegasi rostrum. Hic exoritur cum sagittarii posteriore parte. Occidit autem cum Virgo exorta est ad capitis finem. Habet autem in capite stellæ duas supra caput ad cervicem versus duas: ad ea quæ in ventre velut penna videntur, habet stellæ tres: in scapulis autem, unam: in cauda, duas. Omnino est stellarum novem.

EQVVS Arcticum circulum spectans, pedibus Aëstio orbe niti, extremo ore caput Delphini tangere videtur, Aquarii manum dextram ceruice sua coniungens, & utrisque Piscibus clausus, quos in duodecim signis postea demonstrabimus. Huius in stella corpus apparet usque ad umbilicum deformatum: qui occidit cum Pisce de duobus primo, qui supra tergum eius est fixus. Exoritur cum Aquario toto, & cum Pisce, cum quo & occidit manus Aquarii dextera. Hic habet in rostro stellæ duas obscuras, in capite unam, in maxilla unam, in utrisque auribus singulas, in cervicibus quatuor obscuras, sed maxime luces quæ capiti proxima apparet, in humero claram unam, in pectore unam, in interscapilio unam, in umbilico novissimam unam, quæ Andromedæ caput vocatur, in genibus utrisque singulas, in utrisque poplitibus singulas. Ita est omnino stellarum XVII.

DELTON autem in triangulum deformatur, æquis lateribus duobus, quæ breviora, sed prope quali reliquæ, inter Aëstium & Aequinoctialem circulum supra caput Arietis non longe ab Andromeda dextro crure, & Persei manu sinistra collocatum: cum Ariete toto occidens, exortiens autem cum eiusdem dimidia priore parte. Habet stellam in vnoquoque angulo unam.

Nunc protinus XII. signorum figurat ionem dicemus, quorum est princeps Aries.

ARIES in Aequinoctiali circulo consistens, caput ad exortum habens conuersum, occidens à primis pedibus, & exortiens caput infra Triangulum, quod & supra diximus, tenens collocatū, pedibus prope caput contingens Pisciculis. Habet autem in capite stellam unam, in cornibus tres, in ceruice tres, in pede priore de primis unam, in interscapilio quatuor, in cauda unam, sub ventre tres, in lumbis unam, in pede posteriore unam. Omnino est stellarum XVIII.

TAVRVS ad ortum signorum dimidia parte collocatus, ut incipere genu ac desigere ad terram videtur, caput eodem habens attentum. Genua eius à reliquo corpore dividit circulus Aequinoctialis. Cornu sinistro, ut supra diximus, coniungitur cum sinistro pede eius qui Auriga appellatur. Inter huius finitionem corporis & Arietis caudam stellæ sunt septem, quas Vergilius nostri, Greci autem $\pi\lambda\delta\alpha\delta\alpha\varsigma$ appellauerunt. Hic aduersus oritur & occidit. Habet autem in cornibus singulas stellæ, sed in sinistro clariorem: utrisque oculis singulas, in fronte media unam, ex quibus loci cornua nascuntur singulas, quæ septem stellæ Hyades appellantur: et si nonnulli quas duas diximus novissimæ stellæ negauerunt esse, ut omnino Hyades essent quinque. Præterea, in sinistro genu priore habet stellam unam, & supra ungulam, unam: in dextro genu unam, & in interscapilio tres, novissimam earum ceteris clariorem: in pectore unam. Quæ sunt omnino præter Vergilius, XVIII.

GEMINI ab auriga dextra parte supra Oriona collocati videntur, ita tamen, ut Orion inter Taurum & Geminos sit constitutus. Capita eorum diuiduntur à reliquo corpore, circulo eo qui astatem definire supra est dictus, ut complexa corpora inter se tenentes. Occidunt directi à pedibus: exoriantur autem inclinati ut iacentes. Sed de his qui Cancro est proximus, habet in capite stellam vnam claram, in vtrisque humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in genibus vtrisque singulas, in pedibus vtrisque singulas: alter autem in capite vnam, in vtrisque mammis singulas, in sinistro humero vnam, in pedibus vtrisque singulas & infra sinistram pedem vnam, quae $\pi\phi\omicron\tau\omicron\iota\varsigma$ appellatur.

CANCER. Hunc medium diuidit circulus Aestiuus ad Leonem, & ad exortus spectantem, paululum supra caput Hydra collocatum, Occidentem & Orientem posteriori corporis parte. Hic autem habet in ipsa testa stellas duas, quae Afini vocantur, de quibus ante diximus: in dextris pedibus singulas obscuras, in sinistro primo pede duas, & in secundo duas obscuras, in tertio vnam, in quarto primo vnam obscuram, in ore vnam, in ea quae Chela dexterior dicitur, tres similes, non grandes, in sinistra similes duas, Omnino est stellarum XVII.

LEO Spectant ad occasum supra corpus Hydra, à capite quae Cancer inflat, usque ad mediam partem eius constitutus, medius aestiuo circulo diuiditur, ut sub ipso orbe priores pedes habeat collocatas: occidens à capite & exorietur, Hic habet in capite stellas tres, in cernicibus duas, in pectore vnam, in interscapilio tres, in media cauda vnam, in extrema alteram, sub pectore duas, in pede priore vnam claram, in ventre claram vnam, & infra alteram magnam: in lumbis vnam, in posteriori genu vnam, in pede posteriori vnam claram. Ita omnino est stellarum XVIII.

VIRGO infra pedes Bootis collocata, capite posteriorem partem Leonis, dextra manu circuli Aequinoctialem tangit: ac inferiorem partem corporis supra Coruum & Hydra caudam habere perspicitur, occidens capite prius quam caeteris membris. Huius in capite est stella vna obscura, in vtrisque humeris singula, in vtrisque praeputiis, quarum vna stella quae est in dextera penna ad humerum defixa, $\pi\phi\omicron\tau\omicron\iota\varsigma$ vocatur. Praeterea habet in vtrisque manibus singulas stellas, quarum vna quae est in dextera manu, maior & clarior ea cum spici esse dicitur. In veste autem habet passim dispositas stellas septem, & in vtrisque pedibus singulas. Ita est omnino stellarum XVIII.

SCORPIVS. Huius prior pars quae Chela dicuntur, ita premuntur ab Aequinoctiali circulo, ut eam sustinere videantur. Ipse autem pedibus Ophiuchi, de quo supra diximus, subditus, extrema cauda circum Hiemalem contingere videtur: neque longè est ab eo signo, quod pro hostia Centaurus ferre perspicitur. Occidit autem inclinato corpore, exoritur autem erectus à Chelis. Hic habet stellas in his quae Chela dicuntur, in vnaquaque earum binas, ex quibus prima sunt clariiores. Praeterea habet in fronte stellas tres, quarum media est clarissima, in interscapilio tres, in ventre duas, in cauda quinque, in acumine ipso quo percutere existimatur, duas. Ita est omnino stellarum XVIII.

SAGITTARIVS autem spectans ad occasum Centauri corpore figuratur, velut mittere iucipiens sagittas, à pedibus usque ad humeros in Hiemali circulo collocatus, ita ut caput solum eius extra eum circulum quom supra diximus, apparere videatur: cuius arcus Lacteo circulo medius diuiditur. Ante pedes huius est quadam corona stellis effecta, de qua prius diximus. Hic praeceps occidit, exoritur directus. Habet autem in capite stellas duas, in arcu duas, in sagitta vnam, in dextro cubito vnam, in manu priori vnam, in ventre vnam, in interscapilio duas, in cauda vnam, in priori genu vnam, in pede vnam, in inferiori genu vnam, in poplite vnam. Omnino est stellarum, XV. Corona autem Centauri est stellarum VII.

CAPRICORNVS ad occasum spectans, & totus in Zodiaci circulo deformatus, cauda & toto corpore medius diuiditur ab Hiemali circulo, suppositus Aquarii manus sinistra: occidit praeceps, exoritur autem directus. Sed habet in naso stellam vnam, infra ceruices vnam, in pectore duas, in priore pede vnam, in priore eodem alteram, in interscapilio septem, in ventre quinque, in cauda duas. Omnino est stellarum vigintri.

AQUARIVS pedes habet in Hiemali circulo defixos, manum autem sinistram usque ad Capricorni porrigens tergum, dextra iuba Pegasi prope contingens, spectat ad exortus. Qui cum ita sit figuratus, ne esse est corpore cum prope resupinato videri. Effusio aquae, peruenit ad eum Piscem qui solitarius figuratur, de quo posterius dicemus. Sed Aquarius & occidit & exoritur capite prius quam reliquis membris. Hic habet in capite stellas duas obscuras, in vtrisque humeris singulas magnas, in sinistro cubito vnam grandem, in manu priori vnam, in vtrisque mammis singulas obscuras, in lumbis interiori vnam, in vtrisque genibus singulas, in dextro crure vnam, in vtrisque pedibus singulas. Omnino est stellarum quatuordecim. Effusio aquae cum aquali ipso, est stellarum triginta. Sed in his omnibus prima & nonissima clara.

PISCES. Horum, alter Notius, alter Boreus appellatur: ideo quod vna eorum qui Boreus dicitur, inter Aequi-

AEquinoctialem & Aëstiuum circulum sub Andromoda brachio collocatus, & Arcticum polum spectans constituitur: alter autem est in Zodiaco circulo extremo sub scapulis Equi, non longè ab Aequinoctiali, circulo collocatus, spectans ad occasum. Hi Pisces quibusdam stellis ut lineola ab Arietis pede primo coniunguntur, quorum inferior antè occidere & exoriri videtur. Habet autem stellæ XVII. Et Boreus omnino XII. Coniunctio eorū habet ad Aquilonem spectans stellæ tres, ad alteram partem tres, ad exortum tres, in commissa tres, omnino duodecim. Horum coniunctionem, quæ à pede Arietis primo notatur, Aratus Græce οὐδὲρ μὲν ὑποὐρανίον, Cicero Nodum cælestem dicit: qui utrique volunt significare, eum nodum non solum piscium, sed etiam totius sphaera esse: quo enim loco circulus ab Arietis pede μεσσηρινός dicitur, qui meridiem significet: & quo loco is circulus Mesembrinos coniungitur, & transit Aequinoctialem circulum, in ipsa coniunctione circulorum nodus Piscium significatur: quare eum non modo Piscium, sed etiam cælestium nodum appellauerunt.

PISTRIX à media cauda diuiditur ab Hiemale circulo, spectans ad exortum, rostro propè posteriorem Arietis pedem iungens: huius priorem partem corporis quæ spectat ad exortum, propè alluere flumen Eridanus videtur. Hac occidit exorto Cancro & Leone: exoritur autem cum Tauro & Geminis. Sed habet in extrema cauda stellæ duas obscuras, ab eo loco usque ad reliqui corporis curuaturam, quinque, sub ventre sex omnino sunt tredecim.

ERIDANVS è sinistro pede profectus Orionis, & perueniens usque ad Pistricem, rursus diffunditur ad Leporis pedes, & protinus ad Arcticum circulum tēdit. Huius figurationem Hiemale circulus diuidit ab eo loco quo propè coniungitur Ceto. Hic Scorpione & Sagittario exorto occidere: exoriri autem cum Geminis & Cancro videtur. Habet stellæ in prima curuatura tres, in secunda tres, item in tertia usque ad nouissimam, septem, omnino stellarum est tredecim.

LEPVS autem infra sinistram pedem Orionis per Hiemalem circulum fugiens, & ab eo inferiori parte corporis diuisus, occidit Sagittario exorto oritur cum Leone. Habet autem stellæ in utrisque auribus singulas, in corpore passim dispositæ duas: in prioribus singulas. ita sunt omnino sex.

ORION. Hunc à zona & reliquo corpore Aequinoctiali circulus diuidit, cum Tauro decertantem collocatum, dextra manu clauam tenentem, & incinctum ense spectantem ad occasum, & occidentem exortu Scorpionis posteriori parte, & Sagittario exoriente: cum Cancro autem toto corpore pariter exurgentem. Hic habet in capite stellæ tres claras, in utrisque humeris singulas, in dextro cubito obscuram vnā, in manu similem vnā, in zona tres, in eo quo gladius eius deformatur, tres obscuras, in utrisque genibus singulas claras, in pedibus singulas. Omnino XVII.

CANIS Leporem fugientem persequens, posterioribus pedibus diuiditur ab Hiemale circulo. pedem dextrum Orionis penè suo capite contingens, capite ad occasum spectans, sed caput ad Aequinoctialem circulum tendit: Occidit Orionis Sagittario, exoriente autem cum Cancro. Hic Canis habet in lingua stellam vnā, quæ Canis appellatur: in capite autem alteram, quam nonnulli Sirion appellant, de quo prius diximus, præterea habet in utrisque auribus singulas stellæ obscuras, in pectore duas, in pede priori tres, in interscapilio tres, in sinistro lumbo vnā, in pede posteriori vnā, in pede dextro vnā, in cauda quatuor. Omnino, viginti.

ΠΡΟΚΥΩΝ. Hic in Lacteo circulo defixus, pedibus Aequinoctialem circulum tangit. Spectat ad occasum, ut inter Geminos & Cancrum constitutus, qui quod ante maiorem Canem exoritur προκύων est appellatus. Hic autem occidit exorto Capricorno, exoritur cum Leone. Sed omnino est stellarum trium.

ARGO. Huius puppi Hiemalem circulum & maioris Canis caudam contingens inferiore parte, nouissime nauis inclinata, Antarcticum circulum tangit. Occidit Sagittario & Capricorno exorto ut in mari collocata, exoriente autem cum Virgine & Cheli. Hac habet in puppi ad singula gubernacula, ad primum stellæ quinque, ad alterum quatuor, circum carinam quinque, & sub reiectu quinque, ad malum III. Ita tota est stellarum vigintitrium. Quæ quare non sit tota in mundo collocata, prius diximus.

CENTAVRVS. Hic ita figuratur, ut in Antartico circulo niti pedibus, humeris Hiemalem sustinere videatur: capite propè caudam Hydra contingens, hostiam dextra manu tenens sapinam, quæ pedibus & extremo ore circulum Hiemalem tangit, inter eum & Antarcticum orbem collocata. Centauri autem crura à reliquo corpore diuidit circulus qui Lacteus vocatur. Hic spectans ad ortus signorum, totus occidit Aquario & Piscibus exortu: oritur autem cum Scorpione & Sagittario. Habet autem stellæ supra caput tres obscuras, in utrisque humeris singulas claras, in cubito sinistro vnā, in manu vnā, in medio pectore equino vnā, in prioribus poplitibus utrisque singulas, in

inter scapilio quatuor, in ventre duas claras, in cauda tres, in lumbis equino una, in genibus posterioribus singulas, in poplitibus singulas. Omnino sunt XXIII. Hostia autem habet in cauda stellas duas, in pede de posterioribus primo unam, & inter utrosque pedes unam, in inter scapilio unam claram & in priore parte pedum unam, infra alteram: in capite tres dispositas, omnino sunt numero decem.

AR A propter Antarticum circulum tangens, inter Hostia caput & Scorpionis caudam extremam collocatur. Occidens Arietis exortu, exorians cum Capricorno. Hac habet in summo cacumine circuli ubi formatur, stellas duas, & in imo altaris duas. Et ita est omnino stellarum quatuor.

HYDRA trium signorum longitudinem occupans, Cancris, Leonis & Virginis, inter Aequinoctialem & Hiemalem circulum collocatur, ita tamen, ut caput eius contendens ad signum id quod $\pi\rho\alpha\nu\alpha$ vocatur, & totius Hydrae prope quarta pars inter Aestivum & Aequinoctialem circulum videatur. Cauda autem extrema penes Centauri Caput regens, sustinet in dorso Coruum, rostro corporis eius rudentem, & toto corpore ad Cratera tendentem: qui satis longo disidente intervallo, prope inter Leonem & Virginem constitutus videtur, inclinatus ad caput Hydrae, qua occidit Aquario & Piscibus ortu: oritur autem cum his signis de quibus supra diximus. Habet autem in capite stellas tres, in prima a capite curvatura, sex, sed earum nonissimam claram: in secunda curvatura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta usque ad caudam novem, omnes obscuras, ita sunt numero viginti septem. Corvus autem habet in gutture stellam unam, in pennis duas, infra pennam caudam versus duas, in utrisque pedibus singulas: omnino septem. Supra primam a capite curvaturam Crater positus, habet in labris stellas duas, infra autem ansae duas obscuras, in medio Cratere duas, ad fundum duas. Omnino sunt octo.

PISCIS autem qui Notius dicitur, inter Hiemalem & Antarticum circulum media regione collocatus, spectare ad exortum videtur, inter Aquarium & Capricornum, ore excipiens aquam qua funditur Aquario. Hic occidit oriente Cancro, exoritur autem cum Piscibus. Sed est stellarum omnino duodecim.

Quae adfigurationem siderum pertinet, ad hunc finem nobis erunt dicta, reliqua protinus dicemus.

6 QVONIAM in initio sphaera circuli quinque quomodo efficerentur ostendimus, neque eos corpore siderum notavimus: & si duo nonissimi nihil ad Soli cursum pertinent, hoc est Arcticos & Antarcticos, de medijs tribus dicemus. Sed quoniam Aratus quatuor circuli sphaeram plurimum valere dicit, neque eorum apertè quinquam demonstrat, voluntatem nostram apertius ostendemus. Et quemadmodum in initio fecimus, a Boreo polo dicemus.

IGITUR Aestivum circulum unum de quatuor esse dicemus, qui $\delta\alpha\rho\iota\delta\varsigma$ $\tau\rho\alpha\pi\iota\kappa\iota\delta\varsigma$ vocatur, quo circulo aetatem confici demonstravimus: & si non nemo dubitat, quare non utrique circuli, hoc est Aestivus & Hiemalis uno nomine appellentur: ideo quod quem nos Aestivum diximus, nonnulli Hiemalis fiat: & quo circulo hiemem effici diximus, eo circulo alij aestas sit. Qui si voluerint intelligere, id ad nostram collocationem mundi esse demonstratum, qui inter Aestivum circulum & Arcticum sumus constituti, non ad illorum sphaeram, qui ab Hiemali circulo Antarticum habitantes, nobis Antipodes dicuntur, facilius ad nostram accesserint voluntatem. Si quis enim voluerit eorum quos Antipodas diximus, quod inferiore a nobis circulo constituti videntur, sphaeram facere, non immerito nostrum Hiemalem sibi Aestivum circulum finxerit: aut si quis scriptor eorum mentionem faciens, obscure voluerit Antipodas demonstrare, & dixerit quibus in Capricorno aestas summa, aut in Cancro hiems maxima fiat, non imperita ratione acutissime dixisse videbitur, quodcumque enim nostrum circulum contrarium dixerit, id illi erit rectum sed ne longiore sermone praeter consuetudinem utamur, ad inceptum revertamur.

IN AESTIVO circulo, de quo primum dicere instituvimus, hac signa siue partes eorum perspiciantur: Capita Geminorum, Auriga genu utrunque, Persei crux & humerus sinister. Andromeda autem a pectore, sed manu sinistra, diuiditur. Atque ita evenit, ut caput eius cum toto pectore & manu dextra, videatur esse inter Aestivum & Aequinoctialem circulum: reliquum autem corpus inter Aestivum & Arcticum finem. Praeterea in eodem Aestivo circulo pedes equi Pegasi positi videntur, & caput a reliquo corpore diuiditur Oloris, & ala sinisterioris ut volantis, par, non magna. Ophiuchus humerus, ut circulum sustinere videtur. Virgo prope contingens a capite inter hunc & Aequinoctialem circulum collocata est, ut fulgens ad Austrum. Leo a pectore ad lumbos diuiditur, ut caput eius & corporis superior a cruribus pars inter hunc & Arcticum circulum videatur: inferior autem pars, inter Aestivum & Aequinoctialem circulum. Cancer autem sic diuiditur medius, ut inter duos oculos eius circulus traiectus existimeretur. In his signis, & hoc, ut ante diximus, circulo cum vehitur. Sol, evenit ut nobis qui hac inclinatione mundi vrimur, sint decem de partibus octo partes quinque, noctis autem tres. Neque ita tamen ut ex horologijs, sed ex sphaera ratione. Cui enim sphaera ita constitueretur, ut circulus eius qui Arcticus vocatur, semper appareat, nunquam

namquam autem Antarcticus exoritur, atque ita sphaera est constituta: si voles Aestiuum circulum diuiso-
re in partes octo, ex his inuenies partes quinque in sphaera apparere, tres autem infra tanquam sub terra
esse.

8 AT ALIQUIS dixerit, cur sphaera circulos diuidamus in partes octo, potius quam duodecim,
aut quod libuerit alias partes? Hic non sphaeram, sed se fallere hac ratione inuenietur ferè. Si enim ita fe-
ceris ex aestiuo circulo partes duodecim, ex his partes septem, & dimidium partiu apparere: quatuor
autem & dimidium sub terra inueniet esse. Itaque euenit, ut cum ad septem partes addita dimidia sit, si-
mili ratione ad partes quatuor, accedat pars dimidia, & fiant supra terram partes septem, & dimidium
partiu: reliquum autem sub terra quod est partes quatuor & dimidium. Igitur oportet intelligere, ut non
in minus partibus & dimidijs fiat, sed certus numerus conficiatur, ut euenit in partibus octo. Præterea
quoniam sphaera diuisa in partes triginta, euenit, ut ab aestiuo circulo ad Hiemalem sint partes octo: ni-
rum certè eos circulos diuidemus in partes octo. Præterea quoniam ab aestiuo circulo ad Aequinoctialem
sunt partes quatuor de XXX: & rursus ab Aequinoctiali circulo ad Hiemalem de partibus triginta par-
tes quatuor, & ita nihilominus Aequinoctialis ipse per se circulus medius diuiditur, ut dimidia pars eius
sit sub terra, de partibus octo partes quatuor, & totidem supra, & tota ratio ad octauam partem perue-
niat: non dubium est, quin rectè diuidatur in partes octo. Præterea cum Sol per hos circulos currens iter
annuum conficere videatur, & ab omnium signorum octaua parte, ut posterius dicemus, incipiat exoriri,
ut ad aliud signum transeat, neque villa alia parte signi utatur, & ipsi quinque circuli diuiduntur in par-
tes octo. Præterea cum septem sidera ad eundem statum reuertantur, ut quibusdam placuit, ut cuiusmo-
di dies hodiernus fuerit in Soli aut Luna tempestate, eiusdem modi octauo anno sit futurus, verè sphaera
quoque diuidetur in partes octo. Præterea cum videamus octauo quoque die eiusdem sideris horam primam,
aut quamlibet denique esse, ut cuius bodie fuerit hora prima, eiusdem octauam quoque futuram: verissi-
mum est ipsam quoque sphaeram mundi, unde hora sumuntur, diuidi in partes octo. Sed ne reliqua præter-
mittamus in hoc occupati, ad propositum reuertamur.

9 SECVNDVS ab aestiuo aequinoctialis est circulus, in quo hac signa & partes eorum perspicè
possumus. Arietis enim omnibus pedibus innixus videtur.

10 Hunc autem Aratus omnium siderum celerrimum esse demonstrat, etiam minori Arcto, qua breui
spacio periturus, præstare id quod velit esse sic poterimus vel facillimè intelligere. Cum sit enim maximus
circulus Aequinoctialis in sphaera, in eòque Arietis ut affixus videatur, quomodocunque fuerint figura corpo-
rum collocata, ut ad eundem locum perueniant, necesse est semel verti sphaeram. Quod cum fiat, & Arietis in
maximo circulo, & eodem tempore ad locum quo reliqua sidera perueniant, necesse est eum celerrimum
dici. Sed nos ad circuli effectum veniemus, & reliqua dicemus. In eodè Tauri genua ut fixa perspiciun-
tur, et si nonnulli ita finxere, ut vno genu, hoc est dextro nixus, sinistro propè contingere videatur: de hoc
in medio relinquemus. Sed in eodem circulo Loni Orionis, ut ipso circulo praeinctus estimetur. Hydra
flexa à capite primo ac cervicibus erectis Cancrum contingere videatur: & ex inferiore corpore Hydra
Crater cum Coruo velut fixus esse circulo conspicitur. Item pater & stella Chelarii, eodem adunguntur
Ophiuchi genua eodem circulo à reliquo corpore diuiduntur. Aquila sinistriori pennae pater & stella: si-
gurata est. Eodemque circulo caput Pegasi cum cervicibus nititur. His corporibus signorum Aequinoctia-
lis circulus finitur. Quò Sol cum peruenit, his vno anno conficit aequinoctium, hoc est in Ariete & Chelii: in
hac enim parte sphaera & ver & autumnus confici existimatur: ita ut ver sit in Ariete, autumnus in prio-
re parte Scorpionis, quod signum nonnulli Libram dicunt. Per hunc circulum transiens Sol ab Ariete ad
Chelas, efficit sex mensium diem his locis qui intra Arctici videntur orbem: noctem autem his qui Ant ar-
ctico circulo sunt clausi: quare magis his locis nemo potest durare. Et rursus ab Autumno usque ad ver,
hoc est à Cheli usque ad Arietem perueniens, efficit his locis sex mensibus perpetuū diem, in quibus ante no-
ctem demonstramus: e contrario autè noctem his qui Boreo polo sunt proximi: sed de hoc ante diximus:
neque enim mirum est hac collatione sphaera id euenire. Erecto enim Boreo polo, neque vnquam occidente
euenit, ut corpora quoque quae ei proxima sunt circulo, sero occidere videantur. Id ex hoc intelligere lice-
bit: Cum in his partibus sphaera habitetur, quae pars est ab Aestiuo circulo, ad orbem qui Arcticos vocatur,
& de Arctico circulo, hoc est de duabus Vrsis & Dracone, caput Draconis maxime niti ipso circulo vide-
atur, ita ut qui Engonasin vocatur, inter Aestiuum & Arcticum locatus, caput Draconis premere intel-
ligatur: quicunque, ut ante diximus, ad ipsum caput Draconis habitant, ita a longo die videntur, ut tertia
quidem hora pars in vnaquoque nocte his obtingat. Itaque Aratus ait.

Κάτω τε καὶ ἄνω τῇ ῥήξει ἔχει τὴν διὰ
Μεσημβρίαν ἀγρίαν τὴν ἀντολίαν ἐκείνην

Item Cicero dicit:

Quod caput hic paulum sese subit huc recondit,

Ortus ubi atque obitus, parte aduiscuntur in vna.

De hoc Homerus quoque in *Odyssæa* a breuē noctem esse dicit, ut pastores cum alij exigant, alij reducant pecus, possit alium alium audire, cum vnus propter noctem pecus reducat, aliter propter lucem exigat: sed nos ad propositum reuertamur.

11 TERTIVS ab Aestiuo circulo Hiemali vocatur, hū corporibus & eorū partibus finitur: nam medium Capricornum diuidens & pedes Aquarij, per caudam Piscicij vt tractus videtur. Diuidit etiam Leporem fugientem à cruribus, & quadam parte corporis, & Canis sequenti pedes, & Nauis ipsius puppim, Centaurique cernices à reliquo corpore diuidit. Scorpionis extrema cauda, quod acumen vocatur, eodem circulo coniungitur. Sagittarij arcus eodem orbe deformatur. Huius orbis infra terram sunt de partibus octo partes quinque, supra terram autem tres. Itaque fit breuior dies nocte, vt ante demonstrauimus.

12 QVARTVM circulum Zodiacum esse Aratus demonstrat, de quo ante diximus, & posterius dicemus. Sed Aratus, non vt reliqui astrologi, ab Ariete duodecim signa demonstrant, hoc est vere incipiente sed à Cancro, hoc est ipsa æstate. Nos autem (quoniam ab Ariete incipimus) ita protinus dicemus. In hac enim circulo sic duodecim signa figurantur: Aries, Taurus, Gemini: in hīs tribus signis ver demonstratur, & æquinoctium vernum. Cancer, Leo, Virgo: in hīs signis maximè æstas conficitur: sed sol incipit à Virgine iam transire ad æquinoctium autumnale. Chelæ, Scorpium, Sagittarij: in hīs tribus signis autumnus efficitur & æquinoctium autumnale. Capricornus, Aquarius, Pisces: in hīs tribus signis sol hiemem conficere demonstratur. Et si nulla sunt signa XII, sed XI, ideo quod Scorpio magnitudine sui corporis duorum locū occupat signorum, è quibus prior pars Chelæ, reliqua autem Scorpio vocatur. Priores enim astronomici, cum omnes res ad duodecim partes reuocarent, vt menses, & horas, & latitudinem signorum: itaque & signa, per quæ res omnes significantur, duodecim voluerunt esse.

SED quoniam septem circuli in præmijs propositi, de quatuor circulis mentionē fecimus, ne septem ex ordine demonstratis, aliquid à nobis obscurius dictum videretur, & superant tres, Arcticus, Antarticus, & ille qui Lactem vocatur. Itaque de hīs dicere incipiemus. Arcticon igitur orbem sustinet caput Draconis cum reliqua corporis parte. Cepheus autem pectore suo circulum iungit eodem orbe nituntur & pedes maiorijs Ursæ, præterea sedile Cassiopeia cum pedibus eius nititur ipsi circulo sinistro pede, genique dextro: & pedis prioribus digitis eius qui Engonasin vocatur: & manus sinistra Bootis exteriori parte circuli peruenit coniuncta. Ad Antarticon autem circulum peruenit extrema nauis Argo, pedesque Centauri posteriores adiunguntur: priores autem prope contingere, & Ara videtur prope affixa, Eridanique fluminis extrema significatio.

RELIQVVM est nobis definire quem supra Lactem orbem demonstrauimus. Ipse enim diuidit Oloris extremam sinistram pennam, quæ extra Aestiuam peruenit finem. Præterea transit manum dextram Persei, & ab humero sinistro Aurigæ perueniens sub manum eius dextram, & Geminorū genua, & pedes eius signi quod *ἄρκου* vocatur. Hic diuidens Aequinoctialem & Aestiuum circulum, tangit extremum finem mali qui in Argo naue defixus videtur: deinde rursus reuertens, genua Centauri diuidit à reliquo corpore, & extremam caudam terminat Scorpionis, & arcum medium Sagittarij, & Aquilæ dimidiam partem, per eam transiens pennas.

13 QVONIAM de huiusce rebus exposuimus ordine, mundi rationem & quemadmodum moueatur, protinus dicemus: & in duodecim signorum exortu ea quæ deinde corpora consequantur, & quæ perueniant ad occasum. Conuenit nobis mundum ab exortu ad occasum verti, ideo quod videmus stellas exorientes ad occidentem conuerti. Sic enim primum poterimus scire, qui sint exortus, & qui occasus. Si enim nostrum aliquis astiterit contra exorientem, necesse est Arctos nobis à sinistris partibus esse. Cum id ita fiat, illud quoque necesse est, vt omnia à dextris partibus exorta, in sinistris occidere, videantur, de quo & ante diximus. Igitur cum videamus stellas exoriri & occidere, necesse est mundum quoque eam stellis verti. Sed nonnulli aiunt nihilominus id euenire posse, vt si stante mundo, stella exoriantur & occidant, quod fieri non potest. Si enim stella vaga feruntur, neque mundus ipse vertitur, non possunt corpora stellis figurata incolumia & certa permanere. Illud enim videmus, in toto mundo stellas erraticas esse quinque, neque horum cursum quemquam posse definire: Aratum ipsum negare, se difficiles eorum cursum interpretari posse. Quo modo igitur cum quinque stellas nemo possit obseruare, tot milia quisquam possit peruidere, nisi qui permittat, hic cursum stellarum posse esse, & nihilominus figuras corporum permanere: quod si non est, tota sphaera ad irritum reuocabitur. Quicumque enim sphaeram fecerit, non poterit efficere, vt sphaera stante nihilominus stella versentur. Illud etiam videmus in extrema cauda Draconis stellam esse quæ in se vertatur, & in eodem loco constet. Quod si omnes stella vagæ feruntur, hanc

hanc quoque loco moueri necesse est, quod non euenit. Igitur necesse est mundum quoque, non stellas verti.

Quoniam ostendimus mundum cum stellis potius quàm stellas per se verti, nunc reliqua dicemus. Cum enim traditum sit nobis, prius noctem quàm diem fieri, noctem dicemus umbram terra esse, eamque obflare lumini solis. Et si nonnulli dixerunt in solis cursu euenire, ut cum perueniret ad eum locum, ubi occidere dicatur, ibi montium magnitudine à nobis lumen auerti solis, & ita noctem videri: quod si ita sit, nimirum eclipsin solis verius quàm noctem dixerimus. Sed aliter esse ex ipsa sphaera intelligere licebit. Horizon enim diuidens ea quae videntur, & quae non apparent, ita definit sphaeram, ut semper sex signa de duodecim in hemisphaerio videantur supra terram, sex autem signa sint infra sub terra. Igitur cum in una eorum Sol nixus ferri videatur, ab eo circulo qui Horizon vocatur, exoritur, itaque incipit lucere, cumque nihilominus ipse mundus vertatur cum reliquis signis. Sed quo facilius intelligatur, ponamus solem esse in Ariete, à quo duodecim signa institimus numerare. Igitur cum sol sit in Ariete exoriente, dies est: qui cum verrente se mundo peruenit ad eum circulum qui Mesembrium vocatur, efficit diei partem dimidiam. Sed sic etiam facilius intelligitur, & rursus ab eodem Ariete incipiemus. Cum Aries est exortus, praeter eum haec signa sunt in superiore hemisphaerio: Pisces, Aquarius, Capricornus, Sagittarius, Scorpio. Horum cum tria signa occiderint, hoc est, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, exorta sunt tria signa quae Arietem sequuntur, hoc est, Taurus, Gemini, Cancer. Tum fieri dimidium diem necesse est, & Arietem peruenire ad eum quem Mesembrium esse circulum supra diximus. Cum autem cum reliquis signis ipse Aries occidit, & exortus est Leo, Virgo: tum Chela exoriuntur, & in superiore hemisphaerio videntur. Quaecum occiderint, rursus aries exortus efficit lucem. Sed ne in dubium veniat, cum Ariete occidente dixerimus Chelas exoriri, quid de reliquis signis sine sphaera possit intelligi, sic inuenietur. In quocumque signo Sol fuerit exoriente, quodcumque ab eo signo septimo loco fuerit, id noctu primum exoritur, & ita conficiet cursum: mundus enim ipse semel in die ac nocte verti videtur. Itaque euenit, ut ipsa signa duodecim semel in die ac nocte videri possint. Sed ne Solis cursum, de quibus postea sumus dicturi, potius quàm quod ante cepimus enumeremus, ad inceptum reuertemur. Diximus enim principium mundi esse noctem, à prima die. Inter noctem & diem, praeter umbram terra nihil interesse arbitramur. Sed quoniam signorum supra & corporum exortus institimus, ad hoc perueniemus.

14.15. Igitur verrente se mundo per virosque Polos & per Axem, quem supra Dimensionem sphaera diximus esse, & ita sphaera collocata, ut vnus Polus semper sit supra terram, alter nunquam exoritur, necesse est Arctos quoque & reliqua corpora quae sunt in Arctico circulo, nunquam occidere, reliqua autem omnia exoriri & occidere, quod inferiora sunt ab eo circulo quem nunquam occidere diximus. Id enim posse fieri hac edocet causa. Videmus caput extremum Draconis, quod maxime Arcticon extra circulum prominet, quodam tempore ita occidere existimatur, ut exortus cum occasu permisceatur, ut & ante diximus. ~~Si autem pars aliqua occidere de summo circulo videtur, necesse est omnia quae sunt inferiora, exoriri & occidere.~~ Igitur conuenit nobis ~~stella~~ verrente mundo occidere & exoriri. Praeterea hac inclinatione caeli, cum vnus circulus ita sit erectus ut nunquam occidat, alter ita sit terra subiectus, ut nunquam exoritur, quicunque circuli fuerint in sphaera, hoc est, ab Equinoctiali ad polos. Boreus appellatur, nullus erit eorum qui non maiorem partem circunductionis habeat supra terram: qui autem ab Equinoctiali fuerint circulo ad eum polum qui Notius appellatur, omnis inferiorem partem maiorem habebunt quàm superiorem: & quanto magis ad Polum Notium accesserint, hoc maiorem partem sub terra habere perspicientur: & quanto magis ad Boreum finem venerint, hoc maiorem partem circuli supra terram tenere videbuntur: quo enim erectior ipse Polus fuerit, hoc magis & circuli eius erectiores videbuntur. Quod cum ita sit, si duo sidera simul fuerint extra, vnum ab Arctico, alterum ab Antartico circulo, serius occidet id sidus quod ab Arctico circulo fuerit exortum: ideo quod maiorem habet circunductionem sphaera, quàm quod à Notio polo est ortum. Si autem simul occiderint, serius exorietur id signum, quod ab Antartico fuerit exortum, ideo quod tota illa collocatio mundi maiorem partem habeat sub terra, quàm illa pars quae in Boreo polo est finita. Et non modo signa quae sunt ad Arcticum finem collocata, praestantibus corporibus, aut serius occidunt & ante exoriuntur, quàm ea quae Notio polo depinximus: sed ipsa quoque corpora inter se disentiunt: ut si quod inferius sit signum, & id cum superiore exoritur, tamen serius occidat. Econtrario itaque si qua sunt signa ab Equinoctiali circulo ad Notium polum figurata, horum si qua signa pariter exorta fuerint, citius occident quàm ea quae proxime Polum accedunt. Euenit etiam, ut non modo quae simul sint exorta sidera, ex his serius occidant, quae proxime Arcticum circulum sunt collocata, sed etiam si quae eorum ante exorta fuerint, quae sunt ad Notium polum finita, tamen ante occidant quàm ea corpora, quae in Boreo polo figurata esse supra demonstrauimus, ideo quod maiore circunductione sphaera vtuntur ea corpora, quae ab Equinoctiali circulo

lo ad Arcticum finem sunt constituta. Igitur ostendimus, qua inclinatione mundi sphaera sit constituta. Nunc ad duodecim signa reuertemur, & quorum exortu qua de reliquis corporibus occidant aut oriantur, commemorabimus, & initium ab Ariete faciemus.

16 **ARIETIS** exortu, sinistra pars Andromeda pronenire, Ara autem occidere videtur. Cum eodem sidere exoritur & Persei caput usque ad umbilicum, ut dubium fere videatur, zona eius utrum usque extremo Ariete, an Tauro primum exoriente prodeat ad lucem.

Tauro autem exorto qua prius dubia fuerunt, omnia sunt certa. Nam & Ara omnino occidit, & Perseus totus est ortus, & Auriga caput cum reliquo corpore duntaxat ad sinistram pedem videtur, & Pistris a cauda exoriente perspicitur. Hoc signo primum occidere Bootes videtur: et si cum quatuor signis occidit, neque tamen totus ad terram potest peruenire: nam manus eius sinistra circulo Arctico conclusa, neque oritur neque occidit.

Geminis exorientibus, tota iam Pistris & fluminis Eridani prior pars apparet, & Orion exoriri videtur: occidit autem Ophiuchus a pedibus genuum sine.

Cancer exoriente obscurat dimidiam partem Corona, Pistris & caudam & Notium piscem, & caput cum reliquo corpore ad umbilicum eius qui Engonasin vocatur. Ophiuchus a genibus ad humeros, & Anguem totum praeter caput & cervicem, qua ex Aestivo circulo tendit ad Coronam. Bootem prope totum terra tenet tectum. Exoritur autem & Orionis corpus ad zonam, & Eridanus totus apparet.

Exortu Leonis reliqua pars occidit Corona, cum capite & cervicibus Anguis & Ophiuchus. Engonasin autem qui vocatur, eius praeter sinistram genu & pedem nihil apparet, & Bootes totus obscuratur. exoritur autem caput Hydra cum Lepore toto, & Procyon cum pedibus prioribus Canis, & Aquila tota.

Virgo autem exoriente non pauca sidera obscurat: nam statim Lyra occidit cum Sagitta & Delphino, & Oloris capite corpus ad caudam prope occidit, & Fluminis prior pars, & Equi caput cum cervicibus: exoritur autem Hydra sine Crateris, & Canis totus, & navis Argo sine totius veli.

Chelis exorientibus videtur, & ~~Bootes~~ exoriente totus, & tota navis apparet. Argo Hydraeque, praeter cacumen extremum cauda, quod est sub terra. Exoritur etiam genu & sursum dextra qui Engonasin vocatur. Hunc eadem nocte occidere & exoriri licet videre: reliquum autem corpus, cum Scorpionis & Sagittarii pronenit parte. Praeterea cum Chelis exoritur cauda Centauri, occidit reliquum Pegasi corpus: & Oloris extrema cauda, & Andromeda caput cum umbilico Pegasi: & Pistris reliquo corpore ad cervices, ut caput eius solum videatur: & caput Cephei pendens ad Pistris occasum, cum manibus & humeris pervenit ad terram.

Scorpione exoriente duas partes Fluminis occidunt, & reliquum corpus Andromeda cum capite Cephei. Occidit etiam Cepheus capite ad humeros, qua pars est extra Arcticum circulum constituta: obscuratur etiam Cassiopeia resupina occidens: exoritur autem Corona, qua ante Centauri pedes iacere existimatur: & Hydra reliquum quod caudam esse supra diximus. Pronenit etiam & corpus Centauri, quod equina figura videtur, & ipsius hominis caput, & hostia quam tenere eum supra diximus: denique ad id corpus qua sine pedes eius sunt priores: Ophiuchi autem duntaxat caput exoritur, & ipsius Anguis caput quod est contra Cancrum.

Sagittarium exorientem Ophiuchus totus exoriente insequitur, & Anguis qui ab eo tenetur, caput eius qui Engonasin vocatur, & sinistra manus eiusdem: deinde Lyra tota cum Cephei capite & humeris exit ad lucem. Occidit autem Canis maior, cum Orione toto, & Lepore, & Auriga superiore parte corporis: praeterea caput & pedes eius: occidit etiam totus Perseus praeter crus & pedem dextrum, Argo autem puppim solam relinquens, pervenit ad terram.

Capricornus exoriente, hac sidera ad terram premere videtur, reliquam figuram navis, & signum quod Procyon vocatur. Eodem tempore & reliquum corpus occidit Persei. Exoritur autem Olor cum Aquila, & Sagitta, & Ara, quam proximam esse Notio polo diximus.

Aquarius exoriente ad dimidiam partem corporis Equi pedes secum terra ducit, & caput cum cervice Pegasi. At contra Centaurus a cauda ad humeros virilis corporis occidit cum Hydra capite & cervicibus.

Piscibus exorientibus occidit reliquum Hydra corpus & ipse Centaurus: exoritur autem Piscis qui Notius vocatur, & Andromeda dextra pars corporis.

17 **SIC** IGITUR exorientibus duodecim signis, reliqua corpora occidere & exoriri videntur. Sed, ut ante diximus, nunc propius de Solis cursu dicemus. Nece est enim Solem, aut ipsum per se moveri, aut cum mundo verti vno loco manentem, Quod si maneret, necesse erat eodem loco occidere & exoriri, a quo pridie fuerat exortus: quemadmodum signa eodem loco semper oriuntur & occidunt. Praeterea, si non esset, necesse erat dies & noctes omnes aequales esse, ut quam longus hodiernus dies fuerit, tam longus semper

per sit futurus: item uox familiaratione semper equalis permaneat. Quod quoniam non est, illud quoque necesse est, cum videamus esse dies inaequales, & Solem alio loco hodie occisurum, & alio heri occidisse. Si igitur alijs locis oritur & occidit, necesse est eum moueri, non stare. Solem autem contra mundi motum currere, sic possumus intelligere: uenit enim, ut duabus ex causis sidera non possumus videre. Quarum una est, cum abierint infra terram, nostrum quoque effugere conspectum, ita ut inferiori hemisphærio ostenditur. Altera autem est ratio, quod propter fulgorem Solis, & vim maximam luminis, sidera obscurantur: siue quod stellis obstitit, ne candor earum ad nostros perueniat aspectus: siue sui magnitudine luminis officit oculis nostris, ne præter eius ignem aliam superiorem rem perspiciamus, quod magis verisimile videtur. Neque enim Solis ignem eiusmodi videmus, cuiusmodi reliquos ignes intelligimus: sed ita lumen avertit nostrum, ut ipse quoque nobis non igneus, sed albus videatur esse. Præterea in unaquaque nocte undecim signa necesse est apparere, ideo quod uno signo Sol ipse nixus, iter conficere videtur, cuius figuram corporis ipse suo lumine obscurat, cum eo enim signo & occidere & exoriri videtur. Nonnulli dicunt nos duodecim signa duntaxat hac ratione perspicere posse, si in eius signi prima nouissimaque parte consistat. Habet enim duodecim signa partes eiusdem modi, ut unumquodque eorum in longitudine habeat partes triginta, in latitudine autem partes duodecim. Itaque euenit, ut in longitudine signorum annus sit, in latitudine autem singuli dies sint. In prima parte signi nihilominus nos reliquum corpus eius signi videre posse nonnulli dicunt. Simili ratione, & si fuerit in extrema parte signi, quod fieri non potest. Nam cum Sol sit in qualibet parte signi, & exoritur, ita magnum videtur habere fulgorem: ut omnia sidera obscurat. Illud tamen potest euenire, ut cum Sol sit in prima parte signi & occidat, reliquum corpus eius signi appareat. Sed certius & verius est, undecim signa quam duodecim apparere posse. Præterea quaeritur, quare Sol contra mundi inclinationem currens, videatur cum ipsa sua sphaera occidere & verti. Nam si Sol contra siderum occasum curreret, de Ariete ad Pisces, non ad Taurum transiret. Exoriri etenim Pisces prius quam Aries, & occidere perspiciuntur: & ita mundus verti videtur, ut prius Pisces quam Aries occidant. Itaque diebus triginta Sol in Ariete curramus, & eius corpus obscurans, sic duntaxat apparet Sol, ut ex eo loco quo Aries ante exoriri videatur: & post dies triginta, Sol videatur ab eodem loco surgere, ex quo loco Taurus ante exoriri videbatur. Igitur apparet solem ab Ariete ad Taurum transire. Quod si ita est, necesse est eum contra mundi inclinationem currere. Quare autem euenit, ut ante diximus, quod videtur cum mundo Sol verti: eius similis hac est causa: Ut si quis in nauicula rostro sedens, inquirat ad puppim transire, & nihilominus ipsa nauis iter suum conficiat: ille quidem videbitur contra nauicula cursum ire, sed tamen eodem perueniet quo nauis. Hoc autem sic etiam facilius intelligetur, si nauis diuisa in partes trecentas sexaginta, quemadmodum Sol diebus trecentis sexaginta simul mundum transigit. Eodem modo, ut ante diximus, si nauis sit diuisa, & in una parte de trecentis sexaginta constituat quilibet eorum: nauis autem habet unius diei cursum ille quidem contra nauim ire, sed cum ea ad locum destinatum peruenire intelligitur. Non enim extra nauim est, quia rostro ad puppim transit, sed ipsa nauis continetur: item Sol cum per ipsum mundum iter conficiat, & eo contineatur, videtur contra mundum ire, sed cum eo peruenit ad occasum. Cum enim mundus trecentis & sexagies se conuerterit, tunc Sol iter annum conficit.

18 QVONIAM de sole quæ visa sunt nobis vtilissima esse, literis mandauimus, nunc de Luna dicemus. Et si alta conati perscribere, velut natura voluminis ad hoc loci deuenimus, ne nonnullis incautè humani rationem relinquentes, aut propter magnum laborem defecisse, aut inscientia superati non valuisse persequi videamur. Nos autem non illorum existimationis timenda causa persequi consuetudinis nostra rationem demonstrasse institimus, sed quod alterius queri volumen hoc perlecto nolimus: nec tandiu rem cogitatam scripto alioquin ad desiderium adducere. Præterea cum reliqua omnia diligentissime persecuti fuimus, alienum videtur esse, nos non eandem persequi causam. Quare, sicut ante diximus, ad inceptum reuertemur, & necessario totidem verbis de Luna ac Sole dicemus, ita, Lunam per alios exortus & occasus necesse est moueri, non stare: idque facilius, quam de Sole licet intelligere: neque enim tam magnus ardor eius est, ut officiat oculis nostris, neque ut Sol dies triginta uno quoque signo vehitur, ut difficile sit intellectu, quanta particula luminis aut ipsius signi superesse videatur, cum ad aliud transierit signum. Luna enim cum duodecim signa diebus triginta percurrat, licet intelligere, duobus diebus & sex horis Lunam in alio signo esse: hanc autem, cum à Sole lumen accipiat, & ita nobis lucere videatur non est verisimile de tam multis causis, potius eam constare quam moueri. Si enim suo lumine vteretur, illud quoque sequebatur, eam semper aequalem esse oportere, nec die tricesimo tam exilis, aut omnino nullam videri, cum totum transierit cursum, sola autem ad aliud transire signum intelligatur: Præterea si suo lumine vteretur, huius nunquam eclipsin fieri oportebat. Sed ne dubium fiat, quare solis eclipsis fieri possit, qui utriusque luminis dare supra sit dictus: Luna autem non facile fiat, cum alieno lumine utatur: eius

hac verissima, ut arbitramur, est causa. Luna enim cum ex toto mundo & omnibus stellis maxime terra proxima videatur, & ad acies nostras perveniat: & quodam tempore torrens perveniat ad eundem locum signi, quo Sol vehitur, obscurato lumen eius à nostro conspectu videtur. Hoc autem maxime evenit die novissimo, cum Luna transierit in duodecim signa, & cum Sol ad aliud signum transire videatur, & proxima fiet illi. Quod evenire sic etiam potest intelligi: Ut si quis alicui manum planam ad oculos ad-moverit, quanto magis sic fecerit, hoc minus ille videre poterit: & quanto longius ab eo disceſerit, hoc ma-gis illi omnia poterunt apparere: simili ratione, cum Luna ad Solis locum pervenit, tunc proxima eius vi-detur esse, & radios eius obturare, ut lumen ejicere non possit. Cum autem Luna ab eo loco disceſerit, tunc Sol lumen ejicit, & ita ad nostra adjicit corpora.

Luna autem eclipsis sic evenit: Cum propè una dimensione sit Luna, cum abierit Sol sub terram dumtaxat hoc modo, ut per mediam terram, si quid directum traiceret, contingere possit Solem sub ter-ram, Lunam autem supra terram. Quod cum ita evenit, necesse est Solis radios propter magnitudinem terra ita esse dimissos, ut Lumen eius quo Luna lucet non possit ad eam pervenire: & ita existimatur fieri eclipsis Luna. Qua si suo lumine vteretur, licebat ne apparere quidem nunquam Solem, ideo quòd Luna nihilominus luceret. Sic nanque accipit lumen, ut luceat cum Sol venerit per terras, sed non ut aliqùe lo-cum conclusorem totumque spaciū impleat lumine. Si quis nostrum steterit in eo loco quo Sol ma-xime lucet, reliquis partibus lumen à Sole accipiens praebebit: id in Luna fieri invenitur, eam Solis lumine accepto, lucere reusbratione. Nonnulli existimant, cum dicitur Sol in Ariete aut in quolibet signo esse eum supra ipsas stellas Arieti iter facere. Qui autem hac ratione utuntur, longe à vera ratione errant, Nam neque Sol, neque Luna proximè sidera apparent, Hac etiam de causa nonnulli septem stellas erra-ticas finxerunt, adiungentes eodem Solem & Lunam, quod cum quinque stellis feruntur: Luna enim pro-xime terra est, itaque triginta diebus totum mundum existimatur transire. Id hac evenit ratione: si cir-culos quas intra Zodiaci ambitum fecerit, eosque hoc intervallo finxerit, ut terra sit in medio, & unam à terra ad Lunam mensuram fecerit, quam Graeci Τόρον appellauerunt. Hunc autem, quia certum spa-cium non potuerunt dicere, tono dixerunt. Igitur abest Luna à terra, tono uno. Hac igitur re, quòd brevissimo circulo deuchitur, diebus triginta ad primum pervenit circulum. Ab hoc circulo abest circulus semitonio: quo Mercurij sidus vehitur. Itaque diebus triginta ad alterum signum transiens tardius, ab hoc circulo abest tono dimidio: quo loco iter suum Veneris dirigit astrum, tardius quam Mercurij stel-la conficiens cursum, transiit enim ad aliud signum diebus triginta. Supra huius stellam Solis est cursus, qui abest ab Hespero, quae est Veneris stella, medietate toni. Itaque cum inferioribus pariter peruolans anno vno duodecim signa percurrit, tricesimo die ad aliud transiens signum. Supra solem igitur & eius circulum, Martis est stella, quae abest à Sole, tono dimidio. Itaque dicitur diebus sexaginta ad aliud signum transi-re. Supra hunc orbem Iouis est stella, quae abest à Marti, hemitonio. Itaque vno anno ad alterum transiit si-gnum. Novissima stella Saturni, quae maximo vehitur circulo hac autem tono distat à Ioue. Itaque annis triginta duodecim percurrit signa. Ab ipsorum tamen siderum corporibus Saturnus abest tono vno & dimidio. Hac igitur ratione potes scire, neque Solem neque Lunam contingere stellas, & nihilominus per Zodiaci circuli verti. Hinc etiam possumus intelligere, Lunam minorem esse Sole. Omnia enim quae pro-xima sunt nobis, maiora necesse est esse, quàm quae longo disidente intervallo videmus. Igitur Lunā vide-mus proximè nos esse: neque eam maiorē nostro aspectui esse quàm Solem. Illud quoque necesse est, cum Sol lō-gè absit à Luna, & à nobis maior videtur, si propè acceſserit, multo maiorē futurum. Praeterea necesse est ut ante diximus, aut nullam stellam erraticam esse, aut Solem pariter cum Luna ut reliquas stellas erra-re. Si enim quisquam mihi potest demonstrare quinque stellarum cursum, & dicere, quòd hodie coram ea rum quaeque ad aliud transeat signum, quemadmodū de Sole & Luna fieri videmus, & nihilominus suum efficit cursum, non est erratica. Si autem dubium est, quòd hodie transeat, & ad aliud signū compari ra-tione cum Luna feratur, & suum circuli dirigat, quemadmodū stella quae sunt dubia, necesse est has quo-que errare: sed non evenit ut errans, praesertim cum suo tempore ad cursum reuertantur. Igitur ne stella quidem, cum certo tempore ad suum signum reuertantur, possunt errare, nisi fortè volumus accipere ex-cusationem, quòd duo corpora magna facilius possint observari quàm singula stella, quae non certos cur-sus conscientes videntur apparere.

16 STELLAS quinque nonnulli has aiunt esse: Veneris, Mercurij, Iouis, Saturni, & Martis. E qui-bus esse maximam colore candido, nomine Hesperum, & eam appellari Venerem. Hac stella nō abest à So-le longius duobus signis infra eius circulum collocata, sicut ante diximus: apprens maxime nocturna, sed to-ro mense non plus indeficiens potest videri, sed totus Hesperus incertos efficit cursus, non eodem tempore ad praeteritum transiens signum.

SECVNDA stella est Mercurij nomine Σιλωγ, totus acuto lumine, sed in aspectu non magnus.

Hic

Ab Sole non longius abest signo vno. Qui semper eosdem cursus efficiens, modo nocte prima, modo autem ad Solis exortus incipit apparere, nonnunquam etiam perpesno signis IIII. est cum Sole: rediens autem cum Sole, non amplius est quam tertiam partem signi.

IOVIS autem stella, nomine Φαίδρων corpore magnus est, figura autem similis Lyrae. Hic autem duodecim signa annis totidem transire existimatur, & vno quoque anno nusquam apparere dicitur, non minus dies triginta, non plus quadraginta. sed maxime obscuratur, cum occidit cum sole. Exoriens autē apparet antequam Sol.

SOLIS stella, nomine Φαίτων corpore est magno, colore autem igneo: similis eius stella, qua est in humero Orionis dextro. Hic per duodecim signa assidue ferri videtur: nonnunquam etiam cum solis ipsius fidegibus apparet, modo alijs partibus adiectis circuli. Hanc stellam nonnulli Saturni esse dixerunt. Redire autem ad signum annis triginta, & quotannis non apparere, non minus dies triginta, nec amplius quadraginta.

RELIQVVM est nobis de Martis stella dicere, qua nomine πρῶτης appellatur. Hic autem non magno est corpore, sed figura similis est flamma. Nonnunquam autem cum ipsius solis fideribus concurrere, omnia peruolat signa, sedens ad primum signum non longius biennio.

QVOD ad quinque stellas attinet, hucusque satis arbitramur dictum: nunc autem demonstrabimus, quibus de causis mense intercalentur: quoniam tempus omne metimur die & nocte, mense & anno. De quibus diem nobis diffinierunt, quandiu sol ab exortu ad occasum perueniat: noctis autem spatium constituerunt esse, quandiu sol ab occasu rursus: ad exortum reuertatur: mensem autem, quandiu Luna Zodiacum circulum perducit: annum voluerunt esse cum sol ab

Aestivo circulo redit, & Zodiacum ad id signum inde incipiebat, permetitur.

CAETERA DESIDERANTVR.

COLONIAE • AGRIPPINAE,
APVD THEODORVM
GRAMINAEVM.

ANNO SALVTIS
M. D. LXX.

